

REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Gregorčičeva 20–25, SI-1001 Ljubljana

T: +386 1 478 1000

F: +386 1 478 1607

E: gp.gs@gov.si

<http://www.vlada.si/>

Predsednik Državnega zbora

EVA: 2015-2611-0043
Številka: 00711-12/2015/20
Datum: 13. 11. 2015

REPUBLIKA SLOVENIJA - DRŽAVNI ZBOR

Prejeto:	18 -11- 2015
Stra:	172-01/15- 23 1
Povezava:	
EPA:	890-VII
EU:	
Sign. zn.:	
Kratice:	

Vlada Republike Slovenije je na 63. redni seji dne 13. 11. 2015 določila besedilo:

- Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – skrajšani postopek,

ki vam ga pošiljam v obravnavo in sprejem na podlagi 142. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10 in 80/13).

Vlada Republike Slovenije predlaga Državnemu zboru, da predlog zakona obravnava po skrajšanem postopku, ker gre za manj zahtevne spremembe in dopolnitve zakona in sicer za ureditev dvojnega statusa v povezavi z določbami Zakona o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja (v nadaljnjem besedilu: ZMEPIZ-1A), ki omogočajo ohranjanje dvojnega statusa za upokojene.

Predlagana ureditev uskladiše statusa upokojenih zavarovancev, ki opravljajo samostojno dejavnost in bi morali do 31. decembra 2015 svoje statute uskladiti z določbami ZMEPIZ-1A, bo pripomogla k ohranitvi opravljanja samostojne dejavnosti, saj bo upokojemcem omogočila, da svojo dejavnost opravljajo še naprej in obenem nadalje prejemajo pokojnino. Brez spremembe zakonodaje bi te osebe namreč morale uskladiti svoj status do 31. decembra 2015. Zaradi preprečitve nastanka težko popravljivih posledic za te osebe, je tako potrebna sprememba ZPIZ-2 in uveljavitev spremembe z dnem, na katerega so v skladu z veljavno zakonodajo ti posamezniki dolžni uskladiti svoje statute. Prav tako bo ta ukrep zagotovil ohranitev in zadržanje vseh zaposlenih v delovnih razmerjih pri upokojenih, ki imajo odprte s.p. Delavci bodo še naprej obdržali svoje zaposlitve, tudi nadalje bodo plačevali polne prispevke za socialno varnost in tako ne bodo uveljavljali pravic iz naslova brezposelnosti, na ta način pa državi ne bo potrebno zagotavljati dodatnih sredstev iz državnega proračuna.

V okviru poklicnega zavarovanja zaznavamo težave pri uveljavljanju pravic do poklicne pokojnine zaradi nezadostnosti sredstev zbranih na osebnem računu. Zaradi zagotavljanja pravic zavarovancev in možnosti pridobitve pravice do poklicne pokojnine zavarovancem s premalo sredstvi, morajo biti določbe predloga zakona sprejete čim prej.

Vse omenjene spremembe in dopolnitve so manj zahtevne, predlagajo pa se zaradi izkušenj iz prakse o težavah, ki jih povzroča trenutno veljavna ureditev. Glede na navedeno Vlada Republike Slovenije ocenjuje, da je obravnavo po skrajšanem postopku utemeljena.

Vlada Republike Slovenije je na podlagi 45. člena Poslovnika Vlade Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 43/01, 23/02 – popr., 54/03, 103/03, 114/04, 26/06, 21/07, 32/10, 73/10, 95/11, 64/12 in 10/14) in 235. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10 in 80/13) določila, da bodo kot njeni predstavniki pri delu

Državnega zbora in njegovih delovnih teles sodelovali:

- dr. Anja Kopač Mrak, ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- Peter Pogačar, državni sekretar, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- Martina Vuk, državna sekretarka, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- dr. Andraž Rangus, generalni direktor Direktorata za delovna razmerja in pravice iz dela, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- Mitja Žiher, vodja Sektorja za pokojnine in pravice iz dela, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

Mag. Darko Krašovec
generalni sekretar

Priloga: 1

PREDLOG
EVA: 2015-2611-0043
SKRAJŠANI POSTOPEK

ZAKON
O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM
ZAVAROVANJU

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

A/ UREDITEV DVOJNEGA STATUSA:

Zavarovanec v skladu z obstoječo zakonodajo pridobi pravico iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja z dnem, ko so izpolnjeni pogoji za pridobitev pravice. Poleg izpolnjevanja pogojev dopolnjene pokojninske dobe in določene starosti je eden izmed pogojev za pridobitev pravice do pokojnine tudi prenehanje obveznega zavarovanja. Navedeno pomeni, da je v sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Republiki Sloveniji ves čas od vzpostavitve sistema dalje vgrajeno načelo nezdružljivosti opravljanja kakršnegakoli dela ali dejavnosti in hkratnega uživanja pravice do pokojnine, razen tistih, ki jih zakon izrecno dovoljuje.

Izjeme od načela nezdružljivosti uživanja starostne ali predčasne pokojnine in hkratnega opravljanja dela oziroma dejavnosti po Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 96/12, 39/13, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 44/14 – ORZPIZ206, 85/14 – ZUJF-B in 95/14 – ZUJF-C; v nadaljnjem besedilu: ZPIZ-2) so naslednje:

1. *Institut delne pokojnine*

Pokojninska zakonodaja je že sedaj naravnana k temu, da spodbuja kombinacijo dela in upokojitve, s čimer se osebam zagotovi postopen in fleksibilen prehod v upokojitev. Takšno fleksibilnost in postopni prehod v pasivno generacijo omogoča institut delne upokojitve, pri kateri delovno aktivne osebe, ki izpolnijo pogoje za pokojnino, lahko pridobijo pravico do delne pokojnine, če ostanejo v obveznem zavarovanju v obsegu, ki ustreza sorazmernemu delu polnega delovnega oziroma zavarovalnega časa, vendar najmanj 4 ure dnevno ali 20 ur tedensko. Te osebe imajo pravico do delne pokojnine.

Za razliko od prej veljavnega Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 109/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 10/08 – ZVarDod, 98/09 – ZIUZGK, 38/10 – ZUKN, 61/10 – ZSVarPre, 79/10 – ZPKDPIZ, 94/10 – ZIU, 94/11 – odl. US, 105/11 – odl. US, 110/11 – ZDIU12, 40/12 – ZUJF in 96/12 – ZPIZ-2; v nadaljnjem besedilu: ZPIZ-1), po katerem so lahko uveljavili pravico do delne pokojnine le zavarovanci, ki so bili zavarovani iz naslova delovnega razmerja, lahko po ZPIZ-2 uveljavijo pravico do delne pokojnine tudi samozaposlene osebe (15. člen ZPIZ-2), družbeniki (16. člen ZPIZ-2) in kmetje (17. člen ZPIZ-2).

Delna pokojnina se odmeri od predčasne ali starostne pokojnine, odmerjene na dan njene uveljavitve, v odstotku, ustreznem skrajšanju polnega delovnega časa, ki se do dopolnitve starosti 65 let poveča za 5%. Po prenehanju uživanja delne pokojnine lahko zavarovanec zahteva izplačilo usklajenega zneska predčasne ali starostne pokojnine, ugotovljene ob odmeri delne pokojnine ali odstotno povečanje predčasne ali starostne pokojnine, ugotovljene ob odmeri delne pokojnine, glede na dejansko dopolnjeno pokojninsko dobo v času prejemanja delne pokojnine in starost na dan

uveljavitve odstotnega povečanja ali ponovno odmero predčasne ali starostne pokojnine ali odmero starostne pokojnine, ob upoštevanju osnov, od katerih so plačani prispevki, glede na dopolnjeno pokojninsko dobo in starost ob prenehanju uživanja delne pokojnine.

2. *Institut ponovnega vstopa v obvezno zavarovanje in hkratno izplačevanje sorazmernega dela že priznane pokojnine*

Ker je bilo potrebno dati možnost postopnega prehoda oziroma kombiniranja dela z upokojitvijo tudi že upokojenim osebam, je zakonodajalec na enak način kot pri delni pokojnini to uredil s ponovnim vstopom v zavarovanje oz. z institutom t.i. reaktivacije. Le-ta omogoča sočasno kombinacijo statusa zavarovanca (delo oziroma opravljanje dejavnosti najmanj 4 ure dnevno) s statusom upokojenca, ki se mu izplačuje sorazmerno zmanjšana pokojnina.

Po določbi prvega odstavka 116. člena ZPIZ-2 uživalec starostne, predčasne, vdovske in družinske pokojnine, ki na območju Republike Slovenije začne ponovno delati oziroma opravljati dejavnost, znova pridobi lastnost zavarovanca iz 14., 15., 16. in 17. člena tega zakona in se mu pokojnina v tem času ne izplačuje. Pokojnina se preneha izplačevati z dnem ponovne pridobitve lastnosti zavarovanca.

Po določbi tretjega odstavka 116. člena ZPIZ-2 uživalcu starostne, predčasne, vdovske in družinske pokojnine, ki na območju Republike Slovenije začne ponovno delati oziroma opravljati dejavnost v obsegu, ki ustreza sorazmernemu delu polnega delovnega oziroma zavarovalnega časa, vendar zavarovanci iz 14. člena ZPIZ-2 najmanj štiri ure dnevno ali 20 ur tedensko in zavarovanci iz 15., 16. in 17. člena ZPIZ-2 najmanj s polovico polnega zavarovalnega časa, se izplačuje sorazmerni del pokojnine, in sicer v višini:

- 50 %, ko zavarovanec dela 4 ure dnevno ali znaša zavarovalni čas od 20 do 24 ur tedensko;
 - 37,5 %, ko zavarovanec dela 5 ur dnevno ali znaša zavarovalni čas od 25 do 29 ur tedensko;
 - 25 %, ko zavarovanec dela 6 ur dnevno ali znaša zavarovalni čas od 30 do 34 tedensko in
 - 12,5 %, ko zavarovanec dela 7 ur dnevno ali znaša zavarovalni čas od 35 do 39 ur tedensko.
- Sorazmerni del pokojnine se začne izplačevati z dnem ponovne pridobitve lastnosti zavarovanca.

Glede na prej veljavno zakonodajo ZPIZ-2 dopušča ponovni vstop v zavarovanje in hkratno izplačevanje sorazmernega dela pokojnine tudi samozaposlenim, družbenikom in kmetom. ZPIZ-1 je to dopuščal le osebam v delovnih razmerjih.

Zavarovanec lahko v času izplačevanja sorazmernega dela pokojnine zahteva spremembo izplačila sorazmernega dela pokojnine zaradi spremembe števila ur dela oziroma opravljanja dejavnosti. Novi sorazmerni del pokojnine, ki se določi na novo, se izplačuje od prvega dne naslednjega meseca po spremembi obsega dela oziroma opravljanja dejavnosti.

Drugače pa je z zavarovanci, ki so pridobili pravico do invalidske pokojnine. Če začne uživalec invalidske pokojnine na območju Republike Slovenije ponovno delati ali opravljati dejavnost v obsegu, ki ima za posledico ponovno pridobitev lastnosti zavarovanca iz 14., 15., 16. in 17. člena ZPIZ-2, izgubi pravico do pokojnine z dnem vzpostavitve obveznosti zavarovanja. ZPIZ-1, veljaven pred 1. 1. 2013, med uživalci pravic do pokojnine ni ločeval in se jim je v skladu 178. členom v primeru pridobitve lastnosti zavarovanca pokojnina prenehala izplačevati.

Pomembno je opozoriti še na to, da tudi vključenost v obvezno zavarovanje v tujini vpliva na pravico do pokojnine, saj se ta neha izplačevati z dnem začetka opravljanja dela oziroma dejavnosti.

3. *Institut izplačevanja 20% predčasne ali starostne pokojnine*

V skladu s tretjim odstavkom 38. člena ZPIZ-2 se zavarovancu, ki je ob izpolnitvi pogojev za pridobitev pravic do predčasne ali starostne pokojnine zavarovan pri Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Zavod) in ostane v zavarovanju v nespremenjenem obsegu, če se za to odloči, od prvega naslednjega dne po vložitvi zahteve mesečno izplačuje 20% predčasne ali starostne pokojnine, do katere bi bil upravičen na dan njene uveljavitve, vse do prenehanja zavarovanja ali do uveljavitve delne pokojnine, vendar največ do dopolnitve 65 let starosti.

4. *Delo upokojenca v okviru drugega pravnega razmerja*

Po določbi 18. člena ZPIZ-2 se obvezno zavarujejo osebe, ki v okviru kakšnega drugega pravnega razmerja opravljajo delo, če niso obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovane s polnim delovnim oz. zavarovalnim časom po določbah 14. do 17. člena, 19. člena ZPIZ-2 ali niso prostovoljno vključene v obvezno zavarovanje po 25. členu ZPIZ-2, razen, če so uživalci pokojnine.

Upokojenec lahko sklepajo pogodbe civilnega prava ali avtorske pogodbe. Če niso podani elementi

delovnega razmerja, kar primarno presoja delodajalec, nadzoruje pa Inšpektorat Republike Slovenije za delo, lahko upokojenci po upokojitvi sklepajo pogodbe po Obligacijskem zakoniku (Uradni list RS, št. 97/07-uradno prečiščeno besedilo), podjemno pogodbo ali pogodbe po avtorskem pravu v primerih, ko gre za avtorsko delo. Po veljavni delovnopravni zakonodaji je pogodbeno delo možno le v primeru občasnih ali začasnih del, pri čemer je treba opozoriti, da gre za dela, ki sicer niso določena kot sestavni del organizacije poslovanja delodajalca in ki niso predvidena v okviru sistemizacije delovnih mest ter se glede na delovni proces ne opravljajo kot stalno in nepretrgano delo, temveč trajajo le določen krajši čas ali pa so potrebna le od časa do časa. ZPIZ-2 upokojencu ne omejuje, da poleg pokojnine pridobiva dohodke na podlagi sklenjenih pogodb civilnega prava ali avtorskih pogodb.

Upokojenci, ne glede na vrsto pokojnine niso obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovani na podlagi drugega pravnega razmerja. V kolikor torej opravljajo delo na podlagi pogodb (podjemna pogodba, avtorska pogodba), se morajo iz tega naslova vključiti le za posebne primere zavarovanja na podlagi druge alineje prvega odstavka 20. člena ZPIZ-2. V tem primeru morajo izplačevalci plačevati le prispevek delodajalca po stopnji 8,85% od zneska izplačila in sicer za zavarovanje za primer invalidnosti ali smrti, ki je posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni. Na podlagi drugega pravnega razmerja izplačevalec, niti zavarovanec ne vlagata prijave v zavarovanje in odjave iz zavarovanja, temveč se le obračuna in plača prispevke za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Na uživanje pokojnine ne vpliva obseg opravljenega dela, niti višina izplačila.

5. Druge oblike dela uživalcev pokojnin

V okviru druge področne zakonodaje je urejeno še začasno in občasno delo upokojencev (Zakon o urejanju trga dela; Uradni list RS, št. 80/10, 40/12 – ZUJF, 21/13, 63/13, 100/13, 32/14 – ZPDZC-1 in 47/15 – ZZSDT), osebno dopolnilno delo in kratkotrajno delo (Zakon o preprečevanju zaposlovanja in dela na črno; Uradni list RS, št. 32/14 in 47/15 – ZZSDT) in opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji (Zakon o kmetijstvu; Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14 in 32/15).

B/ POKLICNO ZAVAROVANJE

Obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje (poklicno zavarovanje) predstavlja obvezno vključitev v poklicno zavarovanje, z zbiranjem prispevkov delodajalcev na osebnih računih zavarovancev, na podlagi katerih zavarovanci pridobijo pravico do poklicne pokojnine ter druge pravice iz ZPIZ-2.

Poklicno zavarovanje se izvaja v okviru Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja (v nadaljnjem besedilu: SODPZ), ki ga upravlja Kapitalska družba pokojninskega in invalidskega zavarovanja, d. d., Ljubljana. Poklicno zavarovanje se izvaja na podlagi Pokojninskega načrta poklicnega zavarovanja in Pokojninskega načrta za izplačevanje poklicnih pokojnin.

Delovna mesta poklicnega zavarovanja

V poklicno zavarovanje se pod pogoji iz ZPIZ-2 vključijo zavarovanci, ki opravljajo posebno težka in zdravju škodljiva dela, in zavarovanci, ki opravljajo dela, ki jih po določeni starosti ni moč uspešno poklicno opravljati.

Delovna mesta, na katerih se zavarovanci vključijo v poklicno zavarovanje zaradi težavnosti ali škodljivosti dela, je možno določiti v primerih, ko so izpolnjeni naslednji pogoji, da:

- obstajajo v zvezi z opravljanjem del znatnejši škodljivi vplivi na zdravstveno stanje in delovno zmožnost delavcev, kljub temu da so bili uporabljeni vsi splošni in posebni varstveni ukrepi, določeni s predpisi, ki urejajo varnost in zdravje pri delu, in drugi ukrepi, s katerimi jih je mogoče odpraviti ali zmanjšati;
- opravljajo delavci dela v težkih in zdravju škodljivih razmerah neposredno ob virih škodljivih vplivov v nepretrganem delovnem procesu;
- se opravlja delo v okoliščinah iz prve in druge alineje drugega odstavka 199. člena ZPIZ-2 polni delovni čas, pri čemer pa se za polni delovni čas šteje tudi delovni čas, krajši od polnega delovnega časa, določen z zakonom, in kolektivnimi pogodbami, če je tako določeno zaradi posebnih delovnih pogojev.

V skladu s prvim odstavkom 413. člena ZPIZ-2 so delovna mesta, za katera so delodajalci dolžni plačevati prispevke za poklicno zavarovanje, vsa tista, za katera se je ob uveljavitvi ZPIZ-1 štela zavarovalna doba s povečanjem (beneficirana delovna doba). Seznam delovnih mest poklicnega zavarovanja je objavljen na spletni strani Kapitalske družbe, d.d.

Vlada Republike Slovenije mora v soglasju s socialnimi partnerji določiti merila in kriterije poklicnega zavarovanja ter izdati uredbo, s katero se določijo merila in kriteriji ter način in financiranje ugotavljanja delovnih mest, za katera so delodajalci dolžni plačevati prispevke za poklicno zavarovanje. Na podlagi te uredbe bo minister, pristojen za delo, imenoval posebno komisijo za ugotavljanje obveznosti poklicnega zavarovanja.

Prispevki

Višina prispevkov za poklicno zavarovanje se določi v pokojninskem načrtu poklicnega zavarovanja na podlagi mnenja predstavnikov delodajalcev in zavarovancev. S 1. 1. 2014 je bila uvedena enotna prispevna stopnja za vsa delovna mesta in znaša 9,25 %.

Prispevke za poklicno zavarovanje plačuje zavezanec (delodajalec ali zavarovanec, ki opravlja pridobitno ali drugo samostojno dejavnost). Osnova za plačilo prispevkov za poklicno zavarovanje je plača zavarovanca oziroma nadomestilo plače. Prispevki se plačujejo mesečno.

Pravice iz poklicnega zavarovanja

Pravica do poklicne pokojnine

Poklicna pokojnina se izplačuje upravičencu v mesečnih zneskih od pridobitve poklicne pokojnine do izpolnitve pogojev za pridobitev predčasne pokojnine ali starostne pokojnine v obveznem zavarovanju, glede na odločitev upravičenca.

Pogoji za pridobitev poklicne pokojnine:

– dopolnitev 42 let in šest mesecev pokojninske dobe, skupaj z dodano dobo in zadostnost sredstev, zbranih na osebni računi zavarovanca, za izplačevanje poklicne pokojnine (obdobje prejemanja poklicne pokojnine po tem pogoju je enako kot znaša razlika med dejansko dopolnjeno pokojninsko dobo brez dodane dobe iz naslova vključenosti v poklicno zavarovanje in 40 leti pokojninske dobe, po izteku obdobja prejemanja poklicne pokojnine pa lahko zavarovanec, ne glede na splošne pogoje, uveljavlja pravico do starostne pokojnine)

ali

- dopolnitev 40 let pokojninske dobe, skupaj z dodano dobo, in dopolnjena starost glede na stopnjo povečanja na delovnem mestu, kjer se je v skladu s prejšnjimi predpisi zavarovalna doba štela s povečanjem:

MOŠKI ŽENSKÉ		
STOPNJA	STAROST	
12/14	56	
12/15	55	
12/16	54	
12/17	53	
12/18	52	

Poklicna pokojnina se odmeri glede na višino zbranih sredstev na osebni računi zavarovanca, vendar ne sme biti nižja od starostne pokojnine, ki bi jo zavarovanec prejel v obveznem pokojninskem in invalidskem zavarovanju glede na dopolnjeno pokojninsko dobo brez dodane dobe.

Enkratno izplačilo sredstev

V določenih primerih imajo zavarovanci pravico do izplačila odkupne vrednosti zbranih sredstev na osebni računi v enkratnem znesku:

- zavarovanec-član, ki pridobi pravico do starostne, predčasne, vdovske ali invalidske pokojnine;
- zavarovanec-član, ki je najmanj 10 let opravljal vojaško službo v Slovenski vojski in je prekinil delovno razmerje z Ministrstvom za obrambo, ter ne namerava uveljavljati poklicne pokojnine in zavarovanec-član, ki je poklicni vojak in se mu odpove pogodba o zaposlitvi zaradi starostne omejitve opravljanja vojaške službe;
- zavarovanec-član-policiist, ki je sklenil pogodbo o zaposlitvi za določen čas do 5 let, za opravljanje nalog varovanja zunanje meje Evropske unije in varovanja objektov, ki jih v skladu s predpisi varuje policija in ki po šestih mesecih od prenehanja pogodbe o zaposlitvi ni sklenil nove pogodbe o

zaposlitvi na delovnem mestu, na katerem je obvezna vključitev v poklicno zavarovanje;
- dedič zavarovanca-člana ali upravičenec za primer smrti, vendar le v primeru, če zavarovanec-član umre, preden se je poklicno upokojil.

Dodana doba

Zavarovancu, ki je bil vključen v poklicno zavarovanje po ZPIZ-2, se k dejanski zavarovalni dobi za izpolnitev pogojev za pridobitev pravice do predčasne pokojnine ali starostne pokojnine iz obveznega zavarovanja po ZPIZ-2, doda četrtnina obdobja, v katerem je bil vključen v poklicno zavarovanje.

Prostovoljna vključitev v obvezno pokojninsko zavarovanje

Prostovoljna vključitev v obvezno pokojninsko zavarovanje je urejena v četrtem odstavku 25. člena ZPIZ-2, ki določa, da se lahko prostovoljno vključijo v obvezno zavarovanje tudi prejemnice ali prejemniki poklicne pokojnine do uveljavitve pravice do pokojnine iz obveznega zavarovanja.

Za uveljavljanje pravice do prostovoljne vključitve v obvezno pokojninsko zavarovanje je pristojen Zavod.

Dokup pokojninske dobe

Dokup pokojninske dobe je urejen v enajstem in dvanajstem odstavku 202. člena ZPIZ-2. Zavarovanec, vključen v poklicno zavarovanje oziroma prejemnik poklicne pokojnine, lahko dokupi pokojninsko dobo za razliko med pridobljeno dodano dobo iz drugega odstavka 202. člena in obdobjem prejetanja poklicne pokojnine. Osnova za plačilo prispevka za dokup te pokojninske dobe je 80 % zadnje znane povprečne letne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji. Upravičenec lahko opravi dokup pokojninske dobe tudi s prenosom odkupne vrednosti sredstev na Zavod. V tem primeru se ne upoštevajo določbe tretjega odstavka 206. člena ZPIZ-2.

Poslovanje SODPZ

V poklicno zavarovanje je bilo maja 2015 vključenih 45.458 zavarovancev (na dan 31.12.2014 je 18.121 zavarovancev imelo sredstva v zadržanju oz. mirovanju), čista vrednost sredstev sklada pa znaša 654,5 mio EUR.

- navedba predpisov, ki urejajo to področje,

1.) Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 96/12, 39/13, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 44/14 – ORZPIZ206, 85/14 – ZUJF-B in 95/14 – ZUJF-C)

2.) Zakon o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja (Uradni list RS, št. 111/13 in 97/14 – ZMEPIZ-1A).

- ugotovitve pri spremljanju izvajanja veljavnega predpisa (predstavitev ciljev predpisa, ocena doseženih ciljev, metode oziroma merila, po katerih je pripravljena ta ocena, vzroki, zakaj cilji niso bili ali niso bili v celoti doseženi),

A/ UREDITEV DVOJNEGA STATUSA

Tako stara kot nova zakonodaja praviloma ne dopuščata prekrivanja statusa "zavarovanca" in statusa "uživalca pokojnine", saj je pogoj za pridobitev pravice iz obveznega zavarovanja prenehanje obveznega zavarovanja, torej prenehanje opravljanja dejavnosti. Res pa je, da je stara zakonodaja (ZPIZ-1), ki je bila v veljavi do 31.12.2012, dopuščala poseben institut t.i. izvzema iz zavarovanja, ki je omogočal, da se je oseba pod določenimi pogoji lahko upokojila in uživala polno pokojnino, kljub temu da je še naprej opravljala samostojno dejavnost in imela odprt s.p. Izvzema iz zavarovanja pa niso imeli vsi samozaposleni, temveč ga je lahko uveljavil samo upokojenec, ki je dopolnil 63 let starosti (moški) oziroma 61 let starosti (ženska) in pod pogojem, da ni opravljal dejavnosti z osebnim delom, ker je imel zaposlenega vsaj enega delavca za opravljanje te dejavnosti ali je do uveljavitve pravice najmanj 6 mesecev opravljal isto dejavnost v enakem obsegu, vendar je bil zavarovan na podlagi delovnega razmerja.

Te osebe torej niso bile vključene v obvezno zavarovanje, kljub temu, da so opravljale dejavnost. To pomeni, da so samo tisti upokojenci, ki so izpolnjevali zgoraj navedene pogoje, lahko obdržali s.p. in pokojnino. Vsi ostali upokojenci, ki niso izpolnjevali teh pogojev, pa so se morali odločiti, ali bodo prenehali z opravljanjem samostojne dejavnosti in se upokojili, ali pa bodo še nadalje opravljali to dejavnost in bodo iz tega naslova še vedno vključeni v zavarovanje, kar pomeni, da se jim v tem času

ne izplačuje pokojnina.

Prav dejstvo, da te možnosti niso imeli vsi samozaposleni, je že znotraj posamezne skupine zavarovancev povzročalo neenakosti. Zato se je zaradi sledenja "poenotenju" zavarovancev pri pridobivanju, uživanju in varstvu pravic ta možnost z uveljavitvijo ZPIZ-2 ukinila. Ker je eno izmed načel novega pokojninskega zakona tudi to, da naj se vsi posamezniki, ki neko delo, aktivnost ali dejavnost bolj ali manj trajno opravljajo, vključijo v zavarovanje, novi zakon možnosti »izvzema« tako ne dopušča več. To pomeni, da morajo biti vse osebe, ki opravljajo pridobitno dejavnost kot samostojni podjetniki posamezniki po zakonu o gospodarskih družbah ter vse fizične osebe, ki opravljajo drugo dovoljeno dejavnost in ki se vpišejo v poseben register, po novi zakonodaji (sorazmerno) vključene v obvezno zavarovanje ali pa morajo zaradi upokojitve prenehati opravljati dejavnost in zapreti s.p.

Z namenom, da bi bile v pokojninski zakonodaji vse samozaposlene osebe enako obravnavane je ZPIZ-2 tako določil prehodno obdobje, v katerem morajo upokojenci, ki opravljajo samostojno dejavnost, sprejeti odločitev ali bodo še naprej opravljali svojo dejavnost in iz tega naslova plačevali prispevek (zaradi česar bodo imeli tudi višje pravice) ali pa se bodo upokojili, prejeli pokojnino in prenehali z opravljanjem dejavnosti. ZPIZ-2 je določil rok za usklajitev tega statusa do 31.12.2013, ta rok pa je bil na pobudo Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije najprej podaljšán do 31.12.2014, nato pa ponovno do 31.12.2015. Če torej navedeni uživalci pokojnine v skladu z veljavno zakonodajo do omenjenega datuma ne bi usklajili svojega statusa, bi Zavod s 1.1.2016 prenehal izplačevati pokojnino in po uradni dolžnosti od takrat dalje ugotovil lastnost zavarovanca.

MDDSZ se je z namenom, da se omogoči ohranitev opravljanja samostojne dejavnosti tudi po upokojitvi, odločilo za pripravo spremembe na področju dela upokojencev, in sicer na način, da bodo vse kategorije zavarovancev (in ne le samozaposleni) upravičene do prejemanja 20% predčasne oziroma starostne pokojnine.

Podrobno je bila analizirana določba 38. člena ZPIZ-2, ki stimulira ostajanje v zavarovanju zavarovancem na način, da se jim izplačuje 20% pokojnine le do 65. leta starosti. Oseba, ki torej pri 65. letu starosti izpolnjuje pogoje za pridobitev pravice do predčasne ali starostne pokojnine, ni več upravičena do prejemanja 20% pokojnine. Z novim predlogom se zavarovancem, ki se kljub izpolnjevanju pogojev za pridobitev pravice do predčasne ali starostne pokojnine tako po ZPIZ-2 kot po predpisih, veljavnih do 31.12.2012, odločijo ostati v zavarovanju s polnim delovnim oziroma zavarovalnim časom, na novo omogoča posebno obliko dvojnega statusa, in sicer na način, da se jim izplačuje 20% starostne ali predčasne pokojnine. Izplačilo 20% pokojnine lahko zavarovanci prejemaajo vse do prenehanja obveznega zavarovanja s polnim delovnim oziroma zavarovalnim časom. Na enak način se prejemanje 20% starostne ali predčasne pokojnine omogoči tudi uživalcem pokojnin, ki so se ali se še bodo reaktivirali za polni delovni oziroma zavarovalni čas

Prav tako se spreminja ureditev delne pokojnine, saj se razširja možnost uveljavljanja le-te, in sicer se dopušča uveljavljanje delne pokojnine tudi v primeru, ko posameznik ostane v obveznem zavarovanju v obsegu, ki ustreza sorazmernemu delu polnega, vendar najmanj dve uri dnevno oziroma deset ur tedensko.

B/ POKLICNO ZAVAROVANJE

Ob izvajanju veljavnega ZPIZ-2 se je na področju poklicnega zavarovanja pojavilo kar nekaj vprašanj, ki jih s prenovo sistema poklicnega zavarovanja rešujemo. Kljub nekaterim nastavkom v ZPIZ-2 v praksi ni bil uveljavljen mehanizem, ki bi omogočal preverjanje upravičenosti do poklicnega zavarovanja in določanje novih delovnih mest poklicnega zavarovanja. Kljub določbam o izterjavi neplačanih prispevkov s strani davčnega organa to v praksi zaradi pomanjkanja pravnih podlag ni bilo izvedeno. Z izvajanjem zakona so se izkazale pomanjkljivosti pri določitvi pogojev in glede višine poklicne pokojnine, ki jih s spremembami odpravljamo. Velikokrat v praksi prihaja do situacije, da zavarovanec poklicnega zavarovanja izpolnjuje vse pogoje za uveljavitev pravice do poklicne pokojnine, razen zadostnosti sredstev. Za rešitev takih situacij ZPIZ-2 uvaja solidarnostne rezerve.

- poglobilni problemi oziroma vprašanja na področju urejanja (jasna opredelitev, velikost in obseg, vzrok za njihov nastanek),

A/ UREDITEV DVOJNEGA STATUSA

Z uveljavitvijo novega ZPIZ-2 so odpadle vse prejšnje oblike »izvzema iz zavarovanja«, kar je povzročilo precejšnja nestrinjanja pri nosilcih samostojnih dejavnosti, še posebej pri tistih, ki so se upokojili po starih predpisih in bi se v skladu z določbami novega zakona v roku enega leta po uveljavitvi le-tega morali prilagoditi novi zakonodaji z usklajitvijo svojega statusa, in sicer na način, da bi se v primeru, če bi poleg prejetja pokojnine želeli še naprej opravljati svojo dejavnost, morali vključiti v zavarovanje za najmanj polovični čas, pri tem pa bi se jim pokojnina zmanjšala za polovico (t.i. delna pokojnina). V kolikor bi se odločili za prejetje celotne pokojnine, pa bi morali prenehati opravljati svojo dejavnost.

V skladu z ZPIZ-2 se namreč osebe, ki opravljajo kakršno koli samostojno dejavnost in hkrati izpolnjujejo pogoje za starostno upokojeitev, ne morejo upokojiti, saj se popolnoma zasleduje cilj, da sta status upokojenca in status zavarovanca nezdružljiva. Vsi, ki tako bolj ali manj trajno opravljajo neko delo, aktivnost ali dejavnost, se morajo za te primere tudi obvezno zavarovati. V kolikor pa se mora oseba vključiti v obvezno zavarovanje, pa se ji v tem času pokojnina ne sme izplačevati. ZPIZ-2 je tako določil, da se morajo upokojenci, ki so ob uveljavitvi ZPIZ-2 še opravljali svojo samostojno dejavnost, v roku enega leta bodisi zavarovati kot samostojni podjetniki ali pa prenehati z opravljanjem dejavnosti in še naprej uživati pokojnino.

Na pobudo Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije je MDDSZ do sedaj za to kategorijo samostojnih podjetnikov že dvakrat podaljšalo prehodno obdobje za ureditev dvojnega statusa. Zadnji rok za usklajitev statusa, ki je določen v ZMEPIZ-1A, je tako 31.12.2015. Če navedeni uživalci pokojnine do omenjenega datuma ne bodo usklajili svojega statusa, bo v skladu s trenutno veljavno zakonodajo Zavod s 1.1.2016 prenehal izplačevati pokojnino in po uradni dolžnosti od takrat dalje ugotovil lastnost zavarovanca.

B/ POKLICNO ZAVAROVANJE

Pri izvajanju veljavnega ZPIZ-2 na področju poklicnega zavarovanja so se problemi in vprašanja pojavila pri uveljavitvi mehanizma, ki bi omogočal preverjanje upravičenosti do poklicnega zavarovanja in določanje novih delovnih mest poklicnega zavarovanja; pri izterjavi neplačanih prispevkov s strani davčnega organa; pri določitvi pogojev za uveljavitev pravice do poklicne pokojnine in glede primanjkljaja sredstev za uveljavitev pravice do poklicne pokojnine.

- kako so bili problemi ugotovljeni,

A/ UREDITEV DVOJNEGA STATUSA

Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije je že v letu 2014 izvedla več aktivnosti s področja problematike upokojenih obrtnikov podjetnikov. Med drugim je bila na njihovo pobudo sprejeta novela ZMEPIZ-1A, ki je že drugič podaljšala prehodno obdobje za usklajitev statusa samostojnih podjetnikov, ki so na zakonit način nadaljevali s svojo dejavnostjo po upokojitvi, in sicer do konca leta 2015.

V izogib takšnemu parcialnemu urejanju navedene problematike, je Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije podala pobudo za celovito in trajno ureditev problematike, ki jo je avgusta 2014 predstavila resornemu ministrstvu, oktobra 2014 pa je pobudo obravnaval tudi Ekonomsko-socialni svet. Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije je pobudo utemeljila, da pokojnina ni privilegij, temveč zaslužena pravica zavarovanca, ki je odraz dolgoletnega plačevanja prispevkov v zakonsko zahtevanem obdobju, do nje pa naj bi bil posameznik upravičen tudi v primeru, ko ohrani svojo dejavnost. Po mnenju Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije naj bi bil cilj v tem, da se v čim višjo starost ohrani aktivnost vseh zavarovancev (ne le podjetnikov), in sicer na način, ki daje upokojencu dodatno materialno in socialno varnost, državi pa prinaša dodatne prihodke iz tega naslova. Sprostitev vseh vrst dela upokojencev ob sočasnem prejemanju polne pokojnine bi po mnenju Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije imela vrsto pozitivnih sociološko-psiholoških učinkov, obenem pa bi pozitivno vplivala na vzdržnost pokojninske blagajne.

Tudi v Socialnem sporazumu za obdobje 2015-2016 je v okviru ukrepov na področju trga dela navedena preureditev možnosti dela upokojencev.

B/ POKLICNO ZAVAROVANJE

Ob izvajanju veljavnega ZPIZ-2 se je na področju poklicnega zavarovanja pojavilo kar nekaj vprašanj glede izvajanja zakona, ki jih s prenovo sistema poklicnega zavarovanja rešujemo. Ob sodelovanju socialnih partnerjev so bile predlagane nekatere spremembe sistema poklicnega zavarovanja, ki bodo

sistem izboljšale in odpravile pomanjkljivosti.

- predpisi Evropske unije, ki vplivajo na področje urejanja,
- mednarodni sporazumi, ki vplivajo na področje urejanja,
- odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije, ki obravnavajo področje urejanja oziroma primerljivo ureditev,
- odločbe Sodišča Evropske unije, ki obravnavajo področje urejanja oziroma primerljivo ureditev,
- razlogi, s katerimi se utemeljuje potreba po novem predpisu ali spremembi in dopolnitvi veljavnega predpisa.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

A/ UREDITEV DVOJNEGA STATUSA

Cilj predlaganih sprememb je uvedba dvojnega statusa na način, da bodo ob izpolnitvi pogojev za starostno ali predčasno pokojnino vse kategorije zavarovancev upravičene do prejemanja 20% predčasne oziroma starostne pokojnine, pri čemer izplačilo ni več omejeno na dopolnitev starosti 65 let, kot je to do sedaj določal tretji odstavek 38. člena ZPIZ-2, ampak bodo izplačevanje lahko zahtevali tudi zavarovanci, ki so starejši od te meje. Izplačilo 20% pokojnine bodo lahko zavarovanci prejeli vse do prenehanja obveznega zavarovanja s polnim delovnim oziroma zavarovalnim časom. Na enak način bo prejemanje 20% starostne ali predčasne pokojnine omogočeno tudi uživalcem pokojnin, ki so se ali se še bodo reaktivirali za polni delovni oziroma zavarovalni čas in jim pokojnina za čas ponovne vključitve miruje.

Prav tako se spreminja ureditev delne pokojnine, saj se razširja možnost uveljavljanja le-te, in sicer se dopušča uveljavljanje delne pokojnine tudi v primeru, ko posameznik ostane v obveznem zavarovanju v obsegu, ki ustreza sorazmernemu delu polnega, vendar najmanj dve uri dnevno oziroma deset ur tedensko.

Za vse zavarovance bo tako kombiniranje dela in upokojitve kot do sedaj možno le v obliki delne pokojnine ali z reaktivacijo oziroma s t.i. ponovnim vstopom v zavarovanje.

S prehodno določbo se omogoča ohranjanje samostojne dejavnosti tistih upokojencev, ki so uveljavljali izjem iz zavarovanja po ZPIZ-1 in svojega statusa še niso bili dolžni uskladiti z novo zakonodajo, vendar ob pogoju, da se vključijo v zavarovanje na podlagi novega 116. člena tega zakona, kar pomeni za najmanj dve uri dnevno. Zaradi tega ne bodo prejeli več polne pokojnine kot to velja sedaj, ampak se jim bo le-ta sorazmerno zmanjšala. Brez spremembe zakonodaje bi te osebe sicer morale uskladiti svoj status do 31.12.2015.

Nadalje predlog zakona določa, da se morajo vse osebe, ki bi morale biti vključene v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje in bodo na dan 31.12.2015 opravljale delo ali dejavnost, na podlagi katere izpolnjujejo pogoje za vključitev v obvezno zavarovanje, v roku 30 dni od začetka uveljavitve tega zakona vključiti v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje in na tak način urediti svoj status, sicer bo Zavod ugotovil lastnost zavarovanca po uradni dolžnosti od uveljavitve tega zakona dalje.

B/ POKLICNO ZAVAROVANJE

Cilj predlaganih sprememb s področja poklicnega zavarovanja je izboljšati sistem, ki zavarovancem poklicnega zavarovanja, ki opravljajo težko in zdravju škodljivo delo ter delo, ki ga po določeni starosti ni mogoče več uspešno opravljati, omogoča socialno varnost ob predčasni zapustitvi trga dela.

Predlagan je mehanizem, ki bo omogočil poklicno upokojitve tudi tistim zavarovancem poklicnega zavarovanja, ki izpolnjujejo vse pogoje za uveljavitev pravice do poklicne pokojnine, razen pogoja zadostnosti sredstev. S tem se uvaja načelo solidarnosti tudi v to obvezno obliko zavarovanja, saj bodo zavarovanci poklicnega zavarovanja sami zagotavljali vir sredstev solidarnostnih rezerv (del donosnosti SODPZ, del enkratnega izplačila sredstev,...).

Predlagano je zvišanje najnižje poklicne pokojnine na višino starostne pokojnine, ki bi jo zavarovanec poklicnega zavarovanja prejel v obveznem pokojninskem in invalidskem zavarovanju za 40 let pokojninske dobe, povečano za sredstva prispevka za zdravstveno zavarovanje in stroške upravljavca. Na novo je predlagana tudi najvišja višina poklicne pokojnine, ki doslej ni bila omejena, in sicer lahko poklicna pokojnina znaša največ višino starostne pokojnine, odmerjene od najvišje pokojninske osnove, povečane za sredstva prispevka za zdravstveno zavarovanje in stroške upravljavca sklada.

O novih delovnih mestih poklicnega zavarovanja in glede sprememb škodljivih vplivov obstoječih delovnih mest poklicnega zavarovanja odloča posebna komisija, v kateri sodelujejo predstavniki sindikatov in delodajalcev ter predstavnik, ki ga imenuje minister, pristojen za delo (krovná komisija). Nadalje je predlagana ustanovitev še ene komisije, ki bo pri posameznem delodajalcu ugotavljala ali pri njem obstajajo delovna mesta, ki bi jih bilo potrebno vključiti v poklicno zavarovanje.

Na področju poslovanja SODPZ je predvidena ukinitve kritnega sklada za izplačevanje poklicnih pokojnin in njihovo izplačevanje iz SODPZ. Gre za rešitev, ki je glede na naravo tega zavarovanja, bolj smiselna in bo racionalizirala izplačevanje poklicnih pokojnin.

Sistem poklicnega zavarovanja je bil deležen temeljite prenové z namenom jasnejše in natančnejše določitve samega sistema poklicnega zavarovanja, s čimer bodo odpravljene vse nejasnosti, ki so se izkazale ob izvajanju poklicnega zavarovanja v praksi.

2.2 Načela

NAČELO ENAKOSTI

S predlogom zakona se sledi načelu enakosti na način, da bo vsem kategorijam zavarovancev omogočena posebna oblika dvojnega statusa, in sicer tako, da se vsem zavarovancem, ki izpolnijo pogoje za predčasno in starostno pokojnino, lahko izplača 20% starostne ali predčasne pokojnine. Izplačilo 20% pokojnine lahko zavarovanci prejemajo vse do prenehanja obveznega zavarovanja s polnim delovnim oziroma zavarovalnim časom. Vsem zavarovancem se skladno za načelom enake obravnave omogoča delna upokožitev oziroma reaktivacija tudi za 2 uri dnevno in ne več le za štiri, kot je veljalo do sedaj. Zakon na ta način odpravlja neenakost znotraj skupine samozaposlenih, kjer je ožja skupina do sedaj imela možnost, da je prejemala polno pokojnino in nadalje opravljala dejavnost, ni pa bila vključena v obvezno zavarovanje.

NAČELO SOCIALNE VARNOSTI

Predlog zakona spodbuja zavarovance k ostajanju v zavarovanju, saj se vezava na izplačilo 20% pokojnine ne veže več na starost 65 let.

Vsem zavarovancem (tudi tistim, ki morajo svoje statuse uskladiti do 31.12.2015) se omogoča delna upokožitev oziroma reaktivacija tudi za 2 uri dnevno in ne več le za štiri, kot je veljalo do sedaj, kar pomeni, da bodo te osebe lahko še nadalje opravljale dejavnost.

2.3 Poglavitne rešitve

- a) Predstavitev predlaganih rešitev:
 - konkreten opis predlaganih rešitev,

A/ UREDITEV DVOJNEGA STATUSA

Predlog zakona uvaja možnost posebne oblike dvojnega statusa skladno z načelom enake obravnave za tiste zavarovance, ki se bodo kljub izpolnjevanju pogojev za pridobitev pravice do predčasne ali starostne pokojnine tako po ZPIZ-2 kot po predpisih, veljavnih do 31.12.2012, odločili ostati v zavarovanju s polnim delovnim oziroma zavarovalnim časom, in sicer na način, da se jim omogoči izplačilo 20% starostne ali predčasne pokojnine. Izplačilo 20% pokojnine bodo lahko zavarovanci prejemali vse do prenehanja obveznega zavarovanja s polnim delovnim oziroma zavarovalnim časom. Na enak način bo prejetje 20% starostne ali predčasne pokojnine omogočeno tudi uživalcem pokojnin, ki so se ali se še bodo reaktivirali za polni delovni oziroma zavarovalni čas. To možnost imajo torej tako upokoženci, ki se bodo reaktivirali šele po uveljavitvi tega zakona kot tudi tisti, ki so v zavarovanje ponovno vstopili že pred uveljavitvijo tega zakona.

Pri tem je pomembno poudariti, da prejetje 20% predčasne oziroma starostne pokojnine ni več

omejeno na dopolnitev starosti 65 let, kot je to do sedaj določal tretji odstavek 38. člena ZPIZ-2, ampak bodo izplačevanje lahko zahtevali tudi zavarovanci, ki so starejši od te starosti. Predlagatelj zakona ugotavlja, da je vzpodbudo smiselno razširiti tudi za zavarovance, ki so že dopolnili 65 let, saj bodo na ta način motivirani za ostajanje v zavarovanju in bodo tako še naprej plačevali prispevke, ob tem pa prejeli tudi 20% starostne ali predčasne pokojnine.

Prav tako se spreminja ureditev delne pokojnine, saj se razširja možnost uveljavljanja le-te, in sicer se dopušča uveljavljanje delne pokojnine tudi v primeru, ko posameznik ostane v obveznem zavarovanju v obsegu, ki ustreza sorazmernemu delu polnega, vendar najmanj dve uri dnevno oziroma deset ur tedensko.

S prehodno določbo se omogoča ohranjanje samostojne dejavnosti tistim upokojencem, ki so uveljavljali izvzem iz zavarovanja po ZPIZ-1 in svojega statusa še niso bili dolžni uskladiti z novo zakonodajo, vendar ob pogoju, da se vključijo v zavarovanju vsaj za dve uri na podlagi 116. člena tega zakona. Brez spremembe zakonodaje bi te osebe sicer morale uskladiti svoj status do 31.12.2015.

Nadalje predlog zakona vsem osebam, ki bodo na dan 31.12.2015 opravljale delo ali dejavnost, na podlagi katere izpolnjujejo pogoje za vključitev v obvezno zavarovanje, daje možnost, da v roku 30 dni od začetka uveljavitve tega zakona uredijo svoj status in se vključijo v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje. V kolikor tega ne bodo storile, bo Zavod zanje po uradni dolžnosti ugotovil lastnost zavarovanca od uveljavitve tega zakona dalje.

B/ POKLICNO ZAVAROVANJE

V predlogu zakona je predviden mehanizem, ki bo omogočil poklicno upokožitev tudi tistim zavarovancem poklicnega zavarovanja, ki izpolnjujejo vse pogoje za uveljavitev pravice do poklicne pokojnine, razen pogoja zadostnosti sredstev.

Predlagano je zvišanje najnižje poklicne pokojnine na višino starostne pokojnine, ki bi jo zavarovanec poklicnega zavarovanja prejel v obveznem pokojninskem in invalidskem zavarovanju za 40 let pokojninske dobe, povečano za sredstva prispevka za zdravstveno zavarovanje in stroške upravljavca sklada. Prav tako se določa tudi najvišja višina poklicne pokojnine, ki doslej ni bila omejena, in sicer lahko poklicna pokojnina znaša največ toliko, kot znaša višina starostne pokojnine, odmerjene od najvišje pokojninske osnove, povečane za sredstva prispevka za zdravstveno zavarovanje in stroške upravljavca sklada.

S spremembami ZPIZ-2 je predvidena ukinitve kritnega sklada za izplačevanje poklicnih pokojnin in njihovo izplačevanje iz SODPZ.

- variantne rešitve, ki so bile proučevane, in utemeljitev predlagane rešitve.
- b) Način reševanja:
 - vprašanja, ki se bodo urejala s predlaganim zakonom,

A/ UREDITEV DVOJNEGA STATUSA

Uvaja se možnost posebne oblike dvojnega statusa za tiste zavarovance, ki se bodo kljub izpolnjevanju pogojev za pridobitev pravice do predčasne ali starostne pokojnine tako po ZPIZ-2 kot po predpisih, veljavnih do 31.12.2012, odločili ostati v zavarovanju s polnim delovnim oziroma zavarovalnim časom, in sicer na način, da se jim poleg opravljanja dela/dejavnosti omogoči izplačilo 20% starostne ali predčasne pokojnine.

Zakon ureja tudi dvojni status za osebe, katere v skladu s prehodnimi določbami ZPIZ-2 in ZMEPIZ-1 še niso bile dolžne uskladiti svojega statusa, in sicer na način, da se bodo morale vključiti v zavarovanje za najmanj dve uri dnevno, ob tem pa bodo lahko še naprej opravljale samostojno dejavnost ter prejemale sorazmerni del pokojnine.

Prav tako se spreminja ureditev delne pokojnine, saj se razširja možnost uveljavljanja le-te, in sicer se dopušča uveljavljanje delne pokojnine tudi v primeru, ko posameznik ostane v obveznem zavarovanju v obsegu, ki ustreza sorazmernemu delu polnega, vendar najmanj dve uri dnevno oziroma deset ur tedensko.

B/ POKLICNO ZAVAROVANJE

S predlaganimi spremembami na področju poklicnega zavarovanja se odpravljajo pomanjkljivosti, ki so se pokazale pri izvajanju veljavnega zakona. Bistvena vprašanja, ki se urejajo s tem predlogom, so tako ureditev postopka za določitev delovnih mest, na katerih je obvezna vključitev v poklicno zavarovanje; ureditev izterjave neplačanih prispevkov poklicnega zavarovanja; ureditev dokupa pokojninske dobe na podlagi dodane dobe; ureditev pogojev ter določitev višine najnižje in najvišje poklicne pokojnine; ureditev pravice do enkratnega izplačila.

- vprašanja, ki se bodo urejala z izvršilnimi predpisi, in seznam izvršilnih predpisov, ki bodo prenehali veljati,
 - vprašanja, ki se bodo urejala drugače, navedite kako (npr. s kolektivnimi pogodbami),
 - vprašanja, v katera ni mogoče poseči s predpisi,
 - vprašanja, ki jih ni treba več urejati s predpisi,
 - vprašanja, ki se bodo urejala s predpisi ter v zvezi s katerimi so bili predhodno opravljeni poskusi in testi, da se ugotovi, ali je ukrepanje primerno.
- c) Normativna usklajenost predloga zakona:
- z veljavnim pravnim redom,
 - s splošno veljavnimi načeli mednarodnega prava in mednarodnimi pogodbami, ki zavezujejo Republiko Slovenijo,
 - s predpisi, ki jih je tudi treba sprejeti oziroma spremeniti in »paketno« obravnavati.
- č) Usklajenost predloga zakona:
- s samoupravnimi lokalnimi skupnostmi,
 - s civilno družbo oziroma ciljnim skupinami, na katere se predlog zakona nanaša (navedba neusklajenih vprašanj),
 - s subjekti, ki so na poziv predlagatelja neposredno sodelovali pri pripravi predloga zakona oziroma so dali mnenje (znanstvene in strokovne institucije, nevladne organizacije in posamezni strokovnjaki ter predstavniki zainteresirane javnosti).

V razpravo so bili vključeni:

- predstavniki zainteresirane javnosti;
- predstavniki strokovne javnosti;
- predstavniki socialnih partnerjev (Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije ter ostali predstavniki delodajalcev in sindikatov, ki so člani ESS)

Mnenja, predloge, pripombe so podali:

- Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije;
- Gospodarska zbornica Slovenije;
- Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije;
- Zveza društev upokojencev Slovenije;
- Zveza za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite;
- Sindikat pilotov Ministrstva za obrambo;
- Študentska organizacija Slovenije;
- Trgovinska zbornica Slovenije;
- Sindikat azbestnih bolnikov Slovenije.

Ni bila upoštevana zahteva Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije, da se dvojni status za samozaposlene uredi na način, da od trenutka, ko dopolnijo oba pogoja za starostno upokojeitev, prejemajo polno pokojnino in hkrati še naprej opravljajo dejavnost.

Ravno tako v okviru poklicnega zavarovanja niso bili upoštevani predlogi sindikatov, ki zahtevajo:

- določitev več stopenj dodane dobe in temu ustrezno tudi določitev različne višine prispevne stopnje glede na skupino delovnega mesta;- popravek določbe 413. člena ZPIZ-2, da se do uskladitve v matični zakonodaji določi, da se po enajstem odstavku 92. člena ZObr v pogoje za starostno pokojnino šteje doba zavarovalne dobe s povečanjem (tako določa tudi drugi odstavek 398. člena ZPIZ-2);

- da se v krovni komisiji za določitev delovnih mest odloča s 2/3 večino;

- da se ohrani dolžnost sofinanciranja poklicnih pokojnin s strani države, določena v četrtem, petem in šestem odstavku 413. člena ZPIZ-2 oziroma zahteva, da država sodeluje pri oblikovanju solidarnostnih rezerv.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

- ocena finančnih sredstev za državni proračun in ocena drugih javnih finančnih sredstev,

Finančne posledice izplačila 20% pokojnine vsem, ki izpolnjujejo pogoje po 38.a členu predloga zakona, bodo po podatkih Zavoda vplivali na povečanje odhodkov pokojninske blagajne v višini **5,1** mio evrov, in sicer bo do tega izplačila predvidoma upravičenih 3500 oseb v povprečni višini 122 evrov. Višina povečanja odhodkov, ki je določena v tem odstavku je pripravljena na podlagi najbolj konzervativnega izračuna ob predpostavki, da se zavarovanci ne glede na izplačilo 20% pokojnine, ne bi odločali za podaljšano ostajanja v zavarovanju. V primeru, da se samo 500 zavarovancev zaradi izplačila 20% pokojnine odloči ostati še naprej v zavarovanju, bi to pomenilo za 3,7 mio (500x 500 eur pokojnine x 12 mesecev) prihrankov za pokojninsko blagajno zaradi neizplačila pokojnin. Teh 500 zavarovancev bi plačalo tudi polne prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, kar pomeni dodaten prihodek pokojninske blagajne v višini 2,2 mio evrov (500 x 380 eur x 12), ob predpostavki da bi prejeli povprečne plače v RS. Teh 500 zavarovancev bo prejelo tudi 20% pokojnine, kar pa je že upoštevano pri znesku odhodkov pokojninske blagajne v višini 5,1 mio evrov.

Vsem osebam, ki opravljajo samostojno dejavnost in bi morale do 31.12.2015 svoje statuse uskladiti z določbami ZMEPIZ-1A, bo predlog zakona omogočil, da svojo dejavnost opravljajo še naprej, obenem pa nadalje prejemajo pokojnino, kar bo prineslo pozitivne finančne učinke za pokojninsko blagajno v višini **0,5** mio evrov. Število teh samozaposlenih, ki bodo torej lahko še naprej opravljali dejavnost, znaša 2.225. Te osebe bodo za vključitev v obvezno zavarovanje za najmanj dve uri plačevale za okrog 20 evrov višji prispevek kot do sedaj.

Z dopolnitvijo 161. člena ZPIZ-2, ki določa, da Republika Slovenija iz državnega proračuna zagotavlja sredstva za uživalce pokojnine iz drugega odstavka 204. člena tega zakona, se bo povečala obveznost Republike Slovenije za zneske pokojnin teh uživalcev. Ocenjujemo, da bo v prihodnje okrog 30 zavarovancev upravičenih do pokojnine iz drugega odstavka 204. člena tega zakona in bo obveznost državnega proračuna iz tega naslova znašala **360.000** evrov na leto.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

- sredstva so zagotovljena v sprejetem državnem proračunu na naslednjih proračunskih postavkah: Dodatna obveznost RS do ZPIZ, na proračunski postavki 6396.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

- prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih,

ŠVICA

Odlog pokojnine ter bonusi za odlog

Posamezniki lahko odložijo prejetje tako javne kot poklicne pokojnine, in sicer potem, ko dosežejo zakonsko določeno starost za upokojitev. Javna pokojnina se lahko odloži za največ pet let (odložitev za 1 leto prinese 5,25 % povečanje pokojnine, odložitev za 2 leti 10,8% povečanje, za 3 leta 17,1%, za 4 leta 24%, za 5 let pa kar 31,5% povečanje pokojnine.

Poklicna pokojnina se lahko odloži do starosti 70 let, pri čemer določajo pogoje sami pokojninski skladi, ki tudi svobodno odločajo o dodatnih odstotnih točkah iz naslova odloga upokojitve

Kombinacija prejemanja pokojnine in drugih dohodkov

Zaposlene in samozaposlene osebe v Švici lahko po upokojitvi še naprej delajo oz. opravljajo dejavnost, vendar le v primeru, ko dosežejo polne pogoje za starostno upokojitev (65 let - moški oz. 64 let - ženske) oz. ko prejemajo polno pokojnino. Tistim posameznikom, ki delajo in zaslužijo pod 1400 CHF na mesec oziroma 16 800 CHF na leto, se prispevki za socialno varnost v okviru javnega sistema pokojninskega zavarovanja ne obračunavajo. Če pa plača preseže navedeno višino, pa je v primeru, če posamezniki odložijo pokojnino ali se upokojijo in pri tem še naprej nadaljujejo z delom, prispevke potrebno plačati, pri čemer ne pridobijo dodatnih pravic iz naslova plačanih prispevkov.

Načeloma je mogoče kombinirati tudi poklicno pokojnino in opravljanje dela/dejavnosti. V praksi gre predvsem za tiste posameznike, ki jim manjkajo določena leta zavarovalne dobe ali so se upokojili predčasno.

- prikaz ureditve v pravnem redu EU,

Predlog zakona ni predmet usklajevanja s pravnim redom EU.

Države članice EU se vedno bolj zavedajo nujnosti podaljševanja aktivnega življenja in ter zviševanja dejanske upokojitvene starosti. Že Bela knjiga o pokojninah, ki jo je leta 2012 objavila Evropska komisija, je izpostavila vpliv, ki ga bo staranje prebivalstva prineslo za vzdržnost in primernost pokojninskih sistemov ter poudarila pomen podaljševanja delovne aktivnosti. Države članice naj bi to podaljšanje dosegle predvsem preko zmanjševanja možnosti predčasne upokojitve in zviševanja upokojitvene starosti. Na ta način je državam dejansko uspelo zagotoviti povečano stopnjo zaposlenosti v starostnih skupinah pod in nad zakonsko določeno upokojitveno starostjo, kar ima pozitiven vpliv na vzdržnost pokojninskih sistemov.

V zadnjem desetletju vse več Evropejcev dela tudi po dopolnjeni zakonsko določeni upokojitveni starosti za starostno in poklicno pokojnino. Iz preliminarних podatkov Evropske komisije¹ izhaja, da je leta 2013 delalo čez 4 mio Evropejcev, starejših od 65 let. Povprečna stopnja zaposlenosti v starostni skupini 65-69 let je leta 2013 v EU-28 znašala 11%, od tega je delalo 15% moških in 8% žensk. Stopnja zaposlenosti po državah članicah variira, in sicer od najvišje v Estoniji (27%) do najnižje na Slovaškem (3%). V večini držav, razen v Estoniji, dela več moških kot žensk. Iz podatkov Evropske fundacije za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer (Eurofound) ter iz preliminarних podatkov Evropske komisije je mogoče razbrati, da se je obseg dela po upokojitvi (plačano delo iz naslova zaposlitve ali samozaposlitve) v starostni skupini od 65 do 69 let v obdobju od 2005 do 2013 v EU-28 povečal, in sicer iz 8,8% v letu 2005 na kar 11% leta 2013, vendar pa obstajajo razlike med posameznimi državami.

Do največje stopnje povečanja zaposlenosti med posamezniki, starimi 65 let in več, je od 2005 dalje prišlo na Finskem, v Veliki Britaniji, Litvi, Nemčiji in Avstriji, v letih od 2010-2013 pa je do največjega porasta prišlo v Estoniji, v Latviji in v Nemčiji. Bolgarija, Švedska, Madžarska, Češka in Slovaška so bile blizu povprečja EU, največji upad pa kažejo Portugalska, Latvija, Slovenija, Ciper, Estonija, Romunija, Grčija in Poljska. Razen Grčije in Slovenije so navedene države pred tem že izkazovale stopnjo dela po upokojitvi nad evropskim povprečjem, večino od teh pa je močno prizadela ekonomska kriza.

Na podlagi primerjalnega pregleda po posameznih državah članicah Evropske unije je mogoče ugotoviti, da večina držav članic EU upokojencem omogoča **sočasno prejemanje polne javne pokojnine, ki temelji na dokladnem in solidarnostnem sistemu, ter dohodkov iz dela oziroma dejavnosti**. Medtem ko na Švedskem, v Veliki Britaniji in v Estoniji dela več kot tretjina starostnih upokojencev, pa je v desetih državah članicah (med njimi tudi v Sloveniji) ta delež pod 10%. Pri tem v nekaterih državah sama zaposlitev ali samozaposlitev nimata vpliva na prejemanje pokojnine, v drugih pa so postavljene določene dohodkovne omejitve. Posebnost je v tem, da večina držav EU možnost hkratne zaposlitve (samozaposlitve) in prejemanja pokojnine veže na izpolnjevanje »polnih« upokojitvenih pogojev oziroma »polne« upokojitvene starosti. Nekatere države imajo v zakonodaji tudi določeno, da nadaljnje delo (zaposlitev ali samozaposlitev) po upokojitvi ne prinaša nadaljnjih »pokojninskih pravic« oziroma višje pokojnine, ko se zaposlitev ali samozaposlitev enkrat prekine.

Večina držav članic EU (razen Irske, Luksemburga in Nizozemske) omogoča tudi **odlog prejemanja javne pokojnine iz I. stebra za določen ali nedoločen čas**, potem ko posameznik doseže zakonsko določeno upokojitveno starost. V tem času zavarovanci pridobijo dodatne pokojninske pravice in posledično višjo pokojnino. Medtem ko je v nekaterih državah članicah dodatna pridobitev pravic na račun odloga upokojitve še posebej stimulativna, pa je v drugih državah taka odložitve prejemanja javne pokojnine nepriljubljena, saj ne prinaša dodatnih bonusov, dohodek po upokojitvi pa se (delno) odšteje od pokojninskih dajatev (Belgija ima npr. eno najnižjih stopenj zaposlenosti v EU-27 v skupini od 65 do 69-letnikov - 3,9 % v letu 2011). V nekaterih državah članicah, ki sicer poznajo odlog pokojnine, je le-ta onemogočen določenim skupinam (npr. javnim uslužbencem in sodnikom na Madžarskem), poleg tega pa nekatere države članice omogočajo odlog le v primeru, če je prihodek iz naslova opravljanja dela oz. dejavnosti dovolj visok (Malta - če je dohodek nad povprečno minimalno plačo) ali pa mora posameznik opraviti določeno število ur dela nad zakonsko določenim pragom

¹ Preliminarni podatki za pripravo Pension Adequacy Report 2015.

(Danska - prag 1000 opravljenih ur dela na leto). Nekatere države imajo določeno minimalno obdobje odloga (Češka – 90 dni).

Pri delu po upokojitvi igra pomembno vlogo tudi nadaljnja obveznost **plačevanja prispevkov za socialno varnost** (tako delodajalca kot delavca). V Luksemburgu na primer ni mogoče odložiti prejetja javne pokojnine in na ta račun pridobiti dodatnih pravic, vendar pa je mogoče neomejeno delati po upokojitvi, pri čemer se tisti, ki delajo po upokojitvi, socialni prispevki ob koncu leta povrnejo. Medtem ko so tisti, ki delajo po dopolnjeni zakonsko določeni upokojitveni starosti, v nekaterih državah oproščeni plačevanja prispevkov za socialno varnost, pa morajo v drugih državah (npr. Češka in Italija) upokojenci še naprej plačevati vse prispevke za socialno varnost (tako delavca kot delodajalca). Pomembno vlogo igra tudi **davčna politika**. Če je dohodek, ki ga upokojenec pridobiva poleg pokojnine, močno obdavčen, je manj verjetno, da bodo upokojenci opravljali delo po upokojitvi. Obdavčitev lahko spodbudi ljudi, da odložijo prejetje pokojnine in da nadaljujejo z delom (primer belgijske reforme davčnega sistema), po drugi strani pa davčne spodbude lahko pomembno vplivajo na delodajalce (delodajalci na Švedskem so oproščeni davka na izplačane plače za vse zaposlene, starejše od 65 let).

- prikaz ureditve v najmanj treh pravnih sistemih držav članic EU,

AVSTRIJA

Odlog pokojnine ter bonusi za odlog

Omogočen je odlog upokojitve. V primeru podaljšanja delovne aktivnosti znaša v Avstriji bonus 4,2% za vsako leto dela nad zakonsko določeno upokojitveno starostjo (65 do 68 let), in sicer do 68. leta starosti in do največ 10%. Po 68. letu starosti bonusa ni več.

Tisti, ki odložijo prejetje svoje pokojnine, še naprej plačujejo prispevke za pokojninsko zavarovanje in si s tem povečujejo svoje pokojninske pravice.

Višina pokojnine skupaj z bonusom ne more biti višja od 91,76% osnove za izračun pokojnine.

Kombinacija prejetja pokojnine in drugih dohodkov

V Avstriji z vidika združljivosti prejetja pokojnine in nadaljnjega opravljanja dela oz. dejavnosti načeloma ni nobene razlike med zaposlenimi in samozaposlenimi osebami. Pri prejemnikih starostne pokojnine (moški pri 65-ih in ženske pri 60-ih letih) opravljanje dela po upokojitvi ne vpliva na prejetje pokojnine (pokojnina ostane enaka). Prav tako ni nikakršne omejitve zaslužka.

Drugačna pravila veljajo za posameznike, ki prejemajo predčasno pokojnino. Pri njih je opravljanje dela in sočasno prejetje pokojnine mogoče, vendar z omejitvami zaslužka. V kolikor tako posamezniki, ki so mlajši od 65 let, presežejo minimalni prag dodatnega zaslužka (v letu 2015 405,98 EUR/mesec), se jim pokojnina preneha izplačevati in se morajo vključiti v obvezno zavarovanje.

Prav tako veljajo posebna pravila za invalidske upokojence, ki se jim invalidska pokojnina zniža, če zaslužki mesečno presežejo 1.134,77 EUR. Pokojnina se zniža do 40%, če mesečni zaslužek znaša od 1.702,21 do 2.269,52 EUR in do 50 %, če je mesečni zaslužek višji od 2.269,53 EUR.

Upokojenci, ki še naprej opravljajo delo, morajo plačevati enake prispevke kot drugi zavarovanci. Razlog: Načelo solidarnosti ter poštene konkurence na trgu delovne sile.

Posamezniku, ki dela po upokojitvi, se pokojnina poveča za poseben dodatek (člen § 248c ASVG). Za ponovno odmero oz. dodatno pridobitev pravic ni posebnih pogojev, razen tega, da so za obdobje, ko je posameznik že upravičen do starostne pokojnine in še dela, plačani prispevki.

ČEŠKA

Odlog pokojnine ter bonusi za odlog

Možna je odložitev uveljavljanja pokojnine po običajni upokojitveni starosti brez zgornje starostne omejitve. Odmerni odstotek se za vsako 90-dnevno obdobje odložitve upokojitve poveča za 1,5% (6 % na leto). Drugih dodatnih bonusov za odložitev pokojnine ni.

Kombinacija prejetja pokojnine in drugih dohodkov

Na Češkem je mogoče prejemati pokojnino ob sočasnem nadaljnjem opravljanju dela. Medtem ko ni omejitev zaslužka za tiste upokojence, ki so dosegli starost 63 let, pa je opravljanje dela po upokojitvi omejeno za prejemnike predčasne pokojnine. Tisti zaposleni in samozaposleni, ki prejemajo polno starostno pokojnino, lahko tako po upokojitvi nemoteno nadaljujejo z opravljanjem svoje dejavnosti, pri čemer se jim (ne glede na višino prihodka) izplačevanje pokojnine ne prekine ali zniža. Če posameznik prejema polno pokojnino, se le-ta za vsakih 360 dni dela poveča za 0,4%, če pa prejema delno pokojnino (polovico starostne pokojnine), pa se le-ta za vsakih 180 dni dela poveča za 1,5%.

Vendar pa mora zaposleni ali samozaposleni upokojenec v primeru, ko je dohodek dovolj visok, plačevati prispevke za socialno varnost iz naslova opravljanja dejavnosti.

Prejemnikom predčasne pokojnine se znesek le-te zniža glede na to, koliko časa pred zakonsko določeno upokojitveno starostjo posameznik pridobi pravico do predčasne pokojnine. V primeru, ko samozaposleni, ki prejema predčasno pokojnino, prejema tudi tako visoke dohodke, da doseže cenzus za vstop v obvezno zavarovanje, se mu izplačevanje omenjene pokojnine odloži. Prejemniki predčasne pokojnine morajo podpisati izjavo, da so seznanjeni z navedenimi omejitvami. Vendar pa se navedena omejitev uporablja samo do tedaj, ko prejemnik predčasne pokojnine doseže zakonsko določeno upokojitveno starost. Od takrat dalje je ureditev enaka kot za ostale starostne upokojence-omejitev torej ni.

Invalidski upokojenci, ki se jim invalidska pokojnina pretvori v starostno pokojnino pri starosti 65 let, lahko opravljajo pridobitno dejavnost brez omejitev.

FRANCIJA

Odlog pokojnine ter bonusi za odlog

Odlog pokojnine je mogoč, ko zavarovanec izpolnjuje pogoje za polno pokojnino. Vsako dodatno leto aktivnosti v okviru javnegapokojninskega sistema zviša odmero za 5%/leto oz. 1,25% za vsako četrletje zavarovanja, ki presega število četrletij, zahtevanih za pridobitev polne pokojnine (odvisno od leta rojstva);

- vsako dodatno leto v okviru javnega sistema zviša odmero za 10% na leto oz 2,5% za vsako odloženo četrletje, ko posameznik ostane v zaposlitvi potem, ko doseže zakonsko določeno upokojitveno starost (od 65 do 67 let – odvisno od leta rojstva).

Če posameznik, ki doseže upokojitveno starost, še naprej dela za polovični delovni čas, se mu izplača od 30% do 70% starostne pokojnine, odvisno od števila delovnih ur. Skupni znesek pokojnine in dohodka iz pridobitne dejavnosti ne sme presegati zneska zadnje plače zavarovanca pred upokojitvijo.

Kombinacija prejemanja pokojnine in drugih dohodkov

Mogoče je neomejeno sočasno prejemanje pokojnine ter opravljanje dela/dejavnosti v primeru, ko posameznik izpolnjuje polne pogoje za upokojitev. Ni torej omejitev za tiste, ki so stari nad 65 let ali za tiste, ki so stari od 60 do 65 let, pa imajo najmanj 40 let zavarovalne dobe, sicer pa obstajajo določene omejitve. Upokojenec lahko takoj po upokojitvi začne opravljati novo pridobitno dejavnost, vendar pa mora počakati vsaj 6 mesecev, da lahko začne opravljati isto dejavnost, kot jo je opravljal pred upokojitvijo.

Od leta 2009 upokojeni **samozaposleni** lahko prejemajo pokojnino tudi v primeru, če opravljajo dejavnost, vendar le pod pogojem, če:

- so dosegli zakonsko določeno upokojitveno starost in so upravičeni do »polne« pokojnine
- so dosegli polno upokojitveno starost, ne pa nujno tudi zahtevanega trajanja zavarovanja.

Upokojeni samozaposleni lahko ob opravljanju dejavnosti prejema pokojnino tudi v primeru, če navedeni pogoji niso izpolnjeni, vendar pa njegov dohodek ne sme presegati določenega zneska. Pokojnina in plača v tem primeru ne smeta presegati zneska zadnje plače oziroma 160% minimalne plače.

Invalidska pokojnina se nadomesti s starostno pokojnino, če zavarovanec ni zmožen za delo v starosti od 60 do 62 let. Če posameznik nadaljuje pridobitno dejavnost, se invalidska pokojnina 6 mesecev izplačuje še naprej; potem pa se izplačevanje pokojnine zamrzne, če skupni dohodek od pokojnine in plače presega povprečno plačo zavarovanca, izplačano v koledarskem letu pred nastopom invalidnosti.

NEMČIJA

Odlog pokojnine ter bonusi za odlog

Odlog pokojnine je mogoč v neomejenem obsegu potem, ko zavarovanec doseže zakonsko določeno polno upokojitveno starost (65 let in 4 mesece v letu 2015; postopen dvig starosti na 67 let do leta 2029). Odložitev upokojitve prinese višji odmerni odstotek za 0,5% za vsak koledarski mesec odloga upokojitve po zakonsko določeni upokojitveni starosti, kar pomeni 6 % na leto.

Kombinacija prejetja pokojnine in drugih dohodkov

Tako zaposlene kot samozaposlene osebe lahko delajo in obenem prejemajo pokojnino, ko dopolnijo zakonsko določeno upokojitveno starost (le-ta se v Nemčiji postopoma povečuje iz 65 na 67 let v obdobju od 2012 do 2029). Po dopolnitvi starosti 65 let ni določene zgornje meje zaslužka. Obstajajo pa določene omejitve za tiste, ki so se upokojili pred dopolnitvijo zakonsko določene upokojitvene starosti (prejemniki predčasne pokojnine).

Starostna pokojnina se lahko uveljavlja kot polna pokojnina (*Vollrente*) ali kot delna pokojnina (*Teilrente*), v kolikor želi posameznik ob dopolnitvi upokojitvene starosti zgolj zmanjšati obseg poklicne dejavnosti (v višini ene tretjine, polovice ali dveh tretjin polne pokojnine). Višina pokojnine je odvisna od višine dodatnih individualnih zaslužkov. Pri prejemnikih polne pokojnine, ki še niso dosegli zakonsko določene upokojitvene starosti, dohodki iz dela oz. dejavnosti mesečno ne smejo presegati 450 € bruto (2014), dvakrat v vsakem koledarskem letu (na primer zaradi počitnic in božiča) pa lahko posameznik preseže navedeno mesečno omejitev in zasluži do dvakrat toliko. Preseganje navedene meje ne pomeni avtomatično izgube pokojnine. V primeru dodatnega zaslužka v višini nad 450 € se polna pokojnina lahko spremeni v delno pokojnino (v višini 33,3%, 50%, oziroma 66,7% celotne pokojnine, odvisno od dodatnega zaslužka), ki ima mejo dodatnega zaslužka postavljeno višje. Znesek dodatnega dohodka, ki ga lahko oseba poleg delne pokojnine dodatno zasluži, temelji na njenem dohodku v zadnjih treh koledarskih letih pred uveljavitvijo starostne pokojnine. Če nekdo v preteklem letu ni imel nobenih dohodkov oziroma le manjši dohodek, se uporabi splošna minimalna dodatna omejitev dohodka, ki znaša 50% povprečne plače.

Pokojnina se preneha izplačevati v primeru preseganja najvišjega določenega zneska dodatnega zaslužka.

V kolikor upravičenci do pokojninskega prejemka za starejše od 64 let (transfer na podlagi ugotovljenega premoženjskega stanja) zaslužijo manj kot 180 EUR na mesec, se jim prejemek zniža za 30% prejetega zaslužka, v kolikor pa dohodek presega 180 EUR se prejemek preneha izplačevati.

Prejemniki **pokojnine iz naslova zmanjšane pridobitne zmožnosti** lahko prav tako zaslužijo dodatni dohodek do določene meje. Če prejemajo polno pokojnino iz naslova zmanjšane pridobitne zmožnosti v najvišjem znesku, lahko zaslužijo do 450 € na mesec, preden se pokojnina zniža. Tako delne kot tudi starostne pokojnine imajo postavljene individualne meje, ki so odvisne od lanskoletnega dobička, od katerega je posameznik plačeval prispevke in splošne omejitve dodatnega dohodka, ki je najnižja meja za vse. Tudi pri tej pokojnini lahko posameznik dvakrat v vsakem koledarskem letu preseže mesečno omejitev in zasluži do podvojenega mejnega zneska.

Če posameznik prejema pokojnino zaradi zmanjšane pridobitne zmožnosti je dolžan obvestiti svoj pokojninski zavod o vsaki zaposlitvi, ki jo začne opravljati. Če dela, ker se je njegovo zdravstveno stanje bistveno izboljšalo, pokojninski zavod pregleda njegovo situacijo, da vidi, če so še vedno izpolnjeni pogoji za izplačilo pokojnine.

POLJSKA

Odlog pokojnine ter bonusi za odlog

Možno je odložiti tako prejetje pokojnine iz sistema NDC kot pokojnine iz sistema *defined-contribution*. Starostne omejitve za odlog ni. Tisti posamezniki, ki odložijo prejetje pokojnine po zakonsko določeni upokojitveni starosti, še naprej plačujejo prispevke in si na ta način višajo svoje pokojninske pravice, odmerni odstotek pa ostaja isti kot pred izpolnitvijo zakonsko določene upokojitvene starosti.

Kombinacija prejetja pokojnine in drugih dohodkov

Možna je kombinacija dela in prejetja pokojnine, vendar pa mora pogodba o zaposlitvi prenehati veljati, preden posameznik prejme polno pokojnino. Upokojenci lahko nato še naprej delajo, vendar na

podlagi nove pogodbe o zaposlitvi, ob tem pa prejemajo polno pokojnino.

Ko upokojenci dosežejo zakonsko določeno upokojitveno starost (65 moški, in 60 ženske), se pokojnina zaradi sočasnega opravljanja dela ali dejavnosti ne zniža. Obstajajo pa določene omejitve glede kombinacije prejemanja pokojnine in dohodkov iz dela oz. dejavnosti za tiste **upokojence, ki so pridobili pravico do starostne pokojnine preden so dosegli zakonsko določeno upokojitveno starost** ter v primeru, če je oseba hkrati prejemnik invalidske pokojnine in ji je bila priznana delna nezmožnost za delo. Navedeni so upravičeni do pokojnine v znesku, ki je odvisen od višine dohodkov iz naslova opravljanja dela oz. dejavnosti. Obstajajo 3 dohodkovni razredi:

- če so dohodki nižji od 70% povprečne mesečne plače se pokojnina izplačuje v celotnem znesku;
- če dohodek znaša od 70% - 130% povprečne mesečne plače, se pokojnina zniža za toliko, kolikor dohodek presega 70% povprečne mesečne plače, vendar ne za več kot za fiksno določen najvišji znesek znižanja,
- če dohodek preseže 130% povprečne mesečne plače se pokojnina preneha izplačevati.

Prihodki (vključno s pokojninskimi prejemki) so predmet obdavčitve.

Pravice iz pokojninskega zavarovanja se lahko na račun opravljanja dela po upokojitvi povečujejo.

LUKSEMBURG

Odlog prejemanja pokojnine v Luxembourg ni mogoč.

Kombinacija prejemanja pokojnine in drugih dohodkov

Starostna pokojnina se uveljavlja pri starosti 65 let. Po tej starosti je mogoče brez omejitev kombinirati prejemanje pokojnine in dohodka iz dela, pri čemer pokojnina ostane nespremenjena. Samozaposlenim se ni potrebno več obvezno zavarovati, zaposleni pa so v celoti vključeni v sistem socialnih zavarovanj in morajo (tako kot tudi njihovi delodajalci) plačevati socialne prispevke, vendar pa se jim le-ti lahko na njihovo zahtevo ob koncu vsakega koledarskega leta povrnejo.

Samozaposleni prejemniki predčasne pokojnine, ki so dopolnili starost 57 let in več ter prejemniki invalidske pokojnine lahko nadaljujejo svojo dejavnost, vendar pa se jim predčasna pokojnina zniža za polovico, če njihov povprečni mesečni dohodek iz te dejavnosti preseže znesek tretjine minimalne plače (640 EUR na mesec). Poleg tega se preostala polovica predčasne pokojnine še dodatno zniža, če vsota plače in polovice pokojnine skupaj presegata zgornjo mejo, ki predstavlja povprečje petih najvišjih letnih dohodkov zavarovanca, doseženih tekom dopolnjene pokojninske dobe. Če pa že sama višina pokojnine presega navedeni cenzus, se le-ta zniža za znesek dohodka.

PORTUGALSKA

Odlog pokojnine ter bonusi za odlog

Odlog upokojitve je mogoč do 70. leta starosti, kar je zgornja meja za upokojitev. Tudi bonuse za odlog upokojitve prejme zavarovanec do 70. leta starosti in do zakonsko določene zgornje meje. Če se zavarovanec starostno upokoji, ko je starejši od 65 let in ima ob tem dopolnjenih vsaj 15 koledarskih let vplačanih prispevkov v pokojninski sistem, se višina pokojnine ustrezno mesečno poveča (*»global top-up rate«*) glede na število let plačanih prispevkov, in sicer za vsak mesec dela po 65. letu. Ta stopnja povečanja pokojnine se izračuna tako, da se vsakokratna mesečna stopnja povečanja pomnoži s številom mesecev dela od dopolnjenih 65 let starosti (zakonsko določena starost za upokojitev) do meseca začetka prejemanja pokojnine.

Mesečna stopnja povečanja pokojnine je odvisna od števila let vplačanih prispevkov do dneva upokojitve (do 65. leta):

- od 15 do 24 let plačanih prispevkov > 0,33 % mesečno povečanje pokojnine,
- od 25 do 34 let plačanih prispevkov > 0,50% mesečno povečanje;
- od 35 do 39 let plačanih prispevkov > 0,65% mesečno povečanje in
- več kot 40 let plačanih prispevkov > 1% mesečno povečanje pokojnine.

Višina tako zvišane pokojnine ne more biti višja od 92% zaslužka v najboljših referenčnih letih, ki so bila podlaga za izračun pokojnine.

Kombinacija prejemanja pokojnine in drugih dohodkov

Na Portugalskem v okviru splošnega sistema socialne varnosti (zasebni sektor) starostni upokojenci (z

izjemo tistih, ki prejemajo starostno pokojnino, ki izhaja neposredno iz predhodne invalidske pokojnine) lahko nemoteno opravljajo delo ob sočasnem prejemanju pokojnine. Vendar pa upokojenci, ki so se upokojili v okviru sheme s fleksibilno upokojitveno starostjo (*»the flexible retirement age scheme«*), do tri leta po upokojitvi ne smejo delati v istem podjetju kot so delali do upokojitve (sankcija: globa in obvezna izbira med prejetjem pokojnine ali nadaljevanjem zaposlitve).

Tudi prejemniki delne invalidske pokojnine v določenih zakonskih mejah lahko kombinirajo pokojnino z dohodki iz drugih dejavnosti

Obstajajo pa nekatere izjeme, ko je prejetje pokojnine zaustavljeno v primeru, če upokojenci želijo opravljati delo ali dejavnost, in sicer:

- Kadar prejetje starostne pokojnine po zakonsko določeni upokojitveni starosti izhaja neposredno iz predhodne invalidske pokojnine. Invalidska pokojnina (tako pri tistih, ki nimajo preostale delovne zmožnosti kot pri tistih s preostalo delovno zmožnostjo) se pretvori v starostno naslednji mesec po dopolnitvi zakonsko določene starosti za pridobitev pravice do starostne pokojnine (66 let v letih 2014 in 2015).

- V primeru prejemanja predčasne starostne pokojnine upravičenci v obdobju treh let ne smejo kombinirati prejemanja pokojnine in drugih dohodkov.

V okviru posebnega sistema za javne uslužbenke (ki je zaprt od januarja leta 2006; novi zaposleni pa so od tega datuma dalje vključeni v splošni sistem) upokojenec po upokojitvi ne more opravljati nobene dejavnosti v javnem sektorju. V posebnih primerih, ko pooblaščen upokojeni javni uslužbenec vendarle opravlja delo po upokojitvi v javnem sektorju, pa se izplačevanje pokojnine prekine.

V primeru opravljanja dela po upokojitvi **nastane obveznost plačila prispevkov** za socialno varnost v višini 23,9% (16,4% za delodajalce in 7,5% za zaposlene). Normalni prispevki so 34,75% (23,75% za delodajalce in 11% za zaposlene). Samozaposleni so pri plačilu prispevkov izvzeti.

Posamezniku, ki dela po upokojitvi, se samodejno vsako leto (1. januar) **dodatno odmerijo pravice iz naslova pokojninskega zavarovanja**, ob upoštevanju prispevkov, vplačanih v preteklem letu. Novi znesek pokojnine se tako izplačuje od junija naslednjega leta.

HRVAŠKA

Odlog pokojnine ter bonusi za odlog

Medtem ko hrvaški pokojninski sistem v skladu s prejšnjo zakonodajo bonusov ni poznal, pa v skladu z novo zakonodajo obstaja možnost odloga pokojnine za zavarovance, ki izpolnjujejo pogoje za starostno pokojnino in prvič uveljavljajo pravico do le-te (po dopolnitvi 65 let starosti in 35 let delovne dobe).

Pokojnina se poviša za 0,15% za vsak mesec odloga, ta pa je mogoč za največ 5 let. Na enak način se odložena pokojnina povečuje v primeru, ko gre za zavarovance z dolgim obdobjem zavarovanja (60 let starosti in 41 let delovne dobe). Pokojnina se tako na novo odmeri na zgoraj opisan način, ko se zavarovanec odloči prekiniti z zaposlitvijo.

Kombinacija prejemanja pokojnine in drugih dohodkov

Od 1. januarja 2014 velja na Hrvaškem nov Zakon o pokojninskem zavarovanju /ZOMO/ (Uradni list 157/2013, 151/2014 in 33/2015), ki je uvedel nova pravila glede kombiniranja prejemanja pokojnine in dohodkov iz dela oz. dejavnosti.

Načeloma se med obdobjem zaposlitve ali samozaposlitve izplačilo pokojnine ustavi in oseba postane zavarovanec oziroma se zaposlitev prekine, ko se zavarovanec ob izpolnitvi zakonskih pogojev odloči, da zaprosi za pridobitev pravice do starostne pokojnine.

Vendar pa obstaja nekaj izjem, kjer se pokojnina lahko kombinira z dohodki iz dela oz. dejavnosti, in sicer:

- pri upravičencih do pokojnine (ne pa predčasne pokojnine), ki še naprej delajo za polovični delovni čas (to velja le za zaposlene, ne pa tudi za samozaposlene osebe)
- pri upravičencih do invalidske pokojnine zaradi poklicne nesposobnosti za delo, ki je nastala še v času veljave prejšnjega Zakona o pokojninskem zavarovanju
- pri upravičencih do invalidske pokojnine z ugotovljeno delno nezmožnostjo za delo (v skladu s prejšnjo zakonodajo – poklicna nezmožnost)
- pri upokojencih, ki opravljajo sezonska dela v kmetijstvu, obdobje dela ne sme biti daljše od 90 dni v

koledarskem letu.

- pri upokojevcih, ki zaslužijo na drugih podlagah (pogodba o opravljanju storitev)
- pri upokojevcih, ki opravljajo hišna dela (t.i. »do-it-yourself« dejavnosti) in določena dopolnilna dela (v skladu z Zakonom o obrti).

Izjemoma se lahko starostna pokojnina (z izjemo tistih, ki prejemajo starostne pokojnine z izpolnjenimi pogoji 60 let starosti in 41 let delovne dobe in izvedene invalidske pokojnine, ki se samo imenujejo starostne pokojnine) kumulira s plačo, ki jo uživalec/zavarovanec ustvari s delom za polovični delovni čas od polnega (člen 99). Pokojnina se lahko akumulira z drugimi dohodki na podlagi pogodbe o delu (tj. priložnostnega dela). Predmet pogodbe o delu so lahko določena dela, ki nimajo značaja stalnosti, ampak so enkratne narave, ponavadi gre za opravljanje določenih fizičnih ali intelektualnih del v omejenem obsegu, ki jih je potrebno opraviti v določenem roku in za določeno plačilo, ponavadi ne v prostorih naročnika dela.

Omejitev zaslužka ni, vendar pa je omejen znesek najvišje pokojnine, če je kasneje pokojnina višja od najvišje pokojnine. Uživanci pokojnine plačujejo prispevke.

Če je oseba samozaposlena, pa je omejena osnova za plačilo prispevkov, v skladu z Zakonom o prispevkih.

V zvezi z obveznostjo plačila prispevkov za socialno varnost je potrebno poudariti, da se prispevki plačujejo v enaki višini kot jih je uživalec/zavarovanec plačeval pred začetkom prejemanja pokojnine (20%, če je zavarovanec zavarovan le v okviru prvega stebra oz. 15% + 5%, če je zavarovan v okviru II. stebra).

Povečanje starostne pokojnine na račun dela po upokojitvi je mogoča, ko zavarovanec/uživalec pridobi najmanj eno leto zavarovalne dobe. Starostna pokojnina se v tem primeru ponovno odmeri na način, da se upošteva vsa leta zavarovanja ter plače iz celotnega obdobja zavarovanja.

POKLICNO ZAVAROVANJE²

BELGIJA

Belgija je oblikovala posebna upokojitvena pravila za rudarje, delavce v pomorstvu in letalsko osebje v civilnem letalstvu v zasebnem sektorju ter za tri skupine delavcev javnega sektorja, in sicer za člane oboroženih sil in policije, učitelje ter specifične storitve, v katerih so zaposleni izpostavljeni telesnemu ali duševnemu stresu (npr. cariniki). Predčasna upokojitev, ki je navedenim skupinam delavcem omogočena, je financirana z višjimi pokojninskimi prispevki delodajalcev in delavcev, z izjemo mornarjev, za katere je določena običajna prispevna stopnja v okviru splošne pokojninske sheme.

Posebna pokojninska shema vključenim omogoča upokojitev pri nižji starosti od 65 let, ki je z zakonom postavljena za oba spola, ter krajši zavarovalni dobi, ki je sicer določena v dolžini 44 let za ženske in 45 let za moške oziroma 45 let za oba spola v javnem sektorju, kot sledi:

- Podzemni rudarji se lahko upokojijo pri starosti 55 let, rudarji, ki delajo na površju, pri starosti 60 let oziroma pri katerikoli starosti ob 30 letih opravljanja poklica rudarja.
- Mornarji se lahko upokojijo pri 60 letih in pridobijo pravico do polne pokojnine po 40 letih dela – do polne pokojnine pa so upravičeni tudi po 14 letih dela na morju.
- Člani letalskega osebja v civilnem letalstvu se lahko upokojijo pri 55 letih oziroma pri katerikoli starosti, če izpolnjujejo pogoj 30 let opravljanja poklica pilota ali kopilota oziroma 34 let opravljanja poklica kabinskega osebja.
- Upokojitvena starost članov oboroženih sil variira glede na enoto in glede na častniški naziv od 45 do 61 let, kar je upokojitvena starost najvišje rangiranih častnikov.
- Policisti operativci se lahko na svojo željo upokojijo pri starosti 58 let.

Delo na težkih ali nevarnih delovnih mestih predstavlja podlago za uporabo višje odmerne stopnje za izračun višine pokojnine, ki je zaradi naporne narave dela priznana tudi učiteljem in zaposlenim v storitvah posebne narave (na primer za delo na prostem).

Ob zagotavljanju možnosti zgodnejšega umika s trga dela pa je delavcem za težke in zdravju škodljive delovne pogoje, v katerih delajo, skozi kolektivna pogajanja priznana tudi kompenzacija v obliki

² Mednarodna primerjava povzeta po dr. Ksenja Jaklič, Posebne upokojitvene sheme za težko in nevarno delo v EU; Sistem obveznega pokojninskega zavarovanja v Sloveniji, Izsledki raziskav Dostojna pokojnina

višjega plačila za delo.

NEMČIJA

V Nemčiji je predčasna upokojitev omogočena rudarjem s 25 leti dela pod zemljo, ki se ob skoraj doseženi splošni upokojitveni starosti 67 let, lahko upokojijo pri 62 letih, pri čemer se njihova predčasna upokojitev financira iz »zusätzlicher Bundeszuschuss« - dodatnega zveznega fonda za obvezno pokojninsko zavarovanje. Pri starosti 65 let pa se lahko upokojijo tudi vsi ostali delavci, ki ne glede na poklic, ki so ga opravljali, izpolnjujejo vsaj 45 let zavarovalne dobe. Predčasna upokojitev je na voljo tudi vojakom, policistom in gasilcem, ki se lahko upokojijo pri 62 letih, pri čemer lahko med posameznimi regijami obstajajo določene razlike. Določene so tudi posebne upokojitvene starosti za vojake glede na njihov poklicni angažma, zaradi česar se lahko upokojitvena starost giblje med 41 in 65 leti. Za navedene poklice niso vzpostavljene posebne pokojninske sheme. Predčasna upokojitev rudarjev je urejena v okviru javnega prvega pokojninskega stebra, vojaki, policisti in gasilci pa so javni uslužbenci, vključeni v pokojninsko shemo za javne uslužbence na zvezni ali regionalni ravni, ki se financira iz javnega proračuna – državnega ali regionalnega.

ITALIJA

V Italiji se je nabor upravičenih delovnih mest v zadnjem obdobju razširila. Uredba iz leta 1993 je opredelila, da se naporno delo nanaša na delovna mesta, na katerih je opravljanje dela povezano z dolgotrajnimi velikimi psiho-fizičnimi napori (Rinolfi in Paparella, 2008), pri čemer so kriteriji za presojo krajše življenjsko pričakovanje, pogostost poškodb pri delu in izpostavljenost nevarnim dejavnikom, so z odlokom leta 1999 določili, da so zaposleni na takšnih delovnih mestih upravičeni do znižanja upokojitvene starosti in opredelili nabor upravičenih delovnih mest. Privilegij predčasne upokojitve je bil priznan delavcem v tunelih, jamah in rudnikih, zračnih komorah, potapljačem, tistim, ki delajo pri visokih temperaturah, v predelavi stekla in z azbestom.

Odlok, ki je stopil v veljavo 1. julija 2009, pa je pravico do upokojitve do 3 let pred zakonsko upokojitveno starostjo priznal še trem kategorijam delavcev:

- delavcem, ki delajo ponoči, bodisi v izmenah ali celo leto,
- delavcem, vključenim v proizvodne linije, in
- voznikom vozil javnega prevoza, ki prevažajo več kot 9 potnikov.

AVSTRIJA

V Avstriji, kjer je zakonska upokojitvena starost za moške 65 let in za ženske 60 let (EC, 2012, str. 23), pokojninski sistem omogoča zgodnejšo upokojitev zaposlenim na fizično zahtevnih delovnih mestih (Dinah Djalinos Glatz, Austrian Trade Union Federation – podatki na osnovi osebne korespondence, 2013) in na delovnih mestih, ki na podlagi predpisov o nočnem delu (»Nachwerarbeitsgesetz«) veljajo za težka delovna mesta. Minimalna upokojitvena starost za pridobitev pravice do pokojnine na podlagi kriterija težkega fizičnega dela znaša 60 let. Pogoji za pridobitev pravice do zgodnje upokojitve na podlagi kriterija težkega dela je izpolnjenih 540 mesecev pokojninskega zavarovanja, od katerih se vsaj 120 v zadnjih 240 mesecih nanaša na težko fizično delo. Kriterij težkega fizičnega dela je določen s predpisom, po katerem velja za težko delo tisto delo, za katero znaša dnevna poraba energije v okviru 8-urnega delovnika za moške vsaj 2.000 kalorij in vsaj 1.400 kalorij za ženske. Na podlagi navedenega kriterija je pripravljen seznam »upravičenih« delovnih mest. Zgodnja upokojitev zaradi nočnega dela, ki je utemeljena na kriteriju opravljanja težkega dela z vsaj 6 nočnimi izmenami mesečno v daljšem časovnem obdobju, je možkim omogočena pri starosti 57 let in ženskam pri starosti 52 let. Zgodnji upokojitvi po kriteriju težkega fizičnega dela in težkega nočnega dela sta urejeni v okviru prvega pokojninskega stebra, pri čemer se za zaposlene na težkih delovnih mestih ne plačujejo višji pokojninski prispevki. Pokojninski prispevek delavca znaša 10,25 % bruto plače, pokojninski prispevek delodajalca pa 12,55 %. Pokojninska shema za zaposlene, ki opravljajo težko nočno delo, pa predvideva plačilo posebnega pokojninskega prispevka delodajalca, ki od leta 2013 znaša 3,7 % bruto plače delavca. S tem posebnim prispevkom naj bi bilo zagotovljeno 75-odstotno pokritje pokojninskih izdatkov v povezavi z »Nachwerarbeitsgesetz«. Tudi za Avstrijo je značilen minus v pokojninski blagajni. Razlika med tekočimi vplačili in izplačili se krije iz proračuna oziroma iz plačanih davkov.

FINSKA

Na Finskem so posebne pokojninske sheme na podlagi kriterija težkih in zdravju škodljivih delovnih pogojev vzpostavljene v državnem sektorju in za mornarje, za katere so pokojninski privilegiji utemeljeni s pretežno fizičnim delom, dolgimi izmenami na morju, z delom na krovu in s stroji. V segmentu države so zgodnje pokojninske sheme vzpostavljene za delovna mesta v vojski, za poklice v policiji, ki so povezani z zahtevanim prenehanjem opravljanja dela pri določeni starosti, in za določene poklice, ki so upravičeni do upokojitve pri nižji poklicni upokojitveni starosti (55, 58 ali 60 let)

na podlagi vladnega predpisa, ki je bil leta 1989 preklican. Slednji tako velja le za omejeno število delavcev, ki še uživajo pravice iz tega naslova, novih vstopov pa ni.

Pokojnine v okviru posebnih pokojninskih shem so financirane enako kot ostale, s prispevki delavca in delodajalca. V posebnih shemah državnega sektorja se prispevek delavca ne razlikuje od splošne sheme v javnem sektorju, prispevek delodajalca pa je višji in višji kot v privatnem sektorju (celotni pokojninski prispevek za vojaški poklic je v letu 2007 denimo znašal 35,28 %, za vladne uradnike pa 23,64 %).

Mornarjem je priznana pravica do višje odmerne stopnje in do nižje upokojitvene starosti. Upokojitvena starost je znižana od starosti 63 let glede na število mesecev dela na morju, pri čemer je najnižja starost za ladijsko osebje 55 let in 60 let za častnike. Pokojnine mornarjev se prav tako financirajo s prispevki delodajalcev in delavcev v pokojninski sklad mornarjev, ki se ne razlikujejo od prispevkov drugih pokojninskih skladov v privatnem sektorju, pri čemer tretjino izdatkov za pokojnine mornarjev financira država.

PORTUGALSKA

Čeprav je Portugalska v zadnjem obdobju izvedla obsežne reforme pokojninskega sistema in splošno upokojitveno starost dvignila na 65 let, so le-te pustile posebne sheme, namenjene upokojevanju zaposlenih na težkih in škodljivih delovnih mestih, nespremenjene. Možnost predčasne upokojitve na osnovi kriterija izjemno težkih in zdravju škodljivih delovnih pogojev je v okviru javne pokojninske blagajne priznana le štirim kategorijam poklicev: rudarjem, ki delajo v notranjosti rudnikov, pomorskim delavcem trgovske mornarice, ribičem in pilotom komercialnih letal. Na podlagi posebne narave dela ali poklica so posebna upokojitvena pravila priznana tudi kontrolorjem v zračnem prometu, baletnim plesalcem, gasilcem in proizvodnim delavcem v industriji vezanja. Na podlagi podpisane konvencije med državo in Evropsko skupnostjo za premog in jeklo lahko posebne koristi uveljavljajo tudi delavci v rudarstvu in industriji jekla.

Piloti, ki jim je možnost predčasne upokojitve priznana na podlagi kriterija, da v višji starosti niso kos zahtevam svojega poklica, predvsem zaradi daljših reakcijskih časov v primeru izjemnih okoliščin, so primer poklicne skupine, ki si pogosto najde drugo službo in nadaljuje z delom ob sočasnem prejetju predčasne pokojnine.

ŠPANIJA

V Španiji, ki je s pokojninsko reformo 2010/2011 postopoma dvignila upokojitveno starost s 65 na 67 let (EC, 2012, str. 29), je pravica do predčasne upokojitve priznana rudarjem v premogovnikih in delavcem v pomorstvu v okviru posebnega sistema socialne varnosti, članom letalske posadke, delavcem na železnici, umetnikom in zaposlenim v dejavnosti bikoborb pa v okviru splošnega sistema socialne varnosti. Zakon iz leta 2007, ki je stopil v veljavo v začetku leta 2008, pa je določil pravico do predčasne upokojitve na podlagi kriterija težkega in nevarnega dela tudi za poklice, ki izpolnjujejo zakonske pogoje. Znižanje upokojitvene starosti je določeno s koeficientom, ki se pomnoži s številom let opravljanja določenega poklica. Rezultat predstavlja dejansko znižanje polne upokojitvene starosti, pri čemer je upokojitvena starost predčasne upokojitve limitirana glede na poklic, a ni nižja od 52 let. Za rudarje v premogovnikih je določen koeficient znižanja upokojitvene starosti od 0,2 - 0,5 za podzemne rudarje do 0,05 - 0,2 za tiste, ki delajo na prostem. Koeficient znižanja za delavce v pomorstvu je določen glede vrsto ladje in se giblje od 0,4 za ladje za prevoz bencina ali plina do 0,15 za ribiška plovila. Za pristaniške delavce je določen koeficient 0,3. Najnižja upokojitvena starost, ki jo omogoča posebni upokojitveni režim za delavce v pomorstvu, znaša 55 let.

Predčasna upokojitvev za člane letalske posadke je utemeljena na podlagi nezmožnosti izpolnjevanja zahtevanih visokih standardov fizičnih in psihičnih sposobnosti v višji starosti. Koeficient znižanja upokojitvene starosti, ki se uporablja le za letalsko posadko, znaša 0,4 za pilote in 0,3 za pomočnike letenja. Koeficient znižanja upokojitvene starosti pa se glede na vrsto dela za delavce na železnici giblje od 0,1 do 0,15.

Umetniki, predvsem baletni plesalci in cirkuški artisti, se lahko upokojijo pri starosti 60 let, če izpolnjujejo pogoj najmanj 8 let tovrstnega dela, pri čemer so upravičeni do polne pokojnine. Bikoborci se lahko glede na poklicno skupino upokojijo pri starosti 55 ali 60 let, če izkazujejo minimalno število nastopov glede na poklicno skupino (150, 200 ali 250). Za umetnike in bikoborce velja, da je narava njihovega poklica takšna, da ga ne morejo uspešno izvajati v višjih starostih. Namesto nadaljevanja dela v drugem poklicu jim je ponujena možnost predčasnega umika s trga dela in prejemanje polnih pokojninskih koristi. Rudarjem v drugih tipih rudnikov pa je priznan koeficient od 0,5 za bolj nevarno delo do 0,05 za manj nevarno delo.

- izjava o skladnosti predlo
- ga zakona s pravnimi akti EU in korelacijska tabela pri prenosu direktiv.

Izjava o skladnosti (oblika pdf) – izvoz iz baze RPS

Korelacijska tabela (oblika pdf) – izvoz iz baze RPS

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

Zakon nima administrativnih posledic.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Zakon nima posledic na okolje.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo:

Predlagana ureditev uskladitve statusa upokojenih zavarovancev, ki opravljajo samostojno dejavnost in bi morali do 31.12.2015 svoje statuse uskladiti z določbami ZMEPIZ-1A, bo pripomogla k ohranitvi opravljanja samostojne dejavnosti, saj bo upokojencem omogočila, da svojo dejavnost opravljajo še naprej in obenem nadalje prejemajo pokojnino. Ta ukrep bo zagotovil tudi ohranitev in zadržanje vseh zaposlenih v delovnih razmerjih pri upokojencih, ki imajo odprte s.p.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

- zaposlenost in trg dela,
S predlagano ureditvijo se posameznikom, ki že izpolnjujejo pogoje za starostno ali predčasno upokojitev, omogoča, da poleg pokojnine prejemajo še izplačilo 20% starostne ali predčasne pokojnine, v kolikor ostanejo v obveznem zavarovanju s polnim delovnim oziroma zavarovalnim časom. Na ta način se omogoča fleksibilnejša oblika prehoda iz aktivnosti v upokojitev.
- socialno vključenost in zaščito določenih skupin,
Starostni upokojenci spadajo med eno izmed ranljivejših skupin prebivalstva z vidika tveganja revščine, saj predstavljajo velik odstotek posameznikov z najvišjim tveganjem revščine. Razlog za navedeno stanje so predvsem nizke pokojnine iz naslova pokojninskega zavarovanja, ki so posledica prekratke pokojninske dobe ob upokojitvi.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Zakon nima posledic za dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

/

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

- Predstavitev sprejetega zakona:
 - ciljnim skupinam (seminarji, delavnice),
 - širši javnosti (mediji, javne predstavitve, spletne predstavitve).

Zakon bo objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije ter na spletni strani MDDSZ.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

/

7. Prikaz sodelovanja javnosti pri pripravi predloga zakona:

- spletni naslov, na katerem je bil predpis objavljen,

http://www.mddsz.gov.si/fileadmin/mddsz.gov.si/pageuploads/dokumenti__pdf/word/zakonodaja/predpisi_v_pripravi/ZPIZ-2_Predlog_180915.doc

8. Navedba, kateri predstavniki predlagatelja bodo sodelovali pri delu državnega zbora in delovnih teles

- dr. Anja Kopač Mrak, ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti;
- Peter Pogačar, državni sekretar; Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti;
- Martina Vuk, državna sekretarka, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti;
- dr. Andraž Rangus, generalni direktor Direktorata za delovna razmerja in pravice iz dela,

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti;

- Mitja Žiher, vodja Sektorja za pokojnine in pravice iz dela, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

II. BESEDILO ČLENOV

(nomotehnično urejen predlog zakona)

ZAKON O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM ZAVAROVANJU

1. člen.

V Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 96/12, 39/13, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 44/14 – ORZPIZ206, 85/14 – ZUJF-B in 95/14 – ZUJF-C) se v 7. členu v 23. točki za besedama »kmetijske dejavnosti« doda besedilo »in obdobja delovnega razmerja v tujini«.

38. točka se spremeni tako, da se glasi:

»38. uživalec poklicne pokojnine: zavarovanec – član, ki mu je priznana poklicna pokojnina v skladu z 204. členom tega zakona;«.

Na koncu besedila 45. točke se pika nadcmesti s podpičjem in dodata se novi 46. in 47. točka, ki se glasita:

»46. zavarovanec-član: fizična oseba, ki je v skladu s 199. členom tega zakona vključena v poklicno zavarovanje, vse dokler ji ne preneha članstvo v Skladu obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja;

47. zavezanec: pravna ali fizična oseba, ki je dolžna plačevati prispevke za obvezno oziroma poklicno zavarovanje po tem zakonu.«.

2. člen

11. člen se spremeni tako, da se glasi:

»11. člen

(postopek in vročitev)

(1) Pravice iz obveznega zavarovanja se uveljavljajo pri zavodu po zakonu, ki ureja splošni upravni postopek, če s tem zakonom ni določeno drugače.

(2) Vse odločbe in sklepi ter drugi dokumenti zavoda, razen odločb in sklepov, s katerimi je odločeno o pravicah iz obveznega zavarovanja in o lastnosti zavarovanca iz prvega in tretjega odstavka 177. člena tega zakona, se vročajo z navadno vročitvijo. Če gre za navadno vročitev, vročitev velja za opravljeno 15. dan od dneva odpreme.

(3) Odločbe in sklepi zavoda, s katerimi je odločeno o pravicah iz obveznega zavarovanja in o lastnosti zavarovanca iz prvega in tretjega odstavka 177. člena tega zakona, se vročajo z osebno vročitvijo.

(4) Če gre za osebno vročitev po elektronski poti, vročitev velja za opravljeno z dnem, ko naslovnik prevzame dokument, ali z iztekom 15. dnevnega roka od dneva, ko je bil dokument puščen v varnem elektronskem predalu naslovnika.

(5) Kot varen elektronski predal se uporablja informacijski sistem eZPIZ zavoda.

(6) Odločbe, sklepi in drugi dokumenti zavoda se vročajo v fizičnem ali elektronskem izvorniku, v fizičnem ali elektronskem (skeniranem) prepisu.«.

3. člen

Za 11. členom se doda novi 11.a člen, ki se glasi:

»11.a člen

(podpis in pretvorba odločbe)

- (1) Izvirnik odločbe ali sklepa podpiše uradna oseba, ki je vodila postopek, pripravila osnutek odločbe in izdala odločbo ali sklep.
- (2) Če se odločba ali sklep izda v elektronski obliki, vsebuje elektronski podpis uradne osebe, ki je v skladu z zakonom, ki ureja elektronski podpis, enakovreden lastnoročnemu podpisu. Če se odločba v skladu z zakonom izdela samodejno, ima lahko namesto podpisa faksimile.
- (3) Na odločbi ali sklepu v elektronski obliki se označi, da je podpisana z elektronskim podpisom z navedbo podatkov o podpisniku, času podpisa, izdajatelju in identifikacijski številki elektronskega potrdila. Na odločbi ali sklepu se navede tudi spletni naslov, na katerem so objavljeni podatki o postopku preveritve veljavnosti elektronskega podpisa.
- (4) Fizični prepis odločbe ali sklepa se overi z oznako o točnosti prepisa in lastnoročnim podpisom uradne osebe, ki je opravila prepis, elektronski pa z elektronskim podpisom uradne osebe.
- (5) Overitev fizičnega prepisa odločbe ali sklepa, izdane v elektronski obliki ni potrebna, če organ zagotovi druge načine preverjanja istovetnosti fizičnega prepisa z elektronskim izvirnikom. Na odločbi ali sklepu se navede spletni naslov, na katerem so objavljeni podatki o postopku preveritve istovetnosti.
- (6) Fizični prepis odločbe ali sklepa iz četrtega in petega odstavka tega člena ima enako dokazno vrednost kot izvirnik odločbe.«.

4. člen

V prvem odstavku 12. člena se besedilo »Davčne uprave Republike Slovenije« nadomesti z besedilom »Finančne uprave Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: finančna uprava)«.

5. člen

V šestem odstavku 22. člena se besedilo »Davčne uprave Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: davčne uprave)« nadomesti z besedilom »finančne uprave«.

6. člen

V 38. členu se črtata tretji in peti odstavek, dosedanjí četrti odstavek postane tretji odstavek.

7. člen

Za 39. členom se doda novi 39. a člen, ki se glasi:

»39. a člen

(izplačilo 20% pokojnine)

- (1) Zavarovancu, ki je obvezno vključen v obvezno zavarovanje s polnim delovnim oziroma zavarovalnim časom in izpolnjuje pogoje za pridobitev pravice do starostne ali predčasne pokojnine po tem zakonu ali je izpolnil pogoje za pridobitev pravice do starostne pokojnine po predpisih, veljavnih

do 31. decembra 2012 v skladu s prvim odstavkom 391. ali 394. členom tega zakona se, če se za to odloči, od prvega naslednjega dne po vložitvi zahteve mesečno izplačuje 20% starostne ali predčasne pokojnine, do katere bi bil upravičen na dan njene uveljavitve. Del pokojnine se izplačuje do prenehanja obveznega zavarovanja s polnim delovnim oziroma zavarovalnim časom.

(2) Izplačilo dela pokojnine lahko uveljavi tudi uživalec starostne ali predčasne pokojnine, uveljavljene po splošnih predpisih o obveznem pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki se je ali se bo obvezno vključil v obvezno zavarovanje za polni delovni oziroma zavarovalni čas. Del pokojnine se izplačuje v višini 20% že uveljavljene pokojnine, od prvega naslednjega dne po vložitvi zahteve, vendar največ od vključitve v obvezno zavarovanje s polnim delovnim oziroma zavarovalnim časom, do prenehanja zavarovanja s polnim delovnim oziroma zavarovalnim časom.

(3) Izpolnitev pogojev za priznanje pravice do starostne pokojnine v času izplačila dela predčasne pokojnine ne vpliva na višino tega izplačila.

(4) Med uživanjem dela pokojnine iz prvega in drugega odstavka tega člena ni mogoče zahtevati spremembe odmere dela pokojnine.«.

8. člen

V prvem odstavku 40. člena se besedilo »4 ure dnevno ali 20 ur tedensko« nadomesti z besedilom »dve uri dnevno ali 10 ur tedensko«.

9. člen

Tretji odstavek 116. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Uživalcu starostne, predčasne in vdovske pokojnine, ki na območju Republike Slovenije začne ponovno delati oziroma opravljati dejavnost v obsegu, ki ustreza sorazmernemu delu polnega delovnega oziroma zavarovalnega časa, vendar zavarovanci iz 14. člena tega zakona najmanj dve uri dnevno ali 10 ur tedensko in zavarovanci iz 15., 16. in 17. člena tega zakona najmanj s četrtno polnega zavarovalnega časa, se izplačuje sorazmerni del pokojnine, in sicer v višini:

- 75 %, ko zavarovanec dela dve uri dnevno ali znaša zavarovalni čas od 10 do 14 ur tedensko;
- 62,5 %, ko zavarovanec dela tri ure dnevno ali znaša zavarovalni čas od 15 do 19 ur tedensko;
- 50 %, ko zavarovanec dela štiri ure dnevno ali znaša zavarovalni čas od 20 do 24 ur tedensko;
- 37,5 %, ko zavarovanec dela pet ur dnevno ali znaša zavarovalni čas od 25 do 29 ur tedensko;
- 25 %, ko zavarovanec dela šest ur dnevno ali znaša zavarovalni čas od 30 do 34 tedensko in
- 12,5 %, ko zavarovanec dela sedem ur dnevno ali znaša zavarovalni čas od 35 do 39 ur tedensko.

Sorazmerni del pokojnine se začne izplačevati z dnem ponovne pridobitve lastnosti zavarovanca.«.

V šestem odstavku se za besedo »prvega« črtata besedi »in petega«.

Za šestim odstavkom se doda novi sedmi odstavek, ki se glasi:

»(7) Če začne uživalec invalidske pokojnine v tujini ponovno delati ali opravljati dejavnost in je na tej podlagi v tujini vključen v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, izgubi pravico do pokojnine z dnem vključitve v zavarovanje.«.

10. člen

V 125. členu se za besedilom člena, ki se označi kot prvi odstavek, doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»(2) Ne glede na četrti in peti odstavek 122. člena, 123. člen, prvi, drugi in četrti odstavek 124. člena tega zakona ter ne glede na prejšnji odstavek, se nadomestilo iz invalidskega zavarovanja ne preneha izplačevati upravičencu, ki pridobi lastnost zavarovanca po prvem odstavku 18. člena tega zakona.«.

11. člen

Za drugim odstavkom 154. člena se doda novi tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Ne glede na prvi odstavek tega člena so zavezanci za plačilo prispevkov za posebne primere zavarovanja zavarovanci iz druge alineje prvega odstavka 20. člena tega zakona sami, če pravna ali fizična oseba, ki je izplačevalec prejemka za delo v okviru drugega pravnega razmerja ni plačnik davka v skladu z zakonom, ki ureja davčni postopek.«.

12. člen

V prvem odstavku 159. člena se besedilo »davčna uprava« nadomesti z besedilom »finančna uprava«.

13. člen

V prvem odstavku 161. člena se na koncu sedemintridesete alineje pika nadomesti s podpičjem in doda se nova osemintrideseta alineja, ki se glasi:

»– uživalce pokojnine iz drugega odstavka 204. člena tega zakona– za celoten znesek pokojnine, ki se odmeri v višini starostne pokojnine, kot bi jim bila priznana na dan uveljavitve pokojnine po drugem odstavku 204. člena tega zakona, če bi izpolnjevali pogoje za priznanje pravice do starostne pokojnine, in se izplačuje do izpolnitve pogojev za uveljavitev pravice do starostne pokojnine iz 27. člena tega zakona.«.

14. člen

Za 190. členom se doda novi 190.a člen, ki se glasi:

»190.a člen

(odgovornost zavarovalnice za škodo zavodu)

Zavod zahteva povrnitev povzročene škode od zavarovalnice, pri kateri ima tisti, ki je s prometnim sredstvom povzročil invalidnost, potrebo po tuji pomoči in postrežbi ali smrt zavarovane osebe, sklenjeno obvezno avtomobilsko zavarovanje, ne glede na omejitve v zakonu, ki ureja obvezna zavarovanja v prometu.«.

15. člen

Drugi odstavek 193. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Odškodnina, ki jo ima zavod pravico zahtevati v primerih iz tretjega odstavka 119. člena, 190., 190.a, 191. in 192. člena tega zakona, obsega nastale stroške, celotne zneske pokojnin in vseh drugih dajatev, ki jih izplačuje zavod, ne glede na omejitve, določene v drugih zakonih, kot tudi škodo iz naslova izpadlih prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje po zakonu, ki ureja obvezna zavarovanja v prometu.«.

16. člen

198., 199., 200. in 201. člen se spremenijo tako, da se glasijo:

»198. člen

(pojem poklicnega zavarovanja)

(1) Poklicno zavarovanje po tem zakonu je zbiranje prispevkov delodajalcev na osebnih računih zavarovancev-članov, na podlagi katerih zavarovanci-člani, vključeni v to obliko zavarovanja, pridobijo pravico do poklicne pokojnine ter druge pravice, določene s tem zakonom.

(2) Poklicno zavarovanje je zavarovanje, pri katerem zavarovanec-član prevzema naložbeno tveganje za sredstva nad višino zjamčenega donosa na vplačane prispevke, ki je opredeljen v pokojninskem načrtu.

(3) Za zjamčeni donos, določen s pokojninskim načrtom, jamči upravljavec Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja iz prvega odstavka 210. člena tega zakona (v nadaljnjem besedilu: upravljavec sklada). Ne glede na prejšnji stavek jamči upravljavec sklada v obdobjih oblikovanja nerazporejenih solidarnostnih rezerv zjamčeno donosnost zavarovanca-člana v višini minimalne zjamčene donosnosti.

(4) Sklad obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja oblikuje solidarnostne rezerve, ki so namenjene zagotavljanju manjkajočih sredstev za izplačevanje poklicnih pokojnin zavarovancem-članom pod pogoji, ki jih določa ta zakon.

199. člen

(krog zavarovancev poklicnega zavarovanja)

(1) V poklicno zavarovanje se pod pogoji, določenimi s tem zakonom, obvezno vključijo zavarovanci, ki opravljajo posebno težka in zdravju škodljiva dela, in zavarovanci, ki opravljajo dela, ki jih po določeni starosti ni moč uspešno poklicno opravljati. Zavarovanci, ki delajo na delovnih mestih iz prejšnjega stavka, se vključijo v poklicno zavarovanje le, če delo opravljajo s polnim delovnim časom.

(2) Delovna mesta, na katerih se zavarovanci vključijo v poklicno zavarovanje zaradi težavnosti ali škodljivosti dela, je možno določiti v primerih, ko so izpolnjeni naslednji pogoji, da:

- obstajajo v zvezi z opravljanjem del znatnejši škodljivi vplivi na zdravstveno stanje in delovno zmožnost delavcev, kljub temu, da so bili uporabljeni vsi splošni in posebni varstveni ukrepi, določeni s predpisi, ki urejajo varnost in zdravje pri delu, in drugi ukrepi, s katerimi jih je mogoče odpraviti ali zmanjšati;

- opravljajo delavci dela v težkih in zdravju škodljivih razmerah neposredno ob virih škodljivih vplivov v nepretrganem delovnem procesu;

- se opravlja delo v okoliščinah iz prve in druge alineje tega odstavka polni delovni čas, pri tem pa se za polni delovni čas šteje tudi delovni čas, krajši kot polni delovni čas, določen z zakonom, in kolektivnimi pogodbami, če je tako določeno zaradi posebnih delovnih pogojev.

(3) Delovna mesta, na katerih dela po določeni starosti ni moč uspešno poklicno opravljati, se lahko določijo v primerih, ko je uspešno opravljanje dejavnosti omejeno z določeno starostjo, ker gre za dela v tistih poklicih, v katerih fiziološke funkcije organizma zaradi narave in teže dela v tolikšni meri pešajo, da delavcu onemogočajo nadaljnje uspešno opravljanje iste poklicne dejavnosti po dopolnitvi določene starosti.

(4) Vlada Republike Slovenije predpiše merila in kriterije, na podlagi katerih se ugotavlja izpolnjevanje pogojev iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena.

(5) Glede na stopnjo težavnosti, škodljivosti in drugih omejitev se delovna mesta v skladu z merili in kriteriji iz prejšnjega odstavka razvrščajo v pet skupin. Uvrstitev v posamezno skupino se določi ob določitvi delovnega mesta, na katerem je obvezno poklicno zavarovanje, oziroma ob reviziji ali ugotovitvi sprememb škodljivosti, težavnosti ali omejitev na obstoječih delovnih mestih, za katera je obvezno poklicno zavarovanje.

(6) Kot polni delovni čas iz prvega odstavka tega člena se šteje tudi čas, ki ga prebije v obveznem zavarovanju s krajšim delovnim oziroma zavarovalnim časom od polnega delovni invalid s pravico do delnega nadomestila po tem zakonu ali delne invalidske pokojnine po ZPIZ-1 ali s pravico do nadomestila plače zaradi dela s skrajšanim delovnim časom po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, veljavnih pred uveljavitvijo ZPIZ-1.

200. člen

(vključitev v poklicno zavarovanje, obračun in plačilo prispevkov, nadzor nad predlaganjem obračunov in izterjava)

(1) Zavezanci za obvezno vključitev zavarovancev v poklicno zavarovanje ter za obračun in plačilo prispevkov za poklicno zavarovanje so delodajalci in zavarovanci, ki opravljajo pridobitno ali drugo

samostojno dejavnost.

(2) Zavezanec iz prejšnjega odstavka, po sklenitvi pogodbe z upravljavcem o financiranju pokojninskega načrta poklicnega zavarovanja vsakega zavarovanca iz prvega odstavka 199. člena tega zakona vključi v poklicno zavarovanje z vložitvijo prijave iz trinajstega odstavka 209. člena tega zakona na način, v skladu s prvim odstavkom 208. člena tega zakona določen v pokojninskem načrtu, v osmih dneh od dneva začetka dela na delovnem mestu iz drugega ali tretjega odstavka 199. člena tega zakona.

(3) Osnova za plačilo prispevkov za poklicno zavarovanje je plača zavarovanca-člana, nadomestilo plače, ki se plačuje v breme delodajalca, razen nadomestil plače iz naslova zdravstvenega zavarovanja, ali zavarovalna osnova, ki je s tem zakonom določena za obračun in plačilo prispevkov iz obveznega pokojninskega zavarovanja.

(4) Stopnja prispevkov za poklicno zavarovanje se določi v pokojninskem načrtu iz 208. člena tega zakona na podlagi mnenja predstavnikov delodajalcev in zavarovancev.

(5) Prispevki za poklicno zavarovanje se davčno obravnavajo enako kot prispevki za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

(6) Zavezanec izračuna prispevek za poklicno zavarovanje v obračunu v skladu s tem zakonom. V obračunu prispevkov za poklicno zavarovanje mora navesti resnične, popolne in pravilne podatke. Obliko obračuna prispevkov za poklicno zavarovanje, ki mora vsebovati vse podatke, ki so potrebni za izračun in nadzor pravilnosti izračuna prispevkov za poklicno zavarovanje, določi upravljavec sklada. Zavezanec predloži obračun prispevkov za poklicno zavarovanje upravljavcu sklada. Za roke predložitve obračuna in roke plačila veljajo določbe, ki urejajo plačilo prispevkov za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

(7) Upravljavec sklada sam ugotovi obveznost glede višine prispevkov za poklicno zavarovanje, če ugotovi, da obračun prispevka za poklicno zavarovanje ni bil predložen ali da iz predloženega obračuna izhajajo nepravilnosti. Ugotovljena obveznost, ki jo ugotovi upravljavec sklada, je izvršilni naslov. Upravljavec sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja v pokojninskem načrtu poklicnega zavarovanja določi postopek ravnanja v primerih iz prvega stavka tega odstavka, pri čemer mora zagotoviti sodelovanje zavezanca v postopku ugotavljanja obveznosti.

(8) Od prispevkov za poklicno zavarovanje, ki jih zavezanec ni plačal v predpisanem roku, upravljavec sklada obračuna obresti po zakonu, ki ureja davčni postopek.

(9) Izterjavo neplačanih prispevkov za poklicno zavarovanje opravi davčni organ na predlog upravljavca sklada. Izvršilni naslov je obračun prispevkov za poklicno zavarovanje ali obračun upravljavca sklada iz sedmega odstavka tega člena z obrestmi in potrdilom o izvršljivosti, ki ga izda upravljavec sklada na podlagi nadzora nad pravilnostjo obračuna in plačila prispevkov za poklicno zavarovanje. Pri opravljanju izvršbe prispevkov za poklicno zavarovanje in ugotavljanju zastaranja pravice do izterjave se uporabljajo določbe zakona, ki ureja davčni postopek in zakona, ki ureja finančno upravo.

(10) Upravljavec sklada za namen nadzora nad pravilnostjo obračuna in plačila prispevkov za poklicno zavarovanje od davčnega organa pridobi podatke o osnovah za prispevke iz tretjega odstavka tega člena, ki jih davčni organ vodi na podlagi obračunov davčnih odtegljajev in obračunov prispevkov za socialno varnost, ki jih zavezanci predlagajo davčnemu organu v skladu z zakonom, ki ureja davčni postopek.

(11) Poklicno zavarovanje miruje v obdobju, ko se zavarovancu-članu v skladu s predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, predpisi o zdravstvenem zavarovanju in predpisi o starševskem zavarovanju, nadomestilo plače izplačuje v breme pokojninskega in invalidskega zavarovanja, zdravstvenega zavarovanja ali zavarovanja za starševsko varstvo, razen v času prejemanja nadomestila po tem zakonu zaradi dela s krajšim delovnim časom ali zaradi dela na drugem ustreznem delovnem mestu. S posebnim zakonom se lahko določi, da poklicno zavarovanje ne miruje v obdobju odsotnosti zavarovanca-člana zaradi poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, če zanj prispevke za poklicno zavarovanje plačuje njegov delodajalec.

(12) Zavezanec iz prvega odstavka tega člena je dolžan upravljavcu sklada v rokih, predpisanih s tem zakonom ali s pokojninskim načrtom iz 208. člena tega zakona, sporočiti vse podatke, določene s tem zakonom ali s pokojninskim načrtom iz 208. člena tega zakona, potrebne za sklenitev pogodbe z upravljavcem sklada o financiranju pokojninskega načrta poklicnega zavarovanja, vključitev

zavarovanca-člana v poklicno zavarovanje, prenehanje poklicnega zavarovanja ali mirovanje poklicnega zavarovanja zavarovanca-člana ter za plačilo prispevkov za poklicno zavarovanje in razporejanje vplačanih sredstev na osebne račune zavarovancev-članov.

(13) V primeru, ko se za osebo, ki ji je poklicno zavarovanje že prenehalo in je zato njen osebni račun zaprt, izvede naknadno plačilo prispevkov, se takšno vplačilo ne glede na prvi odstavek 309. člena tega zakona ne preračuna v število enot premoženja, ampak se takšni osebi sredstva v višini naknadnega plačila izplačajo v enkratnem znesku. Če je bila poklicna pokojnina takšne osebe sofinancirana iz solidarnostnih rezerv, se sredstva v višini sofinanciranja prenesejo v solidarnostne rezerve, morebitna razlika do višine naknadnega plačila pa se takšni osebi izplača v enkratnem znesku.

201. člen

(postopek za določitev delovnih mest, na katerih je obvezna vključitev v poklicno zavarovanje)

(1) Komisija, ki jo imenuje minister, pristojen za delo, na podlagi meril in kriterijev iz četrtega odstavka 199. člena tega zakona:

- določi delovna mesta, za katera je obvezna vključitev v poklicno zavarovanje ali
- ugotovi spremembo škodljivih vplivov ali drugih omejitev delovnega mesta ter določi uvrstitev v posamezno skupino iz petega odstavka 199. člena tega zakona ali
- ugotovi, da na delovnem mestu niso več izpolnjeni pogoji iz 199. člena in iz prvega odstavka 413. člena tega zakona in odloči o prenehanju obveznosti poklicnega zavarovanja za to delovno mesto.

(2) S posebnim zakonom se lahko poleg delovnih mest iz prejšnjega odstavka določijo nova delovna mesta, na katerih so izpolnjeni pogoji iz 199. člena tega zakona.

(3) Postopek pred komisijo iz prvega odstavka tega člena se začne na predlog združenja delodajalcev ali reprezentativnega sindikata, ki sta člana Ekonomsko socialnega sveta. Stroški postopka bremenijo predlagatelja. Če sta soprodlagatelja postopka združenje delodajalcev in reprezentativni sindikat, bremeni vsakega polovica stroškov postopka.

(4) Komisija iz prvega odstavka tega člena lahko na zahtevo ministra, pristojnega za zakon, s katerim so določena delovna mesta, izvede postopek iz druge ali tretje alineje prvega odstavka tega člena za delovna mesta, določena v skladu z drugim odstavkom tega člena. Ugotovitve posreduje ministru, pristojnemu za zakon, s katerim so bila določena delovna mesta v skladu z drugim odstavkom tega člena.

(5) Na podlagi analize posledic dela za zdravje zavarovancev iz 201.b člena tega zakona, komisija iz prvega odstavka tega člena po uradni dolžnosti uvede postopek ugotavljanja, ali so na teh delovnih mestih še izpolnjeni pogoji iz 199. člena tega zakona in iz prvega odstavka 413. člena tega zakona oziroma ali je prišlo do spremembe škodljivih vplivov ali drugih omejitev delovnega mesta.

(6) Komisija iz prvega odstavka tega člena je sestavljena iz sedmih članov:

- treh članov, ki jih imenujejo delodajalska združenja na ravni države,
- treh članov, ki jih imenujejo sindikalne zveze ali konfederacije, reprezentativne za območje države, in
- enega predstavnika, ki ga imenuje minister, pristojen za delo.

(7) Komisija iz prvega odstavka tega člena ima sedež pri ministrstvu, pristojnem za delo.

(8) Vlada Republike Slovenije podrobneje predpiše postopek za imenovanje, postopek in način dela, način financiranja ter višino stroškov dela komisije iz prvega odstavka tega člena.

(9) O odločitvi iz prvega odstavka tega člena komisija izda sklep, ki se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije in vroči predlagatelju. Zoper ta sklep ni dovoljena pritožba.

(10) Odločitve komisije iz prvega odstavka tega člena, ki se nanašajo na delovna mesta, na katerih

se je štela zavarovalna doba s povečanjem do 31. decembra 1999, veljajo tudi za osebe iz prvega odstavka 398. člena tega zakona.

(11) Seznam delovnih mest, na katerih je obvezna vključitev v poklicno zavarovanje, objavi minister, pristojen za delo, na uradni spletni strani ministrstva.

(12) Na podlagi sklepov komisije iz prvega odstavka tega člena se v seznam iz prejšnjega odstavka vpisujejo tudi vse spremembe glede obveznosti poklicnega zavarovanja in spremembe škodljivosti in težavnosti obstoječih delovnih mest. ».

17. člen

Za 201. členom se dodata novi 201.a in 201.b člen, ki se glasita:

»201.a člen (ugotovitev delovnih mest, na katerih je obvezna vključitev v poklicno zavarovanje, pri zavezancu)

(1) Minister, pristojen za delo, imenuje komisijo, ki je pristojna za ugotavljanje, ali pri zavezancu obstajajo delovna mesta iz drugega ali tretjega odstavka 199. člena tega zakona, za katera je obvezna vključitev v poklicno zavarovanje.

(2) Komisija iz prejšnjega odstavka je sestavljena iz petih članov:

- dva člana, strokovnjaka s področja tehnologije in procesov dela v posamezni dejavnosti, ki se imenuje z liste strokovnjakov za področja dejavnosti, v katerih so določena delovna mesta iz drugega ali tretjega odstavka 199. člena tega zakona,
- enega člana, predstavnika ministrstva, pristojnega za delo,
- enega člana, ki ga predlagajo sindikati člani Ekonomsko socialnega sveta in
- enega člana, ki ga predlagajo delodajalska združenja, ki so člani Ekonomsko socialnega sveta.

(3) Komisija iz prvega odstavka tega člena ugotovi, ali so za posamezno delovno mesto pri posameznem zavezancu izpolnjeni pogoji iz drugega ali tretjega odstavka 199. člena tega zakona in sklepa iz devetega odstavka 201. člena tega zakona ali predpisa, s katerim je bilo določeno štetje zavarovalne dobe s povečanjem pred uveljavitvijo tega zakona. Ugotovitve komisije obsegajo:

- naziv in šifro delovnega mesta po sklepu iz devetega odstavka 201. člena tega zakona ali predpisu, s katerim je bilo določeno štetje zavarovalne dobe s povečanjem pred uveljavitvijo tega zakona,
- naziv delovnega mesta po internem aktu zavezanca,
- datum, od katerega je pri delodajalcu obvezna vključitev v poklicno zavarovanje za posamezno delovno mesto iz prve in druge alineje tega odstavka,
- delovni čas, ki se po kolektivni pogodbi ali splošnem aktu zavezanca šteje kot polni delovni čas za delovno mesto iz prve in druge alineje tega odstavka.

(4) Komisija iz prvega odstavka tega člena ugotavlja tudi, ali delovna mesta pri posameznem zavezancu zaradi spremenjenih pogojev dela ne ustrezajo več pogojem iz sklepa iz devetega odstavka 201. člena tega zakona ali predpisa, s katerim je bilo določeno štetje zavarovalne dobe s povečanjem pred uveljavitvijo tega zakona, pod katerimi je določeno delovno mesto iz drugega odstavka 199. člena tega zakona.

(5) Postopek pred komisijo iz prvega odstavka tega člena se začne na predlog zavezanca ali sindikata, ki zastopa delavce pri zavezancu ali sveta delavcev. Stroški postopka bremenijo predlagatelja. Če sta predlagatelja oba, vsakega bremeni polovica stroškov postopka. Če predlog vloži le zavezanec, je sindikat, ki zastopa delavce pri tem zavezancu, stranka v tem postopku. Če predlog vloži le sindikat, ki zastopa delavce pri zavezancu, je zavezanec stranka v tem postopku.

(6) Komisija iz prvega odstavka tega člena o ugotovitvah iz tretjega in četrtega odstavka tega člena odloči z odločbo v skladu s predpisi o splošnem upravnem postopku. Odločba se vroči predlagatelju,

drugi stranki v postopku in upravljavcu sklada.

(7) Zoper odločbo iz prejšnjega odstavka ni dovoljena pritožba, dovoljeno pa je sodno varstvo pred pristojnim socialnim sodiščem.

(8) Vlada Republike Slovenije podrobneje predpiše postopek za imenovanje, postopek in način dela ter višino stroškov dela komisije iz prvega odstavka tega člena.

(9) Izpolnjevanje pogojev za poklicno zavarovanje na strani zavarovanca-člana v skladu z odločbo iz šestega odstavka tega člena upravljavec sklada preverja ob vključitvi v poklicno zavarovanje. Zavezanec je dolžan upravljavcu sklada sporočiti vsako spremembo, ki vpliva na obveznost vključitve zavarovanca-člana v poklicno zavarovanje.

201.b člen

(zdravstvena analiza delovnih mest, na katerih je obvezna vključitev v poklicno zavarovanje)

(1) Klinični inštitut za medicino dela, prometa in športa pri Univerzitetnem kliničnem centru v Ljubljani izvede analizo posledic dela za zdravje zavarovancev za delovna mesta iz prvega odstavka 413. člena tega zakona.

(2) Javni zdravstveni zavod iz prejšnjega odstavka izvede analizo na podlagi podatkov, ki jih vodi:

- Nacionalni inštitut za javno zdravje v skladu z zakonom, ki ureja zdravstveno dejavnost, in zakonom, ki ureja zbirke podatkov s področja zdravstvenega varstva,

- upravljavec sklada o osebah, ki so bile od 1. januarja 2001 dalje vključene v obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje po določbah ZPIZ-1, in o osebah, ki so od 1. januarja 2013 dalje vključene v poklicno zavarovanje, ter

- zavod o ugotovljeni invalidnosti ter telesnih okvarah po tem zakonu in po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, veljavnih do uveljavitve tega zakona, ter o osebah, ki so imele od 1. januarja 2001 dalje pravico do štetja zavarovalne dobe s povečanjem.

(3) Podatke iz prejšnjega odstavka zbere, združi in anonimizira Nacionalni inštitut za javno zdravje ter jih posreduje izvajalcu analize iz prvega odstavka tega člena.

(4) Analizo iz prvega odstavka tega člena izvede javni zdravstveni zavod iz prvega odstavka tega člena v roku šestih mesecev od uveljavitve tega zakona.

(5) Podatke iz drugega odstavka tega člena pridobi Nacionalni inštitut za javno zdravje od pristojnih upravljavcev brezplačno. «.

18. člen

202. člen se spremeni tako, da se glasi:

»202. člen

(pravice iz poklicnega zavarovanja)

(1) Na podlagi poklicnega zavarovanja zavarovanec-član ob izpolnitvi pogojev iz 204. člena tega zakona pridobi pravico do poklicne pokojnine.

(2) Zavarovancu-članu, ki je bil vključen v obvezno dodatno zavarovanje po ZPIZ-1 ali v poklicno zavarovanje po tem zakonu, se k dejanski zavarovalni dobi za izpolnitev pogojev za pridobitev pravice do predčasne ali starostne pokojnine iz obveznega zavarovanja po tem zakonu prizna kot dodana doba poklicnega zavarovanja (v nadaljnjem besedilu: dodana doba) četrtna obdobja vključenosti v obvezno dodatno zavarovanje po ZPIZ-1 ali v poklicno zavarovanje. Če so bili prispevki plačani le za del obdobja vključenosti v poklicno zavarovanje, se prizna dodana doba le na podlagi obdobja, za katera so bili prispevki plačani. Če za določena obdobja vključenosti v poklicno zavarovanje prispevki niso bili plačani v celoti, se za priznanje dodane dobe ugotovi sorazmerni del tega obdobja, skladno z

deležem plačanih prispevkov.

(3) Zavarovancu-članu iz šestega odstavka 199. člena tega zakona, ki je bil vključen v obvezno dodatno zavarovanje po ZPIZ-1 ali v poklicno zavarovanje po tem zakonu, se prizna sorazmerni del dodane dobe, in sicer samo za tisti čas, ki ga je dejansko prebil na delu.

(4) Zavarovanje po četrtem odstavku 25. člena tega zakona ne vpliva na dopolnjeno dodano dobo.

(5) Osnove, od katerih so plačani prispevki za zavarovanje po četrtem odstavku 25. člena tega zakona, se ne upoštevajo za izračun pokojninske osnove iz 30. člena tega zakona, razen če je to za zavarovance-člane ugodneje.

(6) Za zavarovanca, ki je najmanj 16 let (moški) ali 15 let (ženska) vključen v poklicno zavarovanje, se ob uveljavitvi pravice do predčasne pokojnine ne upoštevajo določbe iz prvega odstavka 38. člena tega zakona.

(7) Če je imel zavarovanec pravico do štetja zavarovalne dobe s povečanjem ali je bil vključen v obvezno dodatno zavarovanje po ZPIZ-1, se v zahtevano obdobje poklicnega zavarovanja iz prejšnjega odstavka prišteje tudi obdobje, ko je imel pravico do štetja zavarovalne dobe s povečanjem ali je bil vključen v obvezno dodatno zavarovanje.

(8) Šteje se, da zavarovanec-član, ki skupaj z dodano dobo iz drugega odstavka tega člena izpolnjuje pogoj dopolnjene pokojninske dobe za pridobitev pravice do starostne ali predčasne pokojnine, ni upravičen do pravic iz tretjega odstavka 38. člena tega zakona vse dokler ne izpolni zahtevanega pogoja pokojninske dobe brez dodane dobe iz drugega odstavka tega člena. Zavarovanec-član je upravičen do višjega vrednotenja pokojninske dobe brez dokupa po šestem odstavku 37. člena tega zakona, ko izpolni pogoje za pridobitev pravice do starostne pokojnine iz četrtega in petega odstavka 27. člena tega zakona brez dodane dobe.

(9) Uživalcu poklicne pokojnine, ki se za stalno izseli v tujino, se poklicna pokojnina izplačuje tudi na ozemlje druge države.

(10) Zavezanec iz prvega odstavka 200. člena tega zakona lahko preneha s plačevanjem prispevkov za poklicno zavarovanje za zavarovanca-člana, ki izpolnjuje pogoje za pridobitev pravice do poklicne pokojnine.«.

19. člen

Za 202. členom se doda novi 202.a člen, ki se glasi:

»202.a člen

(dokup pokojninske dobe v obveznem zavarovanju na podlagi dodane dobe)

(1) Uživalec poklicne pokojnine lahko dokupi pokojninsko dobo največ v trajanju, ki ustreza razliki med pridobljeno dodano dobo iz drugega odstavka 202. člena tega zakona in obdobjem prejemanja poklicne pokojnine.

(2) Oseba, ki ji preneha poklicno in obvezno zavarovanje, pa ni uveljavila poklicne pokojnine, in uživalec starostne, predčasne ali invalidske pokojnine, priznane po tem zakonu, ki ni uveljavil poklicne pokojnine, lahko dokupi pokojninsko dobo v trajanju, ki ustreza pridobljeni dodani dobi iz drugega odstavka 202. člena tega zakona.

(3) Dokupljena pokojninska doba se osebam iz prvega in drugega odstavka tega člena upošteva le pri odmeri ali ponovni odmeri starostne, predčasne ali invalidske pokojnine, priznane po tem zakonu. Tako dokupljena doba ne vpliva na dopolnjeno dodano dobo v okviru obveznega zavarovanja.

(4) Osnova za plačilo prispevka za dokup pokojninske dobe iz prvega in drugega odstavka tega člena je znesek 80% zadnje znane povprečne letne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji, preračunane na mesec.

(5) Zavezanec za plačilo prispevka iz prejšnjega odstavka tega člena je upravičenec iz prvega ali drugega odstavka tega člena.

(6) Upravičenec iz prvega ali drugega odstavka tega člena lahko zahteva, da se prispevek ali del prispevka iz četrtega odstavka tega člena plača iz sredstev na njegovem osebnem računu. V tem

primeru prispevek ali del prispevka za dokup vplača upravljavec sklada v imenu in za račun upravičenca.

(7) Ne glede na drugi odstavek 30. člena tega zakona se za izračun pokojninske osnove ne upoštevajo osnove iz četrtega odstavka tega člena.

(8) Ne glede na šesti odstavek 160. člena tega zakona je rok za plačilo prispevka iz četrtega odstavka tega člena 45 dni od prejema odločbe o odmeri prispevka.

(9) Upravičenec iz drugega odstavka tega člena, ki je dokupil pokojninsko dobo v celotnem trajanju dodane dobe, ne more uveljaviti pravice do poklicne pokojnine po tem zakonu.«.

20. člen

203., 204. in 205. člen se spremenijo tako, da se glasijo:

»203. člen (obdobje prejemanja poklicne pokojnine)

(1) Poklicna pokojnina se izplačuje uživalcu poklicne pokojnine v mesečnih zneskih od uveljavitve pravice do poklicne pokojnine do izpolnitve pogojev za pridobitev starostne pokojnine v obveznem zavarovanju. Obdobje prejemanja poklicne pokojnine traja največ toliko časa, kolikor je zavarovanec dopolnil dodane dobe v skladu z drugim in tretjim odstavkom 202. člena tega zakona. Izplačevanje poklicne pokojnine se začne pod pogojem, da uživalec poklicne pokojnine ni vključen v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje in da po poteku obdobja prejemanja poklicne pokojnine izpolni pogoj za starostno pokojnino v obveznem zavarovanju ali za priznanje pokojnine v skladu z drugim odstavkom 204. člena tega zakona.

(2) Če za uživalca poklicne pokojnine iz prejšnjega odstavka nastopi obveznost zavarovanja na podlagi 14., 15., 16. in 17. člena ali četrtega, petega ali šestega odstavka 19. člena tega zakona, se za čas obveznega zavarovanja poklicna pokojnina ne izplačuje.

(3) Zadržana sredstva v skladu s prejšnjim odstavkom, ki se niso izplačevala iz solidarnostnih rezerv, ostanejo na osebni računu uživalca poklicne pokojnine in se lahko uporabijo v skladu z drugo ali tretjo alinejo prvega odstavka 205. a člena tega zakona ali 206. členom tega zakona.

(4) V primeru smrti uživalca poklicne pokojnine pred potekom obdobja prejemanja poklicne pokojnine iz prvega odstavka tega člena ali iz drugega odstavka 204. člena se preostanek sredstev na njegovem osebni računu prenese v solidarnostne rezerve, razen dela, ki se ni uporabil za izračun poklicne pokojnine ter je predmet dedovanja.

204. člen (pogoji za pridobitev pravice)

(1) Zavarovanec-član pridobi pravico do poklicne pokojnine, ko v skladu z določbami tega zakona njegova pokojninska doba, skupaj z dodano dobo, znaša 42 let in šest mesecev in če sredstva, zbrana na njegovem osebni računu, zadoščajo za izplačevanje poklicne pokojnine.

(2) Ne glede na prvi stavek prvega odstavka prejšnjega člena za zavarovance-člane iz prejšnjega odstavka znaša obdobje prejemanja poklicne pokojnine enako kot znaša razlika med 40 leti pokojninske dobe in dejansko dopolnjeno pokojninsko dobo brez dodane dobe iz naslova vključenosti v poklicno zavarovanje. Za zavarovanca-člana, pri katerem je obdobje prejemanja poklicne pokojnine, izračunano v skladu s prejšnjim stavkom, enako ali manjše od nič, se pogoji za pridobitev pravice do poklicne pokojnine ugotavljajo na podlagi tretjega odstavka tega člena. Ne glede na določbe 27. člena tega zakona lahko zavarovanec-član iz prejšnjega odstavka, ki je bil v poklicno zavarovanje vključen najmanj 17 let, po izteku obdobja, določenega za prejemanje poklicne pokojnine, uveljavi pravico do pokojnine, ki se odmeri v višini starostne pokojnine, kot bi mu bila priznana na dan uveljavitve pokojnine po tem odstavku, če bi izpolnjeval pogoje za priznanje pravice do starostne pokojnine. Pokojnino iz tega odstavka izplačuje Zavod do izpolnitve pogojev iz 27. člena tega zakona, ko mu Zavod po uradni dolžnosti prizna in odmeri starostno pokojnino.

(3) Ne glede na določbe prvega odstavka tega člena zavarovanec-član, katerega sredstva, zbrana na njegovem osebni računu, zadoščajo za izplačevanje poklicne pokojnine, pridobi pravico do

poklicne pokojnine, ko znaša njegova pokojninska doba, skupaj z dodano dobo, najmanj 40 let in ko glede na skupino delovnega mesta doseže naslednjo starost:

- za obdobja, ko zavarovanec-član ni upravičen do poklicnega zavarovanja, starost 60 let ali starost iz četrtega ali petega odstavka 27. člena tega zakona ,
- delovno mesto iz 1. skupine, starost 56 let;
- delovno mesto iz 2. skupine, starost 55 let;
- delovno mesto iz 3. skupine, starost 54 let;
- delovno mesto iz 4. skupine, starost 53 let;
- delovno mesto iz 5. skupine, starost 52 let;

(4) Pri izračunu pogoja starosti iz prejšnjega odstavka se upošteva zaokroženo tehtano povprečje starostnih mej, ki veljajo za del poklicnega zavarovanja in zavarovalne dobe, ki se šteje s povečanjem. V izračun tehtanega povprečja starostnih mej se vključijo tudi obdobja, ko zavarovanec-član ni delal na delovnih mestih, na katerih je obvezna vključitev v poklicno zavarovanje, in so všteta v njegovo skupno pokojninsko dobo. Za obdobja, ko zavarovanec-član ni delal na teh delovnih mestih, se za izračun tehtanega povprečja upošteva starost iz četrtega ali petega odstavka 27. člena tega zakona. Natančna metodologija izračuna tehtanega povprečja se določi v pokojninskem načrtu poklicnega zavarovanja.

(5) Poklicna pokojnina se odmeri glede na višino zbranih sredstev na osebni računu zavarovanca-člana najmanj v višini starostne pokojnine, ki bi jo zavarovanec-član prejel v obveznem pokojninskem in invalidskem zavarovanju za 40 let pokojninske dobe, povečane za sredstva prispevka za zdravstveno zavarovanje in stroške upravitelja sklada, vendar največ v višini starostne pokojnine, odmerjene od najvišje pokojninske osnove, povečane za sredstva prispevka za zdravstveno zavarovanje in stroške upravitelja sklada, če za to zadoščajo sredstva na osebni računu zavarovanca-člana. Pogoji za določitev višine sredstev na osebni računu zavarovanca-člana, ki zadoščajo za izplačilo poklicne pokojnine, se določijo v pokojninskem načrtu. Glede morebitnega preostanka sredstev na osebni računu zavarovanca-člana, ki se ni uporabil za izračun poklicne pokojnine, se uporabljajo določbe druge ali tretje alineje prvega odstavka 205.a člena tega zakona ali 206. člena tega zakona.

(6) Zavarovanec-član ali zavezanec lahko, najprej tri leta pred izpolnitvijo dopolnjene skupne pokojninske dobe iz prvega ali tri leta pred dopolnjeno pokojninsko dobo in starostjo iz tretjega odstavka tega člena, z vložitvijo vloge za informativni izračun pri upravitelju sklada preveri izpolnjevanje pogoja zadostnosti sredstev iz prvega in iz tretjega odstavka tega člena. Odgovor glede izpolnjevanja pogojev iz desetega odstavka 202. člena tega zakona se posreduje zavezancu in zavarovancu-članu. Ob izpolnitvi pogoja dopolnjene pokojninske dobe in v primerih iz tretjega odstavka tega člena tudi pogoja dopolnjene starosti in pogojev iz prvega odstavka 203. člena tega zakona ter ob vložitvi zahtevka zavarovanca-člana za uveljavitev pravice do poklicne pokojnine iz osmega odstavka tega člena, upravitelj ponovno preveri izpolnjevanje pogoja zadostnosti sredstev. Podrobnejšo vsebino teh zahtevkov določa pokojninski načrt.

(7) Zavarovanec-član, ki izpolnjuje oba pogoja iz prvega odstavka tega člena ali vse pogoje iz tretjega odstavka tega člena ter pogoje iz prvega odstavka 203. člena, se odloči, ali bo uveljavil pravico do poklicne pokojnine ali bo njeno uveljavitev odložil.

(8) Zavarovanec-član, ki želi uveljaviti pravico do poklicne pokojnine, vloži pri upravitelju sklada zahtevek. Upravitelj sklada na podlagi zahtevka iz prejšnjega stavka zavarovancu-članu posreduje informacijo o izpolnjevanju pogojev za uveljavitev pravice do poklicne pokojnine na podlagi prvega ali tretjega odstavka tega člena. Sestavni del informacije je izjava zavarovanca-člana o uveljavitvi pravice do poklicne pokojnine. Ko upravitelj prejme podpisano izjavo zavarovanca-člana o uveljavitvi pravice do poklicne pokojnine, izda potrdilo o pridobitvi pravic iz poklicnega zavarovanja, v katerem določi obdobje prejemanja poklicne pokojnine in višino mesečne poklicne pokojnine. Podrobnejši postopek in vsebino teh dokumentov določa pokojninski načrt.

(9) Če je imel zavarovanec pravico do štetja zavarovalne dobe s povečanjem ali je bil vključen v obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje po ZPIZ-1, se v zahtevano obdobje poklicnega zavarovanja iz drugega in tretjega odstavka tega člena prišteje tudi obdobje, ko je imel pravico do štetja zavarovalne dobe s povečanjem ali je bil vključen v obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje.«

205. člen
(prepoved zastave in neprenosljivost pravic)

(1) Zavarovanec-član ne sme zastaviti pravic iz naslova sredstev Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja, vpisanih na njegovem osebni račun.

(2) Pravice iz poklicnega zavarovanja so neprenosljive, razen v primerih, določenih s tem zakonom.«.

21. člen

Za 205. členom se doda novi 205.a člen, ki se glasi:

»205.a člen
(namenska uporaba sredstev)

(1) Sredstva na osebni račun zavarovanca-člana ali uživalca poklicne pokojnine so namensko uporabljena, če je:

- zavarovanec-član uveljavil pravico do poklicne pokojnine ali
- zavarovanec-član zahteval plačilo prispevka v skladu s šestim odstavkom 202.a člena tega zakona ali
- zavarovanec-član zahteval prenos sredstev, ki niso bila uporabljena za izplačevanje poklicne pokojnine ali dokup dobe po 202.a členu tega zakona v dodatno zavarovanje, kjer pridobi pravico do dodatne pokojnine.

(2) Prenos sredstev na osebni račun zavarovanca-člana, uporabljenih v skladu s prejšnjim odstavkom, je brezplačen.«.

22. člen

206., 207., 208. in 209. člen se spremenijo tako, da se glasijo:

»206. člen
(prenos ali enkratno izplačilo odkupne vrednosti)

(1) Zavarovanec-član, ki je še pred uveljavitvijo pravice do poklicne pokojnine izpolnil pogoje za pridobitev pravice do starostne, predčasne ali invalidske pokojnine ali uveljavil vdovsko pokojnino, ima ob upokojitvi v obveznem zavarovanju po tem zakonu pravico do enkratnega izplačila odkupne vrednosti enot premoženja na osebni račun, če sredstva na njegovem osebni račun ob vložitvi popolnega zahtevka ne presegajo 5.000 eurov, ali pa zahteva, da se ta sredstva uporabijo v skladu z drugo ali tretjo alinejo prvega odstavka 205.a člena tega zakona.

(2) Na način iz prejšnjega odstavka lahko uveljavi pravico do prenosa ali izplačila odkupne vrednosti enot premoženja na osebni račun tudi zavarovanec-član, ki je uveljavil pravico do poklicne pokojnine in so mu po poteku te pravice ostala sredstva na osebni račun.

(3) Izplačilo iz prvega in drugega odstavka tega člena ne vpliva na dodano dobo v obveznem zavarovanju.

(4) V primeru smrti zavarovanca-člana, ki ni uveljavil poklicne pokojnine, se dedičem ali upravičencem za primer smrti izplača odkupna vrednost enot premoženja na osebni račun umrlega zavarovanca-člana v enkratnem znesku, ne glede na višino sredstev na osebni račun umrlega zavarovanca-člana.

(5) V primeru smrti uživalca poklicne pokojnine se dedičem ali upravičencem za primer smrti izplača tisti del odkupne vrednosti enot premoženja na osebnem računu umrlega uživalca poklicne pokojnine, ki se ni uporabil za izračun poklicne pokojnine.

(6) Odkupna vrednost enot premoženja iz prvega, drugega, četrtega, petega in sedmega odstavka tega člena se izračuna na način, določen v drugem odstavku 310. člena tega zakona.

(7) Ne glede na določbe tega zakona ima zavarovanec-član poklicni vojak, ki se mu odpove pogodba o zaposlitvi na obrambnem področju zaradi starostne omejitve opravljanja vojaške službe ter ne namerava uveljavljati poklicne pokojnine, pravico zahtevati, da se mu sredstva, ki jih ima na računu pri Skladu obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja, izplačajo v enkratnem znesku ali prenesejo v dodatno zavarovanje. V tem primeru zavarovanec-član ni upravičen do drugih pravic iz naslova poklicnega zavarovanja.

207. člen **(jamstvo Republike Slovenije)**

V primeru, ko je nad upravljavcem sklada začet postopek stečaja, likvidacije ali prisilne poravnave, Republika Slovenija ob prenosu na drugega upravljavca jamči za minimalni zajamčeni donos, določen v pokojninskem načrtu na vplačane prispevke v Sklad obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja.

208. člen **(pokojninski načrt poklicnega zavarovanja)**

(1) Pokojninski načrt poklicnega zavarovanja vsebuje:

- postopek sklenitve poklicnega zavarovanja;
- stopnjo prispevkov za poklicno zavarovanje;
- način plačila prispevkov za poklicno zavarovanje;
- višino nerazporejenih solidarnostnih rezerv;
- zajamčeni donos na vplačane prispevke v obdobjih, ko se ne oblikujejo nerazporejene solidarnostne rezerve;
- minimalni zajamčeni donos v obdobjih, ko se oblikujejo nerazporejene solidarnostne rezerve;
- stroške, ki se povrnejo upravljavcu;
- stroške v breme sredstev Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja;
- določbe o prenosu ali izplačilu v enkratnem znesku odkupne vrednosti;
- pogoje za pridobitev in izplačilo poklicne pokojnine;
- pogoje ter način izračunavanja in izplačevanja poklicnih pokojnin;
- sofinanciranje poklicnih pokojnin iz solidarnostnih rezerv;
- določbe o prenehanju članstva, mirovanju in zadržanju pravic;
- postopek obveščanja članov.

(2) Pokojninski načrt in njegove spremembe na podlagi mnenja predstavnikov delodajalcev in zavarovancev, imenovanih na predlog reprezentativnih predstavnikov sindikatov in delodajalcev v Ekonomsko socialnem svetu ter po predhodnem mnenju odbora Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja, odobri minister, pristojen za delo.

(3) Za odobritev pokojninskega načrta in njegove spremembe se smiselno uporabljajo določbe drugega, petega, sedmega, osmega in devetega odstavka 225. člena tega zakona.

(4) Pokojninski načrt poklicnega zavarovanja in njegove spremembe začnejo veljati, ko jih odobri minister, pristojen za delo. Uporabljati se začnejo najprej po poteku 30 dni ter najkasneje po poteku 90 dni od vročitve odločbe o odobritvi pokojninskega načrta in njegovih sprememb upravljavcu sklada. Upravljavec sklada v osmih dneh od vročitve odločbe o odobritvi pokojninskega načrta na svoji spletni strani objavi spremenjen pokojninski načrt in datum začetka uporabe.

209. člen **(Sklad obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja)**

(1) Poklicno zavarovanje izvaja Sklad obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja, ki se oblikuje kot vzajemni pokojninski sklad ob smiselni uporabi 295. člena tega zakona.

(2) Sklad obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja je premoženje, ki je financirano s sredstvi, zbranimi z vplačilom prispevkov poklicnega zavarovanja in ustvarjenimi z upravljanjem s temi sredstvi, in je namenjeno izplačilu obveznosti do zavarovancev - članov.

(3) Sklad obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja je v lasti zavarovancev - članov Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja, ki so na podlagi vplačanih prispevkov poklicnega zavarovanja in izplačil obveznosti do zavarovancev - članov lastniki sorazmernega dela premoženja Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja.

(4) Sklad obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja ni pravna oseba.

(5) Premoženje Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja je razdeljeno na enake enote premoženja.

(6) Iz Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja se izplačujejo poklicne pokojnine, tako da se ob vsakem izplačilu poklicne pokojnine izvede izplačilo delne odkupne vrednosti v višini mesečnega zneska poklicne pokojnine, določenega v skladu s petim odstavkom 204. člena tega zakona. Delna odkupna vrednost se izračuna glede na vrednost enot premoženja Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja, ki velja po stanju na obračunski dan obdobja iz 209.b člena tega zakona, za katerega se izplača poklicna pokojnina.

(7) Za potrebe izvajanja poklicnega zavarovanja upravljavec sklada upravlja naslednje evidence:

- evidenco zavarovancev-članov;
- evidenco zavezancev za plačilo prispevkov;
- evidenco o obračunanih in plačanih prispevkih za poklicno zavarovanje;
- evidenco uživalcev poklicnih pokojnin;
- evidenco o izplačilih poklicnih pokojnin.

(8) V evidenci zavarovancev-članov se obdelujejo naslednji osebni podatki:

- ime in priimek;
- datum rojstva;
- enotna matična številka občana ali enotna matična številka tujca;
- naslov stalnega ali začasnega prebivališča;
- državljanstvo;
- davčna številka;
- naziv delovnega mesta pri zavezancu;
- datum začetka in datum prenehanja dela na delovnem mestu iz prejšnje alineje pri zavezancu ali datum začetka in datum prenehanja obveznega pokojninskega invalidskega zavarovanja na podlagi opravljanja pridobitne ali poklicne dejavnosti;

- šifra delovnega mesta;
- ime in sedež zavezanca;
- registrska številka zavezanca;
- davčna številka zavezanca;
- matična številka zavezanca;
- delovni čas zavarovanca-člana in polni delovni čas zavezanca
- šifra dejavnosti;
- podatke o pokojninski dobi do vključitve v poklicnega zavarovanja;
- številka dokumenta o sklenitvi zavarovanja.

(9) V evidenci zavezancev za plačilo prispevkov se obdelujejo naslednji podatki:

- ime in sedež;
- registrska številka;
- matična številka;
- davčna številka;
- podatki o delovnih mestih, na katerih je obvezno poklicno zavarovanje pri zavezancu (šifra, datum uvedbe in datum ukinitve delovnega mesta).

(10) V evidenci o obračunanih in plačanih prispevkih se obdelujejo naslednji podatki:

- podatki o zavezancu za plačilo prispevkov iz prejšnjega odstavka;
- podatki o zavarovancu-članu iz osmega odstavka tega člena;
- znesek osnove za obračun prispevka, obdobje, na katero se nanaša in datum izplačila plače in nadomestila;
- znesek obračunanega prispevka in višino prispevne stopnje;
- znesek vplačanega prispevka, datum plačila in razporeditev na osebni račun zavarovanca-člana;
- obdobje, na katero se nanaša obračun.

(11) V evidenci uživalcev poklicnih pokojnin se poleg podatkov iz osmega odstavka tega člena obdelujejo tudi naslednji podatki:

- številka potrdila o pridobitvi pravic iz poklicnega zavarovanja;
- zakonska podlaga za pridobitev pravice do poklicne pokojnine;
- obdobje prejemanja poklicne pokojnine;
- obdobja zadržanja izplačevanja poklicne pokojnine;
- znesek poklicne pokojnine ob priznanju pravice.

(12) V evidenci o izplačilih poklicnih pokojnin se poleg podatkov iz prejšnjega odstavka obdelujejo tudi naslednji podatki:

- datum izplačila;
- znesek izplačila in obdobje, na katero se nanaša;
- znesek prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje;
- znesek stroškov izplačila;

– podatki, potrebni za obračun in plačilo davčnih in drugih odtegljajev.

(13) Prijava v poklicno zavarovanje vsebuje podatke iz osmega odstavka tega člena.

(14) Upravljavec sklada zavarovancu-članu na podlagi prijave zavezanca izda potrdilo o vključitvi v poklicno zavarovanje.

(15) Upravljavec sklada pridobiva od:

– zavezanca: osebne podatke o zavarovancu, podatke, ki se nanašajo na delovno razmerje, podatke o obračunu prispevkov za poklicno zavarovanje po posameznem zavarovancu vključno s podatki o osnovah za obračun teh prispevkov ter o obdobju, na katero se nanaša obračun;

– zavoda: podatke o pokojninski dobi ob uvedbi postopkov iz 204. člena tega zakona;

– zavoda za zdravstveno zavarovanje: podatke o prijavah in odjavah obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter spremembe teh podatkov.

(16) Za potrebe izvajanja poklicnega zavarovanja lahko upravljavec sklada iz Centralnega registra prebivalstva pridobi podatke o živetju, stalnem prebivališču in smrti zavarovancev-članov in uživalcev poklicnih pokojnin.

(17) Zavod in upravljavec sklada lahko zbirata in izmenjujeta osebne podatke o zavarovancih-članih za namen ugotovitve izpolnitve pogojev za pridobitev pravice do poklicne pokojnine, določitve njene višine in njeno izplačevanje ter za namen informativnih izračunov iz 204. člena tega zakona.

(18) Podatke iz šestnajstega in sedemnajstega odstavka tega člena upravljavec sklada pridobiva brez predhodne privolitve zavarovanca-člana in brezplačno.

(19) Podatki iz sedmega do dvanajstega odstavka tega člena se hranijo 10 let po zadnjem izplačilu poklicne pokojnine ali odkupne vrednosti enot premoženja in se nato izbrišejo.

(20) Upravljavec lahko evidence, ki jih vodi po tem zakonu, poveže z evidencami upravljavcev iz tretje alineje petnajstega odstavka tega člena, šestnajstega in sedemnajstega odstavka tega člena ter desetega odstavka 200. člena tega zakona.«

23. člen

Za 209. členom se dodajo novi 209.a, 209.b in 209.c člen, ki se glasijo:

»209.a člen (osebni računi članov)

(1) Upravljavec sklada vodi osebne račune zavarovancev-članov Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja.

(2) Osebni račun zavarovanca-člana vsebuje podatke o posameznih vplačilih in izplačilih, skupni vrednosti privarčevanih sredstev ter podatke o zajamčeni vrednosti sredstev zavarovanca-člana.

(3) Za osebne račune zavarovanca-člana se uporablja podzakonski akt Agencije za trg vrednostnih papirjev iz tretjega odstavka 243. člena tega zakona.

209.b člen (čista vrednost sredstev in vrednost enote premoženja)

(1) Upravljavec Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja na zadnji delovni dan obračunskega obdobja (v nadaljnjem besedilu: obračunski dan) izračuna čisto vrednost sredstev in vrednost enote premoženja vzajemnega pokojninskega sklada na način, določen v tem členu.

(2) Čista vrednost sredstev Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja se izračuna tako, da se od vrednosti sredstev Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja odštejejo obveznosti Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja ter nerazporejene in razporejene solidarnostne rezerve.

(3) Vrednost enote premoženja Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja je enaka čisti vrednosti sredstev Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja, deljeni s številom enot premoženja Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja v obtoku.

(4) Vrednost enote premoženja Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja po stanju na obračunski dan se izračuna po naslednji formuli:

$$VEP(t) = \frac{S(t) - O(t) - SRn(t) - SRr(t)}{E(t - 1)}$$

Pri čemer pomeni:

t: obračunski dan

t-1: predhodni obračunski dan

S: sredstva Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja

O: obveznosti Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja

SRn: nerazporejene solidarnostne rezerve

SRr: razporejene solidarnostne rezerve

E: število enot Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja v obtoku

(5) Obračunsko obdobje za izračun čiste vrednosti sredstev in vrednosti enote premoženja Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja je obdobje med dvema zaporednima obračunskima dnevoma.

(6) Za način izračuna čiste vrednosti sredstev Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja, povprečne letne čiste vrednosti sredstev, vrednosti enote premoženja Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja, odkupne vrednosti premoženja in za pravila, ki se nanašajo na izračunavanje donosnosti Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja se smiselno uporablja podzakonski akt iz petega odstavka 308. člena tega zakona.

209.c člen

(zajamčena vrednost sredstev in rezervacije za nedoseganje zajamčene vrednosti sredstev)

(1) Upravljevec sklada izračuna vrednost sredstev zavarovanca-člana in zajamčeno vrednost sredstev zavarovanca-člana na način, določen v drugem ali tretjem odstavku tega člena.

(2) Vrednost sredstev zavarovanca-člana Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja je enaka zmnožku vrednosti enote premoženja in številu enot premoženja na osebnem računu zavarovanca-člana Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja, po stanju na obračunski dan.

(3) Zajamčena vrednost sredstev zavarovanca-člana je enaka vsoti njegovih čistih vplačil, povečanih za zajamčeno donosnost iz drugega odstavka 312. člena tega zakona, in izplačil, od obračunskega dneva posameznega čistega vplačila ali izplačila do dneva, na katerega se izračunava zajamčena vrednost sredstev člana.

(4) Če je vrednost sredstev zavarovanca-člana Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja na obračunski dan nižja od zajamčene vrednosti njegovih sredstev, upravljevec sklada oblikuje rezervacije oziroma vzpostavi obveznosti v višini nedoseganja zajamčene vrednosti sredstev

Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja.

(5) Rezervacije iz prejšnjega odstavka so enake vsoti vseh primanjkljajev vrednosti sredstev zavarovanca-člana in zajamčene vrednosti sredstev zavarovanca-člana na posamezni obračunski dan.

(6) V primeru izplačila odkupne vrednosti premoženja, katerega odkupna vrednost je nižja od zajamčene vrednosti sredstev zavarovanca-člana Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja, upravljavec sklada razliko med obema izplača v breme oblikovanih rezervacij iz prejšnjega odstavka.

(7) Rezervacije iz petega odstavka tega člena so predmet pregleda pooblaščenega revizorja, ki revidira računovodske izkaze Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja. Revizor pregleda te rezervacije po stanju na dan 31. decembra preteklega leta ter po stanju na dva naključna datuma v poslovnem letu.«.

24. člen

210., 211., 212. in 213. člen se spremenijo tako, da se glasijo:

»210. člen

(upravljavec in odbor Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja)

(1) Sklad obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja v imenu in za račun zavarovancev-članov in drugih upravičencev upravlja Kapitalska družba pokojninskega in invalidskega zavarovanja, d.d. (v nadaljnjem besedilu: Kapitalska družba), ločeno od svojega drugega premoženja.

(2) Storitve upravljanja Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja obsegajo:

1. zbiranje prispevkov poklicnega zavarovanja, nadzor nad pravilnostjo obračuna in plačila prispevkov za poklicno zavarovanje in vodenje osebnih računov zavarovancev-članov;

2. upravljanje premoženja Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja;

3. administrativne storitve, povezane s poslovanjem Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja:

– pravne storitve ter vodenje poslovnih knjig in sestavljanje poslovnih poročil Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja;

– odnosi z zavarovanci-člani;

– vrednotenje sredstev in obveznosti ter izračunavanje vrednosti enot premoženja;

– pregled usklajenosti z zakonskimi in podzakonskimi predpisi;

– vodenje osebnih računov zavarovancev-članov;

– administrativne storitve, povezane z vplačili in izplačili;

– obračun in poravnave po pogodbah ter obveščanje zavarovancev-članov, delodajalcev in javnosti;

– hrambo dokumentacije in vodenje evidenc;

– druge administrativne zadeve, povezane z delovanjem Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja;

4. izplačevanje odkupnih vrednosti enot premoženja;

5. izplačevanje poklicnih pokojnin in

6. oblikovanje solidarnostnih rezerv.

(3) Kapitalska družba lahko po predhodnem mnenju odbora Sklada obveznega dodatnega

pokojninskega zavarovanja posle iz 2. točke drugega odstavka tega člena prenese na drugo osebo, ki izpolnjuje pogoje za prenos storitve upravljanja premoženja, kot jih določa zakon, ki ureja investicijske sklade in družbe za upravljanje, in posle iz 3. in 5. točke drugega odstavka tega člena na zavarovalnico, ki opravlja zavarovalne posle v zavarovalni skupini življenjskih zavarovanj v skladu z zakonom, ki ureja zavarovalništvo. Za prenos se smiselno uporabljajo določbe 259. člena tega zakona.

(4) Sklad obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja ima odbor Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja (v nadaljnjem besedilu: odbor sklada).

(5) Odbor sklada je strokovni organ, ki ga sestavlja 12 članov, od tega pet predstavnikov zavarovancev na predlog reprezentativnih sindikatov v Ekonomsko socialnem svetu, trije predstavniki delodajalcev na predlog reprezentativnih predstavnikov delodajalcev v Ekonomsko socialnem svetu, ki financirajo pokojninski načrt in štirje predstavniki Vlade Republike Slovenije.

(6) Odbor sklada spremlja poslovanje Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja ter nadzoruje delo upravljavca sklada in ob nalogah, opredeljenih v 294. členu tega zakona, daje predloge in oblikuje mnenje k spremembam pokojninskega načrta Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja.

(7) Za odbor sklada se uporabljajo določbe tretjega, četrtega, petega in šestega odstavka 293. člena tega zakona.

211. člen

(obveščanje in poslovanje Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja)

(1) Delodajalec je dolžan obveščati upravljavca sklada o vsaki novi zaposlitvi in prerazporeditvi delavca na delovno mesto, za katero je dolžan skleniti poklicno zavarovanje po tem zakonu. V primeru, da je bil Sklad obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja o tem obveščen z zamudo, je delodajalec dolžan poravnati zaostale prispevke skupaj z zamudnimi obrestmi od dneva razporeditve delavca. Delodajalec je dolžan poravnati zaostale prispevke skupaj z zamudnimi obrestmi tudi v primeru, ko prispevkov ni poravnal v roku, določenem za plačilo prispevkov za obvezno zavarovanje.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek delodajalec ni dolžan plačevati prispevkov za zavarovanja-člana za obdobje, ko poklicno zavarovanje miruje v skladu z enajstim odstavkom 200. člena tega zakona.

(3) Upravljavec sklada zavarovancu-članu najkasneje do 31. januarja tekočega leta, po stanju na dan 31. decembra prejšnjega leta, izda potrdilo o stanju na osebni računu zavarovanja-člana in podatke o vseh vplačilih in izplačilih iz Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja v preteklem letu.

(4) Upravljavec sklada zavezancu, ki financira pokojninski načrt poklicnega zavarovanja, do 31. januarja tekočega leta, po stanju na dan 31. decembra prejšnjega leta, predloži potrdilo o obračunu vseh vplačil v tem letu, ki jih je financiral zavezanec.

(5) Šteje se, da je obveznost iz tretjega in četrtega odstavka tega člena izpolnjena, če upravljavec sklada zavarovancem-članom in zavezancem omogoči elektronski sistem obveščanja v obliki elektronskega predala ali na način, da omogoči dostop do osebnega portala na podlagi uporabniškega imena in gesla. Na zahtevo zavarovanja-člana je upravljavec sklada dolžan izdati tudi pisno potrdilo o številu enot premoženja, ki je legitimacijski papir za uveljavljanje pravic iz dodatnega zavarovanja.

(6) Upravljavec sklada najkasneje do 15. junija tekočega leta obvesti zavarovanja-člana in zavezanca o vsebini revidiranega letnega poročila ali povzetka letnega poročila za preteklo poslovno leto na način iz prejšnjega odstavka.

(7) Določbe prvega odstavka tega člena se smiselno uporabljajo za zavezance, ki opravljajo samostojno pridobitno ali drugo dovoljeno dejavnost.

(8) Upravljavec sklada je ne glede na rok iz tretjega odstavka tega člena dolžan zavarovancu-članu na njegovo zahtevo razkriti podatke o mesečnih obračunih in plačilih prispevkov za poklicno zavarovanje.

212. člen **(smiselna uporaba)**

Če v tem delu zakona ni določeno drugače, se za poslovanje sklada smiselno uporabljajo naslednje določbe dvanajstega dela tega zakona: drugi odstavek 217. člena, 237. člen, drugi odstavek 244. člena, 250. člen, peti odstavek 251. člena, 253. člen, drugi odstavek 254. člena, 259. člen, 261. člen, 262. člen, prvi, četrti in peti odstavek 263. člena, 264. do 267. člen, 269. do 295. člen, 302., 304. člen, 305. do 307. člen, 309. člen, 310. člen, 350. člen, 352. do 354. člen in 358. do 376. člen.

213. člen **(upravljavska provizija, vstopni in izstopni stroški)**

(1) Upravljavec sklada je upravičen do povračila vstopnih in izstopnih stroškov ter do letne provizije za upravljanje Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja v višini, določeni v pokojninskem načrtu tega sklada.

(2) Vstopni stroški se obračunajo v odstotku od zneska vplačila in ne smejo znašati več kot 2,5 %.

(3) Izstopni stroški se obračunajo v odstotku od zneska izplačila in ne smejo znašati več kot 0,5 %.

(4) Letna provizija za upravljanje Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja se določi v odstotku od povprečne letne čiste vrednosti sredstev tega sklada v skladu z določbami 209.b člena tega zakona in upošteva naložbeno politiko tega sklada ne sme znašati več kot 1%. Pri določitvi višine upravljavske provizije se upošteva višina čiste vrednosti sredstev.«.

25. člen

Za 213. členom se dodajo novi 213.a, 213.b, 213.c in 213.č člen, ki se glasijo:

»213.a člen **(solidarnostne rezerve)**

(1) Sklad obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja oblikuje solidarnostne rezerve, ki so namenjene zagotavljanju sredstev za izplačevanje poklicnih pokojnin zavarovancem-članom, ki so izpolnili pogoje iz prvega ali tretjega odstavka 204. člena tega zakona vendar sredstva na njihovih osebnih računih ne zadoščajo za izplačevanje poklicne pokojnine v skladu s petim odstavkom 204. člena tega zakona in izpolnjujejo pogoje za sofinanciranje iz solidarnostnih rezerv v skladu z 213.č členom tega zakona.

(2) Solidarnostne rezerve so sestavljene iz dveh delov, in sicer iz:

- nerazporejenih solidarnostnih rezerv in
- razporejenih solidarnostnih rezerv.

(3) Nerazporejene solidarnostne rezerve so namenjene zagotavljanju sredstev za izplačevanje poklicnih pokojnin zavarovancem-članom, ki se bodo poklicno upokojili v prihodnosti.

(4) Razporejene solidarnostne rezerve so namenjene zagotavljanju sredstev za izplačevanje poklicnih pokojnin zavarovancem-članom, ki so se že poklicno upokojili in izpolnjujejo pogoje za sofinanciranje poklicne pokojnine iz solidarnostnih rezerv.

(5) Sredstva, nabrana v solidarnostnih rezervah, so v skupni lasti zavarovancev-članov.

213.b člen **(oblikovanje solidarnostnih rezerv)**

(1) Nerazporejene solidarnostne rezerve se oblikujejo, dokler z zadnjim zneskom ne dosežejo ali presežejo deleža čiste vrednosti sredstev Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja, ki je določen v pokojninskem načrtu. Nerazporejene solidarnostne rezerve lahko znašajo največ 1,8 % čiste vrednosti sredstev Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja.

(2) Upravljavec sklada mora v vsakem obračunskem obdobju, v katerem se oblikujejo nerazporejene solidarnostne rezerve, izračunati znesek, ki predstavlja razliko med zajamčeno vrednostjo sredstev zavarovancev-članov, izračunano z upoštevanjem zajamčene donosnosti, za katero jamči upravljavec v obdobjih, ko se nerazporejene solidarnostne rezerve ne oblikujejo in zajamčeno vrednostjo sredstev zavarovancev-članov, izračunano z upoštevanjem minimalne zajamčene donosnosti. Osnova za izračun je skupni znesek zajamčenih vrednosti sredstev vseh zavarovancev-članov na obračunski dan predhodnega obračunskega obdobja. Za izračunani znesek iz prvega stavka se v tem obračunskem obdobju oblikujejo nerazporejene solidarnostne rezerve iz prenesenega čistega poslovnega izida.

(3) Za namen oblikovanja nerazporejenih solidarnostnih rezerv se uporabijo tudi sredstva, ki v primeru smrti uživalca poklicne pokojnine iz 203. člena tega zakona ostanejo na njegovem osebem računu, razen dela, ki se ni uporabil za izračun poklicne pokojnine in je predmet dedovanja. V tem primeru omejitev iz prvega odstavka tega člena ne velja.

(4) V primeru iz prvega, drugega, četrtega in petega odstavka 206. člena tega zakona, ko zavarovanec-član ali upravičenec zahteva enkratno izplačilo odkupne vrednosti enot premoženja na osebem računu, upravljavec sklada obračuna 10 % vrednosti od zneska izplačila. Ta znesek se odvede v nerazporejene solidarnostne rezerve. V tem primeru omejitev iz prvega odstavka tega člena ne velja.

(5) Ko nerazporejene solidarnostne rezerve dosežejo delež čiste vrednosti sredstev Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja iz prvega odstavka, upravljavec preneha z njihovim oblikovanjem, ponovno pa jih začne oblikovati v prvem naslednjem obračunskem obdobju, ki sledi obračunskemu obdobju, v katerem nerazporejene solidarnostne rezerve ne dosegajo več deleža čiste vrednosti sredstev Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja iz prvega odstavka.

(6) Obračunsko obdobje in obračunski dan imata pomen, kot je določen v 209.b členu tega zakona.

(7) Razporejene solidarnostne rezerve se oblikujejo v višini zneskov, ki so potrebni za sofinanciranje poklicnih pokojnin zavarovancem-članom, ki so že uveljavili pravico do poklicne pokojnine (primanjkljaj) in so v skladu z 213.č členom tega zakona upravičeni do sofinanciranja iz solidarnostnih rezerv.

(8) Upravljavec odvede zneske iz nerazporejenih solidarnostnih rezerv v višini primanjkljaja za posameznega zavarovanca-člana v razporejene solidarnostne rezerve v istem obračunskem obdobju, kot se temu zavarovancu-članu začne izplačevati poklicno pokojnino.

213.c člen **(uporaba solidarnostnih rezerv)**

(1) Nerazporejene solidarnostne rezerve se smejo uporabiti samo tako, da se odvedejo v razporejene solidarnostne rezerve v skladu z osmim odstavkom prejšnjega člena.

(2) Razporejene solidarnostne rezerve se smejo uporabiti samo za namen sofinanciranja poklicnih pokojnin zavarovancem-članom, ki so že uveljavili pravico do poklicne pokojnine in so upravičeni do sofinanciranja iz solidarnostnih rezerv. Razporejene solidarnostne rezerve za posameznega zavarovanca se začnejo uporabljati šele potem, ko so za namen izplačevanja poklicne pokojnine porabljeni vsa sredstva na njegovem osebem računu. Poklicna pokojnina se v tem primeru zavarovancu-članu izplačuje neposredno iz razporejenih solidarnostnih rezerv.

(3) Če po zaključku obdobja prejemanja poklicne pokojnine za posameznega zavarovanca ostane med razporejenimi solidarnostnimi rezervami presežek sredstev, se ta presežek sprosti tako, da se odvede nazaj v nerazporejene solidarnostne rezerve. V tem primeru omejitev iz prvega odstavka 213.b člena ne velja.

213.č člen **(upravičenci do sofinanciranja iz solidarnostnih rezerv)**

(1) Do sofinanciranja poklicne pokojnine iz solidarnostnih rezerv je upravičen zavarovanec-član, ki izpolnjuje pogoje za pridobitev pravice do poklicne pokojnine iz prvega ali tretjega odstavka 204. člena tega zakona, razen pogoja zadostnosti sredstev na osebem računu, in je bil vključen v poklicno zavarovanje ali v obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje po ZPIZ-1 najmanj 17 let.

(2) Zavarovanec-član iz prejšnjega odstavka je upravičen do sofinanciranja poklicne pokojnine v takšni višini, da se mu skupaj s sredstvi na njegovem osebem računu zagotovi najnižja poklicna pokojnina.

(3) Do sofinanciranja poklicne pokojnine iz solidarnostnih rezerv so zavarovanci-člani upravičeni le do višine iz prejšnjega odstavka in če sredstva nerazporejenih solidarnostnih rezerv zadostujejo za pokritje obveznosti.

(4) Do sofinanciranja iz solidarnostnih rezerv niso upravičeni zavarovanci-člani, ki so na podlagi posameznih zakonov upravičeni do višjih pravic iz naslova poklicnega zavarovanja, ki niso v skladu s tem zakonom.«.

26. člen

277. in 278. člen se spremenita tako, da se glasita:

»277. člen (prepovedani posli upravljavca pokojninskega sklada)

Upravljavec za svoj račun ali za račun drugega pokojninskega sklada, ki ga upravlja, ne sme skleniti pravnega posla, katerega predmet bi bile naložbe pokojninskega sklada, ki ga upravlja.«.

278. člen (posli z osebami povezanimi z upravljavcem pokojninskega sklada in posli s skrbnikom)

(1) Upravljavec pokojninskega sklada ne sme, če ta zakon ne določa drugače, skleniti pravnega posla, katerega predmet bi bil ali postal naložba pokojninskega sklada, ki ga upravlja:

1. z osebo, ki je povezana z upravljavcem pokojninskega sklada;
2. s skrbnikom, ki za pokojninski sklad opravlja skrbniške storitve.

(2) Prepoved iz prejšnjega odstavka ne velja za:

- posle, sklenjene z Republiko Slovenijo, katerih predmet so vrednostni papirji oziroma instrumenti denarnega trga, če je njihov izdajatelj Republika Slovenija;
- posle, katerih predmet so naložbe pokojninskega sklada, sklenjene na organiziranem trgu vrednostnih papirjev pod pogojem, da stranki posla druga drugi nista bili oziroma ne moreta biti znani vnaprej;
- sprejem prevzemne ponudbe po zakonu, ki ureja prevzeme, katerih predmet so delnice, katerih imetnik je pokojninski sklad.

(3) Ne glede na 1. točko prvega odstavka tega člena lahko upravljavec pokojninskega sklada z osebo, ki je z njo povezana na način, da upravljavec pokojninskega sklada in ta oseba sicer ne bi bili povezani osebi, če ne bi bila z njima povezana Republika Slovenija, sklepa:

- denarne depozite,
- posle, katerih predmet so vrednostni papirji oziroma instrumenti denarnega trga v postopku njihove prve prodaje, kot jo opredeljuje zakon o trgu finančnih instrumentov, če je njihov izdajatelj ta oseba,

če se ti depoziti ali posli izvedejo pod splošnimi tržnimi pogoji ali pod pogoji, ki so ugodnejši za pokojninski sklad, upošteva stroške in provizije v zvezi s tem ter druge naložbene možnosti.

(4) Ne glede na 2. točko prvega odstavka tega člena lahko upravljavec pokojninskega sklada sklepa s skrbnikom denarne depozite, posle, katerih predmet so vrednostni papirji oziroma instrumenti

denarnega trga v postopku njihove prve prodaje, kot jo opredeljuje zakon o trgu finančnih instrumentov, če je njihov izdajatelj skrbnik, pod pogojem, da:

1. skrbnik pokojninskega sklada nima kvalificiranega deleža v upravljavcu, ki upravlja ta pokojninski sklad;

2. skrbnik in upravljavec sprejmeta pravila, s katerimi omejita nasprotja interesov, opredelita možne oblike nasprotja interesov v primeru takšnih naložb pokojninskega sklada ter načine omejitve teh nasprotij interesov;

3. se ti depoziti ali posli izvedejo pod splošnimi tržnimi pogoji ali pod pogoji, ki so ugodnejši za pokojninski sklad, upoštevaje stroške in provizije v zvezi s tem ter druge naložbene možnosti.

(5) Upravljavec pokojninskega sklada ob sklenitvi pogodbe o opravljanju skrbniških storitev obvesti skrbnika o osebah, ki so povezane z njim in ga tekoče obvešča o spremembah teh povezav.

(6) V letnem poročilu pokojninskega sklada mora biti razkrit odstotek sredstev pokojninskega sklada, vloženih skupaj v depozite in finančne instrumente, katerih izdajatelj je skrbnik tega pokojninskega sklada ali oseba, povezana z upravljavcem tega pokojninskega sklada.

(7) O naložbah oziroma poslih iz tega člena skrbnik pokojninskega sklada poroča Agenciji za trg vrednostnih papirjev v primeru, da je pokojninski sklad oblikovan kot vzajemni pokojninski sklad ali krovni pokojninski sklad, ali Agenciji za zavarovalni nadzor v primeru, da je pokojninski sklad oblikovan kot kritni sklad ali kot skupina kritnih skladov, na podlagi katerih se izvaja naložbena politika življenjskega cikla.

(8) Posli iz tega člena so predmet rednega letnega revizijskega pregleda poslovanja pokojninskega sklada. Revizor v svojem poročilu napiše mnenji o izpolnjenosti pogojev iz tega člena in o tem, ali sta skrbnik investicijskega sklada in upravljavec pri takšni naložbi ravnala v najboljšem interesu članov.«.

27. člen

V prvem odstavku 308. člena se besedilo: »zadnji delovni dan obračunskega obdobja (v nadaljnjem besedilu: obračunski dan)« nadomesti z besedilom: »obračunski dan«.

28. člen

Za 350. členom se doda novi 350.a člen, ki se glasi

»350.a člen

(nadzor nad izvajanjem obveznosti poklicnega zavarovanja)

(1) Za nadzor nad izvajanjem drugega odstavka 200. člena tega zakona je pristojen inšpektorat.

(2) Če zavezanec iz prvega odstavka 200. člena tega zakona ni vključil v poklicno zavarovanje vseh zavarovancev, ki delajo na delovnih mestih, za katera je obvezna vključitev v poklicno zavarovanje, inšpektor izda odločbo, s katero zavezancu odredi sklenitev poklicnega zavarovanja za vsakega takega zavarovanca od dneva nastopa dela na delovnem mestu, za katero je obvezno poklicno zavarovanje.

(3) Odločba iz prejšnjega odstavka se vroči zavezancu in upravljavcu sklada.

(4) V primeru dvoma ali gre za delovno mesto, za katero je obvezno poklicno zavarovanje, poda inšpektorat komisiji iz prvega odstavka 201.a člena tega zakona predlog za začetek postopka. Če se v postopku pri komisiji iz prvega odstavka 201.a člena tega zakona ugotovi, da pri zavezancu obstajajo delovna mesta, za katero je obvezno poklicno zavarovanje, stroški postopka pri komisiji iz prvega odstavka 201.a člena tega zakona, bremenijo zavezanca.

(5) Za nadzor nad izvrševanjem obveznosti iz šestega odstavka 200. člena tega zakona je pristojen upravljavec sklada.«.

29. člen

380. člen se spremeni tako, da se glasi:

»380. člen (globe za prekršek zavezanca v poklicnem pokojninskem zavarovanju ali dodatnem zavarovanju)

(1) Z globo od 1.000 do 5.000 eurov se kaznuje zavezanec iz prvega odstavka 200. člena tega zakona, ki je pravna oseba in zaposluje nad 50 delavcev, če zavarovanca ni vključil v poklicno zavarovanje skladno z določbo drugega odstavka 200. člena tega zakona.

(2) Z globo od 600 do 1.500 eurov se kaznuje zavezanec iz prvega odstavka 200. člena tega zakona, ki je pravna oseba in zaposluje do vključno 50 delavcev, samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja drugo dejavnost ter zaposluje delavce, če stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

(3) Z globo 450 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje odgovorna oseba pri zavezancu iz prvega in drugega odstavka tega člena.

(4) Z globo od 1.000 do 5.000 eurov se za prekršek kaznuje delodajalec, ki:

- v nasprotju z določbami 233. člena tega zakona ne omogoči vključitve v dodatno zavarovanje vsem zaposlenim pod enakimi pogoji;

- ni poravnal obveznosti iz naslova izvedbe vplačil v kolektivno zavarovanje, čeprav za obdobje, ko vplačila niso bila izvedena, predhodno ni sklenil mirovanja dodatnega zavarovanja v skladu z določbo prvega odstavka 246. člena tega zakona.

(5) Z globo 450 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje odgovorna oseba delodajalca.

(6) Z globo od 800 do 10.000 eurov se za prekršek kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, z globo od 1.200 do 15.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, če pa se pravna oseba po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, šteje za srednjo ali veliko gospodarsko družbo, pa se za prekršek kaznuje z globo od 3.200 do 30.000 eurov, če:

- ne predloži obračuna prispevkov za poklicno zavarovanje ali ne predloži obračuna prispevkov za poklicno zavarovanje na predpisan način oziroma v predpisanih rokih skladno z določbami šestega odstavka 200. člena tega zakona;

- ne plača prispevkov za poklicno zavarovanje davčnega zavezanca skladno z določbami šestega odstavka 200. člena tega zakona;

- v obračunu prispevkov za poklicno zavarovanje iz šestega odstavka 200. člena tega zakona navede neresnične, nepravilne ali nepopolne podatke;

- ne seznaní upravljavca sklada o času mirovanja poklicnega zavarovanja skladno z določbami dvanajstega odstavka 200. člena tega zakona.

(7) Z globo v višini od 400 do 4.000 eurov se za prekrške iz prejšnjega odstavka kaznuje tudi odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika ali odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.

(8) Z globo v višini od 600 do 4.000 eurov se za prekrške iz šestega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, če pa se pravna oseba po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, šteje za srednjo ali veliko gospodarsko družbo, pa se odgovorna oseba pravne osebe za prekrške iz prvega odstavka tega člena kaznuje z globo 800 do 4.000 eurov.«.

30. člen

Sedma alineja prvega odstavka 381. člena se spremeni tako, da se glasi:

»– če za račun pokojninskega sklada sklepa posle v nasprotju z 277. ali prvim odstavkom 278. člena tega zakona;«.

31. člen

V osmi alineji prvega odstavka 383. člena se besedilo »tretja alineja prvega odstavka 277. člena tega zakona« spremeni tako, da se glasi »2. točka prvega odstavka 278. člena tega zakona« in črta se deveta alineja.

32. člen

386. člen se spremeni tako, da se glasi:

»386. člen (prekrškovni organ)

(1) Prekrškovni organ, ki odloča o prekrških iz 381. do 385. člena tega zakona, je pristojni nadzorni organ iz 350. in 351. člena tega zakona.

(2) Prekrškovni organ, ki odloča o prekrških iz prvega in drugega odstavka 379. člena tega zakona in iz prvega do tretjega odstavka 380. člena tega zakona, je inšpektorat.

(3) Prekrškovni organ, ki odloča o prekrških iz tretjega, četrtega, petega in šestega odstavka 379. člena tega zakona, je zavod.

(4) Prekrškovni organ, ki odloča o prekrških iz šestega, sedmega in osmega odstavka 380. člena tega zakona, je upravljavec Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja.«.

33. člen

V četrtem odstavku 391. člena se črta besedilo »iz tretjega odstavka 38. člena ali«.

34. člen

399. člen se spremeni tako, da se glasi:

»399. člen (postopno spreminjanje pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine po posebnih predpisih)

(1) Ne glede na določbe:

– Zakona o policiji (Uradni list RS, št. 66/09 – uradno prečiščeno besedilo, 22/10, 26/11 – odl. US, 58/11 – ZDT-1, 40/12 – ZUJF, 96/12 – ZPIZ-2, 15/13 – ZNPPol in 15/13 – ZODPol) in

– Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij (Uradni list RS, št. 10/06 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 40/09, 9/11 – ZP-1G, 96/12 – ZPIZ-2, 109/12 in 54/15),

zavarovanec ne more uveljaviti pravice do starostne pokojnine pred dopolnitvijo starosti in pokojninske dobe:

Leto	Starost		Pokojninska doba	
	moški	ženska	moški	ženska
	leta/meseci	leta/meseci	leta/meseci	leta/meseci
2016	56	53	36	33
2017	56/3	53/3	36/3	33/3
2018	56/6	53/6	36/6	33/6
2019	56/9	53/9	36/9	33/9
2020	57	54	37	34
2021	57/3	54/3	37/3	34/3
2022	57/6	54/6	37/6	34/6
2023	57/9	54/9	37/9	34/9
2024	58	55	38	35
2025	58/3	55/3	38/3	35/3

2026	58/6	55/6	38/6	35/6
2027	58/9	55/9	38/9	35/9
2028	59	56	39	36
2029	59/3	56/3	39/3	36/3
2030	59/6	56/6	39/6	36/6
2031	59/9	56/9	39/9	36/9
2032	60	57	40	37
2033		57/3		37/3
2034		57/6		37/6
2035		57/9		37/9
2036		58		38
2037		58/3		38/3
2038		58/6		38/6
2039		58/9		38/9
2040		59		39
2041		59/3		39/3
2042		59/6		39/6
2043		59/9		39/9
2044		60		40

(2) Zavarovancem iz prejšnjega odstavka, ki so delali na delovnih mestih, na katerih se je zavarovalna doba štela s povečanjem, se starostne meje iz prejšnjega odstavka znižajo za toliko mesecev, kolikor je znašalo povečanje zavarovalne dobe, vendar največ do :

	Starost leta/meseči
2016	51
2017	51/3
2018	51/6
2019	51/9
2020	52
2021	52/3
2022	52/6
2023	52/9
2024	53
2025	53/3
2026	53/6
2027	53/9
2028	54

35. člen

V drugem odstavku 412. člena se besedilo »Davčna uprava Republike Slovenije« nadomesti z besedilom »Finančna uprava«.

36. člen

413. člen se spremeni tako, da se glasi:

»413. člen (prehodne določbe poklicnega zavarovanja)

(1) Delovna mesta, za katera so zavezanci ob uveljavitvi tega zakona dolžni plačevati prispevke za poklicno zavarovanje, so vsa tista, za katera se je ob uveljavitvi ZPIZ-1 štela zavarovalna doba s povečanjem.

(2) Vlada Republike Slovenije v soglasju s socialnimi partnerji določi merila in kriterije iz četrtega odstavka 199. člena tega zakona ter po posvetovanju s socialnimi partnerji v roku šestih mesecev od uveljavitve tega zakona izda uredbo, s katero se določijo merila in kriteriji za ugotavljanje delovnih mest iz prvega odstavka 199. člena tega zakona, potrebno dokumentacijo za presojo težavnosti, škodljivosti in drugih omejitev na teh delovnih mestih ter način in financiranje dela komisije iz 201. in

201.a člena tega zakona.

(3) Uživalec poklicne pokojnine se obvezno zdravstveno zavaruje na podlagi 10. točke prvega odstavka 15. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 63/13 – ZIUPTDSV, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C in 47/15 – ZZSDT; v nadaljnjem besedilu: ZZVZZ). Ne glede na določbo druge alineje 2. točke 48. člena ZZVZZ in 2. točke 11. člena Zakona o prispevkih za socialno varnost (Uradni list RS, št. 5/96, 18/96 – ZDavP, 34/96, 87/97 – ZDavP-A, 3/98, 7/98 – odl. US, 106/99 – ZPIZ-1, 81/00 – ZPSV-C, 97/01 – ZSDP, 97/01, 40/12 – ZUJF, 96/12 – ZPIZ-2, 91/13 – ZZVZZ-M, 99/13 – ZSVarPre-C in 26/14 – ZSDP-1) prispevek za zavarovanje za primer bolezni in poškodbe izven dela plačujejo uživalci poklicne pokojnine, pri čemer plačilo prispevka v njihovem imenu in za njihov račun izvede upravljavec sklada. Ne glede na določbo drugega odstavka 53. člena ZZVZZ je osnova za plačilo prispevka iz prejšnjega stavka poklicna pokojnina, priznana s potrdilom o pridobitvi pravic iz poklicnega zavarovanja, ki jo uživalcu poklicne pokojnine izda upravljavec sklada. Za namen urejanja obveznega zdravstvenega zavarovanja upravljavec sklada posreduje Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije podatek o datumu pridobitve in prenehanja pravice do poklicne pokojnine, ki ga vodi v evidenci zavarovanih oseb.

(4) Plačilo prispevkov iz četrtega odstavka 202. člena tega zakona se s posebnim zakonom ali kolektivno pogodbo lahko določi tudi za pripadnike Slovenske vojske, ki so pridobili pravico do poklicne pokojnine pred uveljavitvijo tega zakona.

(5) Do uskladitve Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo in 96/12 – ZPIZ-2; v nadaljnjem besedilu: ZObr) in Zakona o službi v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 68/07 in 58/08 – ZSPJS-I) se glede izpolnjevanja pogojev za prenehanje delovnega razmerja na obrambnem področju po enajstem odstavku 92. člena ZObr šteje, da so le-ti izpolnjeni, ko vojaška oseba izpolni pogoje za pridobitev pravice do starostne pokojnine za moške na podlagi četrtega, v prehodnem obdobju pa na podlagi petega odstavka 27. člena tega zakona, v povezavi s prvim in drugim odstavkom 398. člena tega zakona. «.

PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

37. člen

(1) Z delom ali dejavnostjo lahko nadaljujejo tudi uživalci pokojnine iz četrtega odstavka 406. člena zakona pod pogojem, da v roku 30 dni po uveljavitvi tega zakona ponovno vstopijo v obvezno zavarovanje skladno s spremenjenim tretjim odstavkom 116. člena zakona, za najmanj dve uri dnevno ali za 10 ur tedensko, od uveljavitve tega zakona dalje.

(2) Za osebe iz prejšnjega odstavka, ki se v roku iz prejšnjega odstavka ne vključijo v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje v skladu s prvim ali tretjim odstavkom 116. člena zakona, zavod ne glede na določbo četrtega odstavka 81. člena ZMEPIZ-1 po uradni dolžnosti ugotovi lastnost zavarovanca v skladu z novo prvo alinejo spremenjenega tretjega odstavka 116. člena zakona od uveljavitve tega zakona dalje in od istega dne dalje tudi izplačuje pokojnino v ustreznem sorazmernem delu.

(3) Osebe, ki na dan uveljavitve tega zakona opravljajo delo ali dejavnost, na podlagi katere izpolnjujejo pogoje za obvezno zavarovanje po 15. ali 16. členu zakona in ne izpolnjujejo pogojev iz četrtega odstavka 406. člena zakona, se morajo do 31. marca 2016 obvezno vključiti v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje z dnem vložitve prijave v zavarovanje.

(4) Za osebe iz prejšnjega odstavka, ki se do 31. marca 2016 ne vključijo v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zavod ne glede na določbo četrtega odstavka 81. člena ZMEPIZ-1 po uradni dolžnosti ugotovi lastnost zavarovanca od 1. aprila 2016 dalje.

(5) Zavarovancem, ki se jim ob uveljavitvi tega zakona izplačuje 20 % predčasne ali starostne pokojnine po tretjem odstavku 38. člena zakona, veljavnem do uveljavitve tega zakona, se po uveljavitvi tega zakona do dopolnitve 65 let starosti še nadalje izplačuje 20 % predčasne ali starostne pokojnine ne glede na zavarovanje s krajšim delovnim oziroma zavarovalnim časom od polnega delovnega oziroma zavarovalnega časa, po dopolnitvi 65 let starosti pa ob pogoju zavarovanja za polni delovni oziroma zavarovalni čas.

(6) Zavarovanci, ki se jim je ob dopolnitvi 65. leta starosti prenehal izplačevati del predčasne ali starostne pokojnine, lahko ponovno zahtevajo izplačevanje že uveljavljenega dela pokojnine pod pogoji, ki jih za izplačilo dela pokojnine določa ta zakon. Del pokojnine se izplačuje od prvega naslednjega dne po vložitvi zahteve.

(7) Do ureditve v zakonu, ki ureja davčni postopek, prispevke za posebne primere zavarovanja za zavarovance iz druge alineje prvega odstavka 20. člena ZPIZ-2, če je v skladu z novim tretjim odstavkom 154. člena zakona zavezanec za plačilo prispevka delodajalca sam zavarovanec, ugotovi davčni organ z odločbo, s katero izračuna akontacijo dohodnine od dohodkov, od katerih se plačuje prispevke za posebne primere zavarovanja za zavarovance po drugi alineji prvega odstavka 20. člena ZPIZ-2. Zavezanec za prispevke mora plačati prispevke v roku in na način, ki je določen za akontacijo dohodnine od dohodkov, od katerih se plačuje prispevek za posebne primere zavarovanja za zavarovance iz druge alineje prvega odstavka 20. člena ZPIZ-2.

(8) Če se v primerih iz prejšnjega odstavka v skladu z zakonom, ki ureja davčni postopek, akontacija dohodnine od dohodkov, od katerih se plačuje prispevke za posebne primere zavarovanja za zavarovance iz druge alineje prvega odstavka 20. člena ZPIZ-2, ne odmeri, prispevek za posebne primere zavarovanja za zavarovance iz druge alineje prvega odstavka 20. člena ZPIZ-2 ugotovi davčni organ z odločbo enkrat letno za koledarsko leto, s katero izračuna prispevke za posebne primere zavarovanja na podlagi podatkov, s katerimi razpolaga za potrebe akontacije dohodnine od teh dohodkov. Davčni organ odločbo izda najkasneje do 31. januarja tekočega leta za preteklo leto. Zavezanec za prispevke mora prispevke plačati v 30 dneh od vročitve odločbe.

(9) Določba novega tretjega odstavka 154. člena zakona in določbi prejšnjih dveh odstavkov se uporabljajo za vsa izplačila prejemkov za delo v okviru drugega pravnega razmerja, izvršena po uveljavitvi tega zakona, ne glede na obdobje, na katero se prejemek nanaša.«.

38. člen

(1) Uživalci poklicne pokojnine, ki na dan uveljavitve tega zakona niso obvezno zdravstveno zavarovani v skladu s tretjim odstavkom spremenjenega 413. člena zakona, se v skladu z njim obvezno zdravstveno zavarujejo s prvim dnevom naslednjega meseca po uveljavitvi tega zakona.

(2) Ne glede na spremenjene določbe četrtega odstavka 208. člena zakona upravljavec sklada pokojninski načrt poklicnega zavarovanja in pokojninski načrt za izplačevanje poklicnih pokojnin uskladi z določbami spremenjenega enajstega dela zakona v roku dvanajstih mesecev po uveljavitvi tega zakona. Do začetka uporabe novega pokojninskega načrta se ne glede na določbe tega zakona uporabljajo določbe pokojninskih načrtov, veljavnih ob uveljavitvi tega zakona.

(3) Zavarovanci, ki so bili vključeni v poklicno zavarovanje po pokojninskem načrtu, veljavnem ob uveljavitvi tega zakona, in uživalci poklicnih pokojnin, ki prejemajo poklicne pokojnine po pokojninskem načrtu za izplačevanje poklicnih pokojnin, veljavnem ob uveljavitvi tega zakona, se vključijo v nov pokojninski načrt poklicnega zavarovanja z dnem odobritve pokojninskega načrta iz prejšnjega odstavka s strani ministra, pristojnega za delo.

(4) Do ureditve v zakonu, ki ureja trg dela, se uživalec poklicne pokojnine ne šteje za brezposelno osebo.

(5) Zavezanci iz spremenjenega prvega odstavka 200. člena zakona v roku dveh mesecev po objavi seznama iz novega enajstega odstavka 201. člena zakona sklenejo poklicno zavarovanje za zavarovance, ki opravljajo delo na delovnih mestih, na katerih obstaja obveznost vključitve v poklicno zavarovanje.

(6) Pri ugotavljanju deleža glasovalnih pravic upravljavca Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja v ciljni družbi, se smiselno uporablja peti odstavek 6. člena Zakona o prevzemih (Uradni list RS, št. 79/06, 67/07 – ZTFI, 1/08, 68/08, 35/11 – ORZPre75, 105/11 – odl. US, 10/12, 38/12, 56/13, 63/13 – ZS-K in 25/14).

(7) Zavarovance-člane, ki so bili ob uveljavitvi tega zakona vključeni v poklicno zavarovanje, pa ne izpolnjujejo pogojev iz prvega odstavka spremenjenega 199. člena zakona, zavezanci odjavijo iz poklicnega zavarovanja najkasneje po objavi sklepa iz devetega odstavka spremenjenega 201. člena zakona ali odločbe iz šestega odstavka novega 201.a člena zakona. Ti zavarovanci-člani na podlagi

obdobja vključenosti v poklicno zavarovanje ali obvezno dodatno zavarovanje pridobijo pravice iz poklicnega zavarovanja ob izpolnitvi pogojev po tem zakonu.

(8) Poklicno zavarovanje za zavarovance-člane, ki delajo na delovnih mestih, za katera je v skladu s spremenjenim 201. členom zakona s sklepom ugotovljeno, da preneha obveznost vključitve v poklicno zavarovanje, preneha z dnem uveljavitve tega sklepa.

(9) Uživalcem poklicne pokojnine, ki so na dan uveljavitve pokojninskega načrta iz drugega odstavka tega člena vključeni v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje na podlagi 14., 15., 16. in 17. člena ali četrtega, petega ali šestega odstavka 19. člena zakona in v roku dveh mesecev od uveljavitve pokojninskega načrta ne prenehajo izpolnjevati pogojev za obvezno zavarovanje, se z dnem poteka tega roka zadrži izplačevanje poklicne pokojnine v skladu z drugim odstavkom spremenjenega 203. člena zakona.

(10) Z dnem uveljavitve pokojninskega načrta iz drugega odstavka tega člena se uživalcem poklicnih pokojnin sredstva, namenjena izplačevanju poklicnih pokojnin, iz Kritnega sklada Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja prenesejo kot enkratna premija v Sklad obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja v višini vrednosti matematičnih rezervacij na dan prenosa, brez vstopnih stroškov. Vsakemu uživalcu poklicne pokojnine se odpre osebni kapitalski račun ob smiselni uporabi določil enajstega dela zakona. Prenos teh sredstev je oproščen plačila dohodnine iz zakona, ki ureja dohodnino.

(11) V roku dvanajstih mesecev po uveljavitvi tega zakona se izplačevanje znižanih poklicnih pokojnin prenese iz Kritnega sklada Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja na izplačevalca pokojninskih rent po izboru uživalca znižane poklicne pokojnine, tako, da se iz Kritnega sklada Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja na izbranega izplačevalca pokojninskih rent prenesejo sredstva, namenjena izplačevanju znižanih poklicnih pokojnin, v višini vrednosti matematičnih rezervacij na dan prenosa, brez vstopnih stroškov. Če uživalec znižane poklicne pokojnine v roku iz prejšnjega stavka ne izbere izplačevalca pokojninske rente, se mu sredstva, namenjena izplačevanju znižane poklicne pokojnine, iz Kritnega sklada Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja prenesejo kot enkratna premija v Sklad obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja v višini vrednosti matematičnih rezervacij na dan prenosa, brez vstopnih stroškov. Prenos izplačevanja znižane poklicne pokojnine v Sklad obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja ne sme vplivati na višino znižane poklicne pokojnine, ki jo uživalec prejema na dan prenosa. Prenos teh sredstev je oproščen plačila dohodnine iz zakona, ki ureja dohodnino.

(12) Z dnem uveljavitve pokojninskega načrta iz drugega odstavka tega člena se Kritni sklad Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja likvidira.

(13) Do ureditve v zakonu, ki ureja trg dela, se za upravičence do začasnega ali občasnega dela štejejo tudi uživalci poklicne pokojnine.

(14) Določba zadnjega stavka drugega odstavka spremenjenega 202. člena zakona se uporablja od uveljavitve pokojninskega načrta iz drugega odstavka tega člena.

(15) Po začetku uporabe novega pokojninskega načrta, usklajenega z določbami tega zakona, se postopki poklicnih upokojitev na podlagi zahtevkov, za katere upravljavec Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja do začetka uporabe novega pokojninskega načrta še ni prejel popolne izjave zavarovanca-člana o uveljavitvi poklicne pokojnine, dokončajo v skladu z novim pokojninskim načrtom.

39. člen

Ta zakon prične veljati 1. januarja 2016.

III. OBRAZLOŽITEV

(natančno pojasnilo vsebine in namena posameznega člena ter posledice in medsebojne povezave rešitev, vsebovanih v členih)

K 1. členu:

Z dopolnitvijo 23. točke 7. člena zakona se dopolnjuje definicija pokojninske dobe brez dokupa, v katero se štejejo tudi obdobja, ko je posameznik v delovnem razmerju v tujini, pa je v Republiki Sloveniji vključen v pokojninsko in invalidsko zavarovanje, s čimer se odpravlja neenakost med podobnimi kategorijami zavarovancev. Državljeni Republike Slovenije, ki so zaposleni v državah, ki niso članice EU in EGP ter z njimi tudi ni sklenjen sporazum o socialnem zavarovanju, so bili do uveljavitve ZPIZ-2 obvezno zavarovani in je bila zavarovalna doba enakovredna zavarovalni dobi, dopolnjeni na podlagi delovnega razmerja v Republiki Sloveniji. Z uveljavitvijo ZPIZ-2 so bili ti zavarovanci umeščeni v 25. člen med osebe, ki se prostovoljno zavarujejo, saj obveznosti zavarovanja ni mogoče izvajati po uradni dolžnosti in je zavarovanje odvisno od volje zavarovanca. Vendar se s takšno umestitvijo tudi tako dopolnjena zavarovalna doba ni več štela kot pokojninska doba brez dokupa, zaradi česar je nastala neenakost med osebami, ki so v delovnem razmerju v Republiki Sloveniji, in osebami, ki so v delovnem razmerju v tujini. Gre namreč za obdobje dela, torej za »efektivno« dobo. S predlagano spremembo se neenakost odpravlja.

Z dopolnitvijo člena se dodatno definirajo pojmi zavarovanec-član, uživalec poklicne pokojnine in zavezanec, ki se uporabljajo v enajstem delu tega zakona.

S pojmom »zavarovanec-član« se poudarja, da osebe, ki so bile kadarkoli vključene v poklicno zavarovanje ali obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje, ostanejo člani Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja tudi v primeru mirovanja in zadržanja pravic.

Pojma »zavezanec« doslej zakon ni opredeljeval, saj je določitev zavezancev za plačevanje prispevkov za obvezno zavarovanje že urejena v 152. in 153. členu zakona, za zavarovanje po določbah enajstega dela zakona pa pojem zavezanca ni bil določen. Poleg plačevanja prispevkov je zavezancem v poklicnem zavarovanju naloženo tudi sklepanje pogodbe o financiranju pokojninskega načrta, vlaganje prijav v poklicno zavarovanje in sporočanje zahtevanih podatkov.

K 2. členu

Prvi odstavek je enak sedanjemu 11. členu ZPIZ-2 ter se z novelo ne spreminja.

Iz razlogov ekonomičnosti, nižanja stroškov, in s ciljem povečati učinkovitost poslovanja Zavoda, se z novo ureditvijo ureja način vročanja, za primere, ko gre za navadno oziroma osebno vročitev. Upošteva dejstvo, da se bodo odločbe in sklepi, s katerimi se odloča o pravicah iz obveznega zavarovanja, še vedno vročale osebno z navadno vročitvijo oziroma osebno po elektronski poti, se s tem pravica strank (zavarovancev) do pritožbe oziroma sodnega varstva v celoti ohranja. Na podoben način ima vročanje urejeno že Davčna uprava Republike Slovenije (85. člen ZDavP-2). Obvezna osebna vročitev se ohranja tudi za odločbe, s katerimi je odločeno o lastnosti zavarovanca v obveznem zavarovanju, saj je v prvem odstavku 177. člena ZPIZ-2 sicer urejena napotitev na ZMEPIZ-1, vendar pa le-ta določa, da se za ugotavljanje lastnosti zavarovanca iz 80. do 84. člena ZMEPIZ-1 v skladu s 85. členom ZMEPIZ-1 uporabljajo določbe o postopku za uveljavljanje pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Predlog člena v tretjem in četrtem odstavku jasno opredeljuje, kdaj se šteje vročitev za opravljeno (fikcija vročitve). V skladu s sodno prakso je pri osebni vročitvi besedno zvezo »velja vročitev za opravljeno z dnem preteka tega roka« potrebno razumeti, da se rok izteče zadnji dan roka (to je 15. dan od dneva, ko je bilo puščeno sporočilo o neuspeli osebni vročitvi). Glede na navedeno razlago je tako skladno s tem potrebno uskladiti tudi iztek roka oziroma nastanek fikcije vročitve, ko gre za vročitev po elektronski poti.

V skladu s predlaganim petim odstavkom bo Zavod dokumente, ki jih izda, vročal po elektronski poti skladno z Zakonom o splošnem upravnem postopku (ZUP) le v varne elektronske predale znotraj lastnega informacijskega sistema (eZPIZ), ne pa tudi v varne elektronske predale drugih ponudnikov. S tem bo zagotovljena še višja stopnja varnosti. Podobno ureditev vsebuje tudi Zakon o davku na nepremičnine (tretji odstavek 12. člena).

Z vsebino člena v šestem odstavku se odstopa od sedanje ureditve, po kateri se stranki lahko vroči le izvirnik odločbe (peti odstavek 210. člena ZUP). ZUP ne ureja vročanja v fizični obliki za primere, kadar gre za izvirnik odločbe v elektronski obliki. Z vidika vročitve je za nastanek pravnih posledic ključno le dejstvo, da se odločba vroči, pri tem pa ni potrebno, da se stranki vroči izključno izvirnik. Izvirnik odločbe sicer mora vedno ostati v dokumentaciji upravne zadeve oziroma se izvirnik arhivira v dosje v digitalni obliki, a ker bo Zavod postopno v celoti prešel na elektronsko poslovanje in se bodo odločbe izdajale le v digitalni obliki, mora biti Zavodu omogočeno, da lahko vroči tudi overjeno kopijo ali fizično kopijo elektronskega izvirnika. Možnost vročanja overjene kopije ali fizične kopije elektronskega izvirnika je nujna zaradi elektronskega poslovanja. Podobno ureditev vročanja natisnjene elektronske sodne odločbe v sodnih postopkih vsebuje že Pravilnik o elektronskem poslovanju v civilnih sodnih postopkih (22. člen). Po predlogu se možnost vročanja izvirnika v fizični obliki še vedno ohranja. Cilj predlagane zakonske spremembe je učinkovitejše in enostavnejše poslovanje Zavoda, saj bodo z brezpapirnim poslovanjem in elektronskim načinom vročanja zagotovljene iste storitve kot s klasičnim poslovanjem, vendar z nižjimi stroški ter hitrejšo obdelavo podatkov; standard kakovosti storitev bo višji, zagotovljena bo boljša podpora pri pridobivanju informacij, storitve pa bodo bolj dostopne in še dodatno približane strankam.

K 3. členu

Glede na to, da bo Zavod posloval z overjenimi kopijami, je pomembno, da tisti, ki mora podpisati odločbo, podpiše le njen izvirnik (ne pa npr. tudi overjeno kopijo odločbe). Sedanja ureditev namreč določa, da (vsako) odločbo podpiše uradna oseba, ki jo izda (prvi odstavek 216. člena ZUP). Nova ureditev sledi spremembi iz prejšnjega člena, po katerem se odločba lahko vroči v izvirniku ali overjeni kopiji oziroma v fizični kopiji elektronskega izvirnika. Zavod je implementiral postopke digitalnega upravljanja dokumentov, v katerih odločbe in drugi dokumenti nastajajo v elektronski obliki, strankam pa se lahko odpremi elektronsko ali po pošti (v obliki verodostojnega fizičnega prepisa). Zavod bo prepis elektronske odločbe pripravil na verodostojen način (s pretvorbo, ki je del potrjenih Notranjih pravil), prepis pa opremi s QR kodo, ki med drugim vsebuje identifikacijo dokumenta in informacije o elektronskih podpisih elektronskega izvirnika. Ob tem zavod vsak fizični prepis opremi tudi z identifikacijsko kodo, ki prejemniku omogoča, da z uporabo spletne storitve, ki jo je v ta namen implementiral zavod, kadarkoli preveri istovetnost fizičnega prepisa z izvirnikom in po želji tudi prevzame elektronski izvirnik.

V primeru, da stranka nima odprtega varnega elektronskega predala oziroma organu ni sporočila njegovega naslova ali vročitev v varen elektronski predal ni mogoča, ali če stranka izrecno zahteva fizično vročitev dokumenta (drugi odstavek 83. člena ZUP), se vročitev opravi v fizični obliki (na papirju). Ker bo Zavod odločbe in ostale dokumente izdajal le v digitalni obliki, je za potrebe vročitve dokumenta v fizični obliki potrebno urediti podlago, da se lahko dokument iz digitalne oblike pretvori v fizično obliko oziroma na drug nosilec zapisa. Zakon o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih (ZVDAGA) pretvorbe gradiva iz digitalne v fizično obliko ne ureja. Predlagani odstavek člena nadalje že zakonsko ureja obveznosti Zavoda, da se mora pretvorba dokumenta opraviti na varen način, po postopku, ki zagotavlja istovetnost varne fizične kopije z elektronskim izvirnikom, da se mora zagotoviti možnost preverbe istovetnosti in možnost prevzema izvirnika ter da bo varna fizična kopija elektronskega izvirnika vsebovala pojasnilo in navodilo glede preverbe in prevzema elektronskega izvirnika.

K 4. členu

Predlog spremembe je nomotehnične narave in usklajuje besedilo ZPIZ-2 z besedilom Zakona o finančni upravi, na podlagi katerega je prenehala obstajati Davčna uprava Republike Slovenije, saj je postala del Finančne uprave Republike Slovenije.

K 5. členu

Predlog spremembe je nomotehnične narave in usklajuje besedilo ZPIZ-2 z besedilom Zakona o finančni upravi, na podlagi katerega je prenehala obstajati Davčna uprava Republike Slovenije, saj je postala del Finančne uprave Republike Slovenije.

K 6. členu

S četrtem členom predloga zakona se črta ureditev izplačevanja 20% starostne ali predčasne pokojnine za zavarovance, ki so ob izpolnitvi pogojev za pridobitev pravice do predčasne ali starostne pokojnine zavarovani pri zavodu in ostanejo zavarovani pri zavodu v nespremenjenem obsegu. Odstavek se črta iz razloga nove ureditve izplačevanja 20% pokojnine, ki je urejen v 6. členu tega zakona, preštevilči pa se sedanji četrti odstavek. Ravno tako se peti odstavek 38. člena zakona prestavlja v člen, ki ureja izplačevanje 20% pokojnine, saj je v tem odstavku urejeno, da tudi v primeru izpolnitve starostnih pogojev med prejetjem 20% predčasne pokojnine, ne pride do spremembe višine tega izplačila. Sama vsebina petega odstavka se ravno tako nanaša na izplačilo 20% pokojnine in je zato smiselno, da se ureja v členu, ki ureja možnost izplačila 20% pokojnine in pogoje za to.

K 7. členu

Sedmi člen določa nov način izplačevanja 20% predčasne ali starostne pokojnine ter razširja možnost tudi na zavarovance in upokojence, ki do sedaj do tega izplačevanja niso bili upravičeni. S takšno ureditvijo se zasleduje, da imajo osebe, ki izpolnijo pogoje za predčasno ali starostno pokojnino, možnost uveljaviti izplačila 20% pokojnine ob pogoju, da so polno vključene v obvezno zavarovanje, s čimer se zagotavlja sistemska ureditev dvojne statusa za vse kategorije zavarovancev.

Prvi odstavek sedmega člena tako ureja možnosti prejemanja 20% predčasne ali starostne pokojnine za zavarovance. V tem odstavku so zajeti tako zavarovanci, ki izpolnijo pogoje za predčasno ali starostno upokojeitev po ZPIZ-2, kot tudi zavarovanci, ki so v skladu s prehodnimi določbami ZPIZ-2 (391. in 394. člen) varovani in lahko pridobijo pravico do pokojnine po ZPIZ-1. Za slednje velja, da lahko pridobijo 20% pokojnine, če izpolnjujejo pogoje za pridobitev pravice do starostne pokojnine po ZPIZ-1. Pogoji, da zavarovanec lahko uveljavlja izplačevanje 20% starostne ali predčasne pokojnine je, poleg izpolnjevanja pogojev za pridobitev teh pravic, tudi obvezna vključitev v obvezno zavarovanje s polnim delovnim ali zavarovalnim časom, ter nespremenljivost obsega zavarovanja v celotnem času prejemanja 20% starostne ali predčasne pokojnine.

20% starostne oziroma predčasne pokojnine se bo torej izplačevalo tistemu zavarovancu, ki je obvezno vključen v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje za polni delovni oziroma zavarovalni čas, ne pa tudi zavarovancem, ki bodo prostovoljno vključeni v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Ravno tako je ta pravica vezana na izpolnjevanje pogojev za starostno oziroma predčasno pokojnino po splošnih predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, kar pomeni, da tega izplačevanja ne bodo mogli uveljavljati posamezniki, ki izpolnjujejo pogoje za pokojnino po posebnih predpisih, kot tudi ne posamezniki, ki izpolnjujejo pogoje za pridobitev pravice do poklicne pokojnine.

Prvi odstavek ureja tudi način določitve višine tega izplačevanja, in sicer se izplačuje 20% predčasne oziroma starostne pokojnine, do katere bi bil tak zavarovanec upravičen na dan uveljavitve tega izplačevanja. Tako odmerjen del pokojnine se bo takemu zavarovancu izplačeval vse dokler bo obvezno vključen v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje za polni delovni oziroma zavarovalni čas. Ob upokojitvi oziroma ob morebitnem zmanjšanju obsega obveznega vstopa v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje pa se to izplačilo dela pokojnine ustavi.

Prejemanje 20% predčasne oziroma starostne pokojnine tudi ni več omejeno na dopolnitev starosti 65 let, kar pomeni, da bodo izplačevanje lahko zahtevali tudi zavarovanci, ki so starejši od te meje, ki jo je do sedaj določal tretji odstavek 38. člena ZPIZ-2. Z navedenim ukrepom je posebna vzpodbuda za ostajanje v zavarovanju razširjena tudi na zavarovance, ki so že dopolnili 65 let, saj bodo na ta način vztrajali v zavarovanju in tako še naprej plačevali prispevke, ob tem pa lahko prejeli tudi 20%

starostne ali predčasne pokojnine.

Drugi odstavek sedmega člena določa, da so lahko do 20% predčasne oziroma starostne pokojnine upravičeni tudi upokojenci, ki so se ali se ponovno vključijo v zavarovanje in jim pokojnina za čas ponovne vključitve miruje. V tem odstavku so tako zajeti tako upokojenci po predhodno veljavnih predpisih kot tudi upokojenci, ki so se upokojili po ZPIZ-2, in sicer ne glede na to, kdaj so ponovno vstopili v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Zajeti so torej tisti, ki se še bodo ponovno vključili v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje po uveljavitvi tega zakona ter tisti, ki so že ponovno vstopili v zavarovanje pred uveljavitvijo tega zakona. Do dela pokojnine bodo lahko upravičeni od prvega naslednjega dne po vložitvi zahteve, torej bodo lahko zahtevali izplačevanje zgolj za naprej. Tudi upokojencem, ki ponovno začnejo delati oziroma opravljati dejavnost s polnim delovnim in zavarovalnim časom, se tako izplačuje 20% predčasne oziroma starostne pokojnine, če za to podajo zahtevo. Odstavek ureja tudi način odmere, in sicer lahko zahtevajo izplačevanje 20% že uveljavljene pokojnine, prejemajo pa jo lahko od naslednjega dne po vložitvi vloge, vendar največ od vključitve v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje za polni delovni oziroma zavarovalni čas. Del pokojnine lahko prejemajo vse dokler so obvezno vključeni v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje za polni delovni oziroma zavarovalni čas. Tudi v primeru upokojencev je pogoj za izplačilo dela pokojnine obvezna vključitev v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje za polni zavarovalni čas ter predhodno prejetje pokojnine po splošnih predpisih, torej je tudi v primeru upokojencev, predpisana možnost prejemanja 20% pokojnine zgolj v primeru, ko so se ti upokojili po splošnih predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Uveljavitev torej ni možna za tiste, ki so se upokojili po posebnih predpisih.

Tretji odstavek tega člena predstavlja ureditev, ki je že urejena v ZPIZ-2, vendar se v skladu z njeno vsebino prestavlja v okvir tega člena. Vsebinsko se ne spreminja, ureja pa, da ni mogoč prehod v višini prejemanja dela pokojnine, kljub temu, da je zavarovanec času prejemanja dela predčasne pokojnine izpolnil pogoje za starostno upokojitev.

Četrti odstavek 7. člena jasno določa, da med prejetjem dela pokojnine ni mogoče zahtevati nove odmere tega dela, kar pomeni, da bo odmera dela pokojnine enaka ves čas prejemanja tega dela in ne bo mogoče zahtevati spremembe le-te, ne glede na dodatno dobo, ki jo bo zavarovanec z zavarovanjem pridobival in morebitno izpolnitev pogojev za starostno pokojnino. Po prenehanju zavarovanja pa se bo doba, ki jo je zavarovanec dopolnil ob sočasnem prejemanju dela pokojnine, upoštevala pri določanju odmernega odstotka, ravno tako pa tudi pri določitvi pokojninske osnove.

K 8. členu

Da bi bil prehod iz aktivnega obdobja v upokojitev še bolj fleksibilen, se upokojencem omogoči, da delajo le 2 uri dnevno ali 10 ur tedensko in prejemajo 75% delež pokojnine (po obstoječi zakonodaji je potrebno, da zavarovanec ostane v zavarovanju za sorazmerni del delovnega oziroma zavarovalnega časa, vendar najmanj za 4 ure dnevno oziroma 20 ur tedensko). Delna pokojnina tako omogoči osebi, da delno ostane na trgu dela, torej dela najmanj za 2 uri dnevno ali 10 ur tedensko, za preostali čas pa dobiva delno pokojnino. Delna pokojnina torej omogoča dvojni status upokojenca in zavarovanca, pri čemer se s spremembo zagotavlja še je fleksibilnejši prehod iz aktivnega obdobja v upokojitev.

K 9. členu

Tretji odstavek 116. člena se prav tako spreminja v smeri večje fleksibilnosti ponovnega vstopa v zavarovanje za krajši delovni oziroma zavarovalni čas, in sicer na način, kot je to uvedeno že pri delni pokojnini. Kot novost se torej uveljavlja možnost ponovne vključitve v obvezno zavarovanje tudi za 2 ali 3 ure dnevnega delovnega časa (zavarovanci iz 14. člena ZPIZ-2) oziroma za zavarovance iz 15. 16. in 17. člena ZPIZ-2 z najmanj četrtino polnega zavarovalnega časa. Predhodna ureditev je omogočala vključitev v zavarovanje minimalno za 4 ure, torej je uživalec pokojnine za 4, 5, 6 ali 7 ur dela dnevno prejemal plačo in hkrati ustrezni sorazmerni del pokojnine. Po novi ureditvi bo lahko uživalec pokojnine vključen v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje tudi za 2 ali 3 ure dnevno

in bo hkrati prejemal ustrezno večji sorazmerni del pokojnine. Uvaja se torej možnost ponovnega vstopa v zavarovanje zgolj za 2 ali 3 ure dnevno, kar do sedaj ni bilo možno.

Tretji odstavek dovoljuje delno reaktivacijo uživalcem starostne, predčasne in vdovske pokojnine, pri čemer so v pojmu »vdovska pokojnina« zajeti tudi zakonci, ki so pred uveljavitvijo ZPIZ-1 pridobili pravico do družinske pokojnine. Tako se pravica do sorazmernega dela pokojnine in zavarovanja s krajšim delovnim časom omogoča tudi vdovam in vdovcem, ki so pravico do družinske pokojnine pridobili pred 1.1.2000, šele od tega dne dalje pa so po določbah ZPIZ-1 iz pojma družinske pokojnine izločene vdove in vdovci, ki se jim prizna vdovska pokojnina.

Tretji odstavek določa, da se sorazmerni del pokojnine začne izplačevati z dnem ponovne pridobitve lastnosti zavarovanca.

S spremembo šestega odstavka 116. člena ZPIZ-2 se spreminja ureditev posledic za prejemnika invalidske pokojnine, ki ponovno začne delati oziroma opravljati dejavnost in je na tej podlagi v tujini vključen v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Ureditev posledic za invalidske upokojence je urejena novem sedmem odstavku 116. člena ZPIZ-2, ki glede ponovnega vstopa v zavarovanje in njegovih posledic izenačuje vse uživalce invalidske pokojnine, torej tiste, ki pridobijo lastnost zavarovanca v Republiki Sloveniji, in tiste, ki začnejo opravljati delo ali dejavnost v tujini in so na tej podlagi v tujini vključeni v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Invalidski upokojenci, ki začnejo opravljati delo ali dejavnost v tujini, bodo tako izgubili pravico do pokojnine z dnem vključitve v zavarovanje.

K 10. členu

V novem drugem odstavku 125. člena je urejeno uživanje nadomestil iz invalidskega zavarovanja za zavarovance, ki so sicer brezposelne osebe (vendar niso prejemniki nadomestil za brezposelnost) in opravijo občasno drugo pogodbeno delo ter so na tej podlagi obvezno zavarovani po 18. členu zakona. Določena nadomestila iz invalidskega zavarovanja se po določbah četrtega in petega odstavka 122. člena, 123. člena, prvega, drugega in četrtega odstavka 124. člena ter 125. člena zakona izplačujejo le zavarovancem, ki so brezposelne osebe in niso obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovane. Zavarovanje po 18. členu zakona je obvezno, vendar se lastnost zavarovanca in zavarovalna doba ugotovi šele v naslednjem koledarskem letu v skladu z davčnimi podatki o izplačilih, kar bi pomenilo odvzem pravice do nadomestila za nazaj in zahtevo po vračanju že izplačanih nadomestil. Zato je določeno, da se takšno nadomestilo iz invalidskega zavarovanja ne preneha izplačevati upravičencu, ki pridobi lastnost zavarovanca po 18. členu ZPIZ-2.

K 11 členu

Z novim tretjim odstavkom 154. člena zakona je določen zavezanec za plačilo prispevka delodajalca za posebne primere zavarovanja takrat, ko zavarovanci iz druge alineje prvega odstavka 20. člena zakona prejmejo prejemek za delo v okviru drugega pravnega razmerja od izplačevalca, ki ni plačnik davka v skladu z zakonom, ki ureja davčni postopek. Gre za primere, ko so prejemki osebam v Republiki Sloveniji izplačani iz tujine od tuje pravne ali fizične osebe ali pa so izplačevalci fizične osebe, ki niso registrirane za opravljanje dejavnosti. V teh primerih so zavarovanci iz druge alineje prvega odstavka 20. člena tega zakona sami zavezanci za plačilo prispevkov delodajalca za posebne primere zavarovanja.

K 12. členu

Predlog spremembe je nomotehnične narave in usklajuje besedilo ZPIZ-2 z besedilom Zakona o finančni upravi, na podlagi katerega je prenehala obstajati Davčna uprava Republike Slovenije, saj je postala del Finančne uprave Republike Slovenije.

K 13. členu

Z dopolnitvijo člena se dodaja določba, da se za uživalce pokojnine, ki se jim izplačujejo pokojnine po drugem odstavku 204. člena tega zakona, zagotavljajo sredstva iz državnega proračuna. Te osebe namreč ne izpolnjujejo pogojev za starostno ali predčasno pokojnino, zaradi vzdržnosti sistema poklicnega zavarovanja pa se jim tudi več ne izplačuje poklicna pokojnina, zato je urejen institut pokojnine v breme proračuna, in sicer le za obdobje, v katerem po prenehanju izplačevanja poklicne

pokojnine niso izpolnjeni pogoji za starostno ali predčasno pokojnino.

K 14. členu

Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije je bil vse do leta 2014 v večini primerov uspešen z zahtevki zoper zavarovalnice v primerih, ko je zaradi invalidnosti ali smrti, ki je bila posledica prometne nesreče, zahteval od zavarovalnic povrnitev škode v višini izplačanih dajatev iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Po novem stališču sodne prakse (sodba Vrhovnega sodišča RS opr. št. III Ips 73/2014 z dne 11. 11. 2014) pa zavod v primeru vlaganja odškodninskih zahtevkov, kadar škoda nastane kot posledica prometne nesreče, nima direktne pravne podlage v določbah prej veljavnega ZPIZ-1 in je primarno potrebno uporabiti določbe Zakona o obveznih zavarovanjih v prometu (v nadaljevanju: ZOZP). Po stališču sodne prakse je ZOZP glede na določbe ZPIZ-1 *lex specialis*.

Ker so po 18. členu ZOZP³ zahtevki zavoda zoper odgovorno zavarovalnico omejeni le na eno vrsto škode (zavod lahko uveljavlja le sorazmerni del prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ne pa tudi npr. povrnitev izplačanih zneskov nadomestila za invalidnost), se v ZPIZ-2 doda nov 190. a člen, ki predstavlja pravno podlago za uveljavljanje odškodninskih zahtevkov zoper zavarovalnice v takšnih primerih.

S spremembo se uvaja enotna ureditev regresnih zahtevkov Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije in Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (86. člen ZZVZZ) zoper zavarovalnice. Prav tako pa bo tudi jasno, da v primeru nastanka škode iz naslova povzročene prometne nesreče zavod povrnitve škode ne more uveljavljati od direktnega povzročitelja prometne nesreče, pač pa od zavarovalnice, pri kateri ima tisti, ki je s prometnim sredstvom povzročil invalidnost ali smrt zavarovane osebe, sklenjeno obvezno avtomobilsko zavarovanje. Odgovornost povzročitelja prometne nesreče je namreč predmet avtomobilskega zavarovanja, pri čemer lahko zavarovalnica uveljavlja povračilo izplačanih zneskov od zavarovanca oziroma odgovorne osebe samo v primerih, ki so taksativno naštetih v 7. členu ZOZP.

K 15. členu

Zavod mora biti upravičen do povračila celotne škode, ki nastane v primerih iz tretjega odstavka 119. člena, 190., 190. a, 191. in 192. člena ZPIZ-2.

Kljub ureditvi v ZPIZ-2, da je zavod upravičen do povrnitve škode »ne glede na omejitve, določene v drugih zakonih«, se zavod v praksi še vedno srečuje z ugovori zavarovalnic, da je ZOZP *lex specialis* in da so po določbi 18. člena ZOZP z obveznim avtomobilskim zavarovanjem kriti zgolj kapitalizirani zneski prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ne pa tudi škoda iz naslova izplačanih dajatev. Zavarovalnice tako »priznavajo« le škodo, omejeno z upoštevanjem sorazmernega dela prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, določenem v kapitaliziranem znesku glede na preostalo delovno dobo in starost poškodovanca, kar pa je le en del škode, ki nastaja zavodu.

Pred letom 2014 v sodnih postopkih ni bila zavzeta takšna razlaga, kot v omenjeni sodbi Vrhovnega sodišča RS. Tudi prej veljavni 271. člen ZPIZ-1 (190. člen ZPIZ-2) je predvideval povračilo izplačanih zneskov pokojnin in drugih nadomestil in ne le sorazmernega dela prispevkov. Kljub temu je sodna praksa revizijskega sodišča zavzela drugačno stališče oziroma razlago razmerja med ZPIZ-1 in ZOZP, zaradi katere zavodu posledično nastaja škoda, saj ne dobi povrnjenih zneskov dajatev, ki jih izplačuje in s tem ne dobi povračila celotne škode.

Obvezno (avtomobilsko) zavarovanje je namenjeno temu, da se riziko škode prenese z oškodovanca na zavarovalno skupnost. Finančni interesi zavarovalnic so upoštevani pri določitvi zavarovalne vsote in možnosti, da se specifični riziko škode iz prometnih nesreč preko ustrezno izračunanih premij prenese na vse imetnike motornih vozil. Takšna ureditev je primernejša od tega, da ga nosi celotna

³ Po tej določbi so z zavarovanjem avtomobilske odgovornosti kriti med drugim tudi odškodninski zahtevki zavoda ter sorazmeren del prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, kar se določi v kapitaliziranem znesku glede na preostalo delovno dobo in starost poškodovanca, ki sta potrebni za pridobitev pravice do starostne pokojnine, vendar šele po poplačilu odškodninskih zahtevkov ostalih oškodovancev in do višine zavarovalne vsote.

družba oziroma proračun.⁴

Iz modela/formule, po katerem/i zavod po novem od meseca maja 2015 izračunava višino odškodnine po 18. členu ZOZP, je izračun sorazmernega dela prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (v kapitaliziranem znesku glede na preostalo delovno dobo in starost poškodovanca) pripravljen tako, da ločeno izračuna, koliko prispevkov bi bilo dejansko plačanih v obdobju od dneva priznanja pravice do dajatve, pa vse do dneva izračuna odškodnine, če škodnega dogodka ne bi bilo, ter potem še izračuna kapitalizirane vrednosti prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje za obdobje od dneva izračuna odškodnine do dneva, ko bi zavarovanec izpolnil pogoje za pridobitev pravice do starostne pokojnine. Tega modela zavarovalnice še niso sprejele niti še ni bil v sodnih postopkih potrjen kot pravilen.

Zaradi zgoraj navedene specifične ureditve izračuna škode iz naslova izpadlih prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje je spremenjen drugi odstavek 193. člena ZPIZ-2, s čimer je jasno določeno, katere vrste škode je treba zavodu povrniti.

K 16. členu

Temeljna opredelitev poklicnega zavarovanja se v primerjavi z obstoječo ureditvijo ne spreminja. Poklicno zavarovanje je tako zbiranje prispevkov delodajalcev na osebnih računih zavarovancev-članov, na podlagi katerih zavarovanci-člani pridobijo pravico do poklicne pokojnine in druge z zavarovanjem povezane pravice, določene s tem zakonom. Gre za obliko zavarovanja, pri katerem zavarovanec-član prevzema omejeno naložbeno tveganje z zajamčenim donosom na plačane prispevke, za zajamčeni donos pa jamči upravljavec Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja.

Novost je uvedba solidarnostnih rezerv, ki so namenjene zagotavljanju sredstev za izplačevanje poklicnih pokojnin zavarovancem-članom, ki so izpolnili pogoje za poklicno upokožitev iz tega zakona ter katerih sredstva ne zadostujejo za izplačevanje poklicne pokojnine, določene v petem odstavku 204. člena, če izpolnjujejo pogoje določene v 213.č členu. Tako upravljavec sklada v obdobjih oblikovanja nerazporejenih solidarnostnih rezerv jamči zajamčeno donosnost zavarovanca-člana v višini minimalne zajamčene donosnosti. Namen financiranja solidarnostnih rezerv je, da se odpravijo anomalije v sistemu poklicnega zavarovanja, ki so posledica neskladnosti med privarčevanimi sredstvi in pravicami zavarovancev-članov.

V poklicno zavarovanje se obvezno vključijo vsi zavarovanci, ki opravljajo posebno težka in zdravju škodljiva dela, in zavarovanci, ki opravljajo dela, ki jih po določeni starosti ni moč uspešno poklicno opravljati.

Krog zavarovancev je v osnovi oblikovan na enakih temeljih kot po obstoječem predpisu, le da so glede načina določanja delovnih mest izenačena dela, ki so težka in zdravju škodljiva, ter dela, ki jih po določeni starosti ni več mogoče uspešno opravljati. Po obstoječem predpisu je bila namreč obveznost poklicnega zavarovanja za dela, ki jih po določeni starosti ni več mogoče uspešno opravljati, lahko določena le z zakonom, sedaj pa je postopek določitve enak kot za težka in zdravju škodljiva dela. Obveznost poklicnega zavarovanja za obe vrsti del je v skladu z drugim odstavkom 201. člena tega zakona lahko določena tudi s posebnim zakonom.

Izrecno je poudarjeno, da je poklicno zavarovanje zavarovancev obvezno, če dela opravljajo s polnim delovnim časom. Gre za izvedbo pogoja, ki je naveden že v 3. alineji drugega odstavka tega člena in je veljal in se izvajal že v sistemu štetja zavarovalne dobe s povečanjem pred uveljavitvijo ZPIZ-1. Le ob tem pogoju je lahko izpolnjen pogoj, da obstaja tista količina izpostavljenosti škodljivim vplivom delovnega mesta, ki upravičuje vključitev v poklicno zavarovanje. Pri tem pa je treba tudi upoštevati,

⁴ Damjan Možina in Sara Lipužič, Subrogacijski zahtevki nosilcev socialnih zavarovanj proti zavarovalnici pri obveznem zavarovanju avtomobilske odgovornosti, Delavci in delodajalci 4/2014, stran 388.

da lahko v obveznem zavarovanju delavec, ki že dela na določenem delovnem mestu s polnim delovnim časom in je že vključen v poklicno zavarovanje, na podlagi mnenja invalidske komisije pridobi pravico do dela s krajšim delovnim časom na istem delovnem mestu. Tak zavarovanec ohrani pravico do poklicnega zavarovanja, kot polni delovni čas pa se šteje tudi čas, ki ga ta zavarovanec-član prebije v obveznem zavarovanju s krajšim delovnim oziroma zavarovalnim časom od polnega kot delovni invalid s pravico do delnega nadomestila po tem zakonu ali delne invalidske pokojnine po ZPIZ-1 ali s pravico do nadomestila plače zaradi dela s skrajšanim delovnim časom po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, veljavnih pred uveljavitvijo ZPIZ-1. Do enakih primerov je prihajalo tudi že po predpisih, veljavnih pred uveljavitvijo ZPIZ-2, enak način upoštevanja krajšega delovnega časa od polnega pa je bil urejen že v prvem odstavku 213. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 12/92, s spremembami in dopolnitvami – ZPIZ-92).

Vlada Republike Slovenije predpiše merila in kriterije na podlagi katerih se ugotavlja, ali so izpolnjeni pogoji za vključitev določenega delovnega mesta na katerih se zavarovanci vključijo v poklicno zavarovanje.

Delovna mesta, na katerih se zavarovanci vključujejo v poklicno zavarovanje, se razvrščajo v pet skupin glede na stopnjo težavnosti, škodljivosti in drugih omejitev. Posledice škodljivih vplivov delovnih mest so različne zaradi različne stopnje težavnosti, ki pa se ne kaže več v stopnji povečanja zavarovalne dobe. Zato je treba opredeliti skupine delovnih mest, ki odražajo te razlike, kar služi predvsem za določanje starosti, pri kateri lahko zavarovanec uveljavi poklicno pokojnino po tretjem odstavku 204. člena tega zakona. Stopnjo škodljivosti in težavnosti se določi že ob določitvi delovnega mesta, za katero je obvezno poklicno zavarovanje. Zaradi tehnološkega razvoja se lahko ta stopnja tudi spreminja, kar prav tako ugotavlja pristojna komisija iz 201. člena tega zakona. Ohranja se korelacija med stopnjo težavnosti delovnega mesta in starostjo za prehod iz obveznega zavarovanja v poklicno upokožitev, kar je osnovni namen poklicnega zavarovanja.

Zavezanci za obvezno vključitev zavarovancev v poklicno zavarovanje ter obračun in plačilo prispevkov so delodajalci in zavarovanci, ki opravljajo pridobitno ali drugo samostojno dejavnost. S tako dikcijo je poudarjena dolžnost zavezanca (pravne ali fizične osebe), da zavarovanca, ki dela na določenem delovnem mestu, obvezno vključi v poklicno zavarovanje in da izpolnjuje ostale s tem povezane obveznosti. Zavezanec za obvezno vključitev v poklicno zavarovanje pa ni oseba, ki samostojno opravlja pridobitno ali drugo dovoljeno dejavnost, vendar ni zavarovana po 15. členu tega zakona, pri opravljanju navedene dejavnosti ter je zavarovana za invalidnost in smrt, ki je posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni iz 20. člena tega zakona. Zavezanec mora po sklenitvi pogodbe z upravljavcem o financiranju pokojninskega načrta poklicnega zavarovanja vsakega zavarovanca v roku 8 dni od dneva začetka dela na delovnem mestu, na katerih je vključen v poklicno zavarovanje obvezna, vključiti v poklicno zavarovanje. Vključitev v poklicno zavarovanje je namreč odvisna od začetka dela na določenem delovnem mestu, ki je lahko kasnejši od začetka zaposlitve. Zato tudi prijava v poklicno zavarovanje ni nujno sočasna s prijavo v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje na podlagi zaposlitve ali začetka opravljanja dejavnosti.

Osnova za plačilo prispevkov je plača zavarovanca-člana, nadomestilo plače, ki se plačuje v breme delodajalca, razen nadomestil plače iz naslova zdravstvenega zavarovanja, oziroma zavarovalna osnova, določena za obračun in plačilo prispevkov iz obveznega pokojninskega zavarovanja. Za samozaposlene zavarovance je osnova za plačilo prispevkov za poklicno zavarovanje enaka kot v obveznem zavarovanju. Za zavarovance v delovnem razmerju pa se prispevki za poklicno zavarovanje za razliko od prispevkov v obveznem zavarovanju ne plačujejo od drugih prejemkov iz delovnega razmerja. Določeno je, da se stopnja prispevkov za poklicno zavarovanje določi v pokojninskem načrtu.

Prispevki za poklicno zavarovanje se davčno obravnavajo enako kot prispevki za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje in se plačujejo Skladu obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja v rokih, ki veljajo za plačilo prispevkov za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje. S tem je natančneje določen datum zapadlosti prispevkov za poklicno zavarovanje. Način plačevanja prispevkov, ki vključuje tudi način poročanja podatkov o plačilih upravljavcu s strani zavezanca, se

določi v pokojninskem načrtu. Enaka davčna obravnava se nanaša na obravnavo glede dohodnine in glede davka od dohodkov pravnih oseb in se ne nanaša na pobiranje in nadzor nad pobiranjem prispevkov za poklicno zavarovanje.

Če zavezanec ne plača prispevkov za poklicno zavarovanje, prisilno izterjavo izvrši pristojni davčni organ, na predlog upravitelja, ki je izvršilni naslov. Izvršilni naslov je izpis zapadlih neplačanih obveznosti iz naslova prispevkov za poklicno zavarovanje z zamudnimi obrestmi in potrdilom o izvršljivosti, ki ga izda upravljavec sklada na podlagi nadzora nad pravilnostjo obračuna in plačila prispevkov. Predvideno je torej, da prispevke pobira upravljavec, z izjemo prisilne izterjave. Upravljavec vodi evidenco o plačilih prispevkov na podlagi podatkov, ki so jih dolžni sporočiti zavezanci v skladu s pokojninskim načrtom. Za učinkovit nadzor nad pravilnostjo plačila prispevkov upravljavec potrebuje še podatke o osnovah, od katerih bi prispevki morali biti obračunani, to pa so podatki o plači, nadomestilih plače in zavarovalnih osnovah, ki jih davčni organ vodi na podlagi obračunov davčnih odtegljajev in obračunov prispevkov za socialno varnost. Davčni organ za namen nadzora nad pravilnostjo plačila prispevkov za poklicno zavarovanje posreduje podatke o osnovah iz obračuna davčnih odtegljajev oziroma obračuna prispevkov za socialno varnost, ki jih zavezanci oddajo davčnemu organu, upravitelju sklada. Upravljavec lahko s primerjavo podatkov iz obeh virov ugotovi, ali so bili prispevki za poklicno zavarovanje obračunani od pravilne osnove in plačani v pravilni višini oziroma v celoti.

V tem členu je urejeno tudi mirovanje poklicnega zavarovanja, ki je bilo doslej urejeno v 211. členu. Poklicno zavarovanje miruje v obdobju, ko se zavarovancu-članu v skladu s predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, predpisi o zdravstvenem zavarovanju in predpisi o starševskem zavarovanju, nadomestilo plače izplačuje v breme pokojninskega in invalidskega zavarovanja (npr. nadomestilo zaradi poklicne rehabilitacije), zdravstvenega zavarovanja oziroma zavarovanja za starševsko varstvo, razen v času prejemanja nadomestila po tem zakonu zaradi dela s krajšim delovnim časom oziroma zaradi dela na drugem ustreznem delovnem mestu. Dodatno je podana možnost, da se s posebnim zakonom določi, da poklicno zavarovanje v obdobju odsotnosti zavarovanca-člana zaradi poškodbe pri delu ali poklicne bolezni ne miruje, če zanj prispevke za poklicno zavarovanje plačuje njegov delodajalec.

Dodana je dolžnost zavezanca, da upravitelju v določenih rokih sporoči vse podatke, določene s tem zakonom oziroma s pokojninskim načrtom, potrebne za izvedbo sklenitve pogodbe z upraviteljem o financiranju pokojninskega načrta poklicnega zavarovanja, vključitve zavarovanca-člana v poklicno zavarovanje, prenehanje poklicnega zavarovanja ali mirovanja poklicnega zavarovanja zavarovanca-člana ter za plačilo prispevkov za poklicno zavarovanje in razporejanje vplačanih sredstev na osebne račune zavarovancev-članov.

Urejeno je postopanje v primerih, ko je prispevek za poklicno zavarovanje plačan od prejemka, ki ga je zavarovanec-član prejel po prenehanju članstva pri Skladu. Gre za primere, ko je za nazaj ugotovljeno, da bi morali biti plačani prispevki za poklicno zavarovanje in so bili nakazani za zavarovance (npr. sodba). Osebi, ki ji je poklicno zavarovanje že prenehalo in je njen osebni račun že zaprt, se naknadna vplačila prispevkov izplačajo v enkratnem znesku neposredno in se ne izvede izračun vrednosti enot premoženja. To ne velja le v primeru, ko je bila osebi poklicna pokojnina sofinancirana iz solidarnostnih rezerv. V tem primeru se takšni osebi izplača samo morebitna razlika med višino sredstev, ki jih je prejela iz solidarnostnih rezerv, in višino naknadnega vplačila.

Pristojnost za določitev delovnih mest, za katera je obvezna vključitev v poklicno zavarovanje, je tako kot po obstoječem predpisu dodeljena komisiji, ki jo imenuje minister, pristojen za delo. Določitev delovnega mesta, za katero je obvezna vključitev v poklicno zavarovanje, pomeni, da je s splošnim aktom, ki se objavi v Uradnem listu RS, ugotovljena vrsta delovnega mesta z določenimi značilnostmi in škodljivimi vplivi na zdravje delavcev, ki na njem delajo, kljub temu, da so bili izvedeni vsi predpisani ukrepi za varnost in zdravje pri delu. Taka delovna mesta praviloma lahko obstajajo pri več delodajalcih. Z »določitvijo« delovnega mesta se ne ugotavlja obstoj takega delovnega mesta pri posameznem delodajalcu, temveč se ugotovi splošna težavnost in škodljivost določenih del in nalog, ki se opravljajo pod določenimi pogoji, pri katerem koli delodajalcu ali pa v okviru samozaposlitve (t.i.

»generično« delovno mesto).

Sestava organa s takšnimi pristojnostmi se praviloma določi z zakonom na način, da so zastopane interesne skupine in vlada. V komisiji sodelujejo trije predstavniki delodajalcev, trije predstavniki delavcev in en predstavnik, ki ga imenuje minister, pristojen za delo. Komisija odloča o obveznosti poklicnega zavarovanja za določeno delovno mesto na podlagi meril in kriterijev, ki jih določi Vlada Republike Slovenije v uredbi, ki jo sprejme po posvetovanju s socialnimi partnerji v roku 6 mesecev od uveljavitve tega zakona. Komisija lahko določi delovna mesta, za katera je obvezna vključitev v poklicno zavarovanje, ali ugotovi spremembo škodljivih vplivov oziroma drugih omejitev na delovnem mestu ter določi uvrstitev delovnega mesta glede na težavnost in škodljivost v posamezno skupino ali ugotovi, da na delovnem mestu niso več izpolnjeni pogoji za vključitev v poklicno zavarovanje in odloči o prenehanju poklicnega zavarovanja za to delovno mesto. Slednje velja tako za delovna mesta, ki so zdravju škodljiva, kot tudi za delovna mesta, ki jih po določeni starosti ni mogoče več uspešno poklicno opravljati. Določeno je, da se postopek pred komisijo začne na predlog reprezentativnega združenja delodajalcev ali reprezentativnega sindikata, ki sta člana Ekonomsko socialnega sveta RS. V zvezi s stroški je določeno, da stroški postopka bremenijo predlagatelja; če sta soprodlagatelja postopka reprezentativno združenje delodajalcev in reprezentativni sindikat, pa bremeni vsakega polovica stroškov postopka.

Z uredbo iz drugega odstavka 413. člena tega zakona bo med drugim predpisana potrebna dokumentacija za odločanje in tudi postopek presoje težavnosti in škodljivosti vrste delovnih mest s pomočjo mnenja specializirane ustanove. Ta mora priskrbeti zdravstveno epidemiološko analizo delovnega mesta, oceniti delovno mesto na podlagi meril in kriterijev ter celotne dokumentacije (emisije, drugi vplivi, škodljivost, težavnost, psihofizične obremenitve, starostne omejitve), podati mnenje o obveznosti poklicnega zavarovanja in določiti skupino delovnih mest glede na težavnost in škodljivost.

Na podlagi mnenja specializirane ustanove člani komisije, ki so sicer predstavniki interesnih skupin, sprejmejo sklep, ki ima s podzakonskim aktom predpisane obvezne elemente. Ministrstvo, pristojno za delo, sklep objavi v Uradnem listu RS, na spletni strani ministrstva pa se podatki o novo določenem delovnem mestu ali o spremembah pri že določenih delovnih mestih vpisujejo v seznam iz enajstega odstavka tega člena.

Nova delovna mesta, kjer velja obvezna vključitev v to obliko zavarovanja, se lahko določijo tudi z zakonom. V primerjavi s sedanjo ureditvijo je za tista delovna mesta, za katera je poklicno zavarovanje določeno z zakonom, mogoče preverjati, ali še obstajajo pogoji težavnosti, škodljivosti ali starostnih omejitev (četrti odstavek 201. člena). Predpostavljeno je, da minister, pristojen za zakon, s katerim so določena delovna mesta, lahko podvomi o škodljivosti delovnega mesta, ki je pri delodajalcu v javnem sektorju sistemizirano kot škodljivo in upravičeno do poklicnega zavarovanja. S tem se ministru, pristojnemu za zakon, s katerim so določena delovna mesta, ne pripisuje strokovnih kompetenc za presojo škodljivosti delovnega mesta, temveč zgolj pristojnost, da poda pobudo za strokovno presojo komisije iz 201. člena tega zakona o tem, ali posamezno delovno mesto ustreza pogojem iz 199. člena tega zakona in ali je zanj upravičena sistemizacija s pravico do poklicnega zavarovanja.

V tem členu je določeno tudi, da na podlagi izvedene analize iz 201.b člena tega zakona komisija po uradni dolžnosti uvede postopek ugotavljanja, ali so na teh delovnih mestih še izpolnjeni pogoji iz 199. člena in iz prvega odstavka 413. člena tega zakona oziroma ali je prišlo do spremembe škodljivih vplivov oziroma drugih omejitev delovnega mesta. Pri tem se rezultat opravljene analize iz 201.b člena tega zakona šteje kot del dokumentacije, ki jo mora v skladu z uredbo iz drugega odstavka 413. člena ZPIZ-2 pridobiti komisija iz 201. člena ZPIZ-2. Vlada Republike Slovenije predpiše postopek imenovanja, postopek in način dela, način financiranja ter višino stroškov dela komisije. Komisija glede svoje odločitve izda sklep, ki se objavi v Uradnem listu RS, prav tako sklep posreduje predlagatelju postopka, da se z odločitvijo komisije seznani. Glede na to, da je rezultat postopka določanja (generičnega) delovnega mesta splošni akt, ki zavezuje vse zavezanke, pri katerih obstajajo takšna delovna mesta, ne gre za posamični akt in ne gre za pravice posameznega zavezanca. Zato zoper sklep ni pritožbe. Če predlagatelj postopka z odločitvijo komisije ni zadovoljen, ima možnost ponovno

sprožiti postopek in ponovno dokazovati težavnost ali prenehanje težavnosti generičnega delovnega mesta, saj v tem postopku ne gre za odločanje o pravicah in obveznostih stranke, zato ne velja načelo pravnomočne odločitve o stvari in tudi ne prepoved ponovnega odločanja o isti stvari.

Določeno je, da seznam delovnih mest, za katera je obvezna vključitev v poklicno zavarovanje, objavi minister, pristojen za delo, na uradni spletni strani na spletni strani ministrstva. V seznam se vpisujejo tudi vse spremembe glede obveznosti poklicnega zavarovanja in spremembe škodljivosti in težavnosti obstoječih delovnih mest.

K 17. členu

Za ugotavljanje obveznosti posameznega delodajalca je uvedena komisija, ki ima podobne pristojnosti kot sedanja komisija, ki deluje pri Zavodu na podlagi 165. člena Statuta ZPIZ. Minister, pristojen za delo, imenuje komisijo, ki ugotavlja, ali pri zavezancu obstajajo delovna mesta, na katerih je obvezna vključitev v poklicno zavarovanje.

Komisija je sestavljena iz petih članov, in sicer iz dveh strokovnjakov s področja tehnologije in procesov dela v posamezni dejavnosti, predstavnika ministrstva, pristojnega za delo, predstavnika, ki ga predlagajo sindikati člani Ekonomsko socialnega sveta, in predstavnika, ki ga predlagajo delodajalska združenja, ki so člani Ekonomsko socialnega sveta.

Glede na to, da je komisija iz 201. člena tega zakona pooblaščen le za določitev »generičnega« delovnega mesta, na katerem je obvezno poklicno zavarovanje, in da se postopek določanja takega delovnega mesta zaključi s splošnim aktom, objavljenim v Uradnem listu RS, ni mogoče po enakem postopku tudi ugotavljati, ali tako določeno delovno mesto obstaja pri posameznem delodajalcu, saj tudi na primer v upravnih postopkih ne odloča zakonodajalec. Iz opisanega razloga je bilo treba določiti organ in postopek, v katerem bo izdan posamični akt (odločba) posameznemu delodajalcu (zavezancu).

Po do sedaj veljavnih določbah ZPIZ-2 in pred tem po določbah ZPIZ-1 je bil delodajalec oziroma zavezanec dolžan neposredno na podlagi zakona skleniti pogodbo o financiranju poklicnega zavarovanja in v poklicno zavarovanje vključiti zavarovance, pri tem pa je moral sam ugotoviti, ali in katero delovno mesto v njegovem podjetju ustreza kateremu od že določenih delovnih mest. Če delodajalec te obveznosti ni prepoznal, veljavna zakonodaja ni vsebovala mehanizma niti pooblaščenega organa, ki bi to obveznost lahko ugotovil, prav tako delavci-zavarovanci niso imeli možnosti, da bi zahtevali presojo, ali pri njihovem delodajalcu obstajajo delovna mesta, na katerih bi morali biti delavci vključeni v poklicno zavarovanje. Upravljavec sklada in nosilec poklicnega zavarovanja take presoje oziroma nadzora ni izvajal. Prav tako ni bilo organa, ki bi presodil, da na delovnih mestih, za katera delodajalec sicer želi vključiti delavce v poklicno zavarovanje, ne obstajajo pogoji za poklicno zavarovanje, ali pa bi želel delodajalec izkazati, da delovno mesto zaradi uvedbe novih tehnologij ni več težavno in škodljivo in da poklicno zavarovanje ni več upravičeno.

Za delovno mesto, ki je že v seznamu in je zanj obveznost poklicnega zavarovanja že določena, lahko delodajalec ali sindikat zahtevata ugotovitev, da tako delovno mesto že obstaja pri tem delodajalcu in da za delavce, ki na njem delajo, obstaja obveznost vključitve. Postopek se tako začne na predlog zavezanca oziroma sindikata, ki zastopa delavce pri zavezancu, ki sta lahko stranki postopka. Stroške postopka nosi predlagatelj postopka oziroma obe stranki, če sta predlagatelja obe. Postopek se torej uvede, če delavci želijo presojo upravičenosti do vključitve v poklicno zavarovanje, če delodajalec želi izkazati spremembe pri težavnosti in škodljivosti delovnih mest, ki bi lahko vplivale na spremembo glede obveznosti že sklenjenega poklicnega zavarovanja, ali če pristojni inšpektor v postopku nadzora oceni, da katero od delovnih mest pri delodajalcu ustreza določenemu delovnemu mestu iz seznama. Postopka ni treba uvesti, če je bil delodajalcu (zavezancu) ali njegovemu pravnemu predniku izdan akt po predpisih, veljavnih pred uveljavitvijo ZPIZ-1, ali če je upravljavec ob sklenitvi poklicnega zavarovanja preveril obstoj pogojev za vključitev (ali konkretno delovno mesto pri delodajalcu ustreza

delovnemu mestu, ki je bilo določeno v smislu 199. člena tega zakona).

Komisija glede svoje odločitve izda odločbo, ki jo posreduje predlagatelju postopka, nasprotni stranki v postopku in upravljavcu sklada, da se z odločitvijo komisije seznani. Zoper odločbo ni pritožbe, dovoljeno pa je sodno varstvo v roku 30 dni od vročitve odločbe. Tako je zagotovljeno redno pravno sredstvo za varstvo pravic strank v postopku, obseg pravnega varstva pa sledi ureditvi pred uveljavitvijo ZPIZ-1. Vlada Republike Slovenije v uredbi predpiše tudi postopek imenovanja, postopek in način dela ter višino stroškov dela komisije, ki jo s podzakonskim aktom lahko tudi ustrezno omeji. Predvidena je torej izdaja podzakonskega akta s pravili za izbiro članov komisije, poslovníkom, postopkom odločanja in tarifnim delom.

Z navedeno uredbo je predvidena določitev dokumentacije, ki je podlaga za ugotovitev skladnosti delovnega mesta pri delodajalcu z določenim delovnim mestom iz seznama (za vključitev v poklicno zavarovanje) oziroma neskladnost, ki je pogoj za zavrnitev vključitve ali za prenehanje obveznosti vključitve v poklicno zavarovanje. Komisija mora opraviti tudi ogled delovnega mesta pri delodajalcu in napraviti zapisnik. Upošteva se sestavo te komisije, v kateri sta tudi dva strokovnjaka za ustrezno področje tehnologije in procesov dela v posamezni dejavnosti, praviloma ni potrebna vključitev specializirane ustanove, v bolj zahtevnih primerih pa tudi ni izključena. Zaradi učinkovite izvedbe in pravne varnosti vseh strank postopka morajo biti z uredbo predpisane obvezne sestavine odločbe v tem postopku.

Upravljaec ima pooblastilo, da že ob sklenitvi poklicnega zavarovanja preveri obstoj pogojev za vključitev, predvsem to, ali gre za delovno mesto, ki je bilo določeno v smislu 199. člena tega zakona, ali je bil ugotovljen obstoj takega delovnega mesta pri zavezancu v smislu 201.a člena tega zakona, pri čemer se šteje, da je delovno mesto ugotovljeno tudi, če je bil zavezancu ali njegovemu pravnemu predniku izdan akt po predpisih, veljavnih pred uveljavitvijo ZPIZ-1, in ali zavarovanec na tem delovnem mestu dela s polnim delovnim časom.

Zavezančeva obveznost je tudi, da vsako spremembo, ki vpliva na obveznost vključitve v zavarovanja-člana sporoči upravljavcu sklada.

Glede na ugotovitve zavarovancev in zavezancev, ki so bile izpostavljene v procesu socialnega dialoga, da je potrebno seznam delovnih mest, na katerih je obvezno poklicno zavarovanje, prečistiti tako, da se iz njega izločijo vsa delovna mesta, ki zaradi tehnološkega napredka niso več težavna in škodljiva oziroma za opravljanje teh del ni več starostnih omejitev, je vzpostavljena pravna podlaga za sistematično analizo posledic dela na zdravje zavarovancev, ki na njih delajo.

Določeno je, da bo zdravstveno analizo obstoječih delovnih mest pripravil Klinični inštitut za medicino dela, prometa in športa pri Univerzitetnem kliničnem centru v Ljubljani. S tem členom je tako podana pravna podlaga za združitev vseh potrebnih podatkov s področja zdravstvenega varstva, ki jih vodi Nacionalni inštitut za javno zdravje, podatkov poklicnega zavarovanja Kapitalske družbe, d.d. in podatkov Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije o invalidnosti, o telesnih okvarah ter o pravici do štetja zavarovalne dobe s povečanjem. Določeno je, da podatke brezplačno zbere, združi, jih anonimizira in posreduje izvajalcu analize Nacionalni inštitut za javno zdravje. Uporaba takega obsega občutljivih podatkov zahteva posebno skrbnost, ki je s pravili varstva osebnih podatkov tudi zagotovljena, hkrati pa po vsebini zagotavlja dovolj objektiven vpogled v zdravstvene posledice določenih delovnih mest na državnem nivoju, saj zaobjame vse zavarovance, ki so od 1. januarja 2001 dalje delali na takih delovnih mestih, ne glede na to, ali so se vključili v obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje ali se jim je še naprej štela zavarovalna doba s povečanjem.

Za izvedbo analize je določen rok šestih mesecev. Po opravljeni analizi se za delovna mesta iz prvega odstavka 413. člena tega zakona po uradni dolžnosti uvede postopek preverjanja nadaljnje obveznosti poklicnega zavarovanja iz 201. člena tega zakona.

K 18. členu

Iz naslova vključitve v poklicno zavarovanje in ob izpolnitvi določenih pogojev, pridobijo zavarovanci-

člani pravico do poklicne pokojnine.

Za čas, ko je zavarovanec-član vključen v poklicno zavarovanje, se zavarovancu-članu za izpolnitev pogojev za pridobitev pravice do predčasne pokojnine oziroma starostne pokojnine prizna kot dodana doba, poleg dejansko izpolnjene zavarovalne dobe, še četrtnina obdobja, v katerem je bil vključen v obvezno dodatno zavarovanje po ZPIZ-1 oziroma poklicno zavarovanje. Določeno je da se v primeru, da bili prispevki plačani le za del obdobja vključenosti v poklicno zavarovanje, prizna dodana doba le na podlagi obdobja, za katera so bili plačani prispevki. Če za določena obdobja vključenosti v poklicno zavarovanje prispevki niso bili plačani v celoti, se za priznanje dodane dobe ugotovi sorazmerni del tega obdobja, skladno z deležem plačanih prispevkov, vendar je takšno ugotavljanje možno šele od uveljavitve tega zakona naprej. Nosilec poklicnega zavarovanja je namreč šele s tem zakonom pridobil pravico do podatkov o obračunu davčnih odtegljajev od plače in nadomestila plače, in sicer v osmem odstavku 200. člena zakona. Pred tem ni bil upravičen do teh podatkov in ni mogel ugotavljati, ali so bili prispevki za poklicno zavarovanje plačani v celoti. Glede na navedeno je začetek uporabe te določbe urejen v prehodni določbi.

Zavarovancu-članu s krajšim delovnim oziroma zavarovalnim časom od polnega v obveznem zavarovanju, ki se šteje kot polni delovni čas, se prizna sorazmerni del dodane dobe za čas, ki ga je dejansko prebil na delu.

Če je uživalec poklicne pokojnine prostovoljno vključen v obvezno pokojninsko zavarovanje, to ne vpliva na dopolnjeno dodano dobo – tako je izrecno določeno, da prostovoljno zavarovanje in pokojninske dobe nista prednostni vrsti dobe v obveznem zavarovanju, temveč se za izpolnitev pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine prednostno upošteva dodana doba, ki se šteje kot pokojninska doba brez dokupa. Zavarovalne osnove iz obdobja prostovoljne vključitve v obvezno zavarovanje v času prejemanja poklicne pokojnine se ne upoštevajo pri izračunu pokojninske osnove ob uveljavljanju pravic iz obveznega zavarovanja, upošteva pa se vsa dejansko dopolnjena pokojninska doba, vključno z obdobjem prostovoljnega zavarovanja in dokupa, pri določitvi odmerne odstotka.

Ta člen vsebuje tudi določbe, da se ne upoštevajo malusi za zavarovance, ki so najmanj 16 let (moški) ali 15 let (ženske) vključeni v poklicno zavarovanje.

Do bonusov, kot jih določa ZPIZ-2, je zavarovanec upravičen šele, ko dejansko izpolni zakonsko določeno pokojninsko dobo, brez dodane dobe. V primeru, da se uživalec poklicne pokojnine za stalno izseli v tujino, se mu pokojnina izplačuje tudi na ozemlje druge države.

Zavezanec lahko preneha s plačevanjem prispevkov za poklicno zavarovanje, ko zavarovanec član izpolnjuje pogoje za pridobitev pravice do poklicne pokojnine, ob pogoju zadostnosti sredstev na računu.

K 19. členu

Zaradi specifičnosti in večjega obsega vprašanj, ki so se pojavila pri izvajanju obstoječega enajstega odstavka 202. člena ZPIZ-2, je bilo treba institut dokupa pokojninske dobe, kot pravico v obveznem pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki izhaja iz poklicnega zavarovanja, urediti v samostojnem členu. Za vsako osebo, ki je upravičena do dokupa iz tega naslova, so pogoji urejeni v samostojni določbi na način, da ustrezajo njenemu statusu. Upravičenci so določeni tako, da je s pravico do dokupa pokrito celotno obdobje od prenehanja obveznega zavarovanja, čas uživanja poklicne pokojnine in čas uživanja starostne pokojnine v obveznem zavarovanju, zato se delijo v tri skupine:

- užívalci poklicne pokojnine,
- zavarovanci, ki niso uveljavili poklicne pokojnine, v trenutku, ko uveljavljajo pravico do starostne pokojnine v obveznem zavarovanju in jim zaradi tega preneha obvezno in poklicno zavarovanje, ter

- užívalci pokojnine v obveznem zavarovanju.

Po prvem odstavku pokojninsko dobo lahko dokupi uživalec poklicne pokojnine. Obdobje, ki ga lahko dokupi, je enako ali krajše od razlike med pridobljeno dodano dobo in obdobjem prejemanja poklicne pokojnine. Če je trajanje dodane dobe manjše od obdobja prejemanja poklicne pokojnine (razlika je negativna), dokup ni mogoč. Dokup lahko upravičenec iz tega odstavka izvede kadarkoli med prejemanjem poklicne pokojnine, ne pa prej ali kasneje.

Prav tako lahko dokupi pokojninsko dobo oseba, ki ji preneha poklicno in obvezno zavarovanje, pa ni uveljavila poklicne pokojnine, in uživalec starostne, predčasne ali invalidske pokojnine, ki ni uveljavil poklicne pokojnine. Obdobje, ki ga ta upravičenec lahko dokupi, je pokojninska doba v trajanju, ki ustreza pridobljeni dodani dobi.

Dokupljena pokojninska doba se upošteva le pri odmeri oziroma ponovni odmeri starostne, predčasne ali invalidske pokojnine, ne vpliva pa na dopolnjeno dodano dobo v okviru obveznega zavarovanja in zato ne spreminja pogojev za starostno pokojnino, ki jih zavarovanec dopolni z dodano dobo. Osnova za plačilo prispevka za dokup pokojninske dobe je 80% zadnje znane povprečne letne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji, preračunane na mesec. Zavezanec za plačilo prispevkov je upravičenec sam in lahko zahteva, da se prispevek oziroma del tega prispevka plača iz sredstev na njegovem osebнем računu (v njegovem imenu in za njegov račun vplača upravljavec sklada). Za ta sredstva je v prehodni določbi zakona določeno, da se od njih ne plača dohodnina.

Rok za plačilo prispevka je 45 dni od prejema odločbe o odmeri prispevka. Glede na to, da se ob vsaki zahtevi za prenos sredstev z osebnega računa zavarovanca za namensko uporabo, kot je določena v 205.a členu tega zakona, izvede delno izplačilo odkupne vrednosti sredstev, kar pomeni, da je mogoče plačilo izvesti po izvedbi vsakomesečnega preračuna sredstev na računu zavarovanca v število enot premoženja z določitvijo vrednosti enote premoženja, je bilo treba pri določitvi roka za plačilo prispevka upoštevati obdobje, ki ga upravljavec potrebuje za izvedbo omenjenega preračuna in za samo izvedbo plačila.

Potrebno je tudi poudariti, da oseba, ki ji preneha poklicno in obvezno zavarovanje, pa ni uveljavila poklicne pokojnine, oziroma uživalec starostne, predčasne ali invalidske pokojnine, ki ni uveljavil poklicne pokojnine, je pa ta oseba oziroma uživalec dokupil pokojninsko dobo v celotnem trajanju dodane dobe, ne more uveljaviti pravice do poklicne pokojnine.

K 20. členu

Poklicna pokojnina se užívalcu poklicne pokojnine izplačuje v mesečnih zneskih od uveljavitve pravice do poklicne pokojnine do izpolnitve pogojev za pridobitev starostne pokojnine v obveznem zavarovanju, kar je splošno pravilo ne glede na to, pod katerimi pogoji je pokojnina priznana. Tako se ne more več zgoditi, da bi zavarovanec prenehal prejemati poklicno pokojnino takrat, ko še ne bi izpolnil pogojev za starostno pokojnino v obveznem zavarovanju in bi bila vprašljiva njegova socialna varnost. Vendar pa je treba upoštevati tudi, da je obdobje prejemanja poklicne pokojnine v določenih primerih lahko zelo dolgo in da sredstev na osebнем računu zavarovanca ne bo dovolj, zato je določeno, da se začne v takih primerih poklicna pokojnina izplačevati šele, ko so izpolnjeni pogoji, da uživalec poklicne pokojnine po preteku prejemanja poklicne pokojnine izpolni pogoje za starostno pokojnino v obveznem pokojninskem in invalidskem zavarovanju oziroma za priznanje pokojnine v skladu z drugim odstavkom 204. člena tega zakona. Dodatno je za izplačevanje poklicne pokojnine določen pogoj, da zavarovanec-član ni vključen v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Užívalci poklicne pokojnine v primeru, ko obstaja podlaga za obvezno vključitev v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ne morejo prejemati poklicne pokojnine. Tako so užívalci poklicne pokojnine izenačeni z užívalci pokojnin v obveznem zavarovanju, upravljavcu pa so zagotovljeni podatki, na podlagi katerih lahko izplačilo pokojnine ustavi v primeru vključitve v obvezno zavarovanje. Sredstva, ki bi se v takem primeru izplačevala iz osebnega računa, se zadržijo na osebнем računu užívalca poklicne pokojnine in se lahko po poteku obdobja prejemanja poklicne pokojnine uporabijo namensko, kot je določeno z zakonom (prenos v dodatno zavarovanje ali dokup),

oziroma če so izpolnjeni pogoji, za enkratno izplačilo odkupne vrednosti.

V primeru smrti uživalca poklicne pokojnine pred potekom obdobja prejemanja poklicne pokojnine se preostanek sredstev na njegovem osebnem računu prenese v solidarnostne rezerve, razen tistega dela, ki se ni uporabil za izračun poklicne pokojnine in je predmet dedovanja.

Zakon določa dve vrsti pogojev za pridobitev pravice do poklicne pokojnine.

V prvem odstavku so določeni pogoji za pridobitev pravice do poklicne pokojnine ne glede na starost: pokojninska doba skupaj z dodano dobo znaša 42 let in šest mesecev in zahtevana je zadostnost sredstev (zadoščati morajo za izplačevanje poklicne). Za zavarovance iz tega odstavka je v drugem odstavku tega člena določeno obdobje prejemanja poklicne pokojnine, ki je enako kot znaša razlika med 40 let pokojninske dobe in dejansko dopolnjeno pokojninsko dobo brez dodane dobe iz naslova vključenosti v poklicno zavarovanje. Za zavarovanca-člana, pri katerem je obdobje prejemanja poklicne pokojnine, izračunano v skladu s tem odstavkom, enako ali manjše od nič, se pogoji za pridobitev pravice do poklicne pokojnine ugotavljajo na podlagi tretjega odstavka tega člena. Po tem obdobju prejemanja poklicne pokojnine lahko zavarovanec, ki je bil v poklicno zavarovanje vključen najmanj 17 let, ne glede na določbe 27. člena tega zakona, uveljavi pravico do pokojnine, ki se odmeri v višini starostne pokojnine, kot bi mu bila priznana na dan uveljavitve pokojnine po tem odstavku, če bi izpolnjeval pogoje za priznanje pravice do starostne pokojnine. Pokojnino iz tega odstavka izplačuje Zavod do izpolnitve pogojev iz 27. člena tega zakona, ko Zavod osebi po uradni dolžnosti prizna in odmeri starostno pokojnino.

V tretjem odstavku so določeni pogoji za pridobitev pravice do poklicne pokojnine, odvisno od starosti, ki se določi glede na težavnost delovnega mesta. Zahtevana pokojninska doba, skupaj z dodano dobo, znaša najmanj 40 let, prav tako pa se zahteva zadostnost sredstev na osebnem računu zavarovanca za izplačevanje poklicne pokojnine. Pogoj zadostnosti sredstev za te zavarovance ni novost, saj je bil po povezani razlagi obstoječega 204. člena zahtevan že do sedaj, s predlagano določbo pa je le izrecno zapisan.

Pogoji za pridobitev pravice do poklicne pokojnine veljajo za vse zavarovance-člane, ki so bili vključeni v obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje po ZPIZ-1, oziroma so vključeni v poklicno zavarovanje po tem zakonu.

Za vse zavarovance-člane, ki so delali na različnih delovnih mestih iz različnih skupin delovnega mesta oziroma z različnimi stopnjami povečanja, se pogoj starosti iz tretjega odstavka 204. člena tega zakona določi s tehtanim povprečjem starostnih mej, zaokroženim na en mesec. Pri določitvi tehtanega povprečja starostnih mej se v izračunu upoštevajo obdobja, ko zavarovanec-član ni delal na delovnih mestih, na katerih je obvezna vključitev v poklicno zavarovanje, in so všteta v njegovo skupno pokojninsko dobo. Na ta način se pri določitvi pogoja za poklicno upokožitev upošteva čas oziroma količina izpostavljenosti zavarovanca škodljivim vplivom delovnega mesta in tudi različne stopnje težavnosti in škodljivosti delovnih mest v njegovem obdobju zavarovanja. Tehtano povprečje starostnih mej mora vedno vsebovati starost 60 let oziroma starost iz četrtega oz. petega odstavka 27. člena tega zakona za obdobja, ko zavarovanec ni delal na teh delovnih mestih, za izračun pa se vzame vse obdobje pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Primerljivo pravilo izhaja tudi iz bivše ureditve štetja zavarovalne dobe s povečanjem, po katerem se je starost znižala za toliko, kolikor je znašalo povečanje zavarovalne dobe, kar je zagotovilo sorazmernost med težavnostjo delovnega mesta in upokožitveno starostjo. Metodologija izračuna se določi v pokojninskem načrtu poklicnega zavarovanja.

Poklicna pokojnina se odmeri glede na višino zbranih sredstev na osebnem računu zavarovanca-člana najmanj v višini starostne pokojnine, ki bi jo zavarovanec-član prejel v obveznem pokojninskem in invalidskem zavarovanju za 40 let pokojninske dobe, povečane za sredstva prispevka za zdravstveno zavarovanje in stroške upravljavca sklada, vendar največ v višini starostne pokojnine, odmerjene od najvišje pokojninske osnove, povečane za sredstva prispevka za zdravstveno zavarovanje in stroške upravljavca sklada, če za to zadoščajo sredstva na osebnem računu zavarovanca. Del poklicne pokojnine je tako prispevek za zdravstveno zavarovanje in stroški upravljavca sklada. Višina najnižje

poklicne pokojnine je določena višje kot po obstoječem predpisu in je primerljiva s starostno pokojnino, ki jo bo lahko po poteku uživanja poklicne pokojnine prejel zavarovanec v obveznem zavarovanju, če bo s prostovoljnim zavarovanjem, dokupom ali z obveznim zavarovanjem dopolnil 40 let pokojninske dobe. Določena pa je tudi najvišja poklicna pokojnina, ki doslej ni bila omejena navzgor. Pogoji za določitev višine sredstev na osebni račun zavarovanca, ki zadoščajo za izplačevanje poklicne pokojnine, se bodo določili v pokojninskem načrtu poklicnega zavarovanja.

Zaradi priprave na poklicno upokožitev in za namen prenehanja plačevanja prispevkov po desetem odstavku 202. člena tega zakona je tako kot v obstoječem predpisu predviden informativni izračun pogojev za poklicno upokožitev. Določeno je, da lahko zavarovanec-član oziroma zavezanec najprej 3 leta pred izpolnitvijo pogojev dopolnjene skupne pokojninske dobe oziroma pred dopolnjeno pokojninsko dobo in starostjo, preveri izpolnjevanje pogoja zadostnosti sredstev za izplačilo poklicne pokojnine. To naredi z vložitvijo vloge za informativni izračun pri upravljavcu sklada. Če zavezanec zahteva informativni izračun, mora biti o tem obveščen zavarovanec-član. Ob sami izpolnitvi pogojev in vložitvi zavarovančevega zahtevka za uveljavitev pravice do poklicne pokojnine, upravljavec ponovno preveri izpolnjevanje pogoja zadostnosti sredstev za izplačilo poklicne pokojnine.

Zakon na novo natančneje opredeljuje postopek uveljavitve pravice do poklicne pokojnine, ki se začne z vložitvijo zahtevka zavarovanca-člana pri upravljavcu sklada. Na podlagi njegovega zahtevka upravljavec sklada zavarovancu-članu posreduje informacijo o izpolnjevanju pogojev za poklicno upokožitev. Sestavni del te informacije je tudi izjava zavarovanca-člana o uveljavitvi pravice do poklicne pokojnine. Podrobnejši postopek in vsebino teh dokumentov določa pokojninski načrt. Ob uveljavitvi pravice upravljavec sklada izda potrdilo o pridobitvi pravice do poklicne pokojnine, v katerem določi obdobje prejemanja poklicne pokojnine in višino mesečne poklicne pokojnine. V primeru, da zavarovanec-član izpolnjuje pogoje za uveljavitev pravice do poklicne pokojnine, se lahko odloči, ali bo uveljavil pravico do uživanja poklicne pokojnine ali bo njen začetek odložil. Glede na dejstvo, da je zavarovanje utemeljeno na sistemu vnaprej določenih prispevkov, pomeni odlog višjo mesečno poklicno pokojnino ob uveljavitvi pravice do poklicne pokojnine.

V tem členu je določena prepoved zastave in neprenosljivost pravic. Zavarovanec poklicnega zavarovanja ne sme zastaviti pravic iz naslova sredstev Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja, vpisanih na njegovem osebni račun. Pravice iz poklicnega zavarovanja so neprenosljive, razen v primerih, določenih s tem zakonom (npr. dedičem pripada izplačilo odkupne vrednosti enot premoženja v primeru smrti zavarovanca pred uveljavitvijo pravic iz tega zavarovanja).

K 21. členu

S tem členom je uveden pojem namenske uporabe sredstev, ki so na osebni račun zavarovanca-člana oziroma uživalca poklicne pokojnine. Sredstva so namensko uporabljena, ko je zavarovanec-član uveljavil pravico do poklicne pokojnine ali so se sredstva uporabila za dokup pokojninske dobe v obveznem zavarovanju na podlagi dodane dobe oziroma so se sredstva prenesla v prostovoljno dodatno zavarovanje z namenom pridobitve dodatne starostne pokojnine. V primeru namenske rabe sredstev je prenos teh sredstev brezplačen, kar pomeni, da upravljavec ne uveljavi izstopne provizije.

K 22. členu

Zavarovanec-član, ki izpolni pogoje za pridobitev pravice do poklicne pokojnine, se lahko sam odloči ali bo to pravico uveljavil ali ne.

Če zavarovanec-član ne uveljavi pravice do poklicne pokojnine, izpolnil pa je pogoje za starostno, predčasno ali invalidsko pokojnino oziroma uveljavil vdovsko pokojnino, ima ob upokožitvi pravico do enkratnega izplačila sredstev, zbranih na njegovem osebni račun iz naslova prispevkov za poklicno zavarovanje, ob pogoju, da sredstva na njegovem računu, ob vložitvi popolnega zahtevka, ne presegajo zneska 5.000 eurov. Enkratno izplačilo sredstev se ne šteje za namensko uporabo, zato je dovoljeno le v primerih, ko so zaradi višine sredstev zmanjšane možnosti za namensko uporabo le-teh. Če se zavarovanec odloči za namensko uporabo sredstev ne glede na višino, se ta njegova sredstva lahko uporabijo za dokup pokojninske dobe v obveznem zavarovanju na podlagi dodane

dobe oziroma se lahko sredstva prenesejo v prostovoljno dodatno zavarovanje, kjer pridobi pravice iz prostovoljnega dodatnega zavarovanja. Zavarovanec-član, ki pa je uveljavil pravico do poklicne pokojnine in so mu po poteku te pravice ostala sredstva na osebni računu, lahko prav tako uveljavi pravico do prenosa oziroma izplačila odkupne vrednosti enot premoženja na osebni računu. Takšna izplačila nimajo vpliva na dodano dobo v obveznem zavarovanju.

Pravico do izplačila odkupne vrednosti enot premoženja, vpisanih na osebni računu zavarovanca-člana, v primeru smrti zavarovanca-člana, imajo tudi njegovi dediči oziroma upravičenci, ne glede na višino sredstev na osebni računu umrlega zavarovanca-člana.

V primeru smrti uživalca poklicne pokojnine se dedičem ali upravičencem za primer smrti izplača tisti del odkupne vrednosti enot premoženja na osebni računu umrlega uživalca poklicne pokojnine, ki se ni uporabil za izračun poklicne pokojnine. Del, ki je bil po izračunih poklicne pokojnine namenjen za izplačevanje te pokojnine, se namreč prenese v solidarnostne rezerve.

Za zavarovance-člane, ki so bili poklicni vojaki, je določena posebna pravica do enkratnega izplačila zbranih sredstev ali do prenosa zbranih sredstev v dodatno zavarovanje. Do te pravice so upravičeni poklicni vojaki, ki jim je odpovedana pogodba o zaposlitvi na obrambnem področju zaradi starostne omejitve opravljanja vojaške službe, če se odpovejo pravici do poklicne pokojnine in ostalim pravicam iz poklicnega zavarovanja.

Ker gre za obliko dodatnega pokojninskega zavarovanja, kjer je predpisana obvezna vključitev, država, poleg upravljavca sklada, ki je glavni porok, jamči za minimalni zajamčeni donos, določen v pokojninskem načrtu na vplačane prispevke.

Pokojninski načrt poklicnega zavarovanja se zaradi specifičnosti te oblike zavarovanja v določenih vsebinah razlikuje od pokojninskega načrta dodatnega zavarovanja, zato je tudi posebej predpisana vsebina pokojninskega načrta za to obliko zavarovanja. Pokojninski načrt poklicnega zavarovanja mora vsebovati postopek sklenitve poklicnega zavarovanja; stopnjo prispevkov za poklicno zavarovanje; način plačila prispevkov za poklicno zavarovanje; višino nerazporejenih solidarnostnih rezerv: zajamčeni donos na vplačane prispevke v obdobjih, ko se ne oblikujejo nerazporejene solidarnostne rezerve; minimalni zajamčeni donos v obdobjih, ko se oblikujejo nerazporejene solidarnostne rezerve; stroške, ki se povrnejo upravljavcu; stroške v breme sredstev SODPZ; določbe o prenosu oziroma izplačilu v enkratnem znesku odkupne vrednosti; pogoje za pridobitev in izplačilo poklicne pokojnine; pogoje ter način izračunavanja in izplačevanja poklicnih pokojnin; sofinanciranje poklicnih pokojnin iz solidarnostnih rezerv; določbe o prenehanju članstva, mirovanju in zadržanju pravic in postopek obveščanja članov.

Za odobritev pokojninskega načrta poklicnega zavarovanja in odobritev njegovih sprememb je pristojen minister, pristojen za delo. V postopku odobritve pokojninskega načrta mora minister, pristojen za delo, pridobiti mnenje predstavnikov delodajalcev in zavarovancev, imenovanih na predlog reprezentativnih predstavnikov sindikatov in delodajalcev v Ekonomsko socialnem svetu ter mnenje odbora Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja. V tem členu je za postopek odobritve pokojninskega načrta poklicnega zavarovanja določena smiselna uporaba določenih določb za odobritev pokojninskih načrtov dodatnega pokojninskega zavarovanja. Določbe pokojninskega načrta in njegove spremembe pa začnejo veljati, ko jih odobri minister, pristojen za delo, upravljavec pa jih je dolžan uporabljati po poteku 30 dni od vročitve odločbe o odobritvi pokojninskega načrta oziroma njegovih sprememb upravljavcu sklada. Upravljavec je dolžan v roku 8 dni od vročitve odločbe o odobritvi pokojninskega načrta na svoji spletni strani objaviti spremenjen pokojninski načrt in obvestilo o datumu pričetka uporabe.

V tem členu je določeno, da poklicno zavarovanje izvaja Sklad obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja, ki ga upravlja Kapitalska družba pokojninskega in invalidskega zavarovanja, d.d.. Sklad obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja je poseben vzajemni pokojninski sklad, ki je namenjen tako vplačevanju prispevkov kot tudi izplačilu pravic upravičencem iz poklicnega zavarovanja. Sklad obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja ni pravna oseba in je v lasti zavarovancev-članov, ki so na podlagi vplačanih prispevkov poklicnega zavarovanja in izplačil

obveznosti do uživalcev pravic iz poklicnega zavarovanja, lastniki sorazmernega dela premoženja sklada. Sklad obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja predstavlja premoženje iz naslova vplačil prispevkov poklicnega zavarovanja, ustvarjenega donosa z upravljanjem s temi sredstvi in je namenjeno izplačilu obveznosti do uživalcev pravic iz poklicnega zavarovanja. Določeno je še, da je premoženje Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja razdeljeno na enake enote premoženja, tako kot pri drugih vzajemnih pokojninskih skladih. V tem členu je določen način izplačevanja poklicnih pokojnin. Iz Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja se izplačujejo poklicne pokojnine, tako da se ob vsakem izplačilu poklicne pokojnine izvede izplačilo delne odkupne vrednosti v višini mesečnega zneska poklicne pokojnine. Delna odkupna vrednost iz prejšnjega stavka se izračuna glede na vrednost enot premoženja Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja, ki velja po stanju na obračunski dan obdobja iz 209.b člena tega zakona, za katerega se izplača poklicna pokojnina.

Zaradi varstva osebnih podatkov zakon natančno predpisuje upravljavcu Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja, da mora upravljati evidenco zavarovancev-članov; evidenco zavezancev za plačilo prispevkov; evidenco o obračunanih in plačanih prispevkih za poklicno zavarovanje; evidenco uživalcev poklicnih pokojnin in evidenco izplačanih poklicnih pokojnin. Določen je tudi način zbiranja podatkov in rok hrambe.

Vrste evidenc in obseg podatkov, ki jih upravlja upravljavec, so predpisane tako, da lahko upravljavec učinkovito izvaja zbiranje sredstev v času poklicnega zavarovanja, nadzor nad plačevanjem prispevkov s pomočjo podatkov Finančne uprave RS (FURS) ter priznavanje in izplačevanje pravic iz tega zavarovanja.

Upravljavec Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja zavarovancu na podlagi prijave zavezanca izda potrdilo o vključitvi v poklicno zavarovanje.

Določeno je, katere podatke in od koga lahko pridobiva upravljavec Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja. Z zakonom je upravljavcu sklada dano pooblastilo, da lahko za potrebe izvajanja poklicnega zavarovanja pridobiva podatke iz Centralnega registra prebivalstva.

Za Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije in Kapitalsko družbo pokojninskega in invalidskega zavarovanja, d.d. je določeno, da lahko zbirata in izmenjujeta osebne podatke o zavarovancih za namen ugotovitve izpolnitve pogojev za pridobitev pravice do poklicne pokojnine, določitve njene višine in njeno izplačevanje ter za namen informativnih izračunov iz 204. člena tega zakona.

Določeno je tudi, da lahko upravljavec evidence, ki jih vodi po tem zakonu, poveže z evidencami Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije in Finančne uprave Republike Slovenije.

K 23. členu

Upravljavec sklada, Kapitalska družba pokojninskega in invalidskega zavarovanja, d.d., vodi osebne račune zavarovancev-članov, ki vsebujejo podatke o posameznih vplačilih in izplačilih, skupni vrednosti privarčevanih sredstev ter podatek o zajamčeni vrednosti sredstev zavarovanca-člana. Zakon ne predvideva več izključnega prenosa celotne odkupne vrednosti sredstev z osebnega računa zavarovanca v kritni sklad ali izplačila ob uveljavitvi kakršne koli pravice, temveč se v skladu s šestim odstavkom 209. člena tega zakona poklicno pokojnino izplačuje tako, da se ob vsakem izplačilu poklicne pokojnine izvede izplačilo delne odkupne vrednosti v višini mesečnega zneska poklicne pokojnine. Na enak način se izvede tudi plačilo prispevkov za dokup pokojninske dobe, če ga uveljavlja uživalec poklicne pokojnine in sredstva na računu zadoščajo tudi za ta namen. Glede na to, da gre za enake osebne račune kot pri zavarovancih dodatnega zavarovanja, s posebnostjo, da se v okviru Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja izplačujejo tudi pravice, je za osebne račune zavarovancev-članov predvidena smiselna uporaba podzakonskega akta Agencije za trg vrednostnih papirjev, ki v skladu z določbo tretjega odstavka 243. člena tega zakona podrobneje ureja način vodenja in obvezno vsebino registra osebnih računov članov pokojninskega sklada (Sklep o

registru osebnih računov, potrdilo o stanju na osebnem računu in potrdilo o vplačilih, ki jih je financiral delodajalec (Uradni list RS, št. 79/13)).

Glede na posebnosti Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja v primerjavi z vzajemnimi pokojninskimi skladi je za Sklad obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja v tem členu določen izračun čiste vrednosti sredstev in vrednost enote premoženja vzajemnega pokojninskega sklada.

Tako je določeno, da se čista vrednost sredstev Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja izračuna tako, da se od vrednosti sredstev Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja odštejejo obveznosti Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja ter nerazporejene in razporejene solidarnostne rezerve. Vrednost enote premoženja Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja je enaka čisti vrednosti sredstev Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja, deljeni s številom enot premoženja Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja v obtoku. Določena je formula za izračun vrednosti enote premoženja Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja po stanju na obračunski dan. Definirano je obračunsko obdobje za izračun čiste vrednosti sredstev in vrednosti enote premoženja Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja. Prav tako je določena smiselna uporaba podzakonskega akta Agencije za trg vrednostnih papirjev iz petega odstavka 308. člena tega zakona.

Za Sklad obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja je posebej določen izračun vrednosti sredstev zavarovanca-člana in zajamčena vrednost sredstev zavarovanca-člana. Vrednost sredstev zavarovanca-člana Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja je enaka zmnožku vrednosti enote premoženja in števila enot premoženja na osebnem računu zavarovanca-člana Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja, po stanju na obračunski dan. Zajamčena vrednost sredstev zavarovanca-člana je enaka vsoti njegovih čistih vplačil, povečanih za zajamčeno donosnost iz drugega odstavka 312. člena tega zakona, in izplačil, od obračunskega dneva posameznega čistega vplačila ali izplačila do dneva, na katerega se izračunava zajamčena vrednost sredstev člana.

K 24. členu

Upravljavca Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja je Kapitalska družba pokojninskega in invalidskega zavarovanja, d.d.. Storitve upravljanja sklada obsegajo zbiranje premij poklicnega zavarovanja in vodenje osebnih računov zavarovancev-članov, upravljanje s premoženjem Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja, administrativne storitve, izplačevanje odkupnih vrednosti enot premoženja, izplačevanje poklicnih pokojnin in oblikovanje solidarnostnih rezerv. Prav tako je ena izmed nalog upravljavca nadzor nad pravilnostjo obračuna in plačili prispevkov za poklicno zavarovanje.

Tako kot pokojninski skladi prostovoljnega dodatnega zavarovanja ima tudi Sklad obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja odbor Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja. Z zakonom je določeno, da je odbor sklada strokovni organ, ki je sestavljen iz 12 članov, od tega pet predstavnikov zavarovancev, treh predstavnikov delodajalcev, ki financirajo pokojninski načrt in štirih predstavnikov Vlade Republike Slovenije. Določene so tudi naloge odbora sklada (spremljanje poslovanja pokojninskega sklada, nadzor dela upravljavca sklada, naloge iz 294. člena tega zakona, dajanje predlogov in oblikovanje mnenj k spremembam pokojninskega načrta Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja). Za odbor Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja se smiselno uporabljajo določbe tega zakona, ki veljajo za odbore pokojninskih skladov dodatnega zavarovanja.

Zakon določa obveznost delodajalcev, da upravljavca Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja vsakokratno obveščajo o spremembah zaposlitev na delovnih mestih, kjer velja obveznost vključitve v poklicno zavarovanje. V primeru, ko delodajalec upravljavca ne obvesti pravočasno o novi zaposlitvi, je slednji dolžan poravnati zaostale prispevke skupaj za zamudnimi obrestmi. Z zakonom so določeni roki in načini obveščanja zavarovancev-članov s strani upravljavca sklada, ki jim mora izdati potrdilo o stanju na osebnem računu zavarovanca in podatke o vseh vplačilih v pokojninski sklad in izplačilih iz pokojninskega sklada v preteklem letu. Prav tako so določeni roki in načini obveščanja delodajalcev, katerim je upravljavca dolžan predložiti potrdilo o obračunu vseh

vplačil v tem letu, ki jih je financiral delodajalec. Upravljavec mora zavarovance-člane in zavezance obvestiti o vsebini revidiranega letnega poročila oziroma povzetka letnega poročila za preteklo poslovno leto.

Glede na dejstvo, da je Sklad obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja vzajemni pokojninski sklad, se za poslovanje Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja in za oblikovanje odbora sklada uporabljajo določbe dvanajstega dela tega zakona, ki so našteje in se nanašajo na poslovanje vzajemnega pokojninskega sklada.

Za upravljanje Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja je upravljavec upravičen do povračila vstopnih in izstopnih stroškov ter do letne provizije v višini, določeni v pokojninskem načrtu pokojninskega sklada. Gre za enake omejitve, kot so že določene v veljavnem zakonu.

Vstopni in izstopni stroški se obračunajo v odstotku od zneska vplačila, vendar vstopni stroški ne smejo znašati več kot 2,5 %, medtem ko izstopni stroški ne smejo znašati več kot 0,5 %. Letna provizija za upravljanje pokojninskega sklada, ki se določi v odstotku od povprečne letne čiste vrednosti sredstev pokojninskega sklada ne sme znašati več kot 1 %. Določeno je še, da se pri določitvi višine upravljske provizije upošteva višina čiste vrednosti sredstev.

K 25. členu

Namen solidarnostnih rezerv je, da se zavarovancem-članom, ki ne izpolnjujejo pogoja zadostnosti sredstev za izplačevanje poklicnih pokojnin, zagotovijo sredstva za izplačevanje poklicnih pokojnin. Določeno je, da so sredstva, nabrana v solidarnostnih rezervah, v skupni lasti zavarovancev-članov. Solidarnostne rezerve so sestavljene iz dveh delov, in sicer iz nerazporejenih solidarnostnih rezerv in razporejenih solidarnostnih rezerv. Nerazporejene solidarnostne rezerve so namenjene zagotavljanju sredstev za izplačevanje poklicnih pokojnin zavarovancem-članom, ki se bodo poklicno upokojili v prihodnosti. Razporejene solidarnostne rezerve pa so namenjene zagotavljanju sredstev za izplačevanje poklicnih pokojnin zavarovancem-članom, ki so se že poklicno upokojili in izpolnjujejo pogoje za sofinanciranje poklicne pokojnine iz solidarnostnih rezerv.

Nadalje je določeno, da se nerazporejene solidarnostne rezerve (rezerve namenjene za poklicne pokojnine zavarovancev-članov v prihodnosti) oblikujejo, dokler z zadnjim zneskom ne dosežejo ali presežejo deleža čiste vrednosti sredstev Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja, ki je določen s pokojninskim načrtom. Določena je maksimalna višina nerazporejenih solidarnostnih rezerv, ki se lahko določi v pokojninskem načrtu, in sicer lahko znaša največ 1,8 % čiste vrednosti sredstev Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja. Določeno je, da mora upravljavec v vsakem obračunskem obdobju, v katerem se oblikujejo nerazporejene solidarnostne rezerve, izračunati znesek, ki predstavlja razliko med zajamčeno vrednostjo sredstev zavarovancev-članov, izračunano z upoštevanjem zajamčene donosnosti, za katero jamči upravljavec v obdobjih, ko se nerazporejene solidarnostne rezerve ne oblikujejo in zajamčeno vrednostjo sredstev zavarovancev-članov, izračunano z upoštevanjem minimalne zajamčene donosnosti. Osnova za izračun je skupni znesek zajamčenih vrednosti sredstev vseh zavarovancev-članov na obračunski dan predhodnega obračunskega obdobja. Za izračunani znesek se v tem obračunskem obdobju oblikujejo nerazporejene solidarnostne rezerve iz prenesenega čistega poslovnega izida. Vir sredstev za oblikovanje nerazporejenih solidarnostnih rezerv so tudi sredstva, ki v primeru smrti uživalca poklicne pokojnine ostanejo na njegovem osebem računu, razen dela, ki se ni uporabil za izračun poklicne pokojnine in je predmet dedovanja in 10 % vrednosti od zneska enkratnega izplačila odkupne vrednosti enot premoženja na osebem računu.

Določeno je še, da ko nerazporejene solidarnostne rezerve dosežejo delež čiste vrednosti sredstev Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja, določen v pokojninskem načrtu, upravljavec preneha z njihovim oblikovanjem in jih ponovno začne oblikovati v naslednjem obračunskem obdobju, ki sledi obračunskemu obdobju, v katerem nerazporejene solidarnostne rezerve ne dosegajo več deleža čiste vrednosti sredstev Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja iz prvega odstavka.

Za razporejene solidarnostne rezerve je določeno, da se oblikujejo v višini zneskov, ki so potrebni za sofinanciranje poklicnih pokojnin zavarovancem-članom, ki so že uveljavili pravico do poklicne pokojnine (primanjkljaj) in so upravičeni do sofinanciranja iz solidarnostnih rezerv. Tehnično se razporejene solidarnostne rezerve oblikujejo tako, da upravljavec odvede zneske iz nerazporejenih

solidarnostnih rezerv v višini primanjkljaja za posameznega zavarovanca-člana v razporejene solidarnostne rezerve v istem obračunskem obdobju, kot se temu zavarovancu-članu začne izplačevati poklicna pokojnina.

V tem členu je določeno, da se lahko nerazporejene solidarnostne rezerve uporabijo samo za oblikovanje razporejenih solidarnostnih rezerv. Razporejene solidarnostne rezerve pa se lahko uporabijo samo za namen sofinanciranja poklicnih pokojnin zavarovancem-članom, ki so že uveljavili pravico do poklicne pokojnine in so upravičeni do sofinanciranja iz solidarnostnih rezerv. Razporejene solidarnostne rezerve za posameznega zavarovanca se začnejo uporabljati šele potem, ko so za namen izplačevanja poklicne pokojnine porabljena vsa sredstva na njegovem osebnem računu. Poklicna pokojnina se v tem primeru zavarovancu-članu izplačuje neposredno iz razporejenih solidarnostnih rezerv. Za primer, ko po zaključku obdobja prejemanja poklicne pokojnine za posameznega zavarovanca ostane med razporejenimi solidarnostnimi rezervami presežek sredstev, je določeno, da se ta presežek sprost tako, da se odvede nazaj v nerazporejene solidarnostne rezerve.

Upravičenci do sofinanciranja poklicne pokojnine iz sredstev solidarnostnih rezerv so zavarovanci-člani, ki izpolnjujejo vse pogoje za pridobitev pravice do poklicne pokojnine iz prvega oziroma tretjega odstavka 204. člena tega zakona, razen pogoja zadostnosti sredstev in so bili vključeni v poklicno zavarovanje po tem zakonu oziroma v obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje po ZPIZ-1 najmanj 17 let. Tem upravičencem se izplačuje najnižja poklicna pokojnina (v višini njihove starostne pokojnine, ki bi jo prejeli za 40 let pokojninske dobe, povečana za sredstva prispevka za zdravstveno zavarovanje in stroške upravljavca sklada). Do sofinanciranja iz solidarnostnih rezerv so zavarovanci-člani upravičeni le do višine posameznikove najnižje poklicne pokojnine in če sredstva nerazporejenih solidarnostnih rezerv zadostujejo za pokritje obveznosti.

Določeno je še, da do sofinanciranja iz solidarnostnih rezerv niso upravičeni zavarovanci-člani, ki so na podlagi posameznih zakonov upravičeni do višjih pravic iz naslova poklicnega zavarovanja, ki niso v skladu s tem zakonom (npr. Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11 in 111/13), Zakon o postopnem zapiranju Rudnika Trbovlje–Hrastnik in razvojnem prestrukturiranju regije (Uradni list RS, št. 26/05 – uradno prečiščeno besedilo, 43/10, 49/10 – popr., 40/12 – ZUJF, 25/14 in 46/14)).

K 26. členu

Besedilo 277. ZPIZ-2 (prepovedani posli z določenimi osebami) je bilo ob pripravi zakona usklajeno s 170. členom takrat veljavnega ZISDU-2, saj se urejajo iste vsebine. Glede na to, da je bila z ZISDU-3 uveljavljena nova ureditev prepovedanih poslov upravljavcev premoženja, je potrebno spremeniti to ureditev tudi v ZPIZ-2. Tako se glede na določbe veljavnega ZISDU-3 za prepovedane posle štejejo le tisti posli, ko upravljavec pokojninskega sklada za svoj račun ali za račun drugega pokojninskega sklada, ki ga upravlja, sklepa pravne posle, katerega predmet bi bile naložbe pokojninskega sklada, ki ga upravlja. Besedilo 278. ZPIZ-2 (posli z osebami, povezanimi z upravljavcem in posli s skrbnikom) je bilo ob pripravi zakona usklajeno s 171. členom takrat veljavnega ZISDU-2, saj se urejajo iste vsebine. Glede na to, da je bila z ZISDU-3 uveljavljena nova ureditev v zvezi s posli z osebami, povezanimi z upravljavcem in posli s skrbnikom, je potrebno spremeniti to ureditev tudi v ZPIZ-2. Tako se glede na določbe veljavnega ZISDU-3 določajo posli, ki jih upravljavec pokojninskega sklada lahko sklepa z osebami povezanimi z upravljavcem in posle, ki jih lahko sklepa s skrbnikom.

K 27. členu

Obračunski dan je s predlogom že definiran v prvem odstavku 209.b člena tega zakona kot zadnji delovni dan obračunskega obdobja. Tako se v tem členu uporablja samo termin obračunski dan.

K 28. členu

S tem členom je natančneje določen nadzor nad izvrševanjem obveznosti vključitve v poklicno zavarovanje. Pristojni nadzorni organ za nadzor nad izvrševanjem obveznosti iz drugega odstavka 200. člena tega zakona je Inšpektorat RS za delo. V primeru ugotovljenih kršitev inšpektor izda odločbo, s katero zavezanca iz prvega odstavka 200. člena tega zakona odredi sklenitev poklicnega zavarovanja za zavarovanca od dneva nastopa dela na delovnem mestu, za katerega je obvezno poklicno zavarovanje. V tem členu je določeno še, da v primeru dvoma, ali gre za delovno mesto, za katero je obvezno poklicno zavarovanje, poda inšpektorat komisiji iz prvega odstavka 201.a člena tega

zakona predlog za začetek postopka. Če se v postopku pri komisiji iz prvega odstavka 201.a člena tega zakona ugotovi, da pri zavezanca obstajajo delovna mesta, za katere je obvezno poklicno zavarovanje, stroški postopka pri komisiji iz prvega odstavka 201.a člena tega zakona bremenijo zavezanca.

K 29. členu

V tem členu so določene globe za prekršek zavezancev v poklicnem pokojninskem zavarovanju ali dodatnem zavarovanju, če zavarovanca ni vključil v poklicno zavarovanje.

K 30. členu

Glede na spremembe 277. in 278. člena ZPIZ-2 je potrebno uskladiti tudi sedmo alinejo prvega odstavka 381. člena tega zakona, ki določa hujše kršitve upravljavca sklada.

K 31. členu

Glede na spremembe 277. in 278. člena ZPIZ-2 je potrebno uskladiti tudi osmo alinejo ter črtati deveto alinejo prvega odstavka 383. člena tega zakona, ki določa hujše kršitve skrbnika.

K 32. členu

V tem členu je določen prekrškovni organ, ki odloča o prekrških in izreka globe po tem zakonu. Prekrškovni organi so: Agencija za trg vrednostnih papirjev, Agencija za zavarovalni nadzor, Inšpektorat RS za delo, Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije in upravljavec Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja.

K 33. členu

V novem 39.a členu je omogočeno uveljavljanje izplačila 20% starostne pokojnine tudi zavarovancem, ki so izpolnili pogoje po določbah ZPIZ-1 in ostanejo v zavarovanju ali so že uveljavili pokojnino in se ponovno zavarujejo po prvem odstavku 116. člena tega zakona s polnim delovnim oz. zavarovalnim časom. Za te zavarovance mora biti ohranjeno varstvo pridobljenih in pričakovanih pravic, kar pomeni, da lahko po prenehanju izplačevanja 20 % pokojnine, uveljavijo pravico po določbah ZPIZ-1.

K 34. členu

S spremembo tega člena se spreminja določba o postopnem spreminjanju pogojev za uveljavitev pravice do starostne pokojnine na podlagi Zakona o policiji (Uradni list RS, št. 66/09 – uradno prečiščeno besedilo, 22/10, 26/11 – odl. US, 58/11 – ZDT-1, 40/12 – ZUJF, 96/12 – ZPIZ-2, 15/13 – ZNPPol in 15/13 – ZODPol) in Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij (Uradni list RS, št. 10/06 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 40/09, 9/11 – ZP-1G, 96/12 – ZPIZ-2, 109/12 in 54/15). Tako je v prvem odstavku določeno še bolj postopno dvigovanje pogoja starosti in pokojninske dobe, ki se dvigujeta za 3 mesece na leto do dopolnitve 60 let starosti in 40 let pokojninske dobe. Z drugim odstavkom pa je določeno najnižje možno znižanje pogoja starosti zaradi pridobljene zavarovalne dobe, ki se šteje s povečanjem. Tako je za leto 2016 določena najnižja starost 51 let, ki se letno postopoma dviguje za 3 mesecev do starosti 54 let v letu 2029, ki velja od takrat naprej.

K 35. členu

Predlog spremembe je nomotehnične narave in usklajuje besedilo ZPIZ-2 z besedilom Zakona o finančni upravi, na podlagi katerega je prenehala obstajati Davčna uprava Republike Slovenije, saj je postala del Finančne uprave Republike Slovenije.

K 36. členu

S spremembami tega člena se spreminjajo posamezne prehodne določbe poklicnega zavarovanja

veljavnega ZPIZ-2, ki so že uresničene oziroma niso več potrebne. Tako prenehajo veljati drugi, tretji, peti do osmi odstavek in deseti odstavek veljavnega 413. člena ZPIZ-2.

Določba devetega odstavka 413. člena ZPIZ-2 je bila pomanjkljiva, saj je uživalec poklicne pokojnine izpolnjeval pogoje za obvezno zdravstveno zavarovanje iz naslova prejemanja poklicne pokojnine le v primeru, če že ni bil obvezno zdravstveno zavarovan iz drugega naslova. V primeru, da si je oseba že pred pridobitvijo pravice do poklicne pokojnine uredila obvezno zdravstveno zavarovanje na neprednostni podlagi za obvezno zdravstveno zavarovanje (npr. na podlagi 20. točke prvega odstavka 15. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 63/13 – ZIUPTDSV, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C in 111/13 – ZMEPIZ-1; v nadaljevanju: ZZVZZ) ali kot družinski član zakonec po 21. členu ZZVZZ), obveznost zavarovanja iz naslova prejemanja poklicne pokojnine ni nastopila zaradi izrecne določbe devetega odstavka 413. člena ZPIZ-2. Takšen način je pripeljal do neenake obravnave upokojencev v sistemu obveznega zdravstvenega zavarovanja, ki je v nasprotju z načelom vzajemnosti in solidarnosti, na katerem temelji sistem obveznega zdravstvenega zavarovanja. Namen predlagane spremembe določbe devetega odstavka 413. člena ZPIZ-2 je določiti enako ureditev obveznega zdravstvenega zavarovanja za vse uživalce pokojnine, in sicer po pravilu, ki velja za uživalce starostne, družinske, vdovske in invalidske pokojnine po ZPIZ-2, in je urejena v 10. točki prvega odstavka 15. člena ZZVZZ. Zato se predlaga, da se uživalci poklicne pokojnine obvezno zdravstveno zavarujejo po 10. točki prvega odstavka 15. člena ZZVZZ. Uživalci poklicne pokojnine imajo enake pravice v obveznem zdravstvenem zavarovanju kot uživalci starostne, družinske, vdovske in invalidske pokojnine, in sicer pravico do plačila zdravstvenih storitev in pravico do povračila potnih stroškov zaradi uveljavljanja zdravstvenih storitev. Osnovo za plačilo prispevkov predstavlja poklicna pokojnina, stopnja prispevka pa znaša 5.96 %. Zaradi posebnosti instituta poklicne pokojnine, izplačevalec poklicne pokojnine (KAD) ni zavezanec za plačilo prispevka, temveč je zavezanec uživalec poklicne pokojnine sam. KAD v imenu in za račun uživalca poklicne pokojnine obračuna in izplača poklicno pokojnino. V devetem odstavku 413. člena ZPIZ-2 je tako določena izjema od določbe, ki ureja zavezanca za plačilo prispevka v drugi alineji 2. točke 48. člena ZZVZZ in 2. točki 11. člena Zakona o prispevkih za socialno varnost (Uradni list RS, št. 5/96, 18/96 – ZDavP, 34/96, 87/97 – ZDavP-A, 3/98, 7/98 – odl. US, 106/99 – ZPIZ-1, 81/00 – ZPSV-C, 97/01 – ZSDP, 97/01, 40/12 – ZUJF, 96/12 – ZPIZ-2, 91/13 – ZZVZZ-M, 99/13 – ZSVarPre-C in 26/14 – ZSDP-1). Predlagana sprememba določbe tudi ureja posredovanje podatkov o uživalcih poklicne pokojnine. Za namen urejanja obveznega zdravstvenega zavarovanja je ZZVS upravičen do podatkov o osebah, ki so pridobili pravico do poklicne pokojnine, s čimer bo ZZVS preverjal ali so si uživalci poklicne pokojnine pravilno uredili obvezno zdravstveno zavarovanje. V predlagani prehodni določbi je določeno, da se uživalci poklicne pokojnine, ki na dan uveljavitve te spremembe ZPIZ-2 niso obvezno zdravstveno zavarovani kot prejemniki poklicne pokojnine, iz tega naslova obvezno zdravstveno zavarujejo s prvim dnevom naslednjega meseca po uveljavitvi spremembe ZPIZ-2. S tem bo odpravljena neenakost med tistimi uživalci poklicne pokojnine, ki so po trenutno veljavni določbi obvezno zdravstveno zavarovani iz neprednostne podlage za obvezno zdravstveno zavarovanje (20. točka prvega odstavka 15. člena ZZVZZ ali kot družinski član po 21. členu ZZVZZ).

S predlogom se spreminjajo pogoji za prenehanje delovnega razmerja na obrambnem področju po enajstem odstavku 92. člena ZObr. Ti se sedaj vežejo na izpolnitev pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine za moške na podlagi četrtega, v prehodnem obdobju pa na podlagi petega odstavka 27. člena tega zakona, v povezavi s prvim in drugim odstavkom 398. člena tega zakona

K 37. členu

S predlogom zakona je omogočeno ohranjanje hkratnega statusa samostojnega podjetnika in upokojenca tistim samostojnim podjetnikom, ki imajo v skladu s četrnim odstavkom 406. člena ZPIZ-2 in z ZMEPIZ-1A možnost dvojnega statusa. Ohranjanje samostojne dejavnosti in statusa upokojenca pa je tudi za te samostojne podjetnike vezano na vključitev v zavarovanje za najmanj dve uri dnevno oziroma 10 ur tedensko.

Osebam, ki se v roku iz prejšnjega odstavka ne vključijo v obvezno pokojninsko in invalidsko

zavarovanje v skladu s prvim ali tretjim odstavkom 116. člena zakona, zavod ugotovi lastnost zavarovanca od uveljavitve tega zakona dalje.

Za osebe, ki sicer po veljavni zakonodaji ohranjajo samostojni status in niso vključene v zavarovanje, vendar pa tudi ne izpolnjujejo pogojev iz četrtega odstavka 406. člena ZPIZ-2, je predpisana dolžnost vključitve v zavarovanje na podlagi 15. in 16. člena ZPIZ-2, in sicer se morajo vključiti v zavarovanje z dnem uveljavitve tega zakona. Svoj status morajo uskladiti v roku 3 mesecev po uveljavitvi ZPIZ-2B. Če se te osebe v roku ne vključijo v zavarovanje, Zavod v skladu s tretjim odstavkom tega člena Zavod ugotovi status zavarovanca po uradni dolžnosti, in sicer 1.4.2016.

V četrtem odstavku se ureja zavarovance, ki se jim ob uveljavitvi tega zakona izplačuje 20 % predčasne ali starostne pokojnine po tretjem odstavku 38. člena zakona, veljavnem do uveljavitve tega zakona. Te osebe razpolagajo z dokončnimi odločbami, s katerimi jim je bilo priznano izplačevanje 20% pokojnine do 65. leta starosti. Zato se na podlagi te določbe zakona navedenim osebam izplačuje del pokojnine ne glede na polni delovni ali zavarovalni čas do dopolnitve 65 let starosti, po dopolnitvi 65 let starosti pa ob pogoju zavarovanja za polni delovni ali zavarovalni čas. V tem odstavku je torej urejeno prehodno obdobje za zavarovance, ki v skladu z veljavno zakonodajo prejema del predčasne ali starostne pokojnine, kljub temu, da niso vključeni v zavarovanje za poln delovni oziroma zavarovalni čas, kar v skladu s spremembo zakona ne bo več mogoče. Te osebe lahko do izteka veljavne odločbe še naprej prejema del, po poteku časa, za katerega je izplačevanje določeno, pa bodo lahko prejemale del pokojnine, če se bodo vključile v zavarovanje za polni delovni oziroma zavarovalni čas in podale novo vlogo za izplačevanje.

Peti odstavek določa, da lahko zavarovanci, ki se jim je del pokojnine prenehal izplačevati, ker so dopolnili 65 let starosti, zaprosijo za nadaljnje izplačevanje že uveljavljenega dela pokojnine, ki se jim bo izplačeval od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi zahteve, pod pogojem, da so v obvezno zavarovanje vključeni za polni delovni oziroma zavarovalni čas.

S tem zakonom se dopolnjuje določba veljavnega 154. člena ZPIZ-2 na način, da so prejemniki dohodka, če izplačevalec dohodka ni plačnik davka, sami zavezanci za plačilo prispevka po 20. členu ZPIZ-2. V prehodni določbi šestega in sedmega odstavka 48. člena se do ustrezne spremembe Zakona o davčnem postopku (ZDavP-2) zagotavlja pravna podlaga za plačilo prispevkov v primerih, ko zavarovanec iz druge alineje prvega odstavka 20. člena ZPIZ-2 prejme plačilo od delodajalca iz tujine ali od delodajalca, ki je fizična oseba. V teh primerih je dolžan sam napovedati prejemek davčnemu organu za odmero akontacije dohodnine. Z isto odločbo bo davčni organ odmeril tudi prispevke. Prav tako bodo z odločbo odmerjeni prispevki tudi v primerih, ko zaradi višine prejema, ki ne dosega predpisane meje, davčni organ ne odmeri akontacije dohodnine. Sam postopek pobiranja tega prispevka je s predlaganimi določbami urejen na enak način, kot je določeno z drugim in tretjim odstavkom 114. člena Zakona o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja za zavarovance po 18. členu ZPIZ-2. Prav tako je v prehodni določbi urejena uporaba novega tretjega odstavka 154. člena zakona in je vezana na vsa izplačila prejemkov za delo v okviru drugega pravnega razmerja, izvršena po uveljavitvi tega zakona, ne glede na obdobje, na katero se prejemek nanaša.

K 38. členu

Določeno je, da se uživalci poklicne pokojnine, ki na dan uveljavitve tega zakona niso obvezno zdravstveno zavarovani v skladu s spremenjenim devetim odstavkom 413. člena zakona, v skladu z njim obvezno zdravstveno zavarujejo s prvim dnem naslednjega meseca po uveljavitvi tega zakona. Upravitelj sklada mora določbe pokojninskega načrta poklicnega zavarovanja in pokojninskega načrta za izplačevanje poklicnih pokojnin uskladiti z določbami spremenjenega enajstega dela zakona v roku dvanajstih mesecev po uveljavitvi tega zakona. Do začetka uporabe novega pokojninskega načrta se ne glede na določbe tega zakona uporabljajo določbe pokojninskih načrtov, veljavnih ob uveljavitvi tega zakona. Nadalje je v prehodnih določbah določeno, da se zavarovanci, ki so bili vključeni v poklicno zavarovanje po pokojninskem načrtu, veljavnem ob uveljavitvi tega zakona, in uživalci poklicnih pokojnin, ki prejema poklicne pokojnine po pokojninskem načrtu za izplačevanje poklicnih pokojnin, veljavnem ob uveljavitvi tega zakona, vključijo v nov pokojninski načrt poklicnega zavarovanja z dnem odobritve pokojninskega načrta iz prejšnjega odstavka s strani ministra, pristojnega za delo. Določeno je še, da se do ureditve v zakonu, ki ureja trg dela, uživalec poklicne pokojnine ne šteje za brezposelno osebo. Nadalje je določeno, da so zavezanci iz prvega odstavka 200. člena tega zakona dolžni v roku dveh mesecev po objavi seznama iz osmega odstavka 201. člena ZPIZ-2 skleniti poklicno zavarovanje za zavarovance, ki opravljajo dela, na podlagi katerih obstaja obveznost vključitve v poklicno zavarovanje.

Določeno je tudi, da se pri ugotavljanju deleža glasovalnih pravic družbe za upravljanje oziroma upravljavca Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja v ciljni družbi, smiselno uporablja peti odstavek 6. člena Zakona o prevzemih (Uradni list RS, št. 79/06, 67/07 – ZTFI, 1/08, 68/08, 35/11 – ORZPre75, 105/11 – odl. US, 10/12, 38/12, 56/13, 63/13 – ZS-K in 25/14).

Podana je dolžnost zavezancev, da zavarovance-člane, ki so bili ob uveljavitvi tega zakona vključeni v poklicno zavarovanje, pa niso izpolnjevali pogojev iz prvega odstavka 199. člena zakona, objavijo iz poklicnega zavarovanja najkasneje po objavi sklepa iz sedmega odstavka 201. člena tega zakona oziroma odločbe iz sedmega odstavka 201.a člena tega zakona. Ti zavarovanci-člani na podlagi obdobja vključenosti v poklicno zavarovanje oziroma obvezno dodatno zavarovanje pridobijo pravice iz poklicnega zavarovanja ob izpolnitvi pogojev po tem zakonu.

Za zavarovance-člane, ki delajo na delovnih mestih, za katera je v skladu z 201. členom zakona s sklepom ugotovljeno, da preneha obveznost vključitve v poklicno zavarovanje, poklicno zavarovanje preneha z dnem uveljavitve tega sklepa.

Za uživalce poklicne pokojnine, ki so na dan uveljavitve pokojninskega načrta iz drugega odstavka tega člena vključeni v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje na podlagi 14. do 17. člena ali četrtega, petega oziroma šestega odstavka 19. člena zakona in v roku dveh mesecev od uveljavitve pokojninskega načrta ne prenehajo izpolnjevati pogojev za obvezno zavarovanje, se z dnem poteka tega roka zadrži izplačevanje poklicne pokojnine v skladu z drugim odstavkom 203. člena zakona. Gre za prehodno obdobje, ko je še možno, da je oseba istočasno vključena v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje in je uživalec poklicne pokojnine.

Nadalje je določeno, da se z dnem uveljavitve pokojninskega načrta iz drugega odstavka tega člena uživalcem poklicnih pokojnin sredstva, namenjena izplačevanju poklicnih pokojnin iz Kritnega sklada Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja prenesejo kot enkratna premija v Sklad obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja v višini vrednosti matematičnih rezervacij na dan prenosa, brez vstopnih stroškov. Vsakemu uživalcu poklicne pokojnine se odpre osebni kapitalski račun ob smiselni uporabi določil enajstega dela tega zakona.

Določeno je, da se v roku dvanajstih mesecev po uveljavitvi tega zakona izplačevanje znižanih poklicnih pokojnin prenese iz Kritnega sklada Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja na izplačevalca pokojninskih rent, po izboru uživalca znižane poklicne pokojnine, tako da se iz Kritnega sklada Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja na izbranega izplačevalca pokojninskih rent prenesejo sredstva, namenjena izplačevanju znižanih poklicnih pokojnin, v višini vrednosti matematičnih rezervacij na dan prenosa, brez vstopnih stroškov. Če uživalec znižane poklicne pokojnine v roku iz prejšnjega stavka ne izbere izplačevalca pokojninske rente, se mu sredstva, namenjena izplačevanju znižane poklicne pokojnine, iz Kritnega sklada Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja prenesejo kot enkratna premija v Sklad obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja v višini vrednosti matematičnih rezervacij na dan prenosa, brez vstopnih stroškov. Prenos izplačevanja znižane poklicne pokojnine v Sklad obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja ne sme vplivati na višino znižane poklicne pokojnine, ki jo uživalec prejema na dan prenosa.

Z dnem uveljavitve pokojninskega načrta iz drugega odstavka tega člena se Kritni sklad Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja likvidira.

Določeno je tudi, da se do ureditve v zakonu, ki ureja trg dela, za upravičence do začasnega ali občasnega dela štejejo tudi uživalci poklicne pokojnine.

Nosilec poklicnega zavarovanja je šele s tem zakonom pridobil pravico do podatkov o obračunu davčnih odtegljajev od plače in nadomestila plače, in sicer v osmem odstavku 200. člena zakona. Pred tem ni bil upravičen do teh podatkov in ni mogel ugotavljati, ali so prispevki za poklicno zavarovanje bili plačani v celoti. Glede na navedeno se določba zadnjega stavka drugega odstavka 202. člena zakona, ki ureja ugotavljanje sorazmernega dela dodane dobe, uporablja od uveljavitve tega zakona dalje.

V prehodni določbi je urejena situacija, ko se v postopku uveljavitve začne uporabljati nov pokojninski načrt. Za te primere je določeno, da se postopki poklicnih upokojitev na podlagi zahtevkov, za katere upravljaavec Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja do začetka uporabe novega

pokojninskega načrta še ni prejel popolne izjave zavarovanca-člana o uveljavitvi poklicne pokojnine, dokončajo v skladu z novim pokojninskim načrtom.

K 39. členu

Ta člen določa začetek veljavnosti zakona.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

(prepis določb veljavnega zakona, ki se s predlogom spreminjajo)

7. člen

(pomen izrazov)

Pojmi, uporabljeni v tem zakonu, imajo naslednji pomen:

1. brezposelna ali brezposelni (v nadaljnjem besedilu: brezposelni): fizična oseba, ki po predpisih, ki urejajo trg dela, prejema denarno nadomestilo za primer brezposelnosti, ter fizična oseba, ki je do izpolnitve pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine upravičena do plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje s strani Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje (v nadaljnjem besedilu: zavod za zaposlovanje);
2. čisto vplačilo: vplačilo premije dodatnega zavarovanja, zmanjšane za vstopne stroške, ki pripadajo upravljavcu;
3. delovno razmerje: pravno razmerje, ki v skladu s predpisi, ki urejajo delovna razmerja, nastane na podlagi pogodbe o zaposlitvi;
4. delna pokojnina: del starostne ali predčasne pokojnine, ki se izplačuje zavarovancu, ki ostane v zavarovanju, v višini sorazmerja s skrajšanjem ur opravljanja dela;
5. delodajalka ali delodajalec (v nadaljnjem besedilu: delodajalec): pravna oseba ali fizična oseba, za katero druga oseba opravlja delo v skladu s predpisi o delovnih razmerjih ali na drugi pravni podlagi;
6. delovni čas: tedensko število ur dela, s katerim delavka ali delavec (v nadaljnjem besedilu: delavec) po pogodbi o zaposlitvi opravlja delo;
7. delovna invalidka ali delovni invalid (v nadaljnjem besedilu: delovni invalid): zavarovanec, pri katerem je v skladu s tem zakonom ugotovljena invalidnost in je pridobil katero od pravic iz invalidskega zavarovanja;
8. dodana doba: četrtna obdobja, v katerem je bil zavarovanec vključen v obvezno dodatno zavarovanje oziroma poklicno zavarovanje, ki se šteje kot pokojninska doba brez dokupa pri ugotavljanju pogojev za pridobitev pravice iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja in se ne upošteva za izračun višine pravic;
9. dodatek za pomoč in postrežbo: denarni prejemek, ki ga upravičenec pridobi v primeru, ko ne more samostojno opravljati vseh ali večine osnovnih življenjskih potreb;
10. dodatna pokojnina: pravica iz dodatnega zavarovanja, ki se izplačuje v obliki pokojninske rente;
11. dokupljena doba: obdobje, ki se šteje v zavarovalno dobo ob pogoju plačila prispevkov;
12. družinska pokojnina: pokojninski prejemek, ki pripada družinskim članom umrle upokojenke ali upokojenca (v nadaljnjem besedilu: upokojenec) ali zavarovanca, ki je dopolnil določeno pokojninsko dobo, če izpolnjujejo pogoje, ki jih določa ta zakon;
13. invalidska pokojnina: pokojninski prejemek, ki pripada zavarovancu ob nastanku invalidnosti, če izpolnjuje pogoje v skladu s tem zakonom;
14. kmetica ali kmet (v nadaljnjem besedilu: kmet): oseba, ki opravlja kmetijsko ali kmetijsko in gozdarsko dejavnost ali dopolnilno dejavnost na kmetiji (v nadaljevanju: kmetijska dejavnost), kot je določena s predpisi, ki urejajo kmetijstvo, in je nosilec ali član kmetije;
15. legitimacijski papir: potrdilo, ki ga upravljavec pokojninskega sklada izda članu oziroma delodajalcu, s katerim lahko član oziroma delodajalec uveljavlja pravice iz dodatnega zavarovanja;
16. najnižja pokojninska osnova: najnižji znesek, od katerega se odmeri pokojnina, če je bil zavarovanec zavarovan od osnov, od katerih se v skladu s tem zakonom plačujejo prispevki za

- obvezno zavarovanje, ki ne omogočajo odmere pokojnine, ki upokojencu zagotavlja ustrezno socialno varnost;
17. najvišja pokojninska osnova: najvišji znesek, od katerega se odmeri pokojnina, ne glede na višino osnov, od katerih se v skladu s tem zakonom plačujejo prispevki za obvezno zavarovanje;
 18. osnova: osnova, od katere se v skladu s tem zakonom plačujejo prispevki za obvezno zavarovanje;
 19. poklicna pokojnina: prejemek iz poklicnega pokojninskega zavarovanja;
 20. pokojnina: redni mesečni prejemek, ki temelji na pokojninskem in invalidskem zavarovanju in uživalcu zagotavlja materialno in socialno varnost za primer starosti, invalidnosti ali smrti zavarovanca;
 21. pokojninska osnova: znesek valoriziranih osnov iz določenega obdobja, iz katerega se odmeri pokojnina;
 22. pokojninska doba: zavarovalna in posebna doba, glede na katero se ugotavljajo pogoji za pridobitev pravice do pokojnine in glede na katero se določi odstotek za odmero pokojnine;
 23. pokojninska doba brez dokupa: obdobje obvezne vključitve v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, obdobja opravljanja kmetijske dejavnosti, vendar brez dokupa pokojninske dobe;
 24. pokojninska družba: pravna oseba s sedežem v Republiki Sloveniji, ki ima dovoljenje za opravljanje dejavnosti dodatnega zavarovanja po tem zakonu;
 25. pokojninski načrt: načrt poklicnega ali dodatnega zavarovanja, ki ureja temeljna razmerja med interesnimi skupinami v sistemu poklicnega ali dodatnega zavarovanja;
 26. pokojninski načrt za izplačevanje pokojninske rente: pokojninski načrt, ki določa pogoje in način izračunavanja ter način izplačevanja pokojninske rente;
 27. polni delovni čas: tedensko število ur, ki je kot polni delovni čas določeno s predpisi, ki urejajo delovna razmerja;
 28. polni zavarovalni čas: tedensko število ur, ki velja za izvajanje zavarovanja oseb, ki niso v delovnem razmerju, in znaša 40 ur;
 29. posebna doba: obdobja, ki se v skladu s tem zakonom štejejo v pokojninsko dobo ne glede na plačilo prispevkov, ki pa brez zakonsko določene minimalne zavarovalne dobe ne daje pravice do pokojnine;
 30. predčasna dodatna pokojnina: pravica iz dodatnega zavarovanja, ki pripada članu ob dopolnitvi določene starosti, če izpolnjuje določene pogoje in ni več vključen v obvezno pokojninsko zavarovanje, in se izplačuje v obliki pokojninske rente;
 31. predčasna pokojnina: pokojninski prejemek, ki pripada zavarovancu ob dopolnitvi določene starosti in pokojninske dobe, če izpolnjuje pogoje v skladu s tem zakonom in nima pravice do starostne pokojnine;
 32. prenos: prenos sredstev med pokojninskimi skladi različnih upravljavcev v sistemu dodatnega zavarovanja;
 33. prispevki: zneski, ki jih zavezanci za plačilo prispevkov plačajo v korist zavarovanca v obvezno ali poklicno zavarovanje in ki se upoštevajo pri določanju pravic iz zavarovanja;
 34. prišteta doba: del obdobja med nastankom invalidnosti in določeno starostjo, ki se upošteva pri odmeri invalidske pokojnine kot navidezna pokojninska doba;
 35. sistem dodatnega zavarovanja: sistem, ki s pomočjo davčnih olajšav omogoča članom kolektivno in individualno dodatno zavarovanje, katerega namen je pridobitev pravice do predčasne dodatne pokojnine v obliki pokojninske rente ali pravice do dodatne pokojnine;
 36. starostna pokojnina: pokojninski prejemek brez odbitkov, ki pripada zavarovancu ob dopolnitvi predpisane starosti in pokojninske dobe, če izpolnjuje pogoje v skladu s tem zakonom;
 37. šolanje: čas, v katerem je oseba vključena v javno priznani sistem dodiplomskega ali podiplomskega izobraževanja, vključno s srednješolskim izobraževanjem in izobraževanjem po predpisih o izobraževanju odraslih, in v katerem ne izpolnjuje pogojev za obvezno zavarovanje, lahko pa je prostovoljno vključena v obvezno zavarovanje;
 38. uživalec poklicne pokojnine ali pokojninske rente: oseba, ki v skladu s tem zakonom in pokojninskim načrtom prejema poklicno pokojnino;
 39. uživalec pokojnine: oseba, ki ima v skladu s tem zakonom, predpisi, ki so veljali do uveljavitve tega zakona, ali mednarodno pogodbo pravico do uživanja pokojnine iz obveznega zavarovanja;
 40. vdovska pokojnina: pokojninski prejemek, ki pripada preživeli zakonski partnerici ali partnerju (v nadaljnjem besedilu: partner) po umrlem zavarovancu ali uživalcu pokojnine, ob izpolnjevanju določenih pogojev pa tudi razvezanemu zakoncu, partnerju v zunajzakonski skupnosti ali partnerju v registrirani istospolni partnerski skupnosti, če izpolnjuje pogoje, ki jih določa ta zakon;
 41. vzajemni sklad: vzajemni sklad po zakonu, ki ureja investicijske sklade in družbe za upravljanje;
 42. zavarovalna doba: obdobje, ko je bil zavarovanec obvezno ali prostovoljno vključen v obvezno zavarovanje, ter obdobja, za katera so bili plačani prispevki;
 43. zavarovalna podlaga: pravno razmerje, ki je podlaga za nastanek zavarovalnega razmerja;
 44. zavarovalni čas: tedensko število ur, s katerim je v obvezno zavarovanje vključena oseba, ki

opravlja dejavnost oziroma je zavarovana na drugi podlagi; kot zavarovalni čas šteje tudi čas dela iz naslova več zavarovalnih razmerij in pomeni razliko med delovnim časom in polnim zavarovalnim časom;

45. zavarovanec: oseba, ki je v skladu s tem zakonom obvezno ali prostovoljno vključena v obvezno zavarovanje.

11. člen

(postopek)

Pravice iz obveznega zavarovanja se uveljavljajo pri zavodu po zakonu, ki ureja splošni upravni postopek, če s tem zakonom ni določeno drugače.

12. člen

(zagotavljanje podatkov za izvajanje obveznega zavarovanja)

(1) Zavod za izvajanje obveznega zavarovanja pridobiva potrebne podatke o zavarovancih in uživalcih pravic po tem zakonu iz uradnih evidenc brez njihove predhodne pisne privolitve, vključno s podatki, ki so davčna tajnost. Zavod pridobiva podatke od naslednjih upravljavcev: Davčne uprave Republike Slovenije, Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Zavoda za zaposlovanje Republike Slovenije, centrov za socialno delo, Inšpektorata Republike Slovenije za delo, Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES), upravljavca Centralnega registra prebivalstva, Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, upravljavca Evidenčnega analitskega informacijskega sistema za visoko šolstvo v Republiki Sloveniji, upravljavca Centralne evidence udeležencev vzgoje in izobraževanja, upravljavca Registra kmetijskih gospodarstev, nosilca poklicnega zavarovanja in od vseh upravljavcev zbirk podatkov, ki so vzpostavljene oziroma se obdelujejo na podlagi zakona.

(2) Podatke iz prejšnjega odstavka zavod pridobiva tudi o družinskih članih zavarovancev in uživalcev pravic po tem zakonu, če so ti potrebni za ugotavljanje pravic in obveznosti zavarovancev in uživalcev pravic po tem zakonu.

(3) Upravljavci uradnih evidenc so dolžni zavodu zahtevane podatke posredovati brezplačno. Pridobitev podatkov se lahko omogoči tudi avtomatsko.

(4) Zavod lahko evidence, ki jih vodi po tem zakonu in po zakonu, ki ureja matično evidenco zavarovancev in uživalcev pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, poveže z evidencami upravljavcev iz prvega odstavka.

22. člen

(trajanje zavarovanja)

(1) Če ta zakon ne določa drugače, traja zavarovanje od začetka pravnega razmerja, ki je podlaga za obvezno zavarovanje, do prenehanja takšnega razmerja.

(2) Obvezno zavarovanje oseb iz 15. člena tega zakona traja od dneva vpisa v poslovni register ali v drug register oziroma evidenco, ki je predpisana za določeno dejavnost, ali od dne izdaje dovoljenja za opravljanje samostojne dejavnosti do dneva izbrisa iz registra oziroma evidence, začetka postopka osebnega stečaja, vrnitve ali odvzema takšnega dovoljenja ali z nastopom pravnomočnosti prepovedi opravljanja dejavnosti oziroma v drugih primerih od dneva začetka opravljanja samostojne dejavnosti in se zaključí s prenehanjem opravljanja te dejavnosti.

(3) Obvezno zavarovanje oseb iz 16. člena tega zakona traja od dneva vpisa v poslovni register ali v drug register kot družbenik in poslovodna oseba do dneva izbrisa iz takšnega registra.

(4) Obvezno zavarovanje oseb iz 17. člena tega zakona nastopi z dnem izpolnitve pogojev po tem zakonu in lahko preneha z dnem prenehanja pogojev, z uveljavitvijo pravice do pokojnine ali z dopolnitvijo starosti 63 let, ko lahko dohodek iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti presega dohodkovni pogoj, določen v prvem odstavku 17. člena tega zakona, če zavarovanec nima drugih dohodkov iz kmetijske dejavnosti ali dopolnilne dejavnosti na kmetiji.

(5) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka lahko zavarovanci iz 17. člena tega zakona ostanejo v zavarovanju, če med zavarovanjem prenehajo izpolnjevati pogoj dohodka iz prvega odstavka 17. člena tega zakona.

(6) Obvezno zavarovanje se za osebe iz 18. člena tega zakona vzpostavi po preteku koledarskega leta, ko se na podlagi podatkov Davčne uprave Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: davčna uprava) ugotovi skupni letni znesek vseh prejemkov iz drugih pravnih razmerij in se na njegovi podlagi ter z upoštevanjem drugih obveznih zavarovanj izračuna trajanje zavarovalne dobe.

38. člen

(odmera predčasne pokojnine)

(1) Predčasna pokojnina se odmeri glede na dopolnjeno pokojninsko dobo od pokojninske osnove tako kot starostna pokojnina, nato pa se za vsak mesec manjkajoče starosti do dopolnitve 65 let starosti zmanjša za 0,3 %. Zmanjšanje pokojnine po določbah tega člena je trajno.

(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se v obdobju od leta 2013 do 31. decembra 2015 (moški) oziroma do 31. decembra 2019 (ženska) upošteva starost, določena v tretjem odstavku 27. člena tega zakona, vendar zmanjšanje ne sme znašati več kot znaša zmanjšanje za 5 let manjkajoče starosti.

(3) Zavarovancu, ki je ob izpolnitvi pogojev za pridobitev pravice do predčasne ali starostne pokojnine zavarovan pri zavodu in ostane v zavarovanju v nespremenjenem obsegu, se, če se zavarovanec za to odloči, od prvega naslednjega dne po vložitvi zahteve mesečno izplačuje 20 % predčasne ali starostne pokojnine, do katere bi bil upravičen na dan njene uveljavitve, vse do prenehanja zavarovanja ali do uveljavitve delne pokojnine, vendar največ do dopolnitve 65 let starosti.

(4) Če zavarovanec, ki je uveljavil izplačilo dela predčasne pokojnine, pozneje uveljavi predčasno pokojnino, ker še ne izpolnjuje pogojev za starostno pokojnino, se mu predčasna pokojnina odmeri po prvem odstavku tega člena.

(5) Izpolnitev pogojev za priznanje pravice do starostne pokojnine v času izplačila dela predčasne pokojnine ne vpliva na višino tega izplačila.

40. člen

(delna pokojnina)

(1) Zavarovanec iz 14., 15., 16. oziroma 17. člena tega zakona, ki je izpolnil pogoje za pridobitev pravice do predčasne ali starostne pokojnine, lahko pridobi pravico do delne pokojnine, če ostane v obveznem zavarovanju v obsegu, ki ustreza sorazmernemu delu polnega delovnega oziroma zavarovalnega časa, vendar najmanj 4 ure dnevno ali 20 ur tedensko.

(2) Delna pokojnina se odmeri od predčasne ali starostne pokojnine, odmerjene na dan njene uveljavitve, v odstotku, ustreznem skrajšanju polnega delovnega časa, ki se do dopolnitve starosti 65 let poveča za 5%.

(3) Zavarovancu se v času prejemanja delne pokojnine zaradi spremembe obsega zavarovanja iz prvega odstavka tega člena spremeni višina delne pokojnine. Novi znesek delne pokojnine se izplačuje od prvega dne naslednjega meseca po spremembi obsega zavarovanja.

(4) Po prenehanju uživanja delne pokojnine lahko zavarovanec zahteva:

- izplačilo usklajenega zneska predčasne ali starostne pokojnine, ugotovljene ob odmeri delne pokojnine ali
- odstotno povečanje predčasne ali starostne pokojnine, ugotovljene ob odmeri delne pokojnine, glede na dejansko dopolnjeno pokojninsko dobo v času prejemanja delne pokojnine in starost na dan uveljavitve odstotnega povečanja ali
- ponovno odmero predčasne ali starostne pokojnine ali odmero starostne pokojnine, ob upoštevanju osnov, od katerih so plačani prispevki, glede na dopolnjeno pokojninsko dobo in starost ob prenehanju uživanja delne pokojnine.

116. člen
(ponovni vstop v zavarovanje)

(1) Uživalec starostne, predčasne, vdovske in družinske pokojnine, ki na območju Republike Slovenije začne ponovno delati oziroma opravljati dejavnost, znova pridobi lastnost zavarovanca iz 14., 15., 16. in 17. člena tega zakona in se mu pokojnina v tem času ne izplačuje. Pokojnina se preneha izplačevati z dnem ponovne pridobitve lastnosti zavarovanca.

(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka pridobi lastnost zavarovanca iz 17. člena tega zakona le zavarovanec, ki je ponovno začel opravljati drugo dejavnost ali dopolnilno dejavnost na kmetiji in njegov dohodek iz te dejavnosti, skupaj z dohodkom iz naslova osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, presega dohodkovni pogoj iz prvega odstavka 17. člena tega zakona, če na dan pridobitve lastnosti zavarovanca ni starejši od 63 let.

(3) Uživalcu starostne, predčasne, vdovske in družinske pokojnine, ki na območju Republike Slovenije začne ponovno delati oziroma opravljati dejavnost v obsegu, ki ustreza sorazmernemu delu polnega delovnega oziroma zavarovalnega časa, vendar zavarovanci iz 14. člena tega zakona najmanj štiri ure dnevno ali 20 ur tedensko in zavarovanci iz 15., 16. in 17. člena tega zakona najmanj s polovico polnega zavarovalnega časa, se izplačuje sorazmerni del pokojnine, in sicer v višini:

- 50 %, ko zavarovanec dela 4 ure dnevno ali znaša zavarovalni čas od 20 do 24 ur tedensko;
 - 37,5 %, ko zavarovanec dela 5 ur dnevno ali znaša zavarovalni čas od 25 do 29 ur tedensko;
 - 25 %, ko zavarovanec dela 6 ur dnevno ali znaša zavarovalni čas od 30 do 34 tedensko in
 - 12,5 %, ko zavarovanec dela 7 ur dnevno ali znaša zavarovalni čas od 35 do 39 ur tedensko.
- Sorazmerni del pokojnine se začne izplačevati z dnem ponovne pridobitve lastnosti zavarovanca.

(4) Zavarovanec iz prejšnjega odstavka lahko v času izplačevanja sorazmernega dela pokojnine zahteva spremembo izplačila sorazmernega dela pokojnine zaradi spremembe števila ur dela oziroma opravljanja dejavnosti. Novi sorazmerni del pokojnine, ki se določi na novo, se izplačuje od prvega dne naslednjega meseca po spremembi obsega dela oziroma opravljanja dejavnosti.

(5) Če začne uživalec invalidske pokojnine na območju Republike Slovenije ponovno delati ali opravljati dejavnost v obsegu, ki ima za posledico ponovno pridobitev lastnosti zavarovanca iz 14., 15., 16. in 17. člena tega zakona, izgubi pravico do pokojnine z dnem vzpostavitve obveznosti zavarovanja.

(6) Uživalcu pokojnine iz prvega in petega odstavka tega člena, ki v tujini začne ponovno delati oziroma opravljati dejavnost in je na tej podlagi v tujini vključen v obvezno pokojninsko zavarovanje, se pokojnina preneha izplačevati z dnem začetka opravljanja dela oziroma dejavnosti.

125. člen

(izplačevanje nadomestil iz invalidskega zavarovanja zavarovancem, ki jim je delovno razmerje prenehalo)

Delno nadomestilo in nadomestilo za invalidnost se v primeru iz četrtega in petega odstavka 122. člena, 123. člena in prvega, drugega in četrtega odstavka 124. člena tega zakona izplačujeta za čas, ko je zavarovanec prijavljen na zavodu za zaposlovanje in izpolnjuje obveznosti po predpisih, ki urejajo trg dela.

154. člen

(zavezanci za plačilo prispevkov za posebne primere zavarovanja)

(1) Zavezanci za plačilo prispevkov za posebne primere zavarovanja za zavarovance iz 20. člena tega zakona, razen za zavarovance iz prve alineje prvega odstavka 20. člena tega zakona, za zavarovance iz drugega odstavka 20. člena tega zakona in za zavarovance iz osme alineje tretjega odstavka 20. člena tega zakona, so pravne in fizične osebe, pri katerih so ti zavarovanci na usposabljanju ali delu, pooblaščne organizacije, ki posredujejo začasno in občasno delo dijakov in študentov v skladu s predpisi, ki urejajo to delo, oziroma organizatorji del in akcij, v katerih te osebe sodelujejo.

(2) Zavezanci za plačilo prispevkov za posebne primere zavarovanja za zavarovance iz prve alineje prvega odstavka 20. člena tega zakona, za zavarovance iz drugega odstavka 20. člena tega zakona in za zavarovance iz osme alineje tretjega odstavka 20. člena tega zakona, so zavarovanci sami.

159. člen

(pobiranje prispevkov)

(1) Prispevke za obvezno zavarovanje po tem zakonu pobira davčna uprava, razen prispevka za skupaj pokojninske dobe.

(2) Če ni s tem zakonom drugače določeno, se glede postopka pobiranja prispevkov, pravic in obveznosti zavezanca, varovanja podatkov in pristojnosti davčnega organa uporablja zakon, ki ureja davčni postopek in davčno službo.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek, v postopkih, ki jih davčni organ začne na zahtevo stranke, prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ni mogoče odpisati, delno odpisati ali dovoliti odloga plačila oziroma plačila v obrokih.

161. člen

(obveznosti državnega proračuna)

(1) Republika Slovenija zagotavlja sredstva iz državnega proračuna za pokrivanje obveznosti obveznega zavarovanja, ki nastanejo zaradi priznavanja ali odmere pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja pod posebnimi pogoji oziroma zaradi izpada prispevkov, in sicer za:

- udeležence NOB in druge vojne veterane, udeležence španske vojne, narodne heroje in nosilce Partizanske spomenice 41, družinske člane padlih oziroma umrlih borcev NOB;
- obdobje do 31. marca 1992, ki ga je uživalec pokojnine, uveljavljene pri Zavodu, prebil v zavarovanju pri nosilcih zavarovanja v drugih republikah nekdanje SFRJ;
- čas skrbi za otroka v prvem letu otrokove starosti, priznan na podlagi prve alineje 189. člena

ZPIZ-1;

- čas poklicne rehabilitacije zavarovanca s preostalo delovno zmožnostjo;
- čas poklicne rehabilitacije vojaškega invalida, slepega, gluhega in naglušnega, obolelega za distrofijo in sorodnimi mišičnimi in nevromišičnimi boleznimi, paraplegijo, cerebralno in otroško paralizo ter multiplo sklerozo, ekstrapiramidnimi obolenji ali civilnega invalida vojne, ne glede na to, ali je bil pred tem zavarovan;
- čas zadržanosti od dela zaradi začasne nezmožnosti za delo ali starševskega dopusta po prenehanju delovnega razmerja ali drugega razmerja, ki je bilo podlaga za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, če je zavarovanec v tem času prejemal nadomestilo plače;
- čas, ko je duhovnik, redovnik, redovnica ali oseba v drugi verski skupnosti poklicno opravljala versko službo na območju Republike Slovenije in ji ni bilo omogočeno plačevati prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje pred 1. januarjem 1983;
- prišteto dobo v trajanju ene četrtine dobe dejanskega zavarovanja, ki se prišteje pokojninski dobi za pridobitev in odmero pravic zavarovancem s telesno okvaro najmanj 70 %, vojaškim invalidom od I. do VI. skupine, civilnim invalidom vojne od I. do VI. skupine, slepim, gluhim, obolelim za distrofijo in sorodnimi mišičnimi in nevromišičnimi boleznimi in za paraplegijo, cerebralno in otroško paralizo, multiplo sklerozo ter ekstrapiramidnimi obolenji;
- dodano dobo v trajanju ene četrtine dobe dejanskega zavarovanja, ki se prišteje pokojninski dobi za pridobitev in odmero pravic zavarovancem, ki so bili vključeni v obvezno dodatno zavarovanje ali poklicno zavarovanje;
- oskrbnine;
- del pokojnine v višini razlike med pokojnino, ki bi bila zavarovancu odmerjena glede na dopolnjeno pokojninsko dobo od njegove dejanske pokojninske osnove in zneskom v višini 26 % najnižje pokojninske osnove;
- čas neupravičenega kaznovanja zaradi političnih razlogov oziroma neupravičenega odvzema prostosti;
- zavarovalno dobo v trajanju razlike do polnega delovnega časa v primerih, ki ga je zavarovanec dopolnil na delu s krajšim delovnim časom od polnega, ki se upošteva v zavarovalno dobo kot delo s polnim delovnim časom;
- pokojnine po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju bivših vojaških zavarovancev, ki jih izplačuje Zavod;
- akontacije pokojnin, ki bi jih bil dolžan izplačati nosilec zavarovanja iz katere od drugih držav, nastalih na območju nekdanje SFRJ;
- dodatke, ki jih Zavod skladno z zakonom izplačuje k pokojninam slovenskih državljanov, ki so pridobili pravico do pokojnine iz katere od drugih držav, nastalih na območju nekdanje SFRJ;
- posebne dodatke, priznane s sklepom Izvršnega sveta SRS, k družinskim pokojninam vdovam žrtev dachauskih procesov;
- žrtve vojnega nasilja;
- uživalce izjemnih pokojnin;
- uživalce administrativnih pokojnin;
- delavce Ministrstva za notranje zadeve in zavodov za izvrševanje kazenskih sankcij oziroma zavodov za prestajanje kazni zapora;
- uživalce pokojnin po zakonih o poslancih, o Vladi Republike Slovenije, o notranjih zadevah, o policiji, o izvrševanju kazenskih sankcij, o obrambi, o sodniški službi, o kazenskem postopku, o prekrških;
- upravičence do višjega zneska pokojnine na podlagi zakona o popravil krivic;
- izjemne pokojnine delavcev v premogovnikih in pri proizvodnji ter predelavi azbesta;
- preživnine bivšim zasebnim dimnikarskim obrtnikom;
- obdobje aktivne vojaške službe v nekdanji JLA;
- prispevek zavarovanca in delodajalca za zaposlene v invalidskih podjetjih in zaposlitvenih centrih;
- prispevek delodajalca za zavarovance, za katere ta prispevek plačuje Republika Slovenija;
- prispevek zavarovanca in delodajalca za upravičence do starševskega dodatka;
- prispevek delodajalca za kmete in člane kmečkih gospodarstev, ki so obvezno oziroma prostovoljno vključeni v pokojninsko in invalidsko zavarovanje;
- prispevek zavarovanca in delodajalca za kmete in člane kmečkih gospodarstev, ki jim je bil prispevek zmanjšan ali odpisan po zakonu o pogojih, pod katerimi se kmetom zmanjšani ali odpisani prispevki štejejo za plačane;
- obračunane neplačane prispevke po 74. členu Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov (Uradni list RS, št. 63/04, 72/05, 100/05 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06, 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 87/11);
- v drugih primerih, če tako določa zakon;
- upokojene člane sklada obrtnikov, ki so pridobili pravice do skladove pokojnine na podlagi obdobja zavarovanja od uvedbe skladovega zavarovanja pa do 1. januarja 1983 – do zneska

- minimalne pokojnine;
- del pokojnine, ki je bila priznana ob upoštevanju obdobj, prebitih v invalidskih podjetjih, za katere niso bili plačani prispevki;
- del prispevkov zavarovanca in delodajalca za samozaposlene zavarovance v prvih 24 mesecih poslovanja po prvem vpisu v poslovni register ali v drug register oziroma evidenco, ki je predpisana za določeno dejavnost;
- del prispevkov delodajalca iz 156. in prvega odstavka 157. člena tega zakona.

(2) Osnove in način poročila finančnih obveznosti iz prejšnjega odstavka določa zakon, ki ureja poročanje finančnih obveznosti Republike Slovenije iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

193. člen

(ugotavljanje odškodnine)

(1) Pri ugotavljanju pravice do povrnitve škode, povzročene zavodu, se uporabljajo določbe zakona, ki ureja obilgacijska razmerja, če ni s tem zakonom določeno drugače.

(2) Odškodnina, ki jo ima zavod pravico zahtevati v primerih iz tretjega odstavka 119. člena, 190., 191. in 192. člena tega zakona, obsega nastale stroške in celotne zneske pokojnine oziroma drugih dajatev, ki jih izplačuje zavod, ne glede na omejitve, določene v drugih zakonih.

(3) Pri ugotavljanju višine odškodnine iz naslova pokojnin se upošteva dopolnjena pokojninska doba zavarovanca.

(4) Če zavod ugotovi, da je nastala škoda, zahteva od zavarovanca ali delodajalca, da jo povrne v določenem roku. Če škoda ni povrnjena v določenem roku, uveljavlja zavod odškodninski zahtevek pred pristojnim sodiščem.

(5) Zavod lahko za namene vodenja postopkov za povračilo škode in neupravičeno pridobljenih sredstev po tem zakonu neodplačno pridobiva podatke neposredno od osebe, na katero se ti podatki nanašajo, ter iz evidenc naslednjih upravljavcev osebnih in drugih podatkov: inšpektorat za delo, zdravstveni in drugi zavodi, policija ter drugi državni organi, ki na podlagi zakona in v okviru svoje dejavnosti zbirajo različne podatke, ki se nanašajo na pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

198. člen

(pojem poklicnega zavarovanja)

(1) Poklicno zavarovanje po tem zakonu je zbiranje prispevkov delodajalcev na osebnih računih zavarovancev, na podlagi katerih zavarovanci, vključeni v to obliko zavarovanja, pridobijo pravico do poklicne pokojnine ter druge pravice, določene s tem zakonom.

(2) Poklicno zavarovanje je zavarovanje, pri katerem zavarovanec prevzema naložbeno tveganje za sredstva, nad višino zjamčenega donosa na vplačane prispevke.

(3) Za zjamčeni donos, določen s pokojninskim načrtom, jamči upravljavec sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja.

199. člen

(krog zavarovancev poklicnega zavarovanja)

(1) V poklicno zavarovanje se pod pogoji, določenimi s tem zakonom, vključijo zavarovanci, ki opravljajo posebno težka in zdravju škodljiva dela, in zavarovanci, ki opravljajo dela, ki jih po določeni starosti ni moč uspešno poklicno opravljati.

(2) Delovna mesta, na katerih se zavarovanci vključijo v poklicno zavarovanje zaradi težavnosti ali škodljivosti dela, je možno določiti v primerih, ko so izpolnjeni naslednji pogoji:

- da obstajajo v zvezi z opravljanjem del znatnejši škodljivi vplivi na zdravstveno stanje in delovno zmožnost delavcev, kljub temu da so bili uporabljeni vsi splošni in posebni varstveni ukrepi, določeni s predpisi, ki urejajo varnost in zdravje pri delu, in drugi ukrepi, s katerimi jih je mogoče odpraviti ali zmanjšati;
- da opravljajo delavci dela v težkih in zdravju škodljivih razmerah neposredno ob virih škodljivih vplivov v nepretrganem delovnem procesu;
- da se opravlja delo v okoliščinah iz prve in druge alineje tega odstavka polni delovni čas, pri tem pa se za polni delovni čas šteje tudi delovni čas, krajši kot polni delovni čas, določen z zakonom, in kolektivnimi pogodbami, če je tako določeno zaradi posebnih delovnih pogojev.

200. člen

(prispevki za poklicno zavarovanje)

(1) Zavezanci za obračun in plačilo prispevkov za poklicno zavarovanje so delodajalci in zavarovanci, ki opravljajo pridobitno ali drugo samostojno dejavnost.

(2) Prispevki za poklicno zavarovanje imajo enak davčni status kot prispevki za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

(3) Osnova za plačilo prispevkov za poklicno zavarovanje je plača zavarovanca oziroma nadomestilo plače.

(4) Višino prispevkov za poklicno zavarovanje se določi v pokojninskem načrtu iz 208. člena tega zakona na podlagi mnenja predstavnikov delodajalcev in zavarovancev.

201. člen

(postopek za določitev delovnih mest na katerih je obvezna vključitev v poklicno zavarovanje)

(1) Posebna komisija lahko na podlagi meril in kriterijev, ki jih predpiše Vlada Republike Slovenije, določi delovna mesta, za katera je obvezna vključitev v poklicno zavarovanje ali ugotovi zmanjšanje škodljivih vplivov delovnega mesta ali pa, da niso več izpolnjeni pogoji iz 199. člena in iz prvega odstavka 413. člena tega zakona.

(2) S posebnim zakonom se lahko poleg delovnih mest iz prejšnjega odstavka določijo nova delovna mesta, na katerih se zavarovanci vključijo v poklicno zavarovanje v primerih, ko je uspešno opravljanje dejavnosti omejeno z določeno starostjo, ker gre za dela v tistih poklicih, v katerih fiziološke funkcije organizma zaradi narave in teže dela v tolikšni meri pešajo, da delavcu onemogočajo nadaljnje uspešno opravljanje iste poklicne dejavnosti po dopolnitvi določene starosti.

(3) Posebno komisijo za ugotavljanje obveznosti poklicnega zavarovanja iz prvega odstavka tega člena imenuje minister, pristojen za delo. Pravico predlagati člane komisije imajo tudi predstavniki delodajalcev in zavarovancev.

(4) Ugotovitve komisije iz prvega odstavka tega člena, ki se nanašajo na delovna mesta, na katerih se je štela zavarovalna doba s povečanjem do 31. decembra 1999, veljajo tudi za osebe iz prvega odstavka 398. člena tega zakona.

(5) Seznam delovnih mest iz prvega odstavka tega člena objavi minister, pristojen za delo, v Uradnem listu Republike Slovenije.

202. člen

(pravice iz poklicnega zavarovanja)

(1) Na podlagi poklicnega zavarovanja zavarovanci ob izpolnitvi pogojev iz 204. člena tega zakona pridobijo pravico do poklicne pokojnine.

(2) Zavarovancu, ki je bil vključen v obvezno dodatno zavarovanje po ZPIZ-1 oziroma je vključen v poklicno zavarovanje po tem zakonu, se k dejanski zavarovalni dobi za izpolnitev pogojev

za pridobitev pravice do predčasne pokojnine ali starostne pokojnine iz obveznega zavarovanja po tem zakonu, doda četrtna obdobja, v katerem je bil vključen v poklicno zavarovanje (v nadaljnjem besedilu: dodana doba). Za obdobje, v katerem je bil zavarovanec poklicnega zavarovanja vključen v poklicno zavarovanje, štejejo vsa obdobja, za katera je delodajalec v celoti vplačal prispevke.

(3) Prisilno izterjavo neplačanih prispevkov za poklicno zavarovanje izvaja davčni organ.

(4) Če je zavarovanec v času uživanja pravice do poklicne pokojnine na podlagi 25. člena tega zakona prostovoljno vključen v obvezno pokojninsko zavarovanje, se mu to obdobje ob uveljavitvi pravic iz obveznega zavarovanja ne upošteva pri izračunu pokojninske osnove iz 30. člena tega zakona, razen, če je to za zavarovanca ugodneje.

(5) S posebnim zakonom ali kolektivno pogodbo se lahko določi, da prispevke zavarovanca iz prejšnjega odstavka za zavarovanca, ki je že uveljavil pravico do poklicne pokojnine, plačuje delodajalec, pri katerem je bil zavarovanec vključen v poklicno zavarovanje.

(6) Za zavarovanca, ki je najmanj 16 let (moški) ali 15 let (ženska) vključen v poklicno zavarovanje, se ob uveljavitvi pravice do predčasne pokojnine ne upoštevajo določbe iz prvega odstavka 38. člena tega zakona.

(7) Če je imel zavarovanec pravico do štetja zavarovalne dobe s povečanjem ali je bil vključen v obvezno dodatno zavarovanje po ZPIZ-1, se v zahtevano obdobje poklicnega zavarovanja iz prejšnjega odstavka prišteje tudi obdobje, ko je imel pravico do štetja zavarovalne dobe s povečanjem oziroma je bil vključen v obvezno dodatno zavarovanje.

(8) Šteje se, da zavarovanec, ki skupaj z dodano dobo iz drugega odstavka tega člena izpolnjuje pogoj dopolnjene pokojninske dobe za pridobitev pravice do predčasne pokojnine, ni upravičen do pravic iz tretjega odstavka 38. člena tega zakona vse dokler ne izpolni zahtevanega pogoja pokojninske dobe brez dodane dobe iz drugega odstavka tega člena.

(9) Zavarovancu, ki je pridobil pravico do poklicne pokojnine in se za stalno izseli v tujino, se poklicna pokojnina izplačuje tudi na ozemlje druge države. Stroške izplačevanja poklicne pokojnine krije zavarovanec sam.

(10) Delodajalec lahko preneha s plačevanjem prispevkov za poklicno zavarovanje za zavarovanca, ki izpolnjuje pogoje za pridobitev pravice do poklicne pokojnine, če izračunana višina mesečne poklicne pokojnine dosega najmanj višino starostne pokojnine, ki bi jo zavarovanec prejel v obveznem pokojninskem in invalidskem zavarovanju glede na dopolnjeno pokojninsko dobo brez dodane dobe.

(11) Zavarovanec vključen v poklicno zavarovanje oziroma prejemnik poklicne pokojnine lahko dokupi pokojninsko dobo za razliko med pridobljeno dodano dobo iz drugega odstavka tega člena in obdobjem prejemanja poklicne pokojnine. Osnova za plačilo prispevka za dokup te pokojninske dobe je 80 % zadnje znane povprečne letne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji.

(12) Upravičenec iz prejšnjega odstavka lahko opravi dokup pokojninske dobe iz prejšnjega odstavka s prenosom odkupne vrednosti iz 206. člena tega zakona na Zavod. V tem primeru se ne upoštevajo določbe tretjega odstavka 206. člena.

(13) Z zakonom ali kolektivno pogodbo se lahko določi, da sredstva za dokup pokojninske dobe za upravičence iz enajstega odstavka plača njegov delodajalec.

(14) Ne glede na drugi odstavek 30. člena tega zakona se za izračun pokojninske osnove ne upoštevajo osnove iz enajstega odstavka tega člena.

203. člen (poklicna pokojnina)

Poklicna pokojnina se izplačuje upravičencu v mesečnih zneskih od pridobitve poklicne pokojnine do izpolnitve pogojev za pridobitev predčasne pokojnine ali starostne pokojnine v obveznem zavarovanju, glede na odločitev upravičenca.

204. člen
(pogoji za pridobitev pravice)

(1) Zavarovanec pridobi pravico do poklicne pokojnine:

- ko v skladu z določbami tega zakona njegova pokojninska doba, skupaj z dodano dobo znaša 42 let in šest mesecev in
- če sredstva, zbrana na njegovem osebni računu, zadoščajo za izplačevanje poklicne pokojnine.

(2) Za zavarovance iz prejšnjega odstavka znaša obdobje prejemanja poklicne pokojnine enako kot znaša razlika med dejansko dopolnjeno pokojninsko dobo brez dodane dobe iz naslova vključenosti v poklicno zavarovanje in 40 let pokojninske dobe. Ne glede na določbe 27. člena tega zakona lahko zavarovanec iz prejšnjega odstavka uveljavlja pravico do starostne pokojnine po izteku obdobja, določenega za prejemanje poklicne pokojnine.

(3) Ne glede na določbe prvega odstavka tega člena, pridobi zavarovanec pravico do poklicne pokojnine, ko znaša njegova pokojninska doba, skupaj z dodano dobo najmanj 40 let in ko glede na stopnjo povečanja na delovnem mestu, kjer se je v skladu s prejšnjimi predpisi zavarovalna doba štela s povečanjem, doseže naslednjo starost:

MOŠKI ŽENSKE	
STOPNJA	STAROST
12/14	56
12/15	55
12/16	54
12/17	53
12/18	52

(4) Poklicna pokojnina se odmeri glede na višino zbranih sredstev na osebni računu zavarovanca, vendar ne sme biti nižja od starostne pokojnine, ki bi jo zavarovanec prejel v obveznem pokojninskem in invalidskem zavarovanju glede na dopolnjeno pokojninsko dobo brez dodane dobe. Pogoji za določitev višine sredstev na osebni računu zavarovanca, ki zadoščajo za izplačilo poklicne pokojnine, se določijo v pokojninskem načrtu.

(5) Zavarovanec oziroma delodajalec lahko, najprej tri leta pred izpolnitvijo pogoja iz prve alineje prvega odstavka tega člena, preveri izpolnjevanje pogoja iz druge alineje prvega odstavka tega člena, z vložitvijo zahtevka za informativni izračun pri upravljavcu Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja. Ob izpolnitvi pogojev iz prve alineje prvega odstavka tega člena in vložitvi zavarovančevega zahtevka, upravljavec ponovno preveri izpolnjevanje pogojev iz druge alineje prvega odstavka tega člena. Podrobnejšo vsebino obeh zahtevkov določa pokojninski načrt. Zavarovanec, ki izpolnjuje oba pogoja prvega odstavka tega člena, se odloči ali bo uveljavil pravico do uživanja poklicne pokojnine ali bo njen začetek odložil.

(6) Ob uveljavitvi pravice iz prvega odstavka tega člena upravljavec sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja, glede na višino sredstev na osebni računu zavarovanca in na podlagi aktuarskega izračuna, izračuna višino mesečne poklicne pokojnine in izda polico.

205. člen
(prepoved zastave in neprenosljivost pravic)

(1) Zavarovanec ne sme zastaviti pravic iz naslova sredstev Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja, vpisanih na njegovem osebni računu.

(2) Pravice iz poklicnega zavarovanja so neprenosljive, razen v primerih, določenih s tem zakonom.

206. člen
(enkratno izplačilo sredstev)

(1) Zavarovanec, ki je še pred uveljavitvijo pravice do poklicne pokojnine izpolnil pogoje za

pridobitev pravice do starostne, predčasne, vdovske ali invalidske pokojnine, ima pravico do izplačila odkupne vrednosti enot premoženja na osebnem računu, izračunane na način, določen v drugem odstavku 310. člena tega zakona, če sredstva na njegovem osebnem računu ne presegajo 5.000 eurov, ali pa zahteva, da se sredstva, v skladu z določbami 248. člena tega zakona, brezplačno prenesejo v dodatno zavarovanje, kjer zavarovanec pridobi pravico do dodatne pokojnine.

(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka, ima zavarovanec ob upokojitvi v obveznem pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki je še pred uveljavitvijo pravice do poklicne pokojnine izpolnil pogoje za pridobitev pravice do starostne, predčasne, vdovske ali invalidske pokojnine, pravico do izplačila odkupne vrednosti enot premoženja na osebnem računu, izračunane na način, določen v drugem odstavku 310. člena tega zakona, ki izhajajo iz prispevkov, ki so bili plačani do uveljavitve tega zakona, in sredstev, ki jih je imel zavarovanec na osebnem računu do uveljavitve tega zakona.

(3) V primeru iz prejšnjega odstavka zavarovanec ne more uveljavljati pravic v obveznem zavarovanju, pridobljenih na podlagi vključitve v obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje.

(4) V primeru smrti zavarovanca v času do poklicne upokojitve, se dedičem ali upravičencem za primer smrti izplača odkupna vrednost enot premoženja na osebnem računu umrlega zavarovanca, izračunana na način, določen v drugem odstavku 310. člena tega zakona.

(5) Ne glede na določbe tega zakona ima zavarovanec, ki je najmanj 10 let opravljal vojaško službo v Slovenski vojski ter ne namerava uveljavljati poklicne pokojnine, pravico zahtevati, da se mu sredstva, ki jih ima na računu pri skladu, izplačajo v enkratnem znesku. Enako pravico ima tudi zavarovanec, ki je poklicni vojak in se mu odpove pogodba o zaposlitvi na obrambnem področju na podlagi zakona zaradi starostne omejitve opravljanja vojaške službe. V tem primeru zavarovanec ni upravičen do drugih pravic iz naslova poklicnega zavarovanja.

207. člen (jamstvo Republike Slovenije)

V primeru, ko je nad upravljavcem sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja začet postopek stečaja, likvidacije ali prisilne poravnave, Republika Slovenija ob prenosu na drugega upravljavca jamči za minimalni zajamčeni donos na vplačane prispevke v sklad obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja.

208. člen (pokojninski načrt poklicnega zavarovanja)

(1) Pokojninski načrt poklicnega zavarovanja vsebuje:

- postopek sklenitve poklicnega zavarovanja;
- višino prispevkov za poklicno zavarovanje;
- način plačila prispevkov za poklicno zavarovanje;
- minimalni zajamčeni donos na vplačane prispevke;
- naložbeno politiko;
- stroške, ki se povrnejo upravljavcu;
- stroške v breme sredstev sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja;
- določbe o izplačilu v enkratnem znesku;
- pogoje za pridobitev in izplačilo poklicne pokojnine;
- določbe o prenehanju članstva, mirovanju in zadržanju pravic;
- postopek obveščanja članov.

(2) Pokojninski načrt in njegove spremembe na podlagi mnenja predstavnikov delodajalcev in zavarovancev, imenovanih na predlog reprezentativnih predstavnikov sindikatov in delodajalcev v Ekonomsko socialnem svetu ter po predhodnem mnenju odbora sklada, odobri minister, pristojen za delo.

(3) Za odobritev pokojninskega načrta in njegove spremembe se smiselno uporabljajo določbe drugega, petega, sedmega, osmega in devetega odstavka 225. člena tega zakona.

(4) Določbe pokojninskega načrta oziroma njegove spremembe začnejo veljati, ko jih odobri

minister, pristojen za delo, upravljavec pa jih je dolžan uporabljati najprej po poteku 30 dni ter najkasneje v roku 90 dni od vročitve odločbe o odobritvi pokojninskega načrta oziroma njegovih sprememb upravljavcu sklada.

209. člen

(sklad obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja)

(1) Poklicno zavarovanje izvaja sklad obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja, ki se lahko oblikuje izključno kot vzajemni pokojninski sklad, ob smiselni uporabi 295. člena tega zakona.

(2) Sklad obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja je premoženje, ki je financirano s sredstvi, zbranimi z vplačilom prispevkov poklicnega zavarovanja in ustvarjenimi z upravljanjem s temi sredstvi, in je namenjeno izključno kritju obveznosti do zavarovancev poklicnega zavarovanja.

(3) Sklad obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja je v lasti zavarovancev poklicnega zavarovanja, članov sklada.

(4) Za potrebe izvajanja poklicnega zavarovanja sklad obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja vzpostavi in obdeluje naslednje evidence:

- evidenco zavarovancev;
- evidenco zavezancev za plačilo prispevkov;
- evidenco o obračunanih in plačanih prispevkih za poklicno zavarovanje.

(5) Evidenca zavarovancev vsebuje:

- osebne podatke: ime in priimek, rojstne podatke, enotno matično številko občana ali enotno matično številko tujca, naslov stalnega ali začasnega prebivališča, državljanstvo;
- davčno številko;
- podatke o zaposlitvi: podjetje, delovno mesto;
- podatke o pokojninski dobi;
- številko dokumenta o sklenitvi zavarovanja;
- podatek o prispevni stopnji.

(6) Evidenca zavezancev za plačilo prispevkov vsebuje:

- ime in sedež;
- registrsko številko;
- davčno številko.

(7) Evidenca o obračunanih in plačanih prispevkih vsebuje:

- podatke o zavezancu za plačilo prispevkov iz prejšnjega odstavka;
- podatke o zavarovancu iz petega odstavka tega člena;
- znesek obračunanega prispevka in višino prispevne stopnje;
- znesek vplačanega prispevka in razporeditev na osebni račun zavarovanca.

(8) Prijava v poklicno zavarovanje vsebuje:

- osebne podatke delavca: ime, priimek, rojstne podatke, enotno matično številko občana oziroma enotno matično številko tujca, naslov stalnega oziroma začasnega prebivališča, državljanstvo, davčno številko, podatke o pokojninski dobi;
- podatke o zaposlitvi: delovno mesto, datum razporeditve;
- šifro delovnega mesta;
- ime in sedež delodajalca;
- registrsko številko delodajalca;
- davčno številko delodajalca;
- matično številko delodajalca;
- šifro dejavnosti.

(9) Osebni podatki se zbirajo neposredno od posameznika, na katerega se nanašajo, podatki, ki se nanašajo na delovno razmerje, se zbirajo na podlagi podatkov delodajalcev, podatki o pokojninski dobi se črpajo iz matične evidence pri zavodu, podatki za nadzor pravilnosti obračunanih prispevkov se pridobijo od davčnega organa.

(10) Za potrebe izplačevanja poklicnih pokojnin lahko upravljavec sklada obveznega

dodatnega pokojninskega zavarovanja iz Centralnega registra prebivalstva pridobi podatke o živosti in zadnjem stalnem prebivališču prejemnikov poklicnih pokojnin. Podatki se pridobivajo mesečno na zahtevo upravljavca.

(11) Zavod in upravljavca sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja lahko zbirata in izmenjujeta osebne podatke o zavarovancih za namen ugotovitve izpolnitve pogojev za pridobitev pravice do poklicne pokojnine, določitve njene višine in njeno izplačevanje ter za namen informativnih izračunov iz tretjega odstavka 204. člena tega zakona.

(12) Podatki iz petega odstavka tega člena se hranijo 10 let po zadnjem izplačilu poklicne pokojnine ali odkupne vrednosti enot premoženja.

210. člen (upravljavca in odbor sklada)

(1) Sklad obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja v imenu in za račun zavarovancev in drugih upravičencev upravlja Kapitalska družba pokojninskega in invalidskega zavarovanja, d.d. (v nadaljnjem besedilu: Kapitalska družba) ustanovljena v skladu z ZPIZ-1, in sicer ločeno od svojega drugega premoženja.

(2) Storitve upravljanja sklada obsegajo:

1. zbiranje premij poklicnega zavarovanja in vodenje osebnih računov zavarovancev sklada;
2. upravljanje premoženja pokojninskega sklada;
3. administrativne storitve povezane s poslovanjem pokojninskega sklada:
 - pravne storitve ter vodenje poslovnih knjig in sestavljanje poslovnih poročil pokojninskega sklada;
 - odnosi s člani;
 - vrednotenje sredstev in obveznosti ter izračunavanje vrednosti enot;
 - pregled usklajenosti z zakonskimi in podzakonskimi zahtevami;
 - vodenje osebnih računov članov;
 - administrativne storitve, povezane z vplačili in izplačili;
 - obračun in poravnave po pogodbah ter obveščanje članov, delodajalcev in javnosti;
 - hramba dokumentacije in vodenje evidenc;
 - druge administrativne zadeve, povezane z delovanjem pokojninskega sklada;
4. izplačevanje odkupnih vrednosti;
5. izplačevanje poklicnih pokojnin.

(3) Za izplačevanje poklicnih pokojnin se oblikuje poseben kritni sklad, v skladu z drugim odstavkom 349. člena tega zakona.

(4) Kapitalska družba lahko posle iz 2. točke drugega odstavka tega člena prenese na drugo osebo, ki izpolnjuje pogoje za prenos storitve upravljanja premoženja, kot jih določa zakon, ki ureja investicijske sklade in družbe za upravljanje, in posle iz 3. in 5. točke drugega odstavka tega člena na zavarovalnico, ki opravlja zavarovalne posle v zavarovalni skupini življenjskih zavarovanj v skladu z zakonom, ki ureja zavarovalništvo. Za prenos se smiselno uporabljajo določbe 259. člena tega zakona.

(5) Sklad obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja ima odbor pokojninskega sklada.

(6) Odbor pokojninskega sklada je strokovni organ, ki ga sestavlja 12 članov, od tega pet predstavnikov zavarovancev na predlog reprezentativnih sindikatov v Ekonomsko socialnem svetu, trije predstavniki delodajalcev na predlog reprezentativnih predstavnikov delodajalcev v Ekonomsko socialnem svetu, ki financirajo pokojninski načrt in štirje predstavniki Vlade Republike Slovenije.

(7) Odbor pokojninskega sklada spremlja poslovanje pokojninskega sklada ter nadzoruje delo upravljavca in ob nalogah opredeljenih v 294. členu tega zakona daje predloge in oblikuje mnenje k spremembam pokojninskega načrta sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja.

(8) Za odbor pokojninskega sklada se smiselno uporabljajo določbe tretjega, četrtega, petega in šestega odstavka 293. člena tega zakona.

211. člen
(obveščanje in poslovanje sklada)

(1) Delodajalec je dolžan obveščati upravljavca sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja o vsaki novi zaposlitvi in prerazporeditvi delavca na delovno mesto, za katero je dolžan skleniti poklicno zavarovanje po tem zakonu. V primeru, da je bil sklad o tem obveščen z zamudo, je delodajalec dolžan poravnati zaostale prispevke skupaj z zamudnimi obrestmi od dneva razporeditve delavca. Delodajalec je dolžan poravnati zaostale prispevke skupaj z zamudnimi obrestmi tudi v primeru, ko prispevkov ni poravnal v roku, določenem za plačilo prispevkov za obvezno zavarovanje. Ne glede na prejšnji stavek, delodajalec ni dolžan plačevati prispevkov za zavarovanja za obdobje, ko se le temu v skladu s predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, predpisi o zdravstvenem zavarovanju ali predpisi o starševskem varstvu, nadomestilo plače izplačuje v breme pokojninskega in invalidskega zavarovanja, zdravstvenega zavarovanja oziroma zavarovanja za starševsko varstvo. V tem obdobju obvezno dodatno zavarovanje miruje.

(2) Upravljavec sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja zavarovancu najkasneje do 31. januarja tekočega leta, po stanju na dan 31. decembra prejšnjega leta, izda potrdilo o stanju na osebnem računu zavarovanca in podatke o vseh vplačilih v pokojninski sklad v preteklem letu.

(3) Upravljavec sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja delodajalcu, ki financira pokojninski načrt poklicnega zavarovanja, do 31. januarja tekočega leta, po stanju na dan 31. decembra prejšnjega leta, predloži potrdilo o obračunu vseh vplačil v tem letu, ki jih je financiral delodajalec.

(4) Šteje se, da je obveznost iz drugega in tretjega odstavka tega člena izpolnjena, če upravljavec sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja zavarovancem omogoči elektronski sistem obveščanja v obliki elektronskega predala ali na način, da omogoči dostop do osebnega portala na podlagi uporabniškega imena in gesla. Na zahtevo zavarovanca, je upravljavec sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja dolžan izdati tudi pisno potrdilo o številu enot premoženja, ki je legitimacijski papir za uveljavljanje pravic iz dodatnega zavarovanja.

(5) Upravljavec sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja zavarovanca in delodajalca najkasneje do 15. junija tekočega leta obvesti o vsebini revidiranega letnega poročila oziroma povzetka letnega poročila za preteklo poslovno leto na enak način, kot je navedeno v prejšnjem odstavku tega člena.

212. člen
(smiselna uporaba)

Če v tem delu zakona ni določeno drugače, se za poslovanje sklada smiselno uporabljajo naslednje določbe dvanajstega dela tega zakona: drugi odstavek 217. člena, 237. člen, 243. člen, drugi odstavek 244. člena, 250. do 253. člen, drugi odstavek 254. člena, 259. člen, 261. člen, 262. člen, prvi, četrti in peti odstavek 263. člena, 264. do 267. člen, 269. do 295. člen, 302. člen, 304. člen, 305. člen, 308. do 310. člen, 313. člen, 350. člen, 352. do 354. člen in 358. do 376. člen.

213. člen
(upravljavska provizija, vstopni in izstopni stroški)

(1) Upravljavec je upravičen do povračila vstopnih in izstopnih stroškov ter do letne provizije za upravljanje pokojninskega sklada v višini, določeni v pokojninskem načrtu pokojninskega sklada.

(2) Vstopni stroški se obračunajo v odstotku od zneska vplačila in ne smejo znašati več kot 2,5 %.

(3) Izstopni stroški se obračunajo v odstotku od zneska izplačila in ne smejo znašati več kot 0,5 %.

(4) Letna provizija za upravljanje pokojninskega sklada se določi v odstotku od povprečne letne čiste vrednosti sredstev pokojninskega sklada v skladu z določbami 308. člena tega zakona in

upoštevaje naložbeno politiko pokojninskega sklada ne sme znašati več kot 1,0 %.

277. člen
(prepovedani posli z določenimi osebami)

(1) Upravljavec za račun pokojninskega sklada ne sme sklepati poslov nakupa in prodaje oziroma drugih poslov, katerih predmet so naložbe pokojninskega sklada:

- za svoj račun ali za račun drugega pokojninskega sklada ali investicijskega sklada, ki ga upravlja;
- z osebo, ki je povezana z upravljavcem;
- s skrbnikom, ki za pokojninski sklad opravlja skrbniške storitve, ali
- z osebo, ki je s skrbnikom v razmerju udeležbe ali obvladovanja.

(2) Skrbnik ob sklenitvi pogodbe o opravljanju skrbniških storitev obvesti upravljavca o osebah, ki so povezane z njim, in ga tekoče obvešča o spremembah teh povezav.

(3) Upravljavec ob sklenitvi pogodbe o opravljanju skrbniških storitev obvesti skrbnika o osebah, ki so povezane z njim, in ga tekoče obvešča o spremembah teh povezav.

(4) Predmet prepovedi iz prvega odstavka tega člena niso storitve, ki jih za račun pokojninskega sklada opravljajo osebe iz prve, druge in tretje alineje prvega odstavka tega člena.

278. člen
(izjeme od prepovedi sklepanja poslov)

(1) Ne glede na določbe prejšnjega člena in določbe zakona, ki ureja investicijske sklade in družbe za upravljanje, ki se nanašajo na prepovedane posle in naložbe skrbnika, sme upravljavec vlagati sredstva pokojninskega sklada v instrumente denarnega trga, denarne depozite in v vrednostne papirje v postopku njihove prve javne prodaje, katerih izdajatelj je skrbnik ali z njim povezana oseba, ter za račun pokojninskega sklada, ki ga upravlja, sprejeti javno ponudbo za odkup vrednostnih papirjev po zakonu, ki ureja prevzeme, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

- da skrbnik pokojninskega sklada nima kvalificiranega deleža v upravljavcu, ki upravlja ta pokojninski sklad,
- da skrbnik in upravljavec sprejmeta pravila s katerimi omejita nasprotja interesov, opredelita možne oblike nasprotja interesov v primeru takšnih naložb pokojninskega sklada ter načine omejitve teh nasprotij interesov, in
- da se naložbe v denarne depozite in instrumente denarnega trga izvršijo pod splošnimi tržnimi pogoji ali pod pogoji, ki so ugodnejši za pokojninski sklad, upoštevajoč stroške in provizije v zvezi s tem ter druge naložbene možnosti.

(2) Ne glede na določbe prejšnjega člena in določbe, ki se nanašajo na prepovedane posle, sme upravljavec v skladu z določbami 272. člena tega zakona s skrbnikom pokojninskega sklada ali z osebo, povezano s skrbnikom, skleniti za račun pokojninskega sklada posel nakupa ali prodaje instrumentov denarnega trga in obveznic, katerih izdajatelj je Banka Slovenije ali Republika Slovenija, če:

- so izpolnjeni pogoji iz prve alineje prejšnjega odstavka;
- so izpolnjeni pogoji iz druge in tretje alineje prejšnjega odstavka tudi za te finančne instrumente.

(3) Ne glede na določbe prejšnjega člena prepoved sklepanja poslov ne velja za posle, katerih predmet so naložbe pokojninskega sklada, sklenjene na organiziranem trgu vrednostnih papirjev in kadar stranki posla druga drugi nista ali ne moreta biti znani vnaprej.

(4) V letnem poročilu pokojninskega sklada je razkrit odstotek sredstev pokojninskega

sklada, vloženih skupaj v depozite, instrumente denarnega trga in druge vrednostne papirje, katerih izdajatelj je skrbnik tega pokojninskega sklada.

(5) O vsaki naložbi ali poslu iz tega člena skrbnik pokojninskega sklada poroča Agenciji za trg vrednostnih papirjev v primeru, da je pokojninski sklad oblikovan kot vzajemni pokojninski sklad ali krovni pokojninski sklad, ali Agenciji za zavarovalni nadzor, v primeru, da je pokojninski sklad oblikovan kot kritni sklad ali kot skupina kritnih skladov, na podlagi katerih se izvaja naložbena politika življenjskega cikla, poleg tega pa je predmet rednega letnega revizijskega pregleda poslovanja pokojninskega sklada. Revizor v svojem poročilu napiše mnenji o izpolnjevanju pogojev iz tega člena in o tem, ali sta skrbnik pokojninskega sklada in upravljavec pri takšni naložbi ravnala v najboljšem interesu članov.

308. člen

(čista vrednost sredstev in vrednost enote premoženja)

(1) Upravljavec vzajemnega pokojninskega sklada na zadnji delovni dan obračunskega obdobja (v nadaljnjem besedilu: obračunski dan) izračuna čisto vrednost sredstev in vrednost enote premoženja vzajemnega pokojninskega sklada na način, določen v tem členu.

(2) Čista vrednost sredstev vzajemnega pokojninskega sklada se izračuna tako, da se od vrednosti sredstev vzajemnega pokojninskega sklada odštejejo obveznosti vzajemnega pokojninskega sklada.

(3) Vrednost enote premoženja vzajemnega pokojninskega sklada je enaka čisti vrednosti sredstev vzajemnega pokojninskega sklada, deljeni s številom enot premoženja vzajemnega pokojninskega sklada v obtoku.

(4) Obračunsko obdobje za izračun čiste vrednosti sredstev in vrednosti enote premoženja vzajemnega pokojninskega sklada je obdobje med dvema zaporednima obračunskima dnevoma.

(5) Agencija za trg vrednostnih papirjev predpiše:

- način izračuna čiste vrednosti sredstev vzajemnega pokojninskega sklada;
- način izračuna povprečne letne čiste vrednosti sredstev;
- način izračuna vrednosti enote premoženja vzajemnega pokojninskega sklada;
- način izračuna odkupne vrednosti premoženja;
- pravila, ki se nanašajo na izračunavanje donosnosti vzajemnega pokojninskega sklada.

380. člen

(globe za prekršek pravne osebe v poklicnem pokojninskem zavarovanju ali dodatnem zavarovanju)

- (1) Za prekršek se z globo v višini od 1.500 do 5.000 eurov kaznuje:
- delodajalec, ki v nasprotju z določbami 233. člena tega zakona ne omogoči vključitve v dodatno zavarovanje vsem zaposlenim pod enakimi pogoji;
 - delodajalec, ki ni poravnal obveznosti iz naslova izvedbe vplačil v poklicno pokojninsko zavarovanje v skladu z 200. členom tega zakona;
 - delodajalec, ki ni poravnal obveznosti iz naslova izvedbe vplačil v kolektivno zavarovanje, čeprav za obdobje, ko vplačila niso bila izvedena, predhodno ni sklenil mirovanja dodatnega zavarovanja v skladu z določbo prvega odstavka 246. člena tega zakona;
 - upravljavec, ki izvaja dodatno zavarovanje v nasprotju z določbami pokojninskega načrta ali v nasprotju z določbami dvanajstega dela tega zakona.

(2) Z globo v višini od 500 do 1.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje

tudi odgovorna oseba pri delodajalcu, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

381. člen
(hujše kršitve upravljavca pokojninskega sklada)

- (1) Z globo od 1.250 do 125.000 eurov se za prekršek kaznuje upravljavec pokojninskega sklada:
- če ne vodi registra osebnih računov članov pokojninskega sklada za vsak pokojninski sklad, ki ga upravlja (prvi odstavek 243. člena tega zakona);
 - če prenese storitve upravljanja pokojninskega sklada na drugo osebo v nasprotju z 259. členom tega zakona;
 - če za račun pokojninskega sklada, ki ga upravlja, ne sklene pogodbe o opravljanju skrbniških storitev s skrbnikom (prvi odstavek 263. člena tega zakona);
 - če pred sklenitvijo ali pred spremembo pogodbe o opravljanju skrbniških storitev s skrbnikom ne pridobi dovoljenja Agencije za trg vrednostnih papirjev (četrti odstavek 263. člena tega zakona v zvezi s prvim in petim odstavkom 183. člena Zakona o investicijskih skladih in družbah za upravljanje (Uradni list RS, št. 77/11, 10/12 – ZPre-1C in 55/12; v nadaljnjem besedilu: ZISDU-2);
 - če ne loči premoženja pokojninskega sklada od svojega premoženja in premoženja drugih pokojninskih skladov, ki jih upravlja, ali drugega premoženja, ki ga upravlja (264. člen tega zakona);
 - če pridobi pomembnejši vpliv na upravljanje izdajatelja vrednostnega papirja v nasprotju z 275. členom tega zakona;
 - če sklepa za račun pokojninskega sklada posle v nasprotju z določbami prvega odstavka 277. člena tega zakona;
 - če za račun pokojninskega sklada izda poročstvo ali kakšno drugo obliko jamstva (prvi odstavek 280. člena tega zakona);
 - če zastavi ali kako drugače obremeni premoženje pokojninskega sklada (prvi odstavek 282. člena tega zakona);
 - če ne vodi poslovnih knjig ali poslovnih poročil pokojninskega sklada v skladu s 286. členom tega zakona;
 - če pred začetkom sprejemanja vplačil enot premoženja vzajemnega pokojninskega sklada ne pridobi dovoljenja Agencije za trg vrednostnih papirjev za upravljanje tega sklada (299. člen tega zakona);
 - če v primeru nedoseganja zajamčene vrednosti sredstev ne oblikuje rezervacij v skladu s četrtim odstavkom 313. člena tega zakona;
 - če v primeru, ko vrednost rezervacij iz četrtega odstavka 313. člena tega zakona doseže 20 % kapitala upravljavca, v roku in na način iz sedmega odstavka 313. člena tega zakona ne vplača denarnih sredstev;
 - če prenese upravljanje pokojninskega sklada na drugega upravljavca brez dovoljenja Agencije za trg vrednostnih papirjev (314. člen tega zakona);
 - če na zahtevo članov ne prenese upravljanja pokojninskega sklada na drugega upravljavca (315. člen tega zakona);
 - če po nastopu razloga za začetek likvidacije vzajemnega pokojninskega sklada o tem ne obvesti Agencije za trg vrednostnih papirjev, članov ali javnosti (320. člen tega zakona v zvezi s prvim odstavkom 304. člena ZISDU-2);
 - če na zahtevo Agencije za trg vrednostnih papirjev ali Agencije za zavarovalni nadzor ne poroča v rokih in na način, ki ga določi Agencija za trg vrednostnih papirjev ali Agencija za zavarovalni nadzor na podlagi 367. člena tega zakona;
 - če pooblaščenim osebam pristojnega nadzornega organa ne omogoči pregleda poslovanja na način, kot ga določa zakon, ki ureja postopek nadzora nadzornega organa.

(2) Z globo od 125 do 4.100 eurov se za prekršek kaznuje odgovorna oseba upravljavca pokojninskega sklada, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

(3) Če je narava storjenega prekrška iz prvega odstavka tega člena posebno huda zaradi višine povzročene škode ali višine pridobljene protipravne premoženjske koristi ali zaradi storilčevega naklepa ali njegovega namena koristoljubnosti, se upravljavec pokojninskega sklada kaznuje z globo od 41.000 do 370.000 eurov, odgovorna oseba upravljavca pokojninskega sklada pa z globo od 2.500 do 12.000 eurov.

383. člen
(hujše kršitve skrbnika)

(1) Z globo od 1.250 do 125.000 eurov se za prekršek kaznuje skrbnik:

– če ne opravlja storitve vodenja računov in hrambe vrednostnih papirjev ter ne izpolnjuje drugih obveznosti iz četrtega odstavka 263. člena tega zakona v zvezi s prvim odstavkom 174. člena ZISDU-2;

– če z upravljavcem pokojninskega sklada sklene posel nakupa ali prodaje ali drug posel, katerega predmet je naložba pokojninskega sklada, za katerega opravlja skrbniške storitve in ki ga upravlja ta upravitelj pokojninskega sklada (četrty odstavek 263. člena tega zakona v zvezi s prvim in drugim odstavkom 170. člena ZISDU-2);

– če ne loči premoženja pokojninskega sklada od svojega premoženja in premoženja drugih pokojninskih skladov, za katere opravlja skrbniške storitve, ali od drugega premoženja na način, določen v 264. členu tega zakona v zvezi z 187. in 188. členom ZISDU-2;

– če vrednostnih papirjev, ki so bili izdani kot pisne listine in niso v zbirni hrambi pri klirinško depotni družbi, ne hrani ločeno od vrednostnih papirjev drugega pokojninskega sklada in drugih vrednostnih papirjev, ki jih hrani (četrty odstavek 263. člena tega zakona v zvezi z šestim odstavkom 187. člena ZISDU-2);

– če brez pisnega pogodbenega pooblastila prenese opravljanje posameznih skrbniških storitev na banko ali drugo finančno družbo ali prenese opravljanje skrbniških storitev na banko ali drugo finančno družbo, ki nima dovoljenja pristojnega organa za opravljanje teh storitev (četrty odstavek 263. člena tega zakona v zvezi s prvim odstavkom 181. člena ZISDU-2);

– če izvrši nalog upravitelja pokojninskega sklada za izplačilo v breme posebnega denarnega računa, če bi bilo tako izplačilo v nasprotju s tem zakonom in pravili upravljanja pokojninskega sklada (267. člen tega zakona);

– če izda upravitelju pokojninskega sklada soglasje za najetje kredita za račun pokojninskega sklada, čeprav so pogoji kredita manj ugodni kot običajni tržni pogoji (tretji odstavek 279. člena tega zakona);

– če sklene posel s pokojninskim skladom, za katerega opravlja skrbniške storitve (tretja alineja prvega odstavka 277. člena tega zakona);

– če ob sklenitvi pogodbe o opravljanju skrbniških storitev upravitelja pokojninskega sklada ne obvesti o vseh osebah, ki so z njim povezane, ali ga tekoče ne obvesti o vsaki spremembi teh povezav (drugi odstavek 277. člena tega zakona).

(2) Z globo od 125 do 4.100 eurov se za prekršek kaznuje odgovorna oseba skrbnika, ki stori prekršek iz prejšnjih členov.

(3) Če je narava storjenega prekrška iz prvega odstavka tega člena posebno huda zaradi višine povzročene škode ali višine pridobljene protipravne premoženjske koristi ali zaradi storilčevega naklepa ali njegovega namena koristoljubnosti, se skrbnik kaznuje z globo od 41.000 do 370.000 eurov, odgovorna oseba skrbnika pa z globo od 2.500 do 12.000 eurov.

386. člen (prekrškovni organ)

(1) Prekrškovni organ, ki odloča o prekrških iz 381. do 385. člena tega zakona, je pristojni nadzorni organ iz 350. in 351. člena tega zakona.

(2) Prekrškovni organ, ki odloča o prekrških iz prvega in drugega odstavka 379. člena tega zakona in iz 380. člena tega zakona, je inšpektorat.

(3) Prekrškovni organ, ki odloča o prekrških iz tretjega, četrtega, petega in šestega odstavka 379. člena tega zakona, je zavod.

391. člen (varstvo pričakovanih pravic)

(1) Osebe, ki so do uveljavitve tega zakona izpolnile pogoje za pridobitev pravice do starostne pokojnine po predpisih, veljavnih do uveljavitve tega zakona, vendar še niso vložile zahtevka, lahko uveljavijo to pravico po navedenih predpisih tudi po uveljavitvi tega zakona.

(2) V primerih iz prejšnjega odstavka se za priznanje in odmero starostne pokojnine na dan uveljavitve pravice oziroma do dneva prenehanja zavarovanja upoštevajo: pokojninska in dodana doba, osnove, starost, vključno z njenimi možnimi znižanji, način določitve pokojninske osnove (18 letno povprečje),

vrednotenje pokojninske dobe ter možna zmanjšanja in povečanja te pokojnine.

(3) Pri odmeri pokojnine po prvem in drugem odstavku tega člena se pri izračunu pokojninske osnove upoštevajo valorizacijski količniki določeni s tem zakonom in tako izračunana pokojninska osnova preračuna s faktorjem 0,732.

(4) Če oseba iz prvega odstavka tega člena, ki ostane v zavarovanju, ob izpolnitvi pogojev uveljavi pravico do pokojnine iz tretjega odstavka 38. člena ali iz drugega odstavka 40. člena tega zakona, se ji ta pokojnina in pokojnina po prenehanju zavarovanja, ne glede na prvi odstavek tega člena, odmeri izključno po določbah tega zakona.

(5) Pogoje za priznanje pravice do starostne pokojnine po predpisih, veljavnih do uveljavitve tega zakona izpolni tudi zavarovanec, ki je do uveljavitve tega zakona vložil zahtevek za dokup pokojninske dobe, s katero bi izpolnil pogoje za pridobitev te pokojnine, odločba o priznanju pokojninske dobe pa mu je bila izdana po uveljavitvi tega zakona.

399. člen

(postopno spreminjanje pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine po posebnih predpisih)

(1) Ne glede na določbe:

- Zakona o policiji (Uradni list RS, št. 66/09 – uradno prečiščeno besedilo in 22/10),
- Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij (Uradni list RS, št. 10/06 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08 in 40/09),

zavarovanec ne more uveljaviti pravice do starostne pokojnine pred dopolnitvijo starosti in pokojninske dobe:

Leto	Starost		Pokojninska doba	
	moški leta/meseci	ženska leta/meseci	moški leta/meseci	ženska leta/meseci
2016	56	53	36	33
2017	56/3	53/3	36/3	33/3
2018	56/6	53/6	36/6	33/6
2019	56/9	53/9	36/9	33/9
2020	57	54	37	34
2021	57/3	54/3	37/3	34/3
2022	57/6	54/6	37/6	34/6
2023	57/9	54/9	37/9	34/9
2024	58	55	38	35
2025	58/3	55/3	38/3	35/3
2026	58/6	55/6	38/6	35/6
2027	58/9	55/9	38/9	35/9
2028	59	56	39	36
2029	59/3	56/3	39/3	36/3
2030	59/6	56/6	39/6	36/6
2031	59/9	56/9	39/9	36/9
2032	60	57	40	37
2033		57/3		37/3
2034		57/6		37/6
2035		57/9		37/9
2036		58		38
2037		58/3		38/3
2038		58/6		38/6
2038		58/9		38/9
2039		59		39
2040		59/3		39/3
2041		59/6		39/6
2042		59/9		39/9

(2) Zavarovancem iz prejšnjega odstavka, ki so delali na delovnih mestih, na katerih se je zavarovalna doba štela s povečanjem, se starostne meje iz prejšnjega odstavka znižajo za toliko mesecev, kolikor je znašalo povečanje zavarovalne dobe, vendar največ do omejitev iz prejšnjega člena, če je to ugodneje za zavarovanca.

412. člen

(rok vzpostavitve informacijskega sistema za informativno osebno evidenco in roki za obveščanje)

(1) Zavod vzpostavi informacijski sistem, ki bo podlaga za vpogled in posredovanje podatkov iz tretjega odstavka 140. člena tega zakona, najpozneje do 1. januarja 2014.

(2) Davčna uprava Republike Slovenije zavodu zagotavlja podatke o obračunanih prispevkih ter o plačilih prispevkov po posameznem zavarovancu za izvajanje tretjega odstavka 140. člena tega zakona. Natančnejši način in roki pošiljanja podatkov se uredijo z zakonom, ki ureja matično evidenco.

(3) Zavod začne obveščati zavarovance iz šestega odstavka 140. člena tega zakona s 1. januarjem 2015.

413. člen

(prehodne določbe poklicnega zavarovanja)

(1) Delovna mesta, za katera so delodajalci dolžni plačevati prispevke za poklicno zavarovanje, so vsa tista, za katera se je ob uveljavitvi ZPIZ-1 štela zavarovalna doba s povečanjem.

(2) Upravitelj sklada poklicnega pokojninskega zavarovanja mora določbe pokojninskega načrta poklicnega zavarovanja uskladiti z določbami enajstega dela tega zakona v roku devetih mesecev po uveljavitvi tega zakona.

(3) Zavarovanci, ki so bili vključeni v poklicno zavarovanje po pokojninskem načrtu, veljavnem ob uveljavitvi tega zakona, se vključijo v nov pokojninski načrt poklicnega zavarovanja z dnem odobritve pokojninskega načrta iz prejšnjega odstavka s strani ministra, pristojnega za delo.

(4) Vlada Republike Slovenije v soglasju s socialnimi partnerji določi merila in kriterije iz prvega odstavka 201. člena tega zakona ter po posvetovanju s socialnimi partnerji v roku šestih mesecev od uveljavitve tega zakona izda uredbo, s katero se določijo merila in kriteriji ter način in financiranje ugotavljanja delovnih mest, za katera so delodajalci dolžni plačevati prispevke za poklicno zavarovanje.

(5) Republika Slovenija zagotavlja razliko med višino poklicne pokojnine, določene na podlagi sredstev, ki jih ima zavarovanec na osebнем računu sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja ter upošteva obdobje prejemanja poklicne pokojnine in 90 % starostne pokojnine, ki bi jo zavarovanec prejel v obveznem pokojninskem in invalidskem zavarovanju glede na dopolnjeno pokojninsko dobo brez dodane dobe, zavarovancem:

- ki izpolnjujejo pogoj iz prvega oziroma tretjega odstavka 204. člena tega zakona;
- ki ne izpolnjujejo pogoja iz prvega odstavka 398. člena tega zakona;
- ki na podlagi drugega odstavka 398. člena tega zakona ne izpolnjujejo pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine iz 27. člena tega zakona;
- ki izpolnjuje pogoj iz šestega oziroma sedmega odstavka 202. člena tega zakona;
- ki so bili 1. januarja 2001 vključeni v sklad obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja in pred tem delali na delovnih mestih, na katerih se jim je štela zavarovalna doba s povečanjem;
- ki so bili najmanj tri četrtine obdobja od 1. januarja 2001 do izpolnitve pogojev za pridobitev pravice do poklicne pokojnine zaposleni na delovnem mestu, za katerega je veljala obvezna vključitev v obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje in vključeni v obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje ter so bili za njih plačani prispevki;
- katerih poklicna pokojnina na podlagi sredstev, ki jih imajo na osebнем računu sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja ter upošteva obdobje prejemanja poklicne pokojnine, ne

dosega višine 90 % starostne pokojnine, ki bi jo zavarovanec prejel v obveznem pokojninskem in invalidskem zavarovanju glede na dopolnjeno pokojninsko dobo brez dodane dobe.

(6) Ne glede na prejšnji odstavek Republika Slovenija v prvih 12 mesecih od dneva izpolnitve pogojev za pridobitev pravice do poklicne pokojnine zavarovancu iz prejšnjega odstavka zagotavlja razliko med višino poklicne pokojnine iz petega odstavka tega člena in 80 % starostne pokojnine, ki bi jo zavarovanec prejel v obveznem pokojninskem in invalidskem zavarovanju glede na dopolnjeno pokojninsko dobo brez dodane dobe, vendar najmanj do 58,56 % najnižje pokojninske osnove.

(7) Način zagotavljanja sredstev iz petega odstavka tega člena se določi z zakonom.

(8) Do začetka uporabe pokojninskega načrta iz 208. člena tega zakona znaša višina prispevka za poklicno zavarovanje najmanj 10,55 % od plače zavarovanca, za zavarovance poklicnega zavarovanja, za katere je pred uveljavitvijo tega zakona pokojninski načrt določal prispevno stopnjo v višini 12,60 %, pa znaša višina prispevka za poklicno zavarovanje 12,60 % od plače zavarovanca.

(9) Če uživalec poklicne pokojnine ni vključen v obvezno zdravstveno zavarovanje na drugi podlagi, se vključi v zdravstveno zavarovanje kot uživalec poklicne pokojnine. Do ureditve v zakonu, ki ureja zdravstveno varstvo in zdravstveno zavarovanje, je uživalec poklicne pokojnine v času prejemanja poklicne pokojnine obvezno zdravstveno zavarovan za primer bolezni in poškodbe izven dela. Za obseg pravic se uporablja določba druge točke 46. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06-uradno prečiščeno besedilo, 114/06-ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10-ZUPJS, 87/11, 40/12-ZUJF, v nadaljnjem besedilu: ZZVZZ), v kateri je določeno, da se za zavarovanje za primer bolezni in poškodbe izven dela plačuje prispevke za pravice do zdravstvenih storitev, povračila potnih stroškov, pogrebno in posmrtnino. Prispevek se plačuje po stopnji 5,96 %. Osnovo za plačilo prispevka predstavlja poklicna pokojnina, priznana z zavarovalno polico, ki jo zavarovancu - poklicnemu upokojujencu izda upravljavec obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja. Zavezanec za plačilo prispevka je zavarovanec sam. Plačilo prispevka v imenu zavarovanca in za njegov račun izvede upravljavec sklada.

(10) Do uskladitve Zakona o ohrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo; v nadaljnjem besedilu: ZObr) in Zakona o službi v slovenski vojski (Uradni list RS, št. 68/07 in 58/08) se, glede izpolnjevanja pogojev po enajstem odstavku 92. člena ZObr, uporabljajo določbe 204. člena tega zakona.

(11) Plačilo prispevkov iz petega odstavka 202. člena tega zakona se s posebnim zakonom ali kolektivno pogodbo lahko določi tudi za pripadnike Slovenske vojske, ki so pridobili pravico do poklicne pokojnine pred uveljavitvijo tega zakona.

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

(razlogi in posledice, zaradi katerih se predlaga nujni ali skrajšani postopek, razen za predlog zakona o ratifikaciji mednarodne pogodbe, ki se v skladu s 169. členom Poslovnika državnega zbora obravnava po nujnem postopku)

Predlaga se skrajšani postopek obravnave zakona v Državnem zboru Republike Slovenije na podlagi prvega odstavka 142. člena Poslovnika Državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07-uradno prečiščeno besedilo, 105/10 in 80/13), ker gre za ureditev dvojnega statusa v povezavi z določbami ZMEPIZ-1A, ki omogočajo ohranjanje dvojnega statusa za upokojujence.

Predlagana ureditev uskladitve statusa upokojenih zavarovancev, ki opravljajo samostojno dejavnost in bi morali do 31.12.2015 svoje statuse uskladiti z določbami ZMEPIZ-1A, bo pripomogla k ohranitvi opravljanja samostojne dejavnosti, saj bo upokojujencem omogočila, da svojo dejavnost opravljajo še naprej in obenem nadalje prejemajo pokojnino. Brez spremembe zakonodaje bi te osebe namreč morale uskladiti svoj status do 31.12.2015. Zaradi preprečitve nastanka težko popravljivih posledic za te osebe, je tako potrebna sprememba ZPIZ-2 in uveljavitev spremembe z dnem, na katerega so v skladu z veljavno zakonodajo ti posamezniki dolžni uskladiti svoje statuse. Prav tako bo ta ukrep zagotovil ohranitev in zadržanje vseh zaposlenih v delovnih razmerjih pri upokojujencih, ki imajo odprte s.p. Delavci bodo še naprej obdržali svoje zaposlitve, tudi nadalje bodo plačevali polne prispevke za socialno varnost in tako ne bodo uveljavljali pravic iz naslova brezposelnosti, na ta način pa državi ne

bo potrebno zagotavljati dodatnih sredstev iz državnega proračuna.

Postopek priprave predloga zakona je bil dolgotrajen, saj je zahteval usklajevanje rešitev tako s socialnimi partnerji kot s posameznimi ministrstvi, ki so podala svoje pripombe na predlog zakona.

V okviru poklicnega zavarovanja zaznavamo težave pri uveljavljanju pravic do poklicne pokojnine zaradi nezadostnosti sredstev zbranih na osebem računu. Zaradi zagotavljanja pravic zavarovancev in možnosti pridobitve pravice do poklicne pokojnine zavarovancem s premalo sredstvi, morajo biti določbe predloga zakona sprejete čimprej.

Vse omenjene spremembe in dopolnitve so manj zahtevne, predlagajo pa se zaradi izkušenj iz prakse o težavah, ki jih povzroča trenutno veljavna ureditev. Glede na navedeno Vlada Republike Slovenije ocenjuje, da je obravnava po skrajšanem zakonodajnem postopku ustrezna.

VI. PRILOGE

- osnutki podzakonskih predpisov, katerih izdajo določa predlog zakona
- analize, študije
- vprašalniki
- ankete
- pobude in predlogi, ki so neposredno vplivali na odločitev za predlog zakona
- drugo